

1262

TERRA Mileniul III

Organizație neguvernamentală de protecție a mediului

Calea Plevnei 46-48, Corp C,
Et. 1, Cam. D, sector 1, 010233
București
Tel.: +4 021 312 68 70
Fax: +4 021 314 12 27
<http://terraiii.ngo.ro>

Nr. 195/2006

MINISTERUL MEDIULUI ȘI GOSPODĂRII APELOR	
Direcția Controlul Poluării și Managementul Riscului	
INTRARE NR.	7083
IEȘIRE ZIUA	29 LUNA 08 ANUL 2006

Centrul de
Resurse
Juridice

Str. Arcului nr. 9, sector 2, București
tel. +4 021 212 06 90
fax. +4 021 212 05 19
www.crj.ro

MINISTERUL MEDIULUI ȘI GOSPODĂRII APELOR	
Registratură	
Nr.	110435
Data	25 08 2006

Comentarii asupra Raportului la Studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului pentru proiectul Roșia Montană

25 august 2006

În urma analizei raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectul RMGC de exploatare minieră la Roșia Montană, vă prezentăm observațiile noastre, dintre care unele reprezintă concluzii iar în alte privințe informațiile furnizate au fost incomplete sau neclare, caz în care am adresat și întrebări. Solicităm răspunsuri atât în cazul întrebărilor cât și al comentariilor.

1. În faza de încadrare a proiectului, publicul nu a fost consultat și nu au fost transmise nici un fel de informații referitoare la proiect. Nu a fost aplicată nici procedura prevăzută în Convenția de la Espoo cu privire la etapa de încadrare. În acest sens a fost sesizat Secretariatul Convenției de la Aarhus, care urmează să se pronunțe.

2. Pe parcursul desfășurării procedurii de evaluare nu au fost respectate cu rigurozitate dispozițiile legislației europene transpusă în România: nu există o aprobare a planurilor și programelor de urbanism conform Directivei SEA.

3. Certificatul de urbanism emis pentru proiectul inițial Roșia Montană, conform memoriului tehnic depus în 2004 de titularul de proiect a fost atacat în instanță pentru nulitate și a fost suspendat de instanță până la soluționarea dosarului pe fond (sentința civilă nr. 205/2005 pronunțată în dosarul nr. 2637/2005 de tribunalul Alba, definitivă și irevocabilă prin decizia civilă nr. 2092/2005, dosar nr. 4373/2005, dată de Curtea de Apel Alba Iulia). Soluția instanței este valabilă și în acest moment. Depunerea de către titularul de proiect a unui certificat cu alt obiect nu validează derularea procedurii, pentru că este un fals. Pentru aceleași obiective nu este posibilă și legală emiterea mai multor acte administrative diferite. Aceasta ar însemna că puterea judecătorească și accesul la justiție nu există în România, fiind în mod grosolan încălcate chiar de autoritățile administrației publice.

4. Nu sunt puse la dispoziția publicului informații relevante ale proiectului, încălcându-se dispozițiile europene referitoare la participarea publicului la luarea deciziilor de mediu: informații legate de capacitatea tehnico-financiară a titularului de proiect, de tradiția și experiența sa în minerit, absolut obligatorii pentru obținerea oricărui tip de licență de explorare/exploatare. De asemenea, se refuză furnizarea oricăror informații legate de rezultatele urmăririi penale având ca obiect legalitatea constituirii titularului de proiect ca societate comercială, având ca acționari o societate înregistrată într-un paradis fiscal și statul roman. Contractul de asociere este în continuare clasificat, deși în fața unui proiect de asemenea amploare și ținând cont de principiul transparenței și

al accesului la informații punerea acestuia la dispoziția publicului este esențială, fiind de cel mai înalt interes public. Nici măcar informații referitoare la constituirea garanției de refacere a mediului sau cu privire la acoperirea prejudiciilor în caz de accident nu sunt făcute publice.

5. Analizând pe de o parte riscurile și problemele legate de:

- accident în cadrul iazului de decantare, de cedare fie a barajului inițial, fie a celui final
- revărsarea peste deversorul de avarie al barajului iazului de decantare, în special în prima fază de operare
- producerea de ape acide, cu antrenarea de metale grele
- emisii de acid cianhidric la suprafața iazului de decantare
- accident la transportul cianurii (două transporturi de câte 16 tone în fiecare zi)
- menținerea pentru o perioadă nedeterminată a unor iazuri în cariere pentru a evita producerea apelor acide
- transformarea iremediabilă a zonei Roșia Montană – fără posibilități de refacere a zonei pentru utilizare agricolă sau pentru dezvoltarea turismului
- distrugerea unei comunități umane
- eliminarea unor vestigii de valoare inestimabilă, pierderea unor elemente de patrimoniu cultural și istoric
- companie minieră fără experiență, care nu a mai derulat nici un proiect minier

și beneficiile:

- redevența datorată bugetului de stat este de 2% din valoarea producției miniere realizată anual
- procentul de 19% din profit care ar reveni companiei Mininvest
- sume datorate bugetului local (necuantificate)
- locuri de muncă pe o perioadă incertă

considerăm inoportună o astfel de investiție.

Din punct de vedere al procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, concluziile cu privire la impactul potențial al proiectului asupra mediului arată că un proiect minier de asemenea dimensiuni poate fi derulat chiar și în intravilanul unor capitale de stat, deoarece nu sunt depășite concentrațiile maxime admise la emisiile de poluanți, iar riscurile sunt reduse sau moderate, în special datorită implementării unor diverse tehnici și tehnologii și datorită managementului performant (al unei companii miniere fără experiență).

Solicităm Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor o analiză detaliată a raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului, în urma căreia avem certitudinea că decizia va fi de a nu oferi RMGC acordul de mediu pentru derularea acestui proiect.

6. Conform proiectului RMGC, activitatea de exploatare se va derula continuu timp de 16 ani iar activitatea proiectului va fi de cel puțin 25 de ani. RMGC a luat în considerare oprirea temporară a operațiunii miniere însă nu este analizat riscul de oprire pentru o perioadă mai îndelungată sau definitivă din diverse cauze (scăderea prețului aurului, modificări legislative – de exemplu de natură să interzică utilizarea cianurilor în industria extractivă¹); în acest caz este absolut neclar modul în

¹ Minele de aur ce folosesc procesul de extracție cu cianură au înregistrat o serie de accidente ecologice devastatoare în ultimii ani, cum ar fi cele din Statele Unite ale Americii (Colorado), Kirghizstan, Guyana și România (Baia Mare). Acest fapt a dus la interzicerea procesului tehnologic cu cianură în mai multe state (Republica Cehă, Germania, Turcia, SUA - Montana și Wisconsin). La începutul lui aprilie 2002, Înalta Curte de Justiție din Grecia a dat o sentință împotriva derulării unui proiect minier ce implica folosirea cianurii în procesul tehnologic (ar fi fost cea mai mare investiție de capital privat străin în Grecia din ultimii 50 de ani). Rezoluția Parlamentului Europei din 17-11-1994 arată

care RMGC ar reuși să-și îndeplinească obligațiile de închidere a proiectului și de ecologizare a zonei afectate de proiect.

7. Planificarea deschiderii și exploatării celor patru cariere din cadrul proiectului RMGC arată faptul că exploatarea Cărnîc reprezintă punctul de interes al companiei datorită aparentelor concentrații mai mari de aur și argint. La această carieră se adaugă cea de la Cetate, însă cu un raport minereu-steril destul de problematic (1,60). Trebuie menționat faptul că o dată cu adâncirea carierelor, scade în mod automat conținutul de aur și argint în minereu. Se întrevine astfel, în special pentru diminuarea protestelor societății civile cu privire la această exploatare de foarte mari dimensiuni, fie modificarea în curând a proiectului, cu renunțarea la carierele Orlea și Jig, fie păstrarea inițial a acestora în cadrul proiectului pentru a evita acuzațiile de exploatare minieră cu jefuirea zăcământului (exploatarea doar unei secțiuni cu concentrații utile mai avantajoase și abandonarea zăcământului fără posibilitatea punerii în exploatare ulterior în mod economic). Din punct de vedere al maximizării profitului și recuperării rapide a investiției, este logic faptul că RMGC va căuta să exploateze doar minereul cu conținut mai ridicat de metale utile și va opri operațiunile la atingerea unor valori puțin rentabile ale concentrației de aur și argint.

8. Tabelul ce trebuia completat la capitolul "Poluanți fizici și biologici" se referă doar la poluarea fonică iar coloana "Măsuri de ameliorare" conține de fapt sursele de poluare. Deși alte considerente cu privire la poluanții fizici și biologici sunt prezentate dispersat în cuprinsul raportului, considerăm această omisie intenționată, astfel încât analiza raportului să fie cât mai dificilă (având în vedere și volumul mare de informații, uneori repetate, și de multe ori cu generalități puțin relevante pentru obiectul raportului).

9. Alternativa zero este prezentată în mod trunchiat, punând accent pe cheltuielile necesare pentru remedierea problemelor de poluare istorică din zonă. Starea actuală a mediului în zonă este prezentată ca fiind catastrofală, pe când situația după implementarea proiectului este prezentată într-o lumină pozitivă, ignorându-se impactul real al proiectului. Referitor la poluarea istorică a zonei Roșia Montană, aceste probleme vor trebui rezolvate oricum de statul român, beneficiarul exploatărilor miniere care au produs poluarea zonei, investitorii din această zonă nu vor fi obligați să construiască stații de tratare a apelor acide, de exemplu. Roșia Montană poate evolua fără desfășurarea unor operațiuni miniere la scară mare în zonă, punând în valoare în schimb patrimoniul natural, istoric și cultural și specificul, inclusiv uman, al locului. Turismul în zonă nu a putut evolua în ultimii ani din cauza RMGC, în urma declarării drept "zonă industrială" a unui areal extins. Care sunt pierderile calculate din acest punct de vedere pentru comunitatea și bugetul local la Roșia Montană?

Principalele forme de potențial impact negativ asociate adoptării alternativei Zero sunt prezentate ca fiind următoarele:

că în Statele Membre procesul minier implicând cianura nu este folosit, uzul industrial al cianurii în câmp deschis fiind permis doar în cazuri excepționale, neutralizarea cianurii neputând fi făcută cu hipoclorit de sodiu. Aceeași rezoluție cere guvernului Turciei să interzică folosirea substanțelor ce conțin cianură în minerit, să prevină, astfel, distrugerea regiunilor valoroase agricole și silvice și să protejeze Mediterana și siturile istorice. Rezoluția cere statelor membre să interzică folosirea cianurii și cere companiilor și băncilor germane să respecte legile germane și ale Uniunii Europene și în afara Uniunii. Un proiect canadian de exploatare a aurului cu cianuri în apropiere de Krumovgrad, în sudul Bulgariei, a primit un refuz tacit de acordare a avizului de mediu.

• *“continuarea poluării apei și solului din perimetrul proiectului, în primul rând prin șiroiri necontrolate și exfiltrații datorate lucrărilor exploatării RoșiaMin, lucrărilor miniere istorice și practicilor de depozitare necontrolată a deșeurilor.”²*

- Nu se are în vedere programul național de închidere a minelor, respectiv programe de regenerarea de mediu și socio-economică.

• *“pierderea unor oportunități majore de locuri de muncă la nivel local și regional (estimate la 200-500 angajări directe în perioada de pre-construcție, 1200 în timpul construcției și 540 în faza de exploatare; cifrele de angajări suplimentare indirecte (asociate proiectului) sunt estimate la circa 400-500 locuri de muncă în perioada de pre-construcție, 3600 în timpul construcției și 1620-2700 în faza de exploatare;”*

- Locurile de muncă pot fi oferite și de alte tipuri de investiții care nu au impact negativ asupra mediului.

- În plus, după finalizarea exploatării aceste locuri de muncă vor dispărea, iar în locul comunității de astăzi, al peisajelor și al vestigiilor arheologice nu va rămâne nimic. Această dezvoltare nu se înscrie în principiile dezvoltării durabile.

• *“pierderea investițiilor efectuate până în prezent în legătură cu amenajarea exploatării, activitatea de autorizare, pregătirea EIM și a altor activități preliminare, având ca rezultat pierderea interesului din partea investitorilor privați, băncilor comerciale și instituțiilor internaționale de finanțare cu privire la proiectele miniere viitoare în regiune și în general în România”*

- Investitorii și instituțiile financiare internaționale vor aprecia foarte mult faptul că Statul Român nu aprobă acest proiect distructiv, cu nivel ridicat de risc și cu beneficii minore pentru statul gazdă, precum și la nivel regional și local. Decizia statului român va duce în viitor la evitarea unor investiții inutile de pregătire a unor astfel de proiecte, inclusiv în alte state, fapt pentru care proiectul Roșia Montană este un studiu de caz interesant.

- Investind într-un proiect cu risc major și contestat vehement atât de societatea civilă cât și de specialiști în materie, investitorii și-au asumat riscul de a-și pierde banii.

• *“pierderea sprijinului pentru dezvoltarea unei instalații moderne, conforme reglementărilor, de management al deșeurilor solide la Câmpeni, discutată în Capitolul 3 din Raportul la Studiul EIM și în Planul de management a deșeurilor (v. Planuri ESMS, Plan B)”*

- Autoritățile din Câmpeni vor reuși în mod sigur implementarea unei instalații moderne de management al deșeurilor, care în plus nu va trebui să gestioneze volumul de deșeuri produs de proiectul RMGC.

- Instalația de management al deșeurilor solide este o obligație asumată de România în procesul de integrare europeană. Aceasta se va realiza în baza legislației comunitare, indiferent de dezvoltarea oricărui proiect de dezvoltare minieră sau de alt timp.

• *“pierderea oportunității de a conserva, îmbunătăți sau pune în valoare condițiile ecologice existente, prin implementarea unor activități specifice de refacere și reabilitare printre care îmbunătățirea habitatelor acvatice, plantări de specii native, crearea unei rețele de coridoare de migrație și mutarea plantelor rare afectate în habitate corespunzătoare după cum sunt schițate în Planul de management a biodiversității (Planuri ESMS, Plan H) al proiectului.”*

- Această oportunitate nu este pierdută prin implementarea unui program de închidere a minelor și de regenerare de mediu și socio-economică. Planurile de îmbunătățire a condițiilor de mediu în zonă prin implementarea proiectului RMGC sunt nerealiste.

- Îmbunătățirea acestor factori de mediu se poate realiza în condiții mult mai bune, cu cheltuieli mult mai mici și cu eficiență sporită dacă ei nu vor fi întâi distruși complet datorită

² În cuprinsul acestui document, fragmentele italic, între ghilimele, reprezintă citate din raportul la studiul RMGC de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectul Roșia Montană.

substanțelor toxice rezultate în mod firesc în urma unui astfel de proiect de dezvoltare minieră. Dealtfel, la Roșia Montană acești factori de mediu sunt în acest moment în mare parte nealterați.

• *“degradarea în continuare a clădirilor istorice și pierderea oportunității de conservare a patrimoniului cultural reprezentată de Programul de arheologie și conservare a monumentelor istorice descris în Planul de management pentru patrimoniul cultural (Planuri ESMS, Plan M).”*

- Patrimoniul cultural va avea de suferit prin implementarea proiectului RMGC – fie distrugere imediată, fie degradare rapidă.
- Clădirile monument istoric și valorile de patrimoniu de la Roșia Montana vor fi demolate prin implementarea proiectului, și starea de deteriorare în care se află se datorează în mare parte tot acestui proiect care a generat interdicții absolute de construire în perimetrul Roșia Montană, care a fost declarată zonă industrială înca din anul 2000 (deși cererea de acord de mediu a fost depusă abia în decembrie 2004).

• *“pierderea unei tradiții seculare de minerit, ca bun cultural local și regional, și migrarea în afara zonei a populației locale și regionale, în special a familiilor tinere în căutare de locuri de muncă viabile și oportunități de dezvoltare profesională.”*

- Distrugerea zonei Roșia Montană duce la pierderea tradiției seculare de minerit, care de altfel nu are legătură cu proiecte de scara celui RMGC.

10. În contextul creșterii prețului aurului, al necesității identificate de ecologizare a zonei miniere Roșia Montană, a utilizării în documentele RMGC a sintagmei “dezvoltare durabilă”, a necesității de conformare a României cu reglementările internaționale din domeniul minier (și fondurilor ce trebuie alocate ecologizării zonelor miniere), RMGC ar fi putut să analizeze în primul rând o altă oportunitate de afaceri, respectiv procesarea și/sau ecologizarea haldelor din zonă. Aceste halde, rezultate din exploatarea vechi, conținutul de mineral utile poate fi economic, în special în contextual necesității ecologizării zonelor miniere, și a fondurilor de la buget care trebuie alocate în acest sens.

11. Având în vedere faptul că fundamentul Văii Corna, unde este propusă amplasarea iazului de decantare, este alcătuit din formațiuni sedimentare în facies de fliș (gresii micacee permeabile), contestăm concluzia prezentată în raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului conform căreia nu este posibilă poluarea apelor subterane și trecerea acestor ape dincolo de sistemul de baraj al iazului de decantare. Conform raportului, depunerile aluvionare din albia Corna au aproximativ 12 m grosime și nu sunt prezente depozite coluviale. De asemenea, roca de bază din lungul Văii Corna, în zona de amplasare a iazului de decantare, este prezentată ca fiind o alternanță de șisturi cu stratificare uniformă și ne-uniformă, lamelare, faliate și rupte, cu intercalații de gresii, breccii și argile nisipoase. În aceste condiții, contestăm concluzia conform căreia iazul de decantare, sistemul secundar de retenție și bazinul de depozitare a sterilului au la bază o rocă cu permeabilitate foarte redusă în stare naturală care limitează curgerea apei subterane la stratul subțire din apropierea suprafeței.

12. Rocile magazin ale depozitului aurifer sunt înconjurate de o formațiune sedimentară cu rezistență mecanică scăzută. Această formațiune sedimentară, constituită dintr-o alternanță de argile și strate de gresii foarte permeabile, poate foarte ușor să dea naștere la alunecări de teren în condițiile intervenției antropice masive (cum este cazul proiectului RMGC). În cazul proiectului RMGC, nu poate fi eliminată utilizarea unor cantități foarte mari de explozibili. De asemenea, în unele zone ale proiectului traficul utilajelor va produce vibrații ce pot declanșa alunecările, în special în condițiile unor precipitații abundente. Nu pot fi evitate alunecările de teren în zona iazului

de decantare datorită infiltrării apei în maluri, alunecări ce pot duce la deversarea peste baraj și vor pune în pericol întregul oraș Abrud și nu numai. Studiile efectuate de RMGC cu privire la capacitatea de stocare a iazului iau în considerare alunecări de teren cu un volum scăzut, riscurile în acest sens rămânând foarte mari. Așa-zisa "zonă protejată" va fi, de asemenea, afectată de alunecări de teren provocate de exploziile din cadrul exploatării.

13. Cianurile se găsesc în mod obișnuit în mediu, sub formă de compuși simpli sau complecși, la un nivel natural extrem de mic al concentrațiilor, care nu prezintă pericol pentru sănătate. Cei mai toxici compuși sunt acidul cianhidric și sărurile de potasiu sau de sodiu ale acestuia. Cantitățile mici de cianuri prezente în apă sau în sol pot fi transformate de microorganisme în compuși mai puțin periculoși. În cantități mari, însă, cianurile distrug microorganismele și trec nemodificate în apa subterană. Expunerea pentru scurt timp (contactul direct, prin respirație, ingerare sau prin piele) la cantități mari de cianuri afectează creierul, inima și poate duce la comă sau deces. Problemele apar în privința transportului, depozitării și utilizării cianurii. De asemenea, folosirea cianurii generează cantități însemnate de produși secundari, ale căror caracteristici nu sunt bine cunoscute, ceea ce face dificilă și monitorizarea lor.

Scăderea pH-ului în iazul de decantare produce descompunerea parțială a complecșilor metalo-cianici cu formare de cianuri libere. La pH-uri mai scăzute, majoritatea cianurilor sunt prezente ca acid cianhidric, ce se evaporă. Raportul arată faptul că aproximativ 90% din degradarea cianurilor în iaz se datorează volatilizării acidului cianhidric (HCN). Ca rezultat al degradării, se estimează că 33 t/an cianură sunt pierdute din sistem și 33 t/an se recuperează cu apa recirculată. Din cele 33 t/an care se pierd în iaz, se estimează că 30 t/an se pierd datorită volatilizării, iar 3 t/an se distrug prin procese secundare de precipitare, fotodescompunere, reacții de adsorpție etc. Se estimează că nivelul maxim al concentrațiilor ar fi de 400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, fapt care dorim însă să fie verificat de experți independenți. Care este motivul pentru care se afirmă că în afara sursei de suprafață, concentrațiile scad rapid până la 80 $\mu\text{g}/\text{m}^3$? Circa 82 kg HCN pe zi se evaporă din iazul de decantare. Ce se întâmplă cu acest acid cianhidric evaporat?

14. Conform raportului, în cadrul procesului CIL, la concentrațiile de cianură de aproximativ 300 mg/l, și la pH-ul de 10,5, circa 5% din cianură va fi prezentă sub formă de HCN volatil. Se presupune că 2% din HCN prezent în rezervoarele CIL se va volatiliza. Aceasta va avea drept rezultat pierderea a aproximativ 6 t/an. Cum au loc pierderile de HCN în atmosferă, care este aria de dispersie și care este impactul acestora asupra mediului și sănătății?

15. La nivelul îngroșătorului de sterile se estimează că se vor pierde prin volatilizare 13 t/an HCN. Cum au loc pierderile de HCN în atmosferă, care este aria de dispersie și care este impactul acestora asupra mediului și sănătății?

16. Emisiile totale de la uzina de procesare au fost estimate la 19 t/an (reprezentând suma estimărilor făcute pentru rezervoarele CIL și pentru îngroșătorul de sterile), respectiv 2, 169 kg/oră. Ce se întâmplă cu aceste emisii și care este impactul lor asupra mediului și sănătății populației?

17. Conform raportului, preluarea HCN în precipitații este o componentă minoră a evoluției HCN în atmosfera. HCN nu se descompune prin fotoliză, ci prin reacție cu OH, durata de viață a HCN fiind în jur de 1,3 ani. Având în vedere persistența în atmosferă a HCN, acesta poate fi transportat pe

distanțe mari înainte de îndepărtarea din atmosferă prin procese fizice sau chimice. Care este de fapt zona de impact în privința acidului cianhidric evaporat?

18. În raport se afirmă că există probabilitatea să nu fie generate ape acide în cadrul iazului de decantare datorită acoperirii în continuu cu steril proaspăt (limitarea infiltrării oxigenului și a oxidării). Acest proiect este imposibil de simulat în laborator. În cazul în care se inițiază procesul de generare a apelor acide în cadrul iazului de decantare, acesta nu mai poate fi oprit. Care este probabilitatea ca apele acide să nu aibă un impact asupra mediului? Pentru ce perioadă de timp ar avea loc producerea de ape acide și respectiv cât timp ar trebui să funcționeze stații de tratare a apelor acide? În acest sens, cât timp se preconizează să funcționeze sistemul iaz de decantare – baraj – iaz secundar – baraj secundar – stație de tratare a apelor acide pentru a oprin eliberarea apelor contaminate în aval de acest sistem?

19. Contestăm concluzia că sistemul apelor de suprafață și subterane din valea Cornei poate fi menținut efectiv ca un sistem închis, datorită permeabilității rocilor din zonă. În plus, se menționează că *“sistemul apelor subterane și de suprafață din valea Roșiei va fi efectiv un sistem închis, în care nu vor exista evacuări semnificative pentru mediu în aval din nici un sistem de captare cu excepția situațiilor foarte neobișnuite, precum precipitațiile extraordinare (deși diluția provocată de acestea ar trebui să determine concentrații mai mici decât cele reglementate prin standarde).”* Este aberantă concluzia conform căreia un iaz de decantare de peste 300 de hectare este un sistem efectiv închis, perfect controlabil, și ne îndoim că elaboratorii raportului pot certifica că factorii și variabilele luate în calcul pot justifica o astfel de concluzie.

20. RMGC se va conforma cu prevederile Directivei 2004/35/CE referitoare la răspunderea de mediu privind prevenirea și remedierea prejudiciilor de mediu. În conformitate cu această Directivă, RMGC se angajează să depună toate eforturile rezonabile în vederea minimizării prejudiciilor aduse mediului și refacerii acestuia astfel încât să nu mai rămână răspunderi de mediu neonorate. Sunt asigurate resursele financiare adecvate pentru fazele de închidere și post-inchidere cu reabilitarea amplasamentului minier și cu asigurarea că orice prejudiciu de mediu va fi remediat pentru evitarea unor răspunderi de mediu ulterioare. Devizele de cost, defalcate pe activități relevante și perioade de timp sunt prevăzute în Raportul de analiză tehnică. Pregătirea instrumentelor financiare pentru garantarea că fondurile sunt disponibile atunci când va fi nevoie de acestea, inclusiv calcularea VNA, etc., și sunt furnizate de RMGC în forma adecvată.

Garanțiile de mediu nu se regăsesc în documentația supusă consultării publice. Închiderea exploatării, de exemplu, face parte integrantă din proiectul propus, iar modul de asigurare a garanțiilor în acest sens trebuie să constituie obiectul consultării publice.

21. Deși în introducerea capitolului din cadrul raportului referitor la biodiversitate se fac precizări legate de încadrarea compoziției floristice și faunistice în contextul național și regional de tipul:

- “există un număr de specii foarte mare, raportat la suprafața teritoriului și comparat cu situația altor țări europene”;
- “[biodiversitatea] are o valoare excepțională”;
- în timp ce configurația particulară a Văii Arieșului determină identificarea de “forme, rase sau chiar subspecii și specii distincte de floră și faună aparte”, ceea ce face ca “întregul bazin al Arieșului se constituie ca un patrimoniu natural cu o valoare științifică aparte” alături de prezenta

unor etaje de vegetație variate, cu o largă răspândire a pădurilor de fag, carpen și alte specii vegetale în asociații sau, de prezența pajiștilor cu un număr ridicat de specii floristice,

adesea pe parcursul capitolului apar mențiuni contrastante care reliefează caracterul neimportant al zonei de influență a proiectului din punct de vedere al biodiversității, subliniindu-se faptul că această zonă este *“una dintre cele mai impactate din România, biodiversitatea purtând o puternică amprentă”* sau că *“perimetrul ce face obiectul proiectului propus se regăsește într-o zonă lipsită de interes major din punct de vedere al biodiversității”*.

Se conturează astfel în mod fals faptul că Roșia Montană este o zonă foarte poluată, fără valoare din punct de vedere al biodiversității, în cadrul unei arii cu valoare excepțională în acest sens. Proiectul ar afecta oricum zonele înconjurătoare, poluarea aerului, de exemplu, neputând fi limitată la arealul de operațiuni miniere.

22. Sunt prezentate o serie de date tehnice care susțin diversitatea de biotopuri și de specii de plante – între care biodiversitatea forestieră este descrisă - *“un număr relativ mare de specii de arbori, iar arboretele pure (monoculturile) fiind foarte slab reprezentate”*; de asemenea, se identifică 3 tipuri de habitate specifice Natura 2000, precizându-se apoi și faptul că în 48% din total zona de studiu există tipuri naturale fundamentale de pădure, prezente în același timp și pe 42% din amplasamentul proiectului. Însă ulterior, se concluzionează *“covorul vegetal în zona Roșia Montană este supus influenței factorilor naturali abiotici ... și biotici ... determinând o vegetație săracă, pionieră, rezistentă la condiții ecologice extreme”* iar intervenția antropică pe multiple planuri - dezvoltare industrială, exploatare forestieră, activități agricole – imprimă *“o instabilitate în menținerea unor habitate în stare naturală”*, întărindu-se încă o dată ideea falsă că biodiversitatea ca ansamblu de ecosisteme în stare naturală și antropică nu este valoroasă în zona proiectului.

În urma proiectului, pe total zonă studiu, se apreciază că nu va dispărea nici unul din habitatele identificate, având însă loc o reducere a lor. Reducerea în sine duce la dispariția în mod direct și indirect la dispariția unor habitate. Cele mai afectate vor fi pajiștile cultivate, care vor avea suprafața cea mai afectată, însă pierderea lor se consideră că nu va avea impact semnificativ asupra biodiversității la scară locală și regională, deoarece multe dintre acestea sunt degradate. Faptul că pajiștile suferă intervenție antropică nu înseamnă însă că nu au valoare din punct de vedere al biodiversității pentru că reprezintă, alături de pajiștile aflate în stare naturală, surse de hrană sau adăpost pentru diverse specii.

Se apreciază că pierderea arboretelor de fag și carpen reprezintă un impact negativ local și de lungă durată, neglijându-se impactul la nivel regional, unde se consideră că existența *“unor arborete mari în alte zone învecinate”* nu va fi afectată de proiect, asigurând în continuare funcție de protecție și conservare. Capacitatea de protecție și conservare la nivel regional este însă slăbită prin dispariția la nivel local a unor populații locale.

23. Un alt aspect care trebuie amintit privește caracterizarea fondului forestier pe clase de vârstă, unde se atrage atenția asupra predominanței arboretului îmbătrânit, cu funcție de protecție pe total zonă de studiu, precizându-se de asemenea că *“peste jumătate din arborete sunt gospodărite ca păduri cu regim de conservare deosebită”*. Se precizează că după implementarea proiectului se va modifica funcția prioritară de protecție a pădurilor din zona de influență, vegetația urmând a proteja/stabiliza haldele de steril și alte forme artificiale rezultate în urma exploatării miniere. Se neglijează însă funcția de producție a pădurii, în special a exemplarelor tinere, care vor fi tăiate!

Când se analizează impactul asupra fondului forestier, se precizează că distribuția pe clase de vârstă nu se va schimba, atât pe total zonă de studiu cât și pe amplasament, că impactul este direct, pe termen lung și strict pe plan local, fără a se lua în considerație impactul la nivel regional, al impactului tăierilor de arborete asupra zonelor învecinate, care afectează atât efectivul fondului forestier regional cât și capacitatea acestuia de a face față acestor modificări. Asemănător în ceea ce privește distribuția pe specii, impactul se apreciază că nu va fi semnificativ, întrucât *“pe total zona studiu nu va dispărea nici o specie”* fără a se menționa că populații sărăcite sau izolate ale aceleiași specii se pot găsi în regim de periclitate; în plus, se precizează că impactul va fi *“parțial reversibil”*, prin crearea unor zone cu perdele de protecție a drumurilor industriale și în terenuri degradate anterior, ajungându-se chiar la diversificarea speciilor forestiere.

24. Rezultatele testelor de diagnoză foliară la speciile de arbori din categoria rășinoase (molid și brad) relevă că există o poluare datorită acumulării în elementele cupru și zinc, ca rezultat al activității miniere. Sunt analizate de asemenea și alte conținuturi medii de Fe, Mn și Mg (testele realizate nu indică încadrarea în timp întotdeauna pentru zona Roșia Montană), concluzionându-se că se denotă o mică variabilitate (mai mare la brad decât la molid), care se încadrează în nivelele de referință, astfel încât poluarea cu zinc și cupru *“nu afectează funcțiile fiziologice”* ale acestor elemente”, fără a avea mari consecințe în diminuarea diversității speciilor de arbori. Se afirmă însă în finalul capitolului, că populația de brad este afectată semnificativ de poluarea cu Mg.

25. Resursele de plante cu importanță economică se regăsesc pe zona de influență a proiectului și se face recomandarea în final de *“a se face o exploatare cumpatata a acestor resurse”*, pentru ca apoi să se menționeze că acestea vor dispărea ca urmare a înlăturării covorului vegetal. Se apreciază că impactul negativ va fi doar la nivel local, întrucât aceste resurse se regăsesc în zonele învecinate. Se subliniază rolul important al acestor zone învecinate în susținerea efectivului de specii, însă nu se menționează despre impactul indirect la care acestea vor fi expuse, un factor semnificativ reprezentându-l efectul de margine, care poate diminua de asemenea bogăția de specii.

26. Se fac câteva precizări referitoare la speciile protejate: există o singură specie protejată de floră (specie erbacee, din grupul angiospermelor monocotiledonate: *Galanthus nivalis*) în zona de influență a proiectului, ce se regăsește și în vecinătatea amplasamentului; dintre nevertebrate, s-a identificat a exista o singură specie de insecte (coleoptere) listată ca specie rară, ce prefera făgetul bătrân. Însă pentru alte specii de nevertebrate, listate ca protejate atât sub legislația românească cât și europeană, se apreciază că nu formează populații importante în zonă precum și faptul că nu s-au evidențiat habitate unice pentru menținerea acestor nevertebrate. Dintre speciile de vertebrate inventariate în zona de studiu, 20 de specii sunt menționate în Cartea Roșie (7 specii de amfibieni, 2 specii de reptile, 1 specie de păsări și 10 specii de mamifere) sau sunt listate pe anexele altor reglementări naționale și internaționale. Însă, în mod similar se consideră că nu sunt habitate reprezentative pentru specii protejate de vertebrate în zona proiectului, drept urmare afectarea acestora nu va avea un impact semnificativ asupra populațiilor acestor specii. Se înțelege astfel că în zonă există specii protejate, dar nefiind recunoscute habitatele lor ca fiind importante din punct de vedere conservativ, este acceptabilă dispariția acestor exemplare protejate: *“dat fiind faptul că un s-au pus în evidență habitate unice, cheie, pentru menținerea unor specii valoroase din punct de vedere eco-economic, științific etc., în consecință considerăm că un se justifică luarea unor măsuri de protecție a unor perimetre din zona ce va fi supusă exploatării”*.

Se estimează un impact local pentru amfibieni și reptile, care să fie redresat însă prin crearea unei rețele ecologice compensatorii. Nu este fezabil scenariul de reducere a impactului prezentat.

Pentru păsări și mamifere se prognozează în mod convenabil că se vor retrage în habitate favorabile din vecinătatea amplasamentului.

27. Au fost identificate și caracterizate o serie de tipuri de ecosisteme acvatice; pentru anumite cursuri de apă caracterizate ca nepotrivite pentru susținerea unei faune acvatice - în special pești - din cauza parametrilor fizico-chimici nefavorabili, a cantității limitate de hrană și a debitului redus, impactul reducerii corpurilor de apă nu este major; un impact major însă se consideră a-l avea dispariția Văii Cornei și a afluenților ei, unde se va construi barajul și iazul de decantare. În zona proiectului este prezent un număr ridicat de amfibieni care va fi afectat de pierderea a mai mult de un hectar de bălți (arii de înmulțire pentru amfibieni, care sunt specii dependente de habitate specifice precum zonele umede). Se apreciază că pierderea acestor habitate reprezintă un impact semnificativ la scară locală, însă la nivel de ansamblu al acestor specii nu va fi un impact semnificativ. Se neglijează astfel impactul indirect pe care îl poate avea desfășurarea lucrărilor asupra unor biotopuri aparte, afectând astfel specii sensibile la alterarea habitatului, prin influențarea negativă a stadiilor de dezvoltare sau de reproducere precum și capacitatea de mobilitate în spațiu.

Ulterior se face o mențiune cu probabilitate scăzută, referitoare la impactul pozitiv pe care proiectul îl va avea asupra calității apei din pâraiele locale, care va cunoaște o îmbunătățire a calității cu consecințe pozitive asupra nevertebratelor acvatice.

28. Pentru grupul de păsări ce cuibăresc în zonă se precizează că 77% sunt specii de pădure, 9% se găsesc pe pajiști iar 4% în zone umede. Păsările sunt specii sensibile la alterarea habitatului, chiar dacă au mobilitate crescută, datorită afectării teritoriilor de cuibărit; au fost identificate cel puțin 9 specii sensibile față de teritoriu, fiind considerate ca specii prioritare de pădure.

În același timp, 45% dintre păsări sunt specii migratoare. Ulterior se precizează că zona de influență a proiectului se află în afara rutelor principale de migrație ce străbat România și se apreciază că impactul asupra populațiilor de păsări care pot fi afectate "*reprezintă procente infime din populațiile din România și chiar din Europa*", mascându-se impactul la nivel regional. În plus se prognozează că speciile de păsări vor '*migra*' la scară locală din zonele cu habitate deteriorate către zonele învecinate. În faza de exploatare a proiectului se admite că se continuă impactul negativ din faza precedentă, la care se adaugă pericolul intoxicării (la speciile acvatice) cu substanțe chimice din iazul de decantare, însă se repetă ideea că iazul de decantare nu este amplasat în calea rutelor de migrație, și ca atare impactul este limitat în cazul păsărilor migratoare. Cum se explică atunci că 45% din speciile de păsări din zonă sunt migratoare? Mai mult, se identifică posibilitatea ca iazul de decantare să fie utilizat de păsările acvatice ca loc de odihnă.

29. În ceea ce privește substanțele chimice deversate în iazuri se apreciază că acestea vor fi sub limita admisă de legislație. Se estimează că aceste substanțe vor avea concentrații scăzute și un timp relativ scurt de activare în iazul de decantare, ceea ce va '*reduce posibilitatea afectării majore a speciilor care vor veni în contact cu iazurile*'. Însă se cunoaște faptul că această limită este diferită de la specie la specie; apoi intervine fenomenul de acumulare și concentrare al acestor substanțe chimice în țesuturile animaliere, concentrația crescând pe măsură ce se înaintează pe lanțul trofic. Un alt mijloc de prevenire a contaminării chimice se estimează că va fi construirea de garduri în preajma iazurilor, metodă de o eficiență discutabilă.

30. După închiderea lucrărilor, se menționează că întreaga zonă va fi renaturată, prin crearea unei rețele ecologice compensatorii care să permită refacerea efectivelor din zona proiectului. Se evită mențiunea că un astfel de proces de renaturare este un proces care se desfășoară la scara mare de timp (de zeci de ani) și nu se mai revine niciodată la starea inițială, respectiv de refacere exactă a efectivelor de specii, vegetale ori animale. Se menționează apoi că RMGC va suporta costurile de reintroducere la speciile care au dificultăți de repopulare naturală, riscând în același timp confruntarea cu pericolul introducerii de populații noi, nespecifice zonei.

Proiectul prevede înființarea unei rețele ecologice funcționale compensatorii prin crearea unui sistem de habitate interconectate pentru refacerea pe cât posibil a proporționalității elementelor de cadru natural dislocate prin proiectul de exploatare, viziune nerealistă având în vedere situația prezentă în zona Roșia Montana, și mai ales cum este accentuată în prezentul studiu. Mai degrabă elementele naturale din propunerea respectivă se potrivesc unui complex deja existent de arii protejate care necesită o abordare de management integrată, decât să facă obiectul de reconstrucție ecologică a unui sit industrial. În al doilea rând, nu trebuie uitată scara de timp la care funcționează sistemele naturale, în comparație cu cele antropizate sau artificiale, cum este cazul unei exploatare industriale. Astfel, inițiative precum “culoare ecologice”, “rezervoare de biodiversitate”, “plantare de habitate” depășesc cu mult planul real al zonei în discuție. Iar măsurile prevăzute în planul de management al biodiversității sunt absolut sublime în condițiile în care s-ar aplica unei arii protejate deja în funcțiune, și nu unei zone care va încerca să-și revină după șocul industrial imens.

31. *“Evidențierea formelor de impact asupra caracterului peisajului*

Proiectul Roșia Montană, chiar dacă va fi cea mai mare exploatare aurifera din Europa datorită capacităților de producție de 13 mil de tona /an, suprafața relativ redusă ocupată de amplasament, poziția izolată și deschiderile limitate ale priveliștilor, determină un impact minor la nivel regional, al peisajului. La scară locală (în limitele zonei de influență a proiectului), impactul asupra peisajului va fi semnificativ, prin schimbarea folosinței tradiționale a terenurilor, modificarea topografiei, vegetației și stramutarea mai multor așezări umane. Caracterul actual al peisajului din Valea Roșia și Corna, va fi semnificativ și permanent modificat prin continuarea exploatărilor miniere la scară superintensivă.

Prin creerea iazului de decantare, Valea Corna se va umple cu steril, ceea ce va produce o modificare drastică și permanentă a peisajului prin creerea unui teren înălțat, plat de 363 ha din care 312 suprafața ocupată de depozitarea sterilelor iar diferența de barajul iazului și barajul secundar de retenție. Cele două așezări rurale din Valea Corna (satele Bunta și Corna) vor fi strămutate, ducând la eliminarea componentei rurale din peisaj generând un impact permanent major. Perioada de funcționare a proiectului are cel mai mare impact asupra tuturor componentelor de mediu, inclusiv asupra peisajului, prin transformări permanente și în unele cazuri ireversibile a geomorfologiei reliefului. Impactul este redus doar la scară locală și nu influențează din punct de vedere al peisajului contextul regional, național și transfrontalier.”

Considerăm că impactul este la scară regională, însă apreciem faptul că descrierea impactului la nivel local este una dintre cele mai puțin viciate din cadrul raportului la studiul de evaluare a impactului. Care este însă justificarea acceptării producerii acestui impact, cu persistență pe termen nedefinit?

32. Referitor la impactul proiectului și măsurile de ameliorare, monitorizare și responsabilități de implementare, a fost identificată categoria de impact „*Îmbunătățirea infrastructurii de transport în localitate și în regiune prin îmbunătățirea conexiunilor rutiere și suportului logistic.*” Efectul impactului este descris drept “*Intrare și ieșire mai ușoară din regiune a persoanelor, inclusiv*

turiști. Promovarea regiunii pentru dezvoltare (turistică/alternativă), ducând la dezvoltare socio-economică durabilă.”

Este distrusă zona Roșia Montană, se pretinde însă că ar exista beneficii de natura stimulării unor activități ulterioare implementării proiectului RMGC. Obiectivele turistice sunt: halde de steril, cariere inundate, iaz de decantare, baraje, stații de tratare a apelor, diverse alte instalații industriale într-un peisaj sterp. Cum va îmbunătăți infrastructura de transport în Roșia Montană dezvoltarea socio-economică durabilă? Daca nu ar exista acest proiect s-ar putea trece direct la dezvoltare socio-economică mai sănătoasă din punct de vedere ecologic și cu siguranță mai durabilă.

33. În legea protecției mediului se definesc vestigiiile arheologice ca factori de mediu. Acestea sunt protejate, fiind interzisă distrugerea/alterarea lor în orice mod. Pentru evaluarea importanței unor vestigii arheologice se ia în considerare întreg ansamblul arheologic și nu doar fragmente/ părți ale acestuia. Descărcarea de sarcina arheologică nu poate să intervină decât în momentul în care a fost cercetat/ descoperit tot ce se putea (situație în care rapoartele arheologilor trebuie să reflecte recomandarea de încetare a săpăturilor), și numai pentru întreg ansamblul arheologic. Acest principiu fundamental a fost încălcat în cazul vestigiiilor arheologice de la Roșia Montană. Aici întreaga zonă a fost fragmentată. Sutele de kilometri de galerii romane, împreună cu atelierele de prelucrare a minereului, cu instalațiile de spălare/ evacuare a apei din mine, împreună cu așezarea (localitate, cimitir, etc.) preromană și romană de la Roșia Montană (cunoscută și sub denumirea de Alburnus Maior) au fost împărțite în zeci de zone, fiecare zonă fiind dată în sarcina unor muzee diferite din România, fără ca acestea să aibă unitate de acțiune. Întreaga zonă a fost descărcată arheologic pe bucățele, fragmentat, deși săpăturile arheologice nu s-au încheiat ci continuă, fiind făcute descoperiri arheologice uimitoare în fiecare moment.

Masivul Cârnic a fost salvat însă până în acest moment, aflându-se încă sub protecția legii, pentru că certificatul de urbanism a fost suspendat de instanța de judecată, el nemaiputând produce efecte (Încheierea nr. 24/2004, pronunțată de Curtea de Apel Alba Iulia, în Dosar nr. 8532/2004, irevocabilă prin nerecurare). De asemenea, instanța de fond a anulat certificatul de descărcare arheologică (sentința nr. 151/2005, dosar nr. 2138/2004, pronunțată de Curtea de Apel Alba Iulia). În aceste condiții, având în vedere și că Masivul Cârnic adăpostește zona de exploatare minieră antică cea mai bine conservată, Ministerul Mediului nu poate să emită un aviz de mediu favorabil acestui proiect, având obligația să protejeze vestigiile arheologice, ca factori de mediu. Mai mult decât atât, Ministerul Mediului poate înțelege să protejeze din punct de vedere al mediului atât vestigiile arheologice pentru care s-a dat și este valabil în acest moment un certificat de descărcare de sarcină arheologică, cât și vestigiile nedescoperite încă. Această protecție se realizează prin emiterea unui aviz de mediu negativ față de posibilitatea implementării proiectului.

În plus trebuie să fie luate în considerare și vestigiile arheologice din Evul Mediu, pentru că exploatarea minieră a existat neîntrerupt de la epoca preromană, dacică, până în zilele noastre.

Ministerul Mediului trebuie să protejeze cu prioritate dreptul la un mediu sănătos, față de crearea de noi locuri de muncă pe o perioadă restrânsă, pentru că dreptul la mediu este un drept fundamental prevăzut de Constituția României.

34. Referitor la „Condiții culturale si etnice, patrimoniul cultural”, se menționează că „*RMGC va finanța construirea unor replici ale unor lucrări miniere romane din Roșia Montană care vor permite buna înțelegere, cunoaștere și vizualizare a tehnicilor miniere romane specifice; Operațiunile de decopertare a solului (incluzând deschiderea treptelor de carieră) vor fi supravegheate de arheologi calificați și activitățile de construcție vor fi realizate în conformitate cu prevederile protocolului pentru descoperiri întâmplătoare ulterioare. [...]* În funcție de natura unei

astfel de descoperiri, în baza evaluării efectuate de echipa independentă de supraveghere arheologică și a deciziei MCC și DJPCCPCN Alba, directorul minei poate să decidă suspendarea activității miniere într-un anumit perimetru.”

Construirea unor replici ale unor lucrări miniere romane din Roșia Montană ar constitui obiective turistice? Lucrările miniere ale unor lucrări miniere din Roșia Montană în varianta originală ar avea valoare turistică semnificativ mai ridicată. Care este gradul de probabilitate ca în cazul efectuării unor descoperiri arheologice RMGC să prefere să piardă profit prin închiderea destul de îndelungată a operațiunilor miniere pentru cercetarea/ excavarea/ strămutarea descoperirilor?

35. Având în vedere adresa S.C. Opus – Atelier de Arhitectură S.R.L. către Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor din data de 12 august 2006 prin care se semnaleză faptul că planul de management al patrimoniului cultural al Centrului Istoric Roșia Montană a fost reprodus parțial în raportul la studiul de evaluare a impactului și că cele mai importante concluzii sunt absente, incomplete sau utilizate într-un context diferit decât cel original, cerem rectificarea raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului. De asemenea, cerem ca participanții la elaborarea raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului să verifice forma finală a raportului și să semnaleze, dacă este cazul, inadvertențele.

36. *“Cercetări arheologice preventive au fost efectuate în toate zonele cuprinse în amprenta proiectului (vezi Raportul asupra studiului de condiții inițiale 8, Raport asupra studiului de condiții inițiale pentru patrimoniu cultural). Guvernul, prin MCC, a aprobat descărcarea de sarcină arheologică a unei părți semnificative din cuprinsul amprentei proiectului. Certificatul de descărcare de sarcină arheologică pentru masivul Cârnic subteran a fost suspendat de către instanțele judecătorești și face totodată în momentul de față obiectul unei acțiuni în anulare. O hotărâre definitivă și irevocabilă în ceea ce privește acest certificat urmează a fi pronunțată în perioada următoare, cauza aflându-se în ultima fază procesuală. În zona Orlea cercetările arheologice de detaliu sunt programate pentru perioada 2007-2012. Astfel activitățile de excavare din timpul lucrărilor de construcții și depunerile de steril nu au potențialul de a distruge sau acoperi vestigii arheologice. Distrugerea artefactelor poate determina limitarea posibilității unei mai bune înțelegeri a istoriei mineritului și a patrimoniului său minier, dincolo de ceea ce e identificat și cunoscut prin Programul Național de Cercetare Alburnus Maior.”*

Având în vedere că certificatul de descărcare arheologică a fost suspendat, de ce a fost permisă lansarea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului? De ce se pleacă de la premisa că orice descoperiri arheologice din zona Orlea vor primi descărcare de sarcină și nu interzicerea intervenției industriale?

37. *Transporturi de cianură de sodiu: Se estimează că pentru prelucrarea minereului se vor consuma aproximativ 13,000 de tone de cianură anual. Vor fi necesare aproximativ două transporturi cu camionul pe zi (fiecare cu câte un container de 16 t de cianură de sodiu în formă solidă) pentru a răspunde necesităților de prelucrare pe timpul de 16 ani de exploatare a minei. Cerințele de transport vor fi deci substanțiale și vor continua pe tot parcursul funcționării uzinei de prelucrare. [...] Indiferent de sursă, există potențialul de scurgere a cianurii de sodiu din containerele sparte în accidente marine, feroviare sau rutiere care, în condiții de mediu sau chimice nedorite, ar putea avea efecte negative asupra sănătății umane sau mediului. Există de asemenea un potențial mult mai puțin probabil de creare a unui impact similar în urma interferenței unor grupuri de protestatari sau a unor acțiuni criminale/teroriste.*

Două camioane cu cianuri pe șoselele românești în fiecare zi. Cu toate măsurile de protecție ce pot fi luate, riscul de accident este considerabil având în vedere frecvența transporturilor. Cu ce drept ar supune RMGC populația României la un astfel de risc?

38. Pe lângă distrugerea comunei Roșia Montană, nu se analizează impactul proiectului asupra orașelor învecinate, în special Abrud: având în vedere că iazul de decantare se află la aproximativ 2 km de oraș, într-o zonă cu densitate mare a populației, nu se analizează care vor fi efectele emisiilor de pe suprafața iazului asupra acestei comunități.

39. În ceea ce privește strămutarea populației, aceasta s-a făcut în mod ilegal, prin fraudarea voinței localnicilor. Acestora le-a fost prezentat proiectul ca și când ar fi absolut sigură implementarea lui, singura alternativă a roșienilor fiind să-și vândă proprietățile către SC RMGC SA. Li s-a interzis încă din 2000 să edifice orice fel de construcții în zonă, fie de locuit, fie cu caracter comercial, fie orice altceva, cu excepția cererilor având ca titular pe SC RMGC SA. Este lesne de înțeles de ce sărăcia a ajuns la un nivel uluitor și de ce nu există în prezent alternative de dezvoltare. Aceste lucruri rezultă cu claritate din planurile de urbanism, precum și din refuzurile de eliberare a certificatelor de urbanism solicitate de localnici care ar fi vrut să își construiască locuințe, centre comerciale, pensiuni, etc.

40. În ceea ce privește credibilitatea SC RMGC SA din activitatea de până acum: compania a fost de nenumărate ori sancționată contravențional, și instanțele au suspendat activități de extracție minieră și de explorare ilegale desfășurate în perimetrul Roșia Montană/ Bucium - Județul Alba. Mai mult decât atât, Gabriel Resources nu are nici un fel de tradiție în minerit.

41. Proiectul implică aplicarea procedurii de expropriere în interes public. Având în vedere considerațiile de la punctele anterioare, care este interesul public în acest caz? Beneficiile statului român sunt aproape inexistente în acest caz, existând în acest sens și o anchetă penală pe rolul DNA. În aceste condiții, exproprierea nu ar avea un interes public care să o justifice. Mai mult decât atât, aceasta ar trebui să se facă prin lege, și nu poate fi anticipată voința Parlamentului României de a da gir unui astfel de proiect.

42. Strămutarea și relocarea populației au un impact social evident major. Din perspectiva câștigurilor și pierderilor statului român în acest proiect, strămutarea populației nu are nici o justificare. De ce consideră RMGC că proiectul său va fi declarat de utilitate publică?

IONUȚ APOSTOL
DIRECTOR EXECUTIV
TERRA MILENIUL III
CALEA PLEVNEI NR. 46-48, CORP C,
ET. 1, CAM. D, SECTOR 1, 010233,
BUCUREȘTI

CATALINA RĂDULESCU
AVOCAT
CENTRUL DE RESURSE JURIDICE
STR. ARCULUI NR. 9, SECTOR 2,
BUCUREȘTI

DATA ÎNDEPLINȚĂRII: 25 AUGUST 2006

Radulescu

308
14

TERRA Mileniul III

Environmental Protection Non-Governmental Organization

46-48, Calea Plevnei, Body C,
1st Floor, Room D, 1st District, 010233

Bucharest

Tel.: +4 021 312 68 70

Fax: +4 021 314 12 27

<http://terraiii.ngo.ro>

Centre for Legal Resources

9, Arcului St., 2nd District, Bucharest

Tel. +4 021 212 06 90

Fax +4 021 212 05 19

www.crj.ro

Comments Regarding the Report on the Environmental Impact Assessment Study Related to the Rosia Montana Project

August 25th, 2006

Following the analysis of the report on the environmental impact assessment study related to the Rosia Montana mining project proposed by RMGC, please find below our comments. Some of these are actually conclusions we have drawn, others are questions regarding incomplete or confusing information we have received. We would like to receive an answer both to our questions, and to our comments.

1. During the project framing stage, the public has not been consulted, nor has any information been supplied in relation to the project. Also, the procedure stipulated by the Espoo Convention for the framing stage has not been applied. Consequently, the Secretariat of the Aarhus Convention has been notified, and a decision is pending to be issued in this case.
2. Throughout the duration of the assessment procedure, the provisions of the European Union legislation transposed into the Romanian legislation have not been strictly complied with: the urbanism plans and programs have not been approved, as provided by the Directive on Strategic Environmental Assessment (SEA).
3. The urbanism certificate issued for the initial Rosia Montana project, based on the project presentation report submitted in 2004 by the project titleholder, forms the object of an action for nullity initiated in court. Such certificate has been suspended by the court until a decision is ruled on the merits in this case (Civil Judgment no. 205/2005 ruled in File no. 2637/2005 by Alba Tribunal, which became final and irrevocable by Civil Decision no. 2092/2005, File no. 4373/2005, ruled by Alba Iulia Court of Appeal). The judgment ruled by the court is still valid. The submission by the project titleholder of another certificate having a different object does not validate the procedure, because it is a forged document. It is impossible and illegal to issue several different administrative deeds for the same objectives. This would be a proof that there is no judicial power and access to justice in Romania, since these are blatantly violated by the very authorities of public administration.
4. The public has not received any relevant information related to the project, and this is a violation of the European Union provisions regarding public's participation in the decision-making process related to environmental matters: information regarding the technical and

financial capacity of the project titleholder, its tradition and experience in the field of mining, which are absolutely mandatory for the purpose of obtaining any type of exploration/mining license. Also, the project titleholder refuses to supply any information regarding the outcome of the criminal prosecution procedure whose object is the lawfulness of the incorporation of the project titleholder as a company, whose shareholders are a company incorporated in a fiscal paradise and the Romanian government. The joint venture agreement is still classified, although, given the size of this project, and considering the principle of transparency and access to information, it would be essential to make this document available to the public, since it is of highest public interest. Not even the information regarding the environmental rehabilitation guarantee or the guarantee established for coverage of prejudices in case of contingency is made public.

5. We consider this investment to be inappropriate, based on an analysis, on the one hand, of the risks and problems related to:

- an accident occurring within the tailings management facility (TMF), *i.e.* the failure of the start dam or of the final dam
- the TMF emergency spillway overflow, especially during the first operation stage
- acid rock drainage (ARD) generation, water loading with heavy metals
- emissions of hydrogen cyanide at the surface of the tailings management facility
- accident during cyanide delivery (two transports of 16 tons each per day)
- maintaining, for an unlimited period of time, pit lakes in order to avoid ARD generation
- irremediable transformation of the Rosia Montana area – without the possibility to rehabilitate the area for agricultural or tourism development purposes
- destruction of a human community
- destruction of vestiges of inestimable value, losing elements of the cultural and historic heritage
- the mining company has no experience in this field, it has never developed any mining project

and, on the other hand, of the benefits:

- the royalty owed to the state budget represents 2% of the value of the mining production obtained annually
- the percentage of 19% of the profit, representing Minvest's share
- amounts owed to the local budget (not calculated)
- jobs created for an uncertain period of time.

The conclusions of the environmental impact assessment procedure, regarding the potential impact of the project upon the environment, indicate that a mining project of this size may be developed even inside the built area of state capitals, because the maximum pollutant concentrations accepted are complied with, and the related risks are low or moderate, especially due to the implementation of various techniques and technologies and due to the high-performance management employed (of a mining company without any relevant experience).

We request the Ministry of Environment and Water Management to conduct a detailed analysis of the report on the environmental impact assessment study. We are certain that, following such analysis, the environmental permit for this project will not be granted to RMGC.

6. According to the project proposed by RMGC, the mining operations will not be interrupted for a period of 16 years, and the project duration will be at least 25 years. RMGC has taken into consideration the temporary interruption of the mining operations, however, there is no analysis of the risk of longer or final interruption due to various causes (decrease in gold price, legislative changes – for example, the prevention of the use of cyanide in mining

industry¹); in this case, it is not clear how RMGC would manage to fulfil its obligations related to the mine closure and environmental rehabilitation of the area impacted by the project.

7. The plans prepared for opening and operating the four pits within the project proposed by RMGC show that Carnic mine is the main point of interest for the company, due to the apparently larger concentrations of gold and silver. Besides Carnic pit, Cetate pit is also important, however the ore-tailings ratio is rather problematic (1.60). It should be noted that, the deeper the pits, the lower the gold and silver content of the ore. Thus, in order to mitigate the civil society's protests regarding this large mine, a solution would be either to renounce Orlea and Jig pits, or to keep them within the project, initially, in order to avoid the accusations of carrying out mining operations implying the pillage of the deposit (*i.e.* mining only one section of the more profitable useful concentrations and abandoning the deposit without any possibility for subsequent economical mining of the deposit). With a view to profit maximization and rapid recovery of the investment, it is only logical that RMGC will try to mine only the ore having a higher content of useful metals, ceasing the operations when the values of gold and silver concentrations become less profitable.

8. The table included in the chapter entitled "Physical and Biological Pollutants" discusses only noise pollution, and the column "Mitigation Measures" actually contains pollution sources. Although other issues regarding physical and biological pollutants are discussed throughout the report, we believe this omission to be intentional and aiming to render a report analysis more difficult (given also the large volume of information, sometimes redundant, and often containing generalities of little relevance for the object of the report).

9. The presentation of the zero alternative is incomplete, focusing on the expenses required for solving historic pollution problems existing in the area. The current state of the local environment is described as disastrous, while the state of the environment after project implementation is presented in a positive light, ignoring the real project impact. As far as the historic pollution of the Rosia Montana area is concerned, these problems must be solved in any case by the Romanian state, in its capacity of beneficiary of the mining operations that caused the pollution of the area, and the investors will have no obligation to build ARD water treatment plants, for example. Rosia Montana can be developed without any large scale mining operations carried out in the area, but rather by enhancing the natural, historic and cultural heritage and the uniqueness of this place, and also of its inhabitants. During the past years, tourism could not be developed in this area because of RMGC, which declared a large perimeter as an "industrial area". What are the losses calculated from this point of view, suffered by the community and the local budget of Rosia Montana?

The main potential negative impacts of the Zero alternative are presented in the project as follows:

¹ During the past few years, there have been devastating ecological catastrophes at the gold mines using cyanide (*e.g.* the United States of America – Colorado, Kyrgyzstan, Guyana and Romania – Baia Mare). This has led to banning cyanide-based technological processes in several states (the Czech Republic, Germany, Turkey, the USA – Montana and Wisconsin). In the beginning of April 2002, the High Court of Justice of Greece ruled a decision against the development of a mining project using cyanide in the technological process (it would have been the highest private capital investment in Greece, for the past 50 years). The decision of the European Parliament of November 17th, 1994 indicates that the Member States do not use the cyanide-based mining process, the industrial use of cyanide in open field being allowed only in exceptional cases, due to the fact that cyanide cannot be neutralized with sodium hypochlorite. The same decision required the Turkish government to ban the use of substances containing cyanide in mining operations and, thus, to prevent the destruction of valuable agricultural and forest regions and to protect the Mediterranean Sea and the historic sites. The abovementioned decision required the Member States to ban the use of cyanide and requested the German banks and companies to comply with the German and European Union laws also outside the European Union. The environmental permit for a Canadian gold mining project using cyanide in the vicinity of Krumovgrad, in the South of Bulgaria, has been tacitly rejected.

- *“continued pollution of streams and soil within the proposed Project boundary, primarily from uncontrolled run-off and seepage from the RosiaMin operation, historic mine workings, and uncontrolled waste disposal practices.”²*
 - No consideration is given to the national mine closure program, and to the environmental and social and economic rehabilitation programs.
- *“loss of a major local and regional employment opportunity (estimated at 200 – 500 direct jobs during pre-construction, 1,200 during construction, and 540 during operation; additional indirect employment figures are estimated at approximately 400 – 500 jobs during pre-construction; 3,600 during construction; and 1,620 – 2,700 during operations);*
 - Jobs may also be created by other types of investments, without having a negative impact upon the environment.
 - Moreover, at the end of the operation, these jobs will no longer exist, and nothing will be left where today’s community, the landscape and archaeological remains used to be. This type of development does not comply with the sustainable development principles.
- *“loss of current developmental investments associated with exploration, permitting, EIA preparation, and other preliminary activities, with a resulting loss of interest on the part of private investors, commercial banks, or international lending institutions regarding future mining developments in the region or Romania as a whole”*
 - The investors and international financial institutions will very much appreciate the fact that the Romanian government does not approve this destructive project, which implies a high risk level and minor benefits for the hosting state, as well as at a regional and local level. The outcome of the Romanian government’s decision will be the avoidance, in the future, of useless investments in the preparation of such projects, also in other countries; therefore the Rosia Montana project is a interesting case study.
 - By investing in a project implying a major risk and virulently opposed by the civil society and by the experts, the investors have undertaken the risk of losing their money.
- *“loss of support for the eventual development of a modern, compliant regional solid waste management facility in Câmpeni, as discussed in Chapter 3 and the Project Waste Management Plan (See ESMS Plans, Plan B)”*
 - The Campeni authorities will most certainly manage to implement a modern waste management facility which will not be required to manage the volume of waste produced by RMGC’s project.
 - The solid waste management facility is an obligation undertaken by Romania as part of the European Union integration process. This facility will be executed in accordance with the European Community legislation, irrespective of the development of any mining or other project.
- *“loss of the opportunity to conserve, improve, or enhance existing ecological conditions through implementation of specific restorative and rehabilitative activities, including enhancement of riparian habitats, replanting of native species, establishing a network of migration corridors, and the relocation of any affected rare plants to suitable habitats, as outlined in the Project Biodiversity Management Plan (ESMS Plans, Plan H).”*
 - This opportunity has not been lost, given the possible implementation of a mine closure and environmental, social and economic rehabilitation program. The plans regarding the enhancement of the environmental conditions in the area, through the implementation of the project proposed by RMGC, are unrealistic.
 - These environmental conditions may be improved under much better circumstances, with much lower expenses and increased efficiency, unless the environment is irremediably damaged by the toxic substances normally resulting from such a mining

² In this document, paragraphs written with Italics, between inverted commas, are quotations from the report on RMGC’s environmental impact assessment study for the Rosia Montana project.

project. In fact, most environmental factors existing at Rosia Montana are currently unaltered.

- *“continued dereliction of historic buildings and sites and loss of the cultural heritage preservation opportunity represented by the Archaeology and Historical Monuments Preservation Programme, described in the Project Cultural and Heritage Management Plans (see ESMS Plans, Plan M).”*
 - The cultural heritage will be affected by the implementation of the project proposed by RMGC – either by its immediate destruction, or by its rapid degradation.
 - The historic buildings and the heritage existing in Rosia Montana will be demolished during the project implementation, and their advance state of degradation is mainly due to this project which has imposed the absolute interdiction to execute any constructions within the Rosia Montana perimeter, which has been declared an industrial area since 2000 (although the application for the environmental permit was submitted only in December 2004).
- *“loss of a centuries-long tradition of mining as a local and regional cultural asset and outward migration of the local and regional population, especially young families seeking viable employment and career opportunities.”*
 - The result of the destruction of the Rosia Montana area will be the loss of a centuries-long tradition of mining which, in fact, is not related to projects having the size proposed by RMGC.

10. Considering the gold price increase, the identified need to rehabilitate the Rosia Montana mining area, the use of the wording “sustainable development” in RMGC’s documents, Romania’s need to comply with international mining regulations (and with the regulations regarding the funds to be allocated for the rehabilitation of mining areas), RMGC could have examined another business opportunity in the first place, *i.e.* the processing and/or rehabilitation of the waste rock dumps existing in the area. The content of useful ore existing in these waste rock dumps resulting from former operations may be economical, especially considering the need to rehabilitate the mining areas and the funds that need to be allocated from the budget for this purpose.

11. Taking into consideration the fact that the bedrock of the Corna Valley, which is the proposed location of the tailings management facility, is made up of sedimentary formations in flysch facies (permeable micaceous sandstones), we challenge the conclusion presented in the report on the environmental impact assessment study, according to which the pollution of underground water and the tailings management facility dam overflowing is impossible to occur. According to the report, the alluvium deposits from the Corna bed are approximately 12 m thick and no colluvium deposits are present. Also, the bedrock existing along the Corna Valley, on the site of the tailings management facility, is described as an alternation of foliated, faulted and broken shale with uniform and non-uniform stratification, with sandstone, breccia and sandy clay interlays. Under these circumstances, we challenge the conclusion according to which the bedrock of the tailings management facility, the secondary containment system and the tailings pond has very low permeability in its natural state, which limits the seepage of underground water to the thin layer existing close to the surface.

12. The container rocks of the gold deposit are surrounded by a low strength sedimentary formation. This sedimentary formation, made up of an alternation of highly permeable clays and sandstone layers, may easily cause landfalls in case of massive human intervention (like in the case of RMGC’s project). In the case of the project proposed by RMGC, the use of large amounts of explosives may not be eliminated. Also, in certain parts of the project perimeter, the machine traffic will produce vibrations, which in their turn may cause landfalls, especially under heavy rain conditions. The landfalls occurring in the vicinity of the tailings management facility may not be avoided, due to the water infiltration in the embankments. Such landfalls may cause dam overflow and will endanger the entire Abrud town, and not

only. The studies conducted by RMGC regarding the storage capacity of the tailings management facility are based on a small volume of landfalls which, however, implies significant risks. The so-called "protected area" will also be impacted by landfalls caused by the blasting.

13. Cyanide is normally found in the environment, in the form of simple or complex compounds, however the natural concentration level is extremely low, posing no threat to health. The most toxic compounds are hydrogen cyanide and its potassium or sodium salts. The small amounts of cyanide found in water or soil may be transferred by microorganisms to less hazardous compounds. However, in large amounts, cyanides destroy microorganisms and are transferred into underground water, unaltered. A short exposure (direct contact, inhaling, ingestion or skin contact) to large amounts of cyanide is harmful to the brain, the heart and may cause coma or death. Problems may occur in relation to the transport, storage and use of cyanide. Also, the use of cyanide generates large amounts of secondary products, whose characteristics are not known very well, which also renders their monitoring difficult.

The result of pH reduction in the tailings management facility is partial breaking of metal-cyanide compounds, with the generation of free cyanides. In case of lower pH values, most cyanides are found in the form of hydrogen cyanide, which evaporates. The ratio indicates that approximately 90% of cyanide breaking occurring in the tailings management facility is due to the volatilization of hydrogen cyanide (HCN). As a result of this breaking process, it is estimated that, annually, 33 tons of cyanide are lost from the system and 33 tons are recovered from the circulated water. Of the 33 tons lost annually in the tailings management facility, it is estimated that 30 tons are lost annually due to volatilization, and 3 tons are destroyed by secondary precipitation processes, photo-decomposition, absorption reactions, etc. It is estimated that the maximum concentrations level would be $400 \mu\text{g}/\text{m}^3$, however we request a verification of this value by independent experts. Why is it stated that, except for the surface source, concentrations decrease rapidly down to $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$? Every day, approximately 82 kg of HCN evaporate from the tailings management facility. What happens with this evaporated hydrogen cyanide?

14. According to the report, during the carbon-in-leach (CIL) process, about 5% of the cyanide will be present in the form of volatile HCN, in case of cyanide concentrations of approximately 300 mg/l, and a pH of approximately 10.5. It is estimated that 2% of the HCN existing in the CIL tanks will evaporate. The result will be the loss of approximately 6 tons/year. How do losses of HCN in the atmosphere occur, what is the dispersion area and what is the impact upon the environment and health?

15. It is estimated that 13 tons of HCN will be lost annually at the level of the tailings thickener. How do losses of HCN in the atmosphere occur, what is the dispersion area and what is the impact upon the environment health?

16. Total emissions from the processing plant have been estimated to 19 tons/year (representing the sum of the estimates made for the CIL tanks and tailings thickener), respectively 2.169 kg/hour. What happens with these emissions and what is their impact upon the environment and people's health?

17. According to the report, the takeover of HCN by precipitations is a minor component of the evolution of HCN in the atmosphere. HCN does not break through photolysis, but in reaction with OH, the lifetime of HCN being approximately 1.3 years. Due to the fact that HCN persists in the atmosphere, it can be carried over long distances before leaving the atmosphere, through physical or chemical processes. Which is the actual impact area of the evaporated hydrogen cyanide?

18. The report mentions the probability that no ARD water will be generated in the tailings management facility, due to the continuous coverage with fresh tailings (limiting oxygen penetration and oxidation). It is impossible to simulate this project in a laboratory. If the ARD water generation process begins in the tailings management facility, it will be impossible to stop it. What is the probability of ARD waters to have no impact upon the environment? For how long would ARD water be generated and how long would ARD water treatment plants need to operate? In this respect, how long do you estimate that system consisting of the tailings management facility – dam – secondary tailings pond – secondary dam – ARD water treatment plant will need to operate in order to prevent the discharge of polluted water downstream this system?

19. We challenge the conclusion according to which the surface and underground water system from the Corna Valley can be effectively maintained as a closed system, due to the permeability of the rocks existing in this area. Moreover, it is stated that *“the surface and groundwater system in the Roşia Valley will effectively be a closed system, with no environmentally significant impounded drainage escaping downstream except in very unusual circumstances, such as extraordinary storm events (although dilution from such events should result in concentrations below standards).”* It is aberrant to conclude that a tailings management facility having an area of over 300 hectares is effectively a closed system, kept under perfect control, and we doubt that the authors of the report are able to demonstrate that the factors and variables taken into consideration for this calculation can justify such conclusion.

20. *RMGC will also comply with Directive 2004/35/EC on environmental liability with regard to the prevention and remedying of environmental damage. In accordance with this Directive RMGC undertakes to take all reasonable efforts to minimize environmental damage and to restore the environment so that no environmental liability will arise. Adequate financial resources are secured for the closure and post-closure phases to rehabilitate the mining site and ensure that any environmental damage will be remedied to avoid leaving behind environmental liabilities. Cost estimates, which are broken down according to the relevant activities and time periods, are provided as part of the Engineering Review Report. Arrangements of financial instruments to guarantee that funds are available when they are needed, including the NPV calculations, are provided by RMGC in the appropriate form.*

No environmental guarantees are included in the documentation forming the object of the public consultations. For example, the mine closure does not form an integral part of the proposed project, and the guarantees secured for this purpose must also form the object of public consultations.

21. Although the introduction to the chapter discussing biodiversity contains information on the flora and fauna composition in the national and regional context, such as:

- *“there is a significant number of species, as compared to the territory area and other countries’ situation”;*
- *“[biodiversity] has an exceptional value”;*
- while the peculiar configuration of Aries Valley determines the appearance of *“distinct forms, races, or even subspecies and species of flora and fauna”*, which makes the *“entire Aries Basin a natural asset of particular scientific value”*, together with the presence of varied vegetation tiers, the widely-spread beech, hornbeam forests and other mix forests, or the existence of meadows with a significant number of flora species,

often, in this chapter, we find contrasting information which indicates the little importance given to the project impact area in terms of biodiversity. It is emphasized that this is *“one of the most impacted areas in Romania, with severely affected biodiversity”*, or that *“the study area site is located in an area of no major interest for biodiversity.”*

Thus, the reader is presented the false image that Rosia Montana is a highly polluted area, having no value from the biodiversity point of view, located inside a perimeter of exceptional biodiversity value. The project would impact the surrounding areas any way, for example through air pollution, which cannot be limited to the mining perimeter.

22. The report presents certain technical data supporting the diversity of biotopes and plant species – among which forest biodiversity – *“there is a relatively large number of tree species, with pure stands (monoculture) only sparsely represented”*; also, 3 types of specific habitats (Natura 2000) are identified, and it is mentioned that 48% of the total study area is covered by naturally fundamental forest types, which are also present on 42% of the project site. However, the report subsequently concludes that *“the vegetation cover in the Rosia Montana area is influenced by the abiotic ...and biotic natural factors ... which determines very poor, pioneer vegetation, that can withstand extreme ecological conditions”*, and that human intervention on multiple plans – industrial development, forest exploitation, agricultural activities – confers *“increased instability to the natural systems”*. Once more, we are presented the false conclusion that biodiversity, as a complex of natural and anthropic ecosystems, is not valuable in the project area.

It is estimated that, following the project implementation, in the total study area, none of the identified habitats will disappear, however they will be reduced. This is the direct and indirect cause of habitat disappearance. The most affected will be cultivated meadows, however their loss is considered to have no significant impact upon biodiversity at a local and regional level, due to the fact that many of these are in an advanced state of degradation. Nevertheless, the fact that meadows are subject to anthropic intervention does not mean that they are valueless from the point of view of biodiversity because, together with natural meadows, they are sources of food or shelter for various species.

The report states that the loss of beech and hornbeam stands represents a local and long-term negative impact, neglecting its impact at a regional level. It is stated that, at a regional level, the existence *“of large stands in other neighboring areas will”* will not be affected by the project and will continue to have a protection and preservation role. However, the protection and conservation capacity at a regional level is weakened by the disappearance, at a local level, of local populations.

23. Another aspect worth mentioning is the classification of the forest stock according to age categories. The report underlines the prevalence of old stand, having a protection role in the whole study area, also stating that *“more than half of the forests are managed under a special conservation regime.”* It is stated that, after the project implementation, the main protection role of the forests existing in the impact area will change, and that the vegetation will have the role to protect/stabilize the waste rock dumps and other artificial forms resulting from the mining operation. However, the production role of the forest is neglected, especially of young forests, which will be cut down!

In the analysis of the impact upon the forest stock, it is stated that the distribution according to age categories will not be modified, both at the level of the total study area, and at the level of the project site, that the impact is direct, on a long term and strictly at a local level. This analysis fails to consider the regional impact of deforestation upon the neighboring areas, which affects both the volume of the regional forest stock and its capacity to resist such changes. Similarly, as far as species distribution is concerned, it is estimated that the impact will not be significant, due to the fact that *“within the total study area, no species will disappear”*, without mentioning that poor or isolated populations of the same species may be endangered; moreover, it is stated that the impact will be *“partly reversible”*, due to the establishment of protective vegetation screens along industrial roads and on previously degraded land, which may even trigger a diversification of forest species.

24. The results of the foliar diagnosis tests made upon coniferous tree species (spruce and fir) reveal the presence of pollution due to the accumulation of copper and zinc elements, as a result of the mining activities. Also, other contents of Fe, Mn and Mg are analyzed (the tests conducted do not always indicate the time framing for the Rosia Montana area), concluding that the variability is low (the content is higher for the fir, than for the spruce) and does not exceed the reference levels; thus, zinc and copper pollution “*does not affect the physiological functions*” of these elements, and does not significantly diminish the diversity of tree species. However, in the end of the chapter, it is stated that the fir population is significantly affected by Mg pollution.

25. Resources of plants of economic importance are found within the project impact area, and in the end the authors of the report recommend “*a moderate use of such resources*”, then adding that such resources will disappear due to the removal of the vegetation cover. It is estimated that the negative impact will occur only at a local level, due to the fact that these resources are also found in the neighboring areas. The authors of the report emphasize the important role of these neighboring areas in supporting the stock of species; however they fail to mention the indirect impact affecting such areas. Among these, a significant factor is represented by the margin effect, which may also reduce the variety of species.

26. The study contains several comments regarding the protected species: there is only one protected flora species (a herbaceous species, included in the group of monocotyledonous angiosperms: *Galanthus nivalis*) inside the project impact area, found in the vicinity of the site; among invertebrates, only one insect species (Coleoptera) is listed as rare species, found mainly in old beechwoods. The authors of the study consider that other invertebrate species, protected under the Romanian and European Union legislation do not form important populations in the area, and that no unique habitats have been identified for the preservation of these invertebrates. Among the vertebrate species identified in the study area, 20 species are included in the Red Book (7 species of amphibians, 2 species of reptiles, 1 species of birds and 10 species of mammals) or in the annexes to other national and international regulations. However, similarly, the study authors consider that there are no representative habitats for the protected species inside the project perimeter; therefore, if affected by the project, the impact upon the populations of such species will not be significant. Thus, the report acknowledges the existence of protected species in the area, but does not acknowledge the importance of conserving their habitats, accepting the disappearance of such protected species: “*Given that no unique, key habitats were identified for the preservation of valuable species of invertebrates for eco-economic, scientific, or other reasons, we consider that protective measures are not justified on any area of the Project site.*”

A local impact upon amphibians and reptiles is estimated in the report; however this will be eliminated by the establishment of a compensatory ecological network. The scenario presented for impact mitigation is not feasible.

Birds and mammals are conveniently predicted to withdraw to favorable habitats in the vicinity of the project site.

27. Several types of aquatic ecosystems have been identified and characterized; in the case of certain watercourses characterized as unsuitable to support aquatic fauna – especially fish – due to their unsuitable physical and chemical parameters, the limited amount of food and the low flow, the impact of diminishing bodies of water is not major; however, it is estimated that the disappearance of the Corna Valley and its effluents, due to the construction of the dam and tailings management facility, will have a major impact. There are a high number of amphibians in the project area, which be affected by the loss of more than one hectare of pools (breeding areas for amphibians, such species depending on specific habitats, like humid places). It is considered that the loss of these habitats represents a significant local impact; however the impact will not be significant at the level of these species as a whole.

Thus, the study authors ignore the possible indirect impact of the mining operations upon certain biotopes, which affects certain species that are sensitive to habitat alteration, through the negative influence upon the development or breeding stages, and upon their space mobility.

Later on, a highly unlikely conclusion is formulated, regarding the positive impact of the project upon the quality of the water from the local streams, the improvement of this quality having positive impacts upon aquatic invertebrates.

28. Concerning the group of birds nestling in the area, the report estimates that 77% of the species are found in the forests, 9% on the meadows and 4% in humid areas. Bird species are sensitive to habitat alteration, despite their increased mobility, due to the modification of their nestling territory; at least 9 species that are sensitive to territory alteration have been identified, mainly in the forests.

At the same time, 45% of the birds are migratory species. The study also mentions that the project impact area does not overlap the main migratory corridors in Romania, and that the bird populations possibly affected by the project “*represent insignificant percentages of the populations existing in Romania and even in Europe*”, thus masking the possible regional impact. Moreover, it is estimated that the bird species will “*migrate*” at a local level, from the areas where their habitats will be deteriorated, to the neighboring areas. The study authors acknowledge the fact that, during the project operation stage, the negative impact from the previous stage will continue to produce effects, in addition to the danger of intoxication (in the case of aquatic species) with chemical substances from the tailings management facility. Nevertheless, it is stated once again that the tailings management facility site does not overlap with the migration corridors, and therefore the impact upon migratory birds is limited. What is the explanation, in this case, of the fact that 45% of the local bird species are migratory species? Moreover, the report mentions the possibility that the aquatic birds will use the tailings management facility to rest.

29. Concerning the chemical substances discharged in the tailings ponds, the study estimates that their concentrations will not exceed the limits stipulated by the law. The study authors estimate that these substances will have reduced concentrations and will remain in the tailings management facility for a relatively short time, thus reducing the possibility of becoming active and entering into reactions, which “*reduces the possibility of a major impact upon the species coming into contact with these ponds*”. Nevertheless, it is well known that this limit differs from one species to another; then, we must take into consideration the phenomenon of accumulation and concentration of these chemical substances in the animal tissues, the concentration increasing as the trophic chain advances. It is estimated that another method to prevent chemical contamination will be the fencing of the tailings management facilities, however the efficiency of this method is doubtful.

30. After the closure, the project stipulates the rehabilitation of the entire area, through the establishment of a compensatory ecological network which will allow the rehabilitation of the stocks from the project area. The study authors avoid to mention the fact that such rehabilitation process is a long term process (tens of years) and that the initial condition is impossible to restore, *i.e.* the complete rehabilitation of the stocks of vegetal or animal species. Then the project states that RMGC will bear the costs related to the reintroduction of the species facing difficulties in the process of natural repopulation, undertaking the risk related to the introduction of new populations, which are not specific to the area.

The project stipulates the establishment of a functional compensatory ecological network, through the establishment of a system of interconnected habitats, for the purpose of restoring the ratio of natural elements deteriorated as a consequence of the mining project implementation. This vision is unrealistic, given the current situation of Rosia Montana, especially as it is presented in this study. The natural elements mentioned in the proposal

are suitable for an already existing complex of protected areas, which requires an integrated management approach, rather than making the object of ecological rehabilitation of an industrial site. Second, one should not forget the time scale of natural systems, as compared to artificial systems or to the systems affected by human intervention, like an industrial site. Thus, initiatives such as “ecological corridors”, “biodiversity reservoirs”, “habitat planting” are not realistic, considering the area at issue. And the measures stipulated in the biodiversity management plan are absolutely sublime if applied to an already existing protected area, and not to an area that will be trying to survive after the huge industrial impact.

31. *“Assessment of the anticipated landscape impact*

The Roşia Montană Project, although considered to be the largest proposed mining projects in Europe due to its 13 Mtpa throughput, the relatively small area taken up by the Project site, its isolated location and small viewsheds determine a minor landscape impact at regional level. On a local scale (within Project Area boundaries), the impact on landscape character will be significant and will be a direct result of the loss of traditional land uses, topographic relief, vegetation, and several settlements. The current character of the Valea Roşia and Corna landscape will be significantly and permanently changed due to the continuation of the mining operations at large scale.

Due to the construction of the tailings management facility, the Corna Valley will fill up with tailings, which will generate a drastic and permanent landscape change by creating an elevated, level floor of around 363 ha, of which 312 ha is the area occupied by the tailings storage, and the remaining area is the difference between the tailings management facility dam and the secondary containment dam. The two rural settlements in the Corna valley (Bunţa and Corna) will be relocated, which will do away with the rural component of the landscape and generate a major permanent impact. The operations phase of the Project poses the most significant impact on all environmental components including the landscape by permanent changes and in some cases irreversible changes in the relief geomorphology. The impact is low only at local scale and does not influence from a landscape point of view the regional, national and transboundary context.”

We believe that the impact is regional, however we appreciate the fact that the local impact description is one of the least deceitful parts of the environmental impact assessment study. But why is this impact, which will persist for an indefinite term, accepted?

32. Concerning the project impact and the mitigation and monitoring measures, as well as the implementation responsibilities, the following impact category has been identified: *“Improved transport infrastructure to locality and region via upgrading road link and logistical support.”* The effect of the impact is described as *“Easier ingress and egress of region by people including tourists. Promotion of region for (tourist/alternative) development, leading to sustained social-economic development.”*

The Rosia Montana area is destroyed; however the company claims that the project will bring benefits, such as the stimulation of activities after the implementation of the project proposed by RMGC. The tourism objectives are: waste rock dumps, flooded open pits, tailings management facility, dams, water treatment plants, various other industrial facilities, located in a deserted landscape. How will the transport infrastructure from Rosia Montana improve the sustainable social and economic development? If this project is not implemented, an environmentally friendlier and definitely a more sustainable social and economic development could begin immediately.

33. The law on environmental protection defines archaeological remains as environmental factors. These remains are protected, and the destruction/alteration thereof is strictly forbidden. In order to assess the importance of archaeological remains, the entire archaeological site must be taken into consideration, and not only parts thereof. Archaeological discharge may only occur after all the elements of a site have been

studied/discovered (in this case, the archaeologists' reports must contain the recommendation to cease excavations), and only for the entire archaeological site. This fundamental principle has been violated in the case of the archaeological remains from Rosia Montana. This entire area has been broken into fragments. The hundreds of kilometers of Roman galleries, together with the ore processing workshops, the flushing/drainage devices, together with the pre-Roman and Roman settlement (locality, cemetery, etc.) from Rosia Montana (also known as Alburnus Maior) have been split into tens of sectors, each sector being assigned to various museums in Romania, without establishing a unity of action among these. The entire area has been archaeologically discharged by sectors, although the archaeological excavations have not ceased and amazing archaeological discoveries are made every moment.

Nevertheless, the Carnic Massif has been safe until present, being protected by the law, due to the fact that the urbanism certificate has been suspended by the court of law, therefore it no longer produces effects (Judgment no. 151/2005, File no. 2138/2004, issued by the Alba Iulia Court of Appeal). Under these circumstances, and also taking into consideration the fact that the Carnic Massif is the location of the best conserved ancient mining operations, the Ministry of Environment may not issue the environmental permit approving this project. It has the obligation to protect, from an environmental point of view, both the archaeological remains that form the object of a valid archaeological discharge certificate, and the remains that have not yet been discovered. Such protection is ensured by rejecting the project implementation.

Moreover, the archaeological remains from the Middle Ages must also be taken into consideration, given that the mining operations have continued without interruption since the pre-Roman age, *i.e.* the Dacian age, until present.

The Ministry of Environment has the obligation to protect, first of all, the right to a healthy environment, rather than the creation of new jobs for a limited period of time, because the right to environment is a fundamental right granted in the Romanian Constitution.

34. The chapter on "Cultural and Ethnic Conditions, Cultural Heritage" states that *"RMGC will fund the construction of a facsimile of Roman mining works in Rosia Montana that will allow understanding, knowing and viewing of interesting Roman mining techniques; Soil stripping operations (considering also opening of the pits) will be supervised by qualified archaeologists, and construction activities will be conducted in accordance with a "chance finds protocol. [...] If the chance find is determined by the independent team of archaeologists and the legal authorities, namely the Ministry of Culture and Religious Affairs and the County Directorate for Culture, Religious Affairs and National Cultural Heritage of Alba County, to be significant, immediately is notified the Manager of Mining and the foremen will relocate excavation activities from the area."*

Would facsimiles of Roman mining works from Rosia Montana represent tourism objectives? The original mining works from Rosia Montana would have a much higher value from the point of view of tourism. How likely is it that, in the case of archaeological discoveries, RMGC will prefer to lose profit by closing the mining operations for a long term, in order to study/excavate/relocate the discoveries?

35. Considering the letter sent by SC Opus – Atelier de Arhitectura SRL to the Ministry of Environment and Water Management on August 12th, 2006, informing the authorities that the cultural heritage management plan for the Rosia Montana Historic Centre was only partly reproduced in the environmental impact assessment study, and that the most important conclusions are missing, incomplete or used in a context different than the original one, we request the rectification of the environmental impact assessment study. Also, we request that the parties which participated in preparing the environmental impact assessment study verify the final version of the report and notify the inconsistencies, if any.

36. *“Archaeological rescue excavation has been performed in all surface areas within the designated project footprint (see Baseline Report 8). Government approved via the Ministry of Culture and Religious Affairs archaeological discharges have been granted for the majority of the project area. The discharge certificate has been suspended by the court and is subject of an annulment claim. A final judgment as regards the discharge certificate is expected to be granted in the period to come, as the litigation is currently in its final stage. The Orlea area the archaeological researches are scheduled to be undertaken between 2007 to 2012. Excavation activities during construction and the deposition of waste rock will not therefore have the potential to destroy or bury archaeological vestiges. Destruction of artefacts would limit the ability to better understand the history of Rosia Montana and its mining heritage beyond what has been known from the Alburnus Maior National Research Programme.”*

Taking into account that the archaeological discharge certificate has been suspended, why has the commencement of the environmental impact assessment procedure been approved? Why does the company believe that any archaeological discoveries made in the Orlea area will receive an archaeological discharge certificate, instead of interdiction of any industrial activity?

37. *Sodium Cyanide Delivery: It is estimated that approximately 13,000 tons of sodium cyanide per year will be consumed during the processing of ore. Approximately two truck deliveries per day (each with one 16 t container of solid form sodium cyanide) will be required to accommodate processing needs for the 16-year operational life of the mine. Transportation requirements are therefore substantial and continue as long as the processing plant is in operation. [...] Regardless of the source, the potential exists for release of sodium cyanide from containers breached in marine, rail or traffic accidents, which, in inopportune environmental or chemical conditions could result in negative impacts to human health or the environment. A much less likely potential exists for similar impacts to occur from the interference of protest groups or criminal/terrorist actions.*

Two trucks will be transporting cyanide on Romanian roads every day. Given the frequency of transport, despite all the protection measures that may be taken, the risk of accident is significantly high. Based on which right does RMGC pose such risk to the Romanian population?

38. Besides the destruction of the Rosia Montana Commune, there is no analysis of the project impact upon the neighboring towns, especially Abrud: taking into consideration that the tailings management facility is located approximately 2 km away from the town, in an area with high population density, an analysis of the effects of emissions from the surface of the tailings management facility upon this community is missing.

39. The population resettlement has been made illegally, deceiving the population. The project has been presented to the locals as if its implementation were absolutely certain, the only alternative of the local population being to sell their properties to SC RMGC SA. Since 2000, they have been forbidden to make any constructions in the area, either for dwelling purposes, or for commercial purposes, or for any other purposes, except for the applications filed by SC RMGC SA. It is easy to understand why poverty has reached the current shocking level and why there are no development alternatives at present. These aspects are clearly reflected in the urbanism plans, as well as in the refusals to issue the urbanism certificates requested by the locals who wanted to build houses, commercial spaces, boarding houses, etc.

40. Regarding the credibility of SC RMGC SA, based on its activity carried out so far: the company has been punished for the perpetration of minor offences on numerous occasions, and the courts of law have suspended certain illegal mining and exploration operations carried out in the Rosia Montana/Bucium perimeter – Alba County. Moreover, Gabriel Resources has no mining experience.

41. The project implies the procedure of expropriation in the public interest. Taking into consideration all the aforesaid, what is the public interest in this case?

The benefits of the Romanian state are almost inexistent in this case, and even a criminal investigation is currently on the dockets of the National Anticorruption Department. Under these circumstances, expropriation is not justified by a public interest. Moreover, it should be made by virtue of the law, and it is impossible to anticipate the intention of the Romanian Parliament to approve such project.

42. Population resettlement and relocation have a major social impact. Considering the profit and loss of the Romanian government in relation to this project, population resettlement has no justification at all. Why does RMGC believe that its project will be declared of public use?

IONUT APOSTOL
EXECUTIVE DIRECTOR
TERRA MILENIUL III
46-48, CALEA PLEVNEI ST., BODY C
1ST FLOOR, ROOM D, 1ST DISTRICT
010233, BUCHAREST

Illegible signature
Stamp: Terra Mileniul III

CATALINA RADULESCU
LAWYER
CENTRE FOR LEGAL RESOURCES
9, ARCULUI ST., 2ND DISTRICT
BUCHAREST

Illegible signature
2 illegible stamps

SUBMISSION DATE: AUGUST 25TH, 2006

RĂSPUNS REFERITOR LA CONTESTAȚIA

Comentarii asupra Raportului la Studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului pentru proiectul Roșia Montană

de

TERRA Mileniul III

Organizație neguvernamentală de protecție a mediului

(25 august 2006)

S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. (RMGC) a depus eforturi în vederea desfășurării unui proces cât mai amplu de consultări publice pentru toate etapele Proiectului Roșia Montană (RMP).

Consultarea și informarea publicului în cadrul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, inclusiv punerea la dispoziția publicului a documentației pentru consultarea Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) s-a făcut cu respectarea prevederilor (i) art. 11 (2), art. 12 și art. 15 din Hotărârea Guvernului nr. 918/2002 privind stabilirea procedurii-cadru de evaluare a impactului asupra mediului și pentru aprobarea listei proiectelor publice sau private supuse acestei proceduri ("HG nr. 918/2002")¹, (ii) capitolul III privind informarea și participarea publicului la procedura de evaluare a impactului asupra mediului din Ordinul ministrului apelor și protecției mediului nr. 860/2002 privind aprobarea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu ("Ordinul nr. 860/2002"), precum și a principiilor stabilite în cuprinsul Convenției de la Aarhus privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu², dar și a prevederilor Directivei 85/337/EEC privind evaluarea impactului asupra mediului a proiectelor publice și private.

Potrivit prevederilor art. 16 din Ordinul nr. 860/2002, *„informarea publicului asupra deciziei privind etapa de încadrare a proiectului se realizează în termen de 10 zile lucrătoare de la emiterea acesteia de către autoritatea competentă pentru protecția mediului și de către titularul proiectului în termen de 10 zile lucrătoare de la primirea acesteia, conform prevederilor cap. III. În termen de 5 zile lucrătoare de la publicarea deciziei privind etapa de încadrare de către autoritatea competentă pentru protecția mediului, publicul are dreptul să prezinte autorității publice competente pentru protecția mediului propuneri justificate pentru a reconsidera decizia luată ca urmare a parcurgerii etapei de încadrare.”*

Cele mai bune practici în domeniu spun că trebuie avute consultări cu publicul înainte de audierile publice. Cu toate că legislația romanească nu prevede astfel de consultări în etapa de încadrare, până acum RMGC a avut un program extins de consultări publice, din care: 1.262 întâlniri individuale și interviuri, distribuirea de chestionare la care s-au primit peste 500 de răspunsuri, 18 întâlniri în cadrul unor grupuri de analiză și 65 de dezbateri publice. De asemenea s-au purtat discuții cu autorități centrale, organizații ne-guvernamentale și public interesat, potențial afectat. Feedback-ul din partea publicului interesat a fost folosit în pregătirea planurilor de management și a Evaluării Independente a Impactului asupra Mediului, ca și în

¹ Precizăm faptul că HG nr. 918/2002 a fost abrogată prin HG nr. 1213/2006 privind stabilirea procedurii-cadru de evaluare a impactului asupra mediului pentru anumite proiecte publice și private, publicată în *Monitorul Oficial*, Partea I nr. 802 din 25/09/2006 ("HG nr. 1213/2006").

Cu toate acestea, având în vedere prevederile art. 29 din HG nr. 1213/2006 în care se specifică faptul că "Proiectele transmise unei autorități competente pentru protecția mediului în vederea obținerii acordului de mediu și supuse evaluării impactului asupra mediului, înainte de intrarea în vigoare a prezentei hotărâri, se supun procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu aflate în vigoare la momentul depunerii solicitării" menționăm că în privința proiectului RMGC sunt încă incidente dispozițiile HG nr. 918/2002.

² Convenția de la Aarhus a fost ratificată de România prin Legea nr. 86/2000 pentru ratificarea Convenției privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu, semnată la Aarhus la 25 iunie 1998.

elaborarea parteneriatelor și a programelor de dezvoltare.

În conformitate cu dispozițiile art. 44(3) din Ordinul nr. 860/2002 privind Procedura de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu ("Ordinul nr. 860/2002"), RMGC pregătește "o evaluare a propunerilor motivate ale publicului, conținând soluții de rezolvare a problemelor semnalate, pe care o înaintează autorității publice competente pentru protecția mediului, conform formularului prezentat în anexa nr. IV.2."

Considerăm, că în absența indicării exacte a actelor normative pretinse a fi încălcate de raportul la studiul privind impactul asupra mediului, titularul de proiect nu poate formula un răspuns aplicat față de această afirmație cu caracter generic.

Cu toate că, afirmația dumneavoastră nu este fundamentată și/sau susținută în vreun fel, singura autoritate competentă să analizeze astfel de nerespectări ale legislației europene transpuse în România este autoritatea de mediu. În acest sens, menționăm prevederile art. 45 din Ordinul nr. 860/2002 privind Procedura de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu ("Ordinul nr. 860/2002") "după examinarea raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului, a concluziilor părților implicate în evaluare, a posibilităților de a pune în aplicare proiectul și a evaluării motivate a propunerilor publicului, autoritatea publică competentă pentru protecția mediului ia decizia privind emiterea acordului de mediu/acordului integrat de mediu sau respingerea motivată a proiectului pe amplasamentul respectiv".

Vă rugăm să aveți în vedere faptul că trebuie să vă adresați autorității competente și nu companiei Roșia Montană Gold Corporation SA deoarece compania nu are capacitatea să vorbească în numele unei instituții publice și/sau a unei entități de drept public sau privat.

În ceea ce privește Certificatul de Urbanism vă putem spune că S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. (RMGC) a solicitat și obținut de la Consiliul Județean Alba Certificatul de Urbanism nr. 78 din 26.04.2006 pentru întregul proiect minier Roșia Montană. Acest Certificat de Urbanism corespunde în totalitate cu propunerea de proiect al cărui impact este evaluat în Raportul EIM, se suprapune peste zona inclusă în Planul de Urbanism Zonal pentru Zona Industrială Roșia Montană și este inclusă în Licența de concesiune pentru exploatare emisă de Agenția Națională pentru Resurse Minerale.

Certificatul de Urbanism este un document emis în scop informativ și este destinat numai pentru a aduce la cunoștința solicitantului regimul juridic, economic și tehnic al terenurilor și clădirilor existente și de a stabili cerințele de urbanism și avizele necesare pentru obținerea autorizației de construire, conform articolul 5 din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată.

Pe de altă parte suspendarea la un moment dat a Certificatului de Urbanism inițial nu are relevanța și nu influențează procedura de obținere a acordului de mediu întrucât:

- cerința existenței Certificatului de Urbanism valabil se referă la momentul demarării procedurii (art. 9 din Procedura pentru evaluarea impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu, aprobată prin Ordinul nr. 860/2002), cerința fiind îndeplinită de RMGC conform celor mai sus arătate;
- la data depunerii Raportului EIM (15 mai 2006) și anterior începerii consultării publicului (iunie 2006). documentația prezentată de Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) conținea Certificatul de Urbanism nr. 78 din 26.04.2006, act valid și valabil la acea dată și în prezent. Certificatul de Urbanism este un document emis în scop informativ și este destinat numai a aduce la cunoștința solicitantului regimul juridic, economic și tehnic al terenurilor și clădirilor existente *la data solicitării* și de a stabili cerințele de urbanism și avizele necesare pentru obținerea autorizației de construire (art.6 din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată; art. 27 alin. 2 din Normele de aplicare a legii 50/1991- Monitorul Oficial nr. 825 bis/13.09.2005);
- pentru aceeași parcelă se pot elibera mai multe certificate de urbanism, dispozițiile legale neimpunând o limitare a numărului de certificate de urbanism care pot fi obținute de un solicitant (art. 30 din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și

urbanismul);

Relativ la comentariile dvs., vă rog să aveți în vedere următoarele aspecte:

Conform art. 44 (1) din Ordinul Ministrului Protecției Apelor și Mediului nr. 860/2002 cu privire la evaluarea impactului asupra mediului și la publicarea procedurilor de acord de mediu ("Ordinul nr. 860/2002") "în cursul întrunirii pentru dezbatere publică, titularul [...] a dat răspunsuri fundamentate la propunerile justificate ale publicului, pe care noi le-am primit sub formă scrisă, anterior audierii respective".

În același timp, art. 44 (3) din Ordinul nr. 860/2002 prevede că "pe baza rezultatelor dezbaterii publice, autoritatea vizată pentru protecția mediului evaluează propunerile/comentariile fundamentate ale publicului și solicită titularului suplimentarea raportului la studiul de impact cu o anexă care să cuprindă soluții pentru rezolvarea problemelor indicate".

Având în vedere textul legal citat mai sus, deoarece întrebarea dvs. (i) nu identifică și nici nu indică problemele legate de proiectul inițiat de RMGC, care să cadă sub incidența procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului, (ii) se referă la capacitățile decizionale care sunt de competența unor autorități publice, probleme cărora RMGC nu este în poziția de a le oferi răspuns, menționăm că titularul proiectului nu poate și nu are capacitatea de a oferi un răspuns în acest sens.

Cu toate acestea, am dori să facem următoarele comentarii:

Ca o condiție a începerii activității productive la Roșia Montană, este necesară o Garanție Financiară de Mediu ("EFG"), pentru asigurarea disponibilității fondurilor adecvate, din partea operatorului minier, pentru reabilitarea mediului.

EFG se constituie conform Legii Minelor (nr. 85/2003) și Instrucțiunilor Agenției Naționale pentru Resurse Minerale și Normelor (nr. 1208/2003) de aplicare a Legii Minelor. Două directive elaborate de Uniunea Europeană influențează EFG: Directiva privind deșeurile miniere ("MWD") și Directiva privind responsabilitatea față de mediul înconjurător ("ELD").

Directiva privind deșeurile miniere are rolul de a cuprinde toate aspectele legate de 1) toate obligațiile legate de autorizația acordată pentru depozitarea deșeurilor rezultate din activitățile miniere și 2) toate costurile legate de reabilitarea terenului afectat de iazul de decantare. Directiva privind responsabilitatea față de mediul înconjurător reglementează remediile și măsurile ce trebuie să fie luate de autoritățile de mediu, în cazul în care se produc daune asupra mediului în urma activităților miniere, obiectivul fiind asigurarea că resursele financiare adecvate sunt puse la dispoziție de operatori pentru refacerea mediului înconjurător. În timp ce aceste directive nu au fost încă transpuse de Guvernul României, termenele limită pentru implementarea mecanismelor de aplicare a acestora sunt 30 aprilie 2007 (ELD) și respectiv, 1 mai 2008 (MWD) – deci înainte de data stabilită pentru începerea operațiunilor la Roșia Montană.

RMGC a început deja procesul de conformare cu aceste directive, iar imediat după ce Guvernul României aprobă documentele de implementare a acestora, va însemna că le vom respecta în totalitate.

Conform legislației din România, există două EFG separate și distincte.

Prima, care este actualizată anual, se concentrează asupra acoperirii costurilor de reabilitare, asociate cu operațiunile miniere în următorul an. Aceste costuri sunt de cel puțin 1,5% pe an, din costurile totale, reflectate de angajamentele asumate conform programului de lucru.

A doua, actualizată tot anual, stabilește costurile fixate pentru o eventuală închidere a minei de la Roșia Montană. Valoarea EFG pentru a acoperi reabilitarea finală a mediului înconjurător este stabilită ca o cotă anuală din valoarea lucrărilor de reabilitare a mediului înconjurător derulate în cadrul programului de monitorizare pentru elementele de mediu de după închidere. Acest program face parte din Programul Tehnic pentru Închiderea minei, un document ce va fi aprobat de Agenția Națională pentru Resurse Minerale (ANRM).

Fiecare EFG va respecta instrucțiunile detaliate stabilite de Banca Mondială și Consiliul

Internațional pentru industria minieră și metale.

Costul curent estimativ, privind închiderea minei Roșia Montană, este de 76 milioane USD, calculul fiind bazat pe o durată de viață de 16 ani. Actualizările anuale vor fi realizate de experți independenți, prin consultări cu ANRM, în calitate de autoritate guvernamentală competentă în domeniul activităților miniere. Aceste actualizări vor asigura că în situația puțin probabilă, în care obiectivul minier Roșia Montană se închide mai devreme, fiecare EFG va reflecta, în toate cazurile, costurile asociate refacerii mediului. (Aceste actualizări anuale vor avea ca rezultat o estimare care depășește suma stabilită de noi în prezent, și anume de 76 milioane USD, ca și costuri pentru închidere, deoarece o parte din activitatea de reabilitare este în operațiunile de rutină ale minei).

Actualizările anuale includ următoarele patru variabile:

- Modificări aduse proiectului, care influențează obiectivele lucrărilor de reabilitare;
- Modificări ale cadrului legislativ din România, inclusiv implementarea directivelor UE;
- Noi tehnologii care îmbunătățesc știința și practica aplicată în reabilitarea mediului;
- Modificări ale prețurilor produselor și serviciilor cheie, asociate reabilitării.

După ce aceste actualizări sunt finalizate, noile costuri estimative privind închiderea vor fi incluse în situațiile financiare ale RMGC și vor fi făcute publice.

Există câteva instrumente financiare pentru a da asigurări ca RMGC dispune de capacitatea de a acoperi toate costurile de închidere preconizate. Aceste instrumente care vor rămâne în conturi protejate la dispoziția statului român, includ:

- Depozite de numerar;
- Fonduri fiduciare;
- Scrisoare de credit;
- Obligațiuni de garantare;
- Poliță de asigurare.

Conform condițiilor impuse în această garanție, Guvernul României nu va avea nicio responsabilitate financiară legată de reabilitarea Proiectului Roșia Montană.

În conformitate cu termenii specificați în garanția de mediu statul român nu are nicio obligație privind reabilitarea mediului în cadrul Proiectului Roșia Montană.

RMGC se angajează să mențină cele mai înalte standarde de sănătate și securitate ocupațională a propriilor angajați și a furnizorilor de servicii. Faptul că aplicăm cele mai bune tehnici disponibile ne ajută să fim siguri că ne vom îndeplini scopul. Nicio organizație nu câștigă din pierderi, și în acest scop vom implementa soluții tehnice împotriva riscului, întrucât acestea sunt de departe superioare soluțiilor din asigurarea împotriva riscului. Până la 75% din pierderea rezultată din risc poate fi îndepărtată în timpul etapelor de proiectare și construcție ale proiectului.

Totuși, acceptăm că, în cazul unui proiect atât de vast precum cel de la Roșia Montană, sunt necesare polițe de asigurare acoperitoare (astfel de polițe sunt și o premisă a asigurării fondurilor financiare din partea instituțiilor creditoare). RMGC cooperează cu una dintre cele mai mari firme de asigurare din lume care activează și în România și are o îndelungă experiență și rezultate pozitive în evaluarea riscurilor prezentate de activitățile miniere. Agentul de asigurări va apela la cei mai buni specialiști în evaluarea proprietății și a echipamentelor pentru a efectua analize de risc și activități de audit asupra prevenirii pierderilor, pe parcursul activităților de construcție și funcționare la Roșia Montană, în vederea diminuării evenimentelor neprevăzute. Apoi, agentul de asigurări va determina nivelul acoperirii necesare și va coopera cu societăți de asigurări clasificate la nivelul A în vederea aplicării programului RMGC, pe parcursul tuturor etapelor de derulare a proiectului, de la stadiul de construcție până la activitatea productivă și închidere.

Toți asiguratorii și conținutul asigurării referitoare la operațiunile miniere de la Roșia Montană vor fi în deplină conformitate cu reglementările legislației române în domeniul asigurărilor.

Tabelul de mai jos ilustrează profitul direct al statului român rezultat din implementarea proiectului minier RMGC:

Impozite, taxe și partea din profit a statului român (inclusiv cele platite până în prezent)	TOTAL (milioane USD)
Impozite salarii	177
Impozit pe profit (16%)	284
Redevență minieră (2%)	101
Impozite pe proprietate (Rosia Montana)	12
Impozite pe terenuri (Rosia Montana)	21
Taxe forestiere	13
Taxe agricole	1
Taxe înregistrare terenuri	3
Taxe vamale și accize	113
Alte taxe și impozite	1
Dividende (Ministerul Economiei și Comerțului)	306
Total	1,032

În ceea ce privește locurile de muncă, RMGC are în prezent cca. 500 de angajați, dintre care peste 80% trăiesc în Roșia Montană, Abrud, și Câmpeni. Proiectul Roșia Montană (RMP) va angaja, în perioada de construcție de doi ani, o medie de 1.200 de persoane, iar în faza operațională vor fi 634 locuri de muncă directe și peste 6000 indirecte.

Evitarea accidentelor începe cu un plan operațional și de minerit, întocmit în conformitate cu cele mai bune tehnici și practici disponibile (BAT) care respectă normele naționale și internaționale privind mineritul responsabil.

RMGC a adoptat Planurile de prevenire și combatere a situațiilor de urgență în conformitate cu Programul de mediu al ONU, „APEL for Mining” Directiva UE „Seveso II” cu privire la combaterea pericolelor majore de accidente și reglementările române, precum și cele mai bune practici de management.

Politica de prevenire a accidentelor, adoptată de companie, stipulează proceduri și planuri pentru prevenirea, reducerea și îndepărtarea scurgerilor accidentale din sistemele de păstrare, a incendiilor, exploziilor sau defecțiunile la echipamente, precum și proceduri pentru transportarea, depozitarea și manipularea substanțelor periculoase, inclusiv a cianurilor; exploatarea și monitorizarea activă a sistemul iazului de decantare (Tailings Management Facility - TMF); și gestionarea materialelor explozive, transportul, transferul și depozitarea combustibililor; dar și sistemele de siguranță din cadrul iazului de decantare.

Compania va fi pregătită să răspundă cu personal bine pregătit și dotat și de asemenea să colaboreze cu comunitatea locală, după caz.

Referitor la temerile legate de riscurile pe care le impune barajul de pe valea Cornei, facem mai jos câteva precizări lămuritoare.

Proiectul tehnic întocmit pentru Proiectul Roșia Montană a luat în considerare învățămintele trase după accidentele anterioare care au implicat ruperi ale barajelor și care sunt menționate în întrebare. Proiectul barajului iazului de decantare (TMF) ce se propune a fi amplasat pe Valea Corna, în vederea reținerii sterilelor de procesare, a fost realizat pe baza unor criterii de proiectare ce corespund standardelor românești și internaționale. În Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului, cap.(7), paragraful (3.2.5.1), sunt prezentate aceste criterii, care au rolul de a conferi un grad maxim de siguranță în timpul construcției, a

funcționarii și în etapa post-închidere. În paragraful în cauză sunt descrise criteriile privind prevenirea inundațiilor, factorii de siguranță pentru stabilitatea taluzelor, criteriile de proiectare seismică. De asemenea, este descrisă structura sistemului iazului de decantare (barajul inițial – 3.2.5.2, barajul principal – 3.2.5.3, sistemul secundar de retenție – 3.2.5.4, lucrările de deviere a apelor în jurul iazului de decantare – 3.2.5.5). Prin criteriile de proiectare utilizate, sistemul iazului de decantare înglobează numeroase măsuri de siguranță suplimentare față de majoritatea construcțiilor de acest gen existente în lume. Această caracteristică determină robustețea și siguranța deosebită a sistemului, astfel încât riscul de accident soldat cu ruperea barajului devine extrem de redus.

Tehnicile de construcție în ax și caracteristica de semipermeabilitate a barajului (subcapitol 3.2.5.5) contribuie la creșterea gradului de stabilitate și siguranță a sistemului. În concordanță cu condițiile descrise mai sus, au fost evaluate riscurile și imaginate situațiile posibile de accident, fiind estimată gravitatea consecințelor potențiale.

În perioada 1975-2000 au avut loc mai mult de 30 de accidente majore asociate cu toate tipurile de operațiuni miniere. În tab. (7-4) (EIM cap. 7, pag. 20-21) sunt prezentate doar cele 15 accidente asociate cu operațiuni miniere pentru extragerea aurului. Având în vedere că, la nivel mondial, din cele 875 de operații privind extragerea aurului și argintului 460 utilizează cianură (**“A GLOBAL PERSPECTIVE OF CYANIDE” By Dr. T. I. Mudder and Mr. Mike Botz, M.S., P.E.**) era de așteptat ca o mare parte din accidentele produse și raportate să implice cianura. Deoarece au fost avute în vedere doar *accidentele majore* (adică cele care presupun implicarea substanțelor periculoase - conform Directivei SEVESO) este normal ca toate accidentele privind cianura să fie evidențiate și numai o parte din celelalte tipuri de accidente.

Conform evidențelor privind ruperea iazurilor de decantare a sterilelor din întreaga lume („Chronology of major tailings dam failures”), în ultimii 10 ani au fost raportate 25 de accidente implicând ruperea iazurilor de decantare a sterilelor din care 6 la exploatarea aurului (în 4 dintre acestea a fost implicată și cianura). De menționat că din 2000 (după accidentul de la Baia Mare) și până în aprilie 2006 (accidentul de la Zhen'an County Gold Mining Co. Ltd. Shangluo, Shaanxi Province, China) nu a fost raportat nici un accident de acest fel.

Comparativ cu alte baraje de pe mapamond, unde s-au produs accidente, sistemul iazului de decantare proiectat pentru a fi amplasat pe valea Corna este mult mai robust, cu numeroase elemente de siguranță. Spre deosebire de multe alte construcții similare existente în lume, barajul va fi semipermeabil, ceea ce va contribui la drenarea sterilelor (reducerea conținutului de apă). În cazul extrem de improbabil al producerii unui accident, distanța de deplasare a sterilelor va fi relativ mică față de alte cazuri, drept consecință a umidității reduse a sterilelor și dispunerii diferențiate a materialului în funcție de granulație – fracțiile grosiere în apropierea barajului, iar fracțiile mai fine înspre amonte.

Conform criteriilor enunțate anterior, barajul este proiectat să reziste unui cutremur de 8 grade pe scara Richter, eveniment care nu a fost înregistrat în istoria cunoscută a teritoriului României și este greu de imaginat mecanismul prin care s-ar putea întâmpla în viitor.

Între principalele elemente de proiectare care contribuie la creșterea siguranței barajului se numără:

- capacitatea de stocare a volumului de apă ce corespunde la 2 evenimente PMP;
- la fiecare etapă de supraînălțare a barajului, se va construi un canal deversor, cu rolul de a deversa de o manieră controlată apa în exces care ar rezulta în urma unui eveniment excepțional. În felul acesta se anihilează posibilitatea de erodare a taluzelor aval ale barajului;
- barajul inițial, realizat din anrocamente, cu nucleu impermeabil, cu pante de 20:1V la paramentul aval și 1,750:1V la paramentul amonte;
- barajul principal al iazului de decantare va fi construit prin folosirea metodei de construcție în ax și a metodei de construcție în aval. Pantele vor avea dimensiunile de 30:1V pentru paramentul aval. Uzual, pantele prevăzute pentru astfel de construcții hidrotehnice sunt cuprinse între 1,50:1V și 1,750:1V;
- un sistem de drenaj este prevăzut la baza depozitului de sterile cu rolul de a favoriza

reducerea umidității materialului depozitat;

- un sistem de monitorizare instalat pe baraj și în vecinătatea lui, cu rolul de a furniza, în etape cât mai timpurii, semnale asupra unor situații potențiale de instabilitate, creșterea excesivă a nivelului freatic în corpul barajului, creșterea excesivă a volumului de apă înmagazinat în iazul de decantare;
- implementarea unui program riguros de Asigurare a Calității, în timpul tuturor etapelor de construcție a barajului.

Pentru simularea curgerii sterilelor în cazul ruperii barajului iazului, s-a utilizat modelul Jeyapalan a cărui validitate este recunoscută pe plan internațional. Acest model a fost dezvoltat cu scopul exclusiv de a simula fenomene de curgere a fluidelor de tip non-Newtonian (sterile, nămoluri, etc). Datorită limitărilor inerente modelului (rezultate din simplificarea realității prin utilizarea unui număr limitat de parametri inițiali), în general se constată o supraestimare a efectelor accidentelor. Modelul Jeyapalan nu ia în considerare geometria barajului sau a breșei, topografia terenului, debitul receptorului, coeficienții de rugozitate, alți parametri fizici și în consecință rezultatele vor descrie „cazul cel mai defavorabil”.

Avaria barajului inițial (cota 739 m)

Producerea accidentului:

Se presupune că se produce o ruptură, care se extinde pe o adâncime de 40 m de la coronament, pe o treime din lungimea barajului.

Pentru calculul distanței pe care o vor parcurge sterilele deversate în urma accidentului, s-a folosit modelul Jeyapalan care nu ia în considerare mobilizarea masei de anrocamente din avalul porțiunii afectate, și care în fapt reduce distanța de deplasare a sterilelor.

Parametrii de input utilizați pentru sterilele miniere depozitate:

- rezistență la rupere 4,08 kPa;
- vâscozitatea plastică 2,45 kPa*s;

(aceste valori reprezintă medii estimate calculate din valorile minime și maxime indicate de Jeyapalan).

- greutatea volumetrică 13,5 kN/m³

Înclinarea pantei se consideră 0,7% iar volumul estimat de sterile scurse 5,3 Mm³.

Rezultatele modelării și consecințe potențiale:

Rezultatele modelării indică o valoare de 0,6 km ca limită a deplasării sterilelor. În aceste condiții, frontul de avansare al curgerii va ajunge până la 0,8 km în aval de barajul inițial, în amonte de confluența cu râul Abrud. Cea mai mare parte a materialului va fi stopat de barajul de retenție secundar (SCD).

Avaria barajului principal (cota 840 m)

Producerea accidentului:

Se presupune că se produce o breșă în corpul barajului, cu adâncimea de 60 m față de coronament. Pentru simulare s-a folosit modelul Jeyapalan care nu ia în considerare mobilizarea masei de anrocamente, și care stopează parțial curgerea, reducând distanța până la care vor ajunge sterilele.

Parametrii de input utilizați pentru sterilele miniere depozitate:

- rezistența la rupere 4,08 kPa;
- vâscozitatea plastică 2,45 kPa*s;

(aceste valori reprezintă medii estimate calculate din valorile minime și maxime indicate de Jeyapalan).

- greutatea volumetrică 13,5 kN/m³

Înclinarea pantei se consideră 0,7% iar volumul estimat de sterile scurse 27,7 Mm³.

Rezultatele modelării și consecințe potențiale:

Modelarea indică o limită de 1,6 km aval de baza barajului, pentru deplasarea sterilelor. Frontul de avansare al curgerii va ajunge până în apropiere de confluența cu râul Abrud.

Dispersia în atmosferă a emisiilor de acid cianhidric (HCN) din proiectul Roșia Montană a fost modelată și evaluată. Aceste emisii provin din două surse primare: iazul de decantare și zona uzinei de prelucrare, în special bazinele CIL și îngroșătorul de steril.

Au fost luate în calcul efectele suprafeței sursei din iaz, cât și efectele vremii. Suprafața medie a iazului de decantare este estimată la aproximativ 300.274 m². Modelul a ținut seama de două condiții sezoniere. Primul, un scenariu de vară, în care se folosea întreaga suprafață a iazului și o rată a emisiei mai ridicată, datorită temperaturilor mai înalte. Rata de volatilizare mai intensă se presupune a fi de 1,5 ori rata anuală, pentru a lua în calcul temperaturile mai mari, care duc la o creștere a vitezei de volatilizare. În al doilea caz, se ia în calcul 50% din suprafața iazului, pentru a ține cont de stratul de gheață și o viteză de volatilizare de 50% din rata anuală medie.

Modelarea dispersiei atmosferice a fost realizată utilizând cele mai bune tehnici disponibile, pentru a simula transportul poluanților generați de activitățile miniere, în afara zonei Proiectului. AERMOD încorporează, printr-o abordare nouă și simplă, conceptele actuale privind curgerea și dispersia în terenuri complexe. În cazurile în care acest lucru este necesar, pana este modelată, fie cu o traiectorie care are impact cu terenul, fie cu o traiectorie care urmărește topografia terenului.

AERMOD poate prognoza concentrațiile de poluanți din surse multiple pentru o mare varietate de amplasamente, condiții meteorologice, tipuri de poluanți și durate de mediere. Pentru acest proiect, concentrațiile pe termen scurt au fost calculate utilizând ratele orare maxime de emisie pentru activități desfășurate simultan și pentru medii calculate pentru intervale de 1 oră, 8 ore și 24 de ore. Concentrațiile anuale au fost modelate utilizând toate sursele active, în anul respectiv.

Rațiunile pentru care afirmăm că nu va exista un potențial impact cauzat de emisiile de HCN de pe suprafața iazului de decantare, sunt următoarele:

- Manevrarea cianurii de sodiu, de la descărcarea din vehiculele de aprovizionare, până la depunerea sterilelor de procesare în iazul de decantare, se va realiza numai în fază lichidă, reprezentată de soluții alcaline cu un pH mare (mai mare de 10,5-11) având diferite concentrații de cianură de sodiu, alcalinitatea acestor soluții având rolul de a menține cianura sub formă de ioni cian (CN⁻) și de a împiedica formarea acidului cianhidric (HCN), fenomen care are loc numai în medii cu pH redus;
- Volatilizarea cianurilor dintr-o soluție nu poate avea loc sub formă de cianuri libere, ci numai sub formă de HCN;
- Manevrarea și stocarea soluțiilor de cianură de sodiu se va face numai prin intermediul unor sisteme închise, singurele instalații/zone în care ar putea avea loc formarea și volatilizarea, cu rate mici de emisie, a HCN în aer, fiind tancurile de leșiere și de la îngroșătorul de sterile, precum și iazul de decantare a sterilelor de procesare;
- Emisiile de HCN de la suprafețele tancurilor menționate și de la suprafața iazului de decantare pot apărea ca urmare a reducerii pH-ului în straturile superficiale ale soluțiilor (ceea ce favorizează formarea HCN) și a desorbției (volatilizare în aer) acestui compus;
- Concentrațiile de cianuri în soluțiile manevrate vor scădea de la 300 mg/l în tancurile de leșiere, până la 7 mg/l (cianuri totale) la descărcarea în iazul de decantare, reducerea drastică a concentrațiilor de cianuri la descărcare urmând a fi realizată cu ajutorul sistemului de denocivizare;
- Pe baza cunoașterii chimismului cianurii și a experienței din activități similare s-au estimat următoarele posibile emisii de HCN în aer: 6 t/an de la tancurile de leșiere, 13 t/an de la tancurile îngroșătorului de sterile și 30 t/an (22,4 t, respectiv 17 mg/h/m², în

sezonul cald și 7,6 t, respectiv 11,6 mg/h/m², în sezonul rece) de pe suprafața iazului de decantare, ceea ce înseamnă o emisie zilnică medie totală de HCN de 134,2 kg;

- Acidul cianhidric odată emis este supus unor reacții chimice în atmosfera joasă, reacții prin care se formează amoniac;
- Modelarea matematică a concentrațiilor de HCN în aerul ambiental (considerând situația în care HCN emis nu este supus reacțiilor chimice în atmosferă) a pus în evidență cele mai mari concentrații la nivelul solului, în incinta industrială, și anume în aria iazului de decantare și într-o arie din vecinătatea uzinei de procesare, concentrația maximă orară fiind de 382 μg/m³;
- Concentrațiile cele mai mari de HCN din aerul ambiental vor fi de 2,6 ori mai mici decât valoarea limită pentru protecția muncii prevăzută de legislația națională;
- Concentrațiile de HCN în aerul ambiental din zonele populate din vecinătatea incintei industriale vor avea valori de 4 – 80 μg/m³, de peste 250 – 12,5 ori mai mici decât valoarea limită pentru protecția muncii prevăzută de legislația națională (legislația națională și legislația UE pentru calitatea aerului nu prevăd valori limită pentru protecția sănătății populației);
- Evoluția HCN în atmosferă implică o componentă nesemnificativă a reacțiilor în fază lichidă (vapori de apă din atmosferă și picăturile de ploaie) deoarece, la presiuni reduse, caracteristice gazelor din atmosfera liberă, HCN este foarte slab solubil în apă, iar ploaia nu va reduce efectiv concentrațiile din aer (Mudder, et al., 2001, Cicerone și Zellner, 1983);
- Probabilitatea ca valorile concentrațiilor de HCN în precipitațiile din interiorul sau din exteriorul ariei Proiectului să fie semnificativ mai mari decât valorile de fond (0,2 ppb), este extrem de redusă.

Detalii privind aspectele referitoare la utilizarea cianurii în procesele tehnologice, la bilanțul cianurilor, precum și la emisiile și la impactul cianurilor asupra calității aerului: Raport la studiul de evaluare a impactului asupra mediului, Cap. 2, Cap. 4.1 și Cap. 4.2 (secțiunea 4.2.3).

Pe de altă parte observația dumenavoastră conform căreia în timpul operațiunilor, va fi necesară o medie de aproximativ două camioane de cianură pe zi, este corectă. Însă, pe durata operațiunilor, planul nostru este să maximizăm utilizarea căii ferate până la o stație de cale ferată apropiată de amplasamentul proiectului ori de câte ori este posibil. Când se vor utiliza camioane, procedura noastră de operare va fi, probabil, să grupăm transportul în convoaie de 12 camioane o dată pe săptămână, pentru a reduce riscul posibil de accident. Transportul va fi efectuat numai după o apreciere a condițiilor curente și după confirmarea posibilității de primire a transportului la amplasamentul proiectului. RMGC și furnizorii vor respecta pe deplin normele UE, ADR, Acordul European referitor la transportul rutier internațional al produselor periculoase și RID, ce reglementează transportul internațional de produse periculoase pe șosele sau pe calea ferată.

Traseele de transport vor fi selectate în colaborare cu autoritățile de administrație și rutiere pentru a evita pericolele, iar comunicarea permanentă în timpul procesului de tranzit va asigura livrarea în siguranță la amplasamentul stabilit. La livrare, cianurile solide vor fi dizolvate direct într-un container sigur și nu vor părăsi amplasamentul proiectului pe toată durata desfășurării procesului. Capacitatea de înmagazinare a cianurilor din amplasamentul Roșia Montană va fi suficientă pentru a garanta continuitatea activității și, de asemenea, pentru a permite flexibilitate în livrări în scopul evitării riscurilor neprevăzute, precum drumuri proaste sau vreme nefavorabilă.

RMGC se angajează să respecte legislația națională și UE în acest domeniu și, de asemenea, să impună aceste obligații furnizorilor săi pentru a asigura că toate cerințele pentru un transport în deplină siguranță al oricăror materiale periculoase sunt îndeplinite. De asemenea, RMGC și furnizorii săi vor adera la standardele Grupului Sectorului de Cianuri al UE (CEFIC) pentru depozitarea, manipularea și distribuția cianurilor alcaline. CEFIC stabilește standardele și cere respectarea Directivelor UE, reglementând transportul a mii de substanțe

periculoase de toate tipurile care tranzitează zilnic UE. Și RMGC este semnatar al Codului Internațional de Management al Cianurilor (ICMI), o practică recunoscută pe plan internațional privind managementul cianurilor în industria minieră auriferă; RMGC va solicita, de asemenea, furnizorilor săi să semneze și să se supună ICMI, iar operațiile uzinei de prelucrare de la Roșia Montană vor fi certificate ICMI. Va urma, de asemenea, un audit periodic, riguros și independent al sistemului de management al cianurilor.

Deoarece RMGC nu va fi certificat pentru transportul cianurilor, nu va face acest lucru. O companie cu experiență, calificată conform standardelor CEFIC, normelor UE și ICMI, va fi selectată și monitorizată de către producător și utilizator. Cianura în formă solidă, de brichete (nu ca lichid), va fi transportată cu containere standard ISO special proiectate pentru a fi rezistente la accident sau deteriorare, ce vor fi certificate și verificate periodic în conformitate cu legislația pentru transportul substanțelor periculoase și vor respecta normele de circulație pe drumurile publice. Înainte de începerea funcționării va fi realizată o analiză detaliată a traseului pentru a identifica toate alternativele de traseu de transport, riscurile potențiale și măsurile necesare pentru atenuarea acestora. Analiza va fi realizată, pe cât posibil, foarte aproape de data începerii operațiunilor, pentru a beneficia de cele mai recente îmbunătățiri aduse rețelelor de cale ferată și autostrăzilor, conform standardelor UE și cu respectarea normelor, restricțiilor și recomandărilor de utilizare a traseului, impuse de administratorul drumurilor respective și alte autorități publice, în conformitate cu legislația națională în acest domeniu.

RMGC va adera la regulile stricte și deja stabilite de UE pentru transportul produselor periculoase. Ca și în cazul multor activități industriale, aderarea la normele guvernamentale de securitate demonstrate, va reduce riscul asupra comunităților și lucrătorilor.

În condițiile unei administrări corespunzătoare, probabilitatea ca în iazul de decantare să fie generate ape acide este redusă. Sterilul din iazul de decantare va avea potențialul de a genera ape acide. Cu toate acestea, pentru formarea apelor acide, trebuie să fie prezente sulfuri, oxigen și apă. În timpul etapei de exploatare a proiectului, nu vor exista condiții favorabile generării de ape acide ca urmare a acumulării rapide a sterilului saturat în iazul de decantare, ceea ce va limita expunerea sulfurilor la oxigen. În plus, apa tratată care va fi conținută în steril va fi ușor alcalină, ceea ce va inhiba și mai mult formarea apelor acide. Riscul real de generare a apelor acide apare după depozitarea sterilului. Acest risc va fi atenuat prin închiderea adecvată a iazului, cu ajutorul unui strat de pământ de protecție care va limita infiltrațiile oxigenului și apei în steril.

S.C Roșia Montană Gold Corporation S.A (RMGC) depune toate eforturile pentru a se asigura că apele acide nu afectează mediul. Măsurile luate includ caracteristici suplimentare de control ale surselor (de ex. segregarea rocii sterile), de retenție și de tratare, după caz.

RMGC s-a angajat ca deversarea apelor rezultate în urma proiectului să se efectueze (inclusiv ape acide) doar dacă acestea respectă limitele de deversare prevăzute în Normele tehnice privind colectarea, epurarea și evacuarea apelor uzate orășenești NTPA 001/2005.

Când se va discuta perioada și gradul generării de apă acidă (și astfel, perioada de timp pe durata căreia este necesar tratamentul), trebuie reținut faptul că proiectul minier îndepărtează majoritatea suprafețelor de rocă cu potențial de generare de ape acide în momentul de față.

Durata necesară pentru tratarea și administrarea apei, alături de alte măsuri de întreținere pe termen lung, este estimată în Secțiunea 4.7 a *Planului de Închidere și Reabilitare a Minei*. Totuși, este greu de evaluat actualmente durata certă necesară tratării. Mai multe tehnologii, printre care controlul surselor, tratarea în carieră și sisteme de tratare pasivă pot fi folosite câte una sau în combinație pentru a elimina necesitatea unei funcționări pe termen lung a uzinei de tratare. Totuși, aceste opțiuni vor trebui evaluate și dovedite.

Din modelările făcute pentru închiderea iazului de decantare, se pot trage următoarele concluzii:

La sfârșitul fazei de operare și pe parcursul primilor ani din faza de închidere, se estimează o rată de exfiltrații de 77 m³/oră – pe baza modelelor de bilanț al apei. Dacă această rată rămâne constantă, timpul necesar pentru spălarea unui volum de pori de 63 milioane m³ este de ordinul a 90 de ani. Pentru ca exfiltrațiile să atingă nivelul de calitate necesar deversării

fără epurare, este nevoie de cel puțin 3-4 astfel de cicluri de spălare, în condițiile în care nu vor interveni procese suplimentare de dizolvare sau mobilizare în corpul sterilelor de procesare. Din acest model, rezultă că exfiltrațiile vor necesita epurare continuă pentru un timp îndelungat în viitor.

Însă, în urma reabilitărilor, prin plasarea unui strat acoperitor pe suprafața sterilelor de procesare, volumul de exfiltrat colectat în sistemul secundar de retenție va scădea, în timp ce durata specifică de spălare a corpului de sterile va crește corespunzător. Se anticipează că prin aplicarea unei cuverturi de tipul celei descrise în Capitolul 4.5 al EIM, rata de infiltrație va ajunge la 10-25 % (sau 80-200 mm/an) din precipitația anuală, cu o scădere corespunzătoare a ratei de exfiltrare. Astfel, cantitatea anuală de contaminanți eliberați din sistemul iazului de decantare va fi mai redusă, dar timpul necesar aplicării metodelor de epurare pentru obținerea unor nivele compatibile cu limitele impuse prin NTPA 001/2005 va crește invers proporțional cu rata de infiltrație.

După cum rezultă din rapoartele și publicațiile specialiștilor, galeriile romane de la Roșia Montană sunt importante, dar nu unice. Astfel, un repertoriu al siturilor miniere antice de pe teritoriul Transilvaniei și Banatului – realizat în contextul elaborării Studiului de Impact asupra Mediului pentru proiectul Roșia Montană - susține aserțiunea potrivit căreia este dificilă atribuirea deplină a caracterului de unicat pentru situl de la Roșia Montană, cel puțin din perspectiva istoriei exploatărilor romane pe cuprinsul Imperiului și în particular în provincia Dacia. Existența a cel puțin 20 de situri cu caracteristici relativ similare - dintre care unele precum Ruda Brad, Bucium – zona Vulcoi Corabia și zona Haneș – Amlășul Mare, au oferit deja date certe asupra unui potențial arheologic comparabil într-o anumită măsură celui al anticului *Alburnus Maior* - vin să nuanțeze în mare măsură determinarea valorii de unicitate a acestui sit.

Cea mai mare parte a lucrărilor miniere antice din masivul Cârnic, dar și din celelalte sectoare miniere, sunt accesibile, în condiții dificile, doar specialiștilor, fiind practic aproape inaccesibile publicului larg. Mai mult, normele de securitate ce reglementează desfășurarea unor activităților publice de vizitare în muzeele din Uniunea Europeană și care vor fi adoptate și în România, nu sunt compatibile cu transformarea integrală a galeriilor romane, expuse în permanență unor factori de risc ridicat, într-un spațiu public destinat turiștilor. Subliniem însă faptul că vor exista porțiuni consistente de galerii romane care vor fi păstrate *in situ*.

Astfel, în baza raportului științific înaintat de către specialiștii francezi, Comisia Națională de Arheologie a propus, iar Ministerul Culturii și Cultelor a emis certificatul de descărcare de sarcină arheologică pentru masivul Cârnic, cu excepția unei suprafețe de cca. 5 hectare ce include Piatra Corbului. Ca o măsură de minimizare a acestui impact, pe lângă cercetarea deplină și publicarea rezultatelor acestei cercetări, specialiștii au considerat că este necesară și realizarea unui model grafic tridimensional al acestor structuri, cât și realizarea unor replici la scara de 1:1 a acestora în cadrul viitorului muzeu al mineritului care va fi construit în curând la Roșia Montană. În momentul de față acest certificat de descărcare face obiectul unui proces în contencios.

Ca o alternativă s-a avut în vedere și elaborarea unui studiu de specialitate prin care s-au făcut estimări financiare legate de conservarea integrală și punerea în circuit turistic a galeriilor situate în Masivul Cârnic. Astfel trebuie precizat că investițiile necesare pentru amenajarea și întreținerea unui circuit public de vizitare în acest masiv se ridică la un nivel nejustificabil economic (vezi în anexă broșura informativă intitulată *Evaluarea costurilor lucrărilor de amenajare a rețelelor miniere istorice din masivul Cârnic* elaborată în colaborare de către firmele britanice Gifford, Geo-Design și Forkers Ltd.).

Activitățile de construcție implicate de dezvoltarea Proiectului minier în zona Orlea nu vor putea fi inițiate înainte de finalizarea cercetărilor arheologice, desfășurate în conformitate cu prevederile legislative românești și recomandările și practicile internaționale (Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, vol. 16, p. 43). În baza prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, modificată, investitorul are obligația să finanțeze „stabilirea, prin studiul de fezabilitate al investiției și prin proiectul tehnic, a măsurilor ce urmează să fie detaliate și a necesarului de fonduri pentru cercetarea preventivă sau supravegherea arheologică, după caz,

și protejarea patrimoniului arheologic sau, după caz, descărcarea de sarcină arheologică a zonei afectate de lucrări și aplicarea acestor măsuri.”

Cu referire la galeriile din Orlea, în Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural se precizează – vol. 6, p. 45 - că în ceea ce privește zona masivului Orlea este planificată continuarea cercetării arheologice preventive de suprafață și subteran, respectiv într-o zonă cu potențial arheologic reperat. De asemenea, se specifică faptul că cercetările întreprinse până în acest moment în zona acestui masiv au avut un caracter preliminar. Este important de subliniat că în cadrul studiului se face precizarea: „Cum dezvoltarea Proiectului minier în zona Orlea este preconizată pentru o dată mai târzie, investigațiile de arheologie de suprafață se vor concentra în acest perimetru începând din 2007”.

În contextul acestor cercetări arheologice preliminare din subteran a avut loc o descoperire importantă în masivul Orlea, în anul 2004, valoarea ei fiind confirmată în vara anului 2005. Astfel, echipa franceză coordonată dr. Beatrice Cauuet a descoperit o cameră echipată cu o roată de drenare a apelor de mină, iar mai apoi, un întreg sistem de evacuare a apei din subteran. Acest ansamblu indentificat în sectorul Păru Carpeni a fost datat în perioada romană și face obiectul unor ample cercetări și a măsurilor speciale de conservare *in situ*. Obiectivul nu va fi afectat de construcția viitoarei cariere Orlea. Cercetările arheologice preventive de suprafață pentru zona Orlea coroborate cu cercetările de arheologie minieră din sectorul Orlea – Țarina (subteran), sunt preconizate – așa cum a fost făcut public în Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, vol. 6, p. 43 - pentru intervalul 2007-2012.

În masivul Orlea a fost amenajat în cursul anilor `80 un Muzeu al Mineritului la Roșia Montană. În acest sens, în acest perimetru minier s-au amenajat o serie de galerii aflate într-o stare bună de conservare, care au fost separate prin ziduri de beton de lucrările miniere moderne prin care erau accesibile. Ca și lucrările miniere din Cărnic, precum și din celelalte sectoare miniere de la Roșia Montană, galeriile din Orlea au profil trapezoidal caracteristic. De asemenea, și aceste lucrări antice au avut de suferit de-a lungul timpului „remodelări” succesive, respectiv reluări miniere în scopul exploatării unor noi rezerve de minereu. Aceste activități miniere au condus la distrugerea unei părți a acestor vestigii antice. Mai mult, starea lor de conservare se degradează accentuat mai ales în urma activității miniere recente care a folosit abaterea prin perforare – pușcare, ceea ce a condus la destabilizarea rocilor și accentuarea degradării vestigiilor miniere subterane. Îndepărtarea rambleului din lucrările miniere antice din cursul cercetărilor arheologice miniere, reprezintă un alt factor care contribuie la fragilizarea lucrărilor miniere antice. Degradarea stării de conservare a vestigiilor miniere din toate epocile este accentuată și de închiderea exploatării miniere conduse de Minvest (1 iunie 2006), care asigură, e drept că la un nivel minim, drenajul de ansamblu al sistemului de galerii al minei de la Roșia Montană. Închiderea activității miniere, care în conformitate cu normele naționale în vigoare implică un spectru extrem de larg de măsuri de conservare, s-a tradus la Roșia Montană doar printr-o stopare a activității extractive, mina fiind pur și simplu abandonată. După numai câteva luni de abandon, principala cale de drenare a apelor de mină, respectiv galeria Sf. Cruce din Orlea, se află într-o stare critică, apele de mină colmatând de fapt căile de drenare lungi de mai mulți kilometri. În cazul în care acest patrimoniu minier va fi doar „înghețat”, fără a se organiza măsuri de întreținere, în scopul conservării lui pentru generațiile viitoare, rezultatul va fi dezastruos, iar ceea ce încă mai există va dispărea ca urmare a surpărilor și inundațiilor din subteran. Un exemplu edificator în acest sens îl constituie – din păcate - „treptele romane” de la Brad (vestigii miniere de epocă romană cuprinse de asemenea în Legea 5/2000), unde după ce s-au stopat lucrările de întreținere, acestea au devenit practic inaccesibile.

În conformitate cu Lista Monumentelor Istorice publicată în Monitorul Oficial Nr. 646 bis, din data de 16.07.2004 în cuprinsul viitoarei zone de dezvoltare industrială din masivul Orlea sunt clasate ca monumente istorice, două situri arheologice, respectiv - Așezarea romană de la Alburnus Maior, Zona Orlea (cod LMI AB-I-m-A-00065.01), Exploatarea minieră romană de la Alburnus Maior, Masivul Orlea (AB-I-m-A-00065.02).

Conform prevederilor Legii 422/2001, privind protejarea monumentelor istorice, modificată, este posibilă aplicarea legală a procedurii de declasare în contextul descărcării de sarcină arheologică în cazul siturilor arheologice, conform avizului Comisiei Naționale de Arheologie din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor. În accepțiunea legii, descărcarea de

sarcină arheologică este procedura prin care se confirmă că un teren în care a fost evidențiat patrimoniu arheologic, poate fi redat activităților umane curente. Astfel, este adevărat că RMGC intenționează să exploateze în faza a doua de dezvoltare a proiectului său zăcămintele auro-argintifere din zona masivului Orlea.

Prin urmare, această intenție de a dezvolta cariera din masivul Orlea se poate materializa doar după efectuarea unor cercetări arheologice preventive – de suprafață și subteran – care să ofere date exhaustive asupra sitului roman din zona Orlea. Așa cum se cunoaște – vezi fișa de sit arheologic din Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural din cadrul Raportului SIM, respectiv Anexa I - Fișe de evidență arheologică a siturilor identificate la Roșia Montană, fișa de sit nr. 9 – Orlea, p. 219-222 – în acest perimetru nu s-au desfășurat cercetări arheologice, respectiv studii de specialitate care să determine în detaliu caracteristicile și distribuția spațială a vestigiilor de patrimoniu arheologic din această zonă. Prin urmare, RMGC și-a luat angajamentul de a finanța în perioada 2007 – 2012 un program de cercetări arheologice preventive desfășurat de către specialiști abilitați. În baza analizei rezultatelor acestor cercetări se va putea apoi decide aplicarea sau nu a procedurii de descărcare de sarcină arheologică. Nu există prevederi legale care să interzică desfășurarea cercetărilor arheologice cu caracter preventiv în cazul zonelor cu patrimoniu arheologic reperat, așa cum este cazul zonei Orlea.

Ținând cont de importanța patrimoniului cultural de la Roșia Montană și de prevederile legale în vigoare S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. a alocat în perioada 2001-2006 un buget pentru cercetarea patrimoniului de peste 10 milioane USD. Mai mult decât atât, ținând cont de rezultatele cercetărilor, de opiniile specialiștilor și deciziile autorităților competente, bugetul prevăzut de către companie pentru cercetarea, conservarea și restaurarea patrimoniului cultural al Roșiei Montane în viitorii ani, în condițiile implementării proiectului minier, este de 25 de milioane de dolari, așa după cum a fost făcut public în Studiul de Impact asupra Mediului în mai 2006 (vezi Raport la Studiul de Impact asupra Mediului, vol. 32, Plan de Management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, p. 78-79). Astfel se are în vedere continuarea cercetărilor în zona Orlea, dar în special crearea unui **Muzeu modern al Mineritului** cu expoziții de **geologie, arheologie, patrimoniu industrial și etnografic**, precum și amenajarea accesului turistic în galeria **Cătălina-Monulești** și la monumentul de la **Tău Găuri**, cât și **conservarea și restaurarea celor 41 de clădiri monument istoric și a zonei protejate Centru Istoric Roșia Montană**.

În ceea ce privește informațiile de detaliu cu privire la principalele vestigii arheologice, cât și o serie de considerații despre protejarea acestora și măsurile specifice preconizate de planurile de management, vă rugăm să consultați anexa intitulată „Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia”.

În concluzie, referitor la întrebarea formulată de dumneavoastră vă putem răspunde că nu este în nici un caz vorba de distrugerea masivelor Orlea și Cărnăc. Potrivit rezultatelor cercetărilor, recomandărilor și practicilor internaționale în domeniu decizia de a păstra cele mai importante vestigii arheologice miniere subterane din cadrul sitului Roșia Montană *in situ* și, în anumite cazuri, acolo unde din rațiuni legate de starea de conservare a vestigiilor și de cele legate de securitatea accesului publicului, sub forma unor replici fidele este soluția viabilă care servește cel mai bine punerii în valoare a patrimoniului de acest tip.

Nu suntem deloc de acord cu afirmația că acest proiect este un atac împotriva siguranței și unității naționale a României. Proiectul a fost elaborat în baza celor mai bune tehnici disponibile (BAT), care încorporează cele mai înalte standarde internaționale de siguranță pentru toate aspectele proiectului. Aceste standarde de siguranță sunt menționate în cadrul raportului la studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIM) și Planurilor de Management. În ceea ce privește impactul proiectului asupra unității naționale, toate partidele politice majore au ca element al strategiilor de post-aderare pentru România, revitalizarea mineritului. Acest proiect va juca rolul de catalizator pentru proiecte viitoare de dezvoltare și exploatare în domeniul mineritului în România, prin curățarea poluării trecute și crearea de locuri de muncă în zonele rurale ale României care se confruntă cu rate ridicate ale șomajului. Ca rezultat, noi vedem acest proiect ca fiind un proiect de interes național strategic. Proiectul va aduce beneficii în valoare de \$2,5 miliarde statului român, precum și dezvoltarea mediului de afaceri din România.

Este adevărat că turismul poate fi o posibilă sursă de venituri și dezvoltare durabilă pentru Roșia Montană și regiune. Există, totuși, o mare diferență între a propune turismul ca alternativă sau substitut pentru un proiect industrial major – și dezvoltarea turismului de-a lungul timpului, susținută de investiții în infrastructură, generate de un proiect industrial complex.

Prima opțiune – pentru Roșia Montană, „turismul fără dezvoltarea minei” – nu este viabilă în sine și, cu siguranță, nu în comparație cu un plan de dezvoltare de-a lungul timpului, cu ajutorul investiției în infrastructură.

Cu siguranță, Roșia Montană ar putea să-și dezvolte în continuare, potențialul turistic, dat fiind că Proiectul Roșia Montana (RMP) afectează doar 4 din cele 16 localități ale comunei. „Pitoreasca Țară a Moșilor” completează potențialul turismului minier. Investiții semnificative sunt, totuși, necesare pentru ca o industrie de acest gen, durabilă din punct de vedere economic, la standardele ridicate impuse, să atragă numărul mare de turiști necesar. Aceste investiții sunt puțin probabile, având în vedere situația actuală din Roșia Montană. Există inițiative cum ar fi „Modelul de dezvoltare a turismului și contribuția sa la dezvoltarea durabilă din Zlatna, Bucium, Roșia Montană și Baia de Arieș ca alternativă la activitățile miniere mono-industriale”, întocmit de Institutul Național pentru Cercetare și Dezvoltare în Turism (INCDT) și publicat în aprilie 2006, chiar când raportul la studiul EIM era depus la Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor.

RMGC a dispus, de asemenea, realizarea unui studiu care stabilește modalitatea de promovare a potențialului turistic și modalitatea de abordare a aspectelor legate de turism printr-un proiect integrat.

Așa cum se descrie în Volumul 14, 4.8 Mediul social și economic, și Volumul 31, Planul de dezvoltare durabilă a comunității, în prezent există unele activități turistice în Roșia Montană. Totuși, industria turistică nu este în prezent un motor economic puternic.

Capitolul 5 din Raportul asupra Studiului EIM identifică și evaluează alternativele proiectului, inclusiv turismul. Important este că EIM concluzionează că proiectul nu exclude dezvoltarea altor ramuri industriale. Dimpotrivă, proiectul minier ar elimina unele dintre impedimentele semnificative deja existente în calea creării altor ramuri industriale, cum ar fi poluarea, căile necorespunzătoare de acces și alte probleme care au apărut din lipsa unor investiții din interior.

„Din experiență, putem afirma că turismul va fi însă posibil și profitabil numai atunci când va exista ceva de oferit turiștilor sub aspectul unui mediu curat, a unei infrastructuri adecvate (drumuri de calitate, cazare, restaurante, apă curentă, canalizare corespunzătoare, instalații de eliminare a deșeurilor, etc.) puncte de atracție (muzee, alte obiective de vizitat, precum monumentele istorice, etc.). Un proiect minier precum cel propus de RMGC va oferi, prin impozite și dezvoltarea industriei serviciilor, fondurile necesare pentru îmbunătățirea infrastructurii. Prin proiectul Roșia Montană și planurile sale de gestionare a patrimoniului, vor fi investite de către companie 25 milioane de USD pentru protecția patrimoniului cultural de o manieră propice dezvoltării turismului. Printr-un program de instruire vor fi asigurate deprinderile necesare dezvoltării activităților turistice, iar Roșia Montană Micro Credit va susține financiar persoanele care doresc să deschidă pensiuni, restaurante etc., toate acestea fiind necesare pentru a atrage turiști. La încheierea proiectului, va exista un sat nou, plus centrul vechi, restaurat, al comunei Roșia Montană, cu un muzeu, hoteluri, restaurante și infrastructură modernizată, plus galerii de mină restaurate (ex. cea de la Cătălina Monulești) și monumente conservate precum cel de la Tăul Găuri – care, toate, vor reprezenta atracții turistice. În plus, se înțelege că guvernul va acționa la nivel local pentru a încuraja creșterea economică” (vezi Roșia Montană Propunere Inițială pentru Turism, Raportul Gifford 13658.R01).

Într-o altă ordine de idei, *alternativa zero* reprezintă o analiza a impactului potențial dacă nu s-ar dezvolta proiectul este o prevedere specifica a legislație de mediu care transpune Directiva europeana privind EIM, aceasta alternativă a fost dezvoltată conform cerințelor în vigoare.

În cazul în care proiectul Rosia Montana nu ar fi aprobat atunci reabilitarea amplasamentului cade în sarcina fostului operator (Statul Roman) care va trebui sa elaboreze

un Proiect Tehnic de închidere și reabilitare, să identifice fondurile necesare pentru finanțarea lucrărilor. La ora actuală Rosia Min a elaborat și supus avizării un Plan de Încetare a Activității care urmează a fi aprobat prin Hotărâre de Guvern. Insa de la aceasta fază și până la închiderea carierei Cetate, trebuie parcurse încă destule etape. Întâi trebuie alocate fonduri și elaborat Proiectul Tehnic de Închidere, apoi supus consultării publice și avizat, după care vor trebui identificate și alocate fonduri pentru finanțarea lucrărilor de închidere și reabilitare a perimetrului RosiaMin care sunt la etapa actuală estimate la 29 mil Euro.

Ca exemplu menționăm că din punct de vedere al Patrimoniului cultural, ca o alternativă, s-a avut în vedere și elaborarea unui studiu de specialitate prin care s-au făcut estimări financiare legate de conservarea integrală și punerea în circuit turistic a galeriilor situate în Masivul Cârnic. Datele conținute în acest studiu sunt prevăzute în broșura informativă intitulată Evaluarea costurilor lucrărilor de amenajare a rețelelor miniere istorice din masivul Cârnic elaborată de către firma britanică Gifford. Documentul se poate consulta în Anexa mai sus amintită, iar suma de amenajare depășește 150 milioane euro, cu un cost de întreținere de peste 1 milion euro pe an. Aceste costuri ne trimit spre căutarea unor alte modalități de amenajare muzeistică, fezabile și din punct de vedere economic.

Sistemul complex al iazului de decantare a sterilelor (TMF) încorporează o serie de măsuri pentru protecția apei subterane, prevenirea surplusului și răspunsul în cazul unui surplus, deși producerea acestuia este foarte puțin probabilă. Acestea includ un sistem de impermeabilizare cu argilă în bazinul TMF – recunoscut ca fiind corespunzător Celor mai Bune Tehnici Disponibile (BAT) așa cum au fost definite de Directiva UE 96/61/EC – compactat pentru a se obține o permeabilitate de 1×10^{-6} cm/sec; un perete de fundație în fundația barajului inițial pentru controlul exfiltrațiilor, un nucleu cu permeabilitate redusă pentru barajului inițial, pentru controlul exfiltrațiilor; și un baraj și bazin de colectare a exfiltrațiilor sub talpa barajului iazului de decantare pentru colectarea și retenția exfiltrațiilor ce se pot extinde dincolo de axul barajului. Mai mult, o serie de puțuri de monitorizare/extracție sunt planificate sub talpa barajului secundar de retenție. Acestea vor fi utilizate pentru monitorizarea continuă a calității apei subterane și pentru extracția apei subterane în cazul în care se constată contaminarea cu apă din iazul de decantare. Proiectarea generală este susținută de studiile privind condițiile inițiale hidrogeologice care indică faptul că geologia și hidrogeologia văii Corna este favorabilă pentru construirea sistemului de retenție, colectare și monitorizare.

Proiectarea barajului TMF întrunește toate criteriile de proiectare internaționale, din UE și din România (vezi Secțiunea 3.0 și Planul de management al TMF). Va fi elaborat un program complex de monitorizare, descris în Secțiunea 6 a raportului privind TMF, pentru a confirma respectarea parametrilor de proiectare și operaționali. Sterilul depozitat în iazul de decantare va fi tratat până la obținerea unui nivel de cianuri (10 ppm) mult sub nivelurile actuale admise de Directivele UE (Directiva UE 2006/21/EC cu privire la Deșeurile Miniere) și de Codul Internațional (50 ppm) considerate sigure pentru faună.

TMF este proiectat pentru stocarea a 2 PMF (inundații maxime posibile), generate de Precipitații Maxime Posibile (PMP), așa cum sunt acestea definite în manualul WMO-1986 (World Meteorological Organization) – care depășesc volumul scurgerilor de suprafață generat de o precipitație maximă înregistrată cu o frecvență de 1:10.000 ani – într-o perioadă de 24 de ore. Deși este puțin probabil să se producă 2 evenimente PMF, barajul TMF este prevăzut cu un descărcător pentru preluarea în condiții de siguranță a surplusului de apă și prevenirea depășirii capacității barajului inițial. Orice astfel de surplus va fi supus unei diluări semnificative în urma furtunii produse, fiind improbabilă depășirea standardelor de calitate a apei (de ex. TN001).

Nimeni nu a spus că ar fi imposibilă o revărsare a TMF. TMF a fost proiectat pentru a răspunde în condiții de siguranță unui eveniment improbabil de revărsare. Trebuie menționat că, condițiile de producere a unei revărsări sunt atât de extreme, încât o deversare din TMF ar fi minoră în comparație cu inundația care ar putea să se producă în regiune. De fapt, prin stocarea unui volum mare de apă provenită din precipitații, TMF ar ajuta la diminuarea inundației care s-ar produce ca urmare a unei furtuni de mare amploare.

Cianura folosită în etapa de procesare v-a fi manipulată/stocată în concordanță cu standardele UE și prevederile Codului Internațional de Management al Cianurii (ICMC-

www.cyanidecode.org), și păstrată în siguranță pe amplasamentul uzinei de procesare, pentru a preveni orice scurgeri potențiale. Cianura și compușii acesteia vor fi supuși detoxificării prin procedeul INCO(DETOX) considerat Cea Mai Bună Tehnică Disponibilă (BAT- best available technique), conform documentul BREF, iar steriele de procesare vor fi deversate în iazul de decantare conform Directivei UE 2006/21/CE privind managementul deșeurilor din industria miniera.

Capitolul 5 al raportului de studiu EIM (Evaluarea Alternativelor) oferă o examinare exhaustivă a opțiunilor disponibile pentru extragerea aurului și argintului din minereu. Tabelul 5.15 enumerează și clasifică reactivii care ar putea fi luați în considerare pentru folosire în locul cianurii. Acest tabel clasifică, de asemenea, reactivii după criteriile economice, tehnice și de mediu, iar cianura este clar preferată ca opțiune. Această parte a raportului concluzionează astfel:

Clasificarea prezentată indică faptul că, în ciuda faptului că cianura nu este un reactiv ideal pentru extragerea aurului, este mai bună în mod considerabil decât orice altă alternativă, conform criteriilor celei mai bune tehnologii disponibile.

Încă din etapa de proiectare, Proiectul Roșia Montană a fost gândit să se conformeze celor mai bune tehnologii disponibile (BAT) – vezi documentul BREF, legislației române și directivelor europene. Proiectul Rosia Montana a fost gândit în vederea conformării noii directive privind depozitarea deșeurilor din industria extractivă (Directiva Mine Waste din 1 aprilie 2006). Totodată RMGC este prima companie miniera europeană semnată de Codul Internațional de Management al Cianurii, vezi www.cyanidecode.org.

Cea mai mare parte a cianurii va fi recuperată în uzină după cum este ilustrat în Planșa 4.1.15 și prezentat în Secțiunea 2.3.3, Capitolul 4.1 Apa, din Raportul EIM. Însă o cantitate reziduală va rămâne în steril. Sterilele detoxificate reprezintă singura sursă a Proiectului de apă reziduală de proces. Concentrațiile cianurii reziduale din turbureala de steril tratată vor trebui să se conformeze Directivei UE privind deșeurile miniere care stipulează o valoare maximă de 10 mg/l CN_{WAD} (weak acid disociabile - cianuri ușor eliberabile). Cianura va fi prezentă ca potențial poluant al apelor de suprafață pe amplasament numai în faza de exploatare și în primii un an sau doi după închidere. Modelarea concentrațiilor previzibile din iazul de decantare a arătat că turbureala de steril tratată este de așteptat să conțină 2 – 7 mg/l cianuri totale. Prin degradarea ulterioară, concentrațiile se vor reduce până la valori sub cele din standardele pentru ape de suprafață (0,1 mg/l) în termen de 1-3 ani de la închidere. Un efect colateral acestei tratări este și îndepărtarea multora dintre metalele care ar putea apărea în fluxul apelor uzate tehnologice. Evaluarea compoziției chimice probabile a levigatului de steril, pe baza testelor efectuate, este sintetizată în Tabelul 4.1-18 (Secțiunea 4.3.), Capitolul 4.1 Apa din raportul EIM. Schița de mai jos ilustrează complexitatea proceselor de descompunere/degradare prin care trece CN după descărcare în iaz.

După decantare, apa este recirculată în proces; în iaz, pe toată perioada staționării, au loc procese: de degradare/descompunere naturală a cianurilor, de hidroliză, volatilizare, fotooxidare, biooxidare, complexare/ decomplexare, adsorbție pe precipitate, diluție datorită precipitațiilor etc.

Conform datelor obținute pe perioada de operare în diferite mine, se evidențiază eficiențe variabile de reducere a cianurilor (de la 23-38% la 57-76% pentru cianuri totale, respectiv de la 21-42% la 71-80% pentru cianuri ușor eliberabile- WAD), funcție de anotimp (temperatură).

În medie, s-a luat în considerare o reducere de cca. 50% a concentrației de CN_t în iaz pe perioada operării. Conform modelării procesului de degradare/descompunere, după încetarea funcționării este posibilă o reducere în primii trei ani, chiar până la 0,1 mg CN_t/l.

Cea mai mare parte (90%) din cantitatea de cianuri degradată (media de 50%) se realizează prin hidroliză/volatilizare sub formă de acid cianhidric. Modelarea matematică a concentrației de acid cianhidric în zona iazului de decantare a condus la o concentrație maximă orară de 382 μg/m³ față de 5000 μg/m³, concentrație limită în emisii impusă prin Ord. 462 al MMGA.

În ceea ce privește concentrațiile de cianura care vor ajunge în iazul de decantare,

acestea vor fi neutralizate în 1 – 3 ani. Procesul de neutralizare și minimizare până la concentrații care sunt mai mici decât cele emise în fumul de țigara este un proces continuu. Concentrațiile de cianură trebuie să se înscrie în standardele impuse de Uniunea Europeană și care sunt de 5 ori mai mici decât în Canada, SUA, Australia. Aceleași procedee tehnologice sunt folosite în peste 400 mine din întreaga lume.

În concluzie, un procent semnificativ din cantitatea inițială de cianură depozitată în iazul de decantare, este reciclat în uzina de procesare, împreună cu apa recuperată, iar restul este supus procesului de descompunere naturală (de ex. activitatea bacteriilor), care continuă să reducă concentrația cianurii din iazul de decantare. Aceste fenomene naturale nu pot fi cuantificate de la început; dar RMGC se angajează să respecte regulamentele din România, cel mai relevant în acest domeniu fiind NTPA001. NTPA001 impune o limită de 0,1 ppm a Cianurii Totale pentru deversarea apei din iazul de decantare. Timpul cel mai îndelungat prevăzut pentru detoxifiere este asociat cianurii îngropate în steril; dar esențial este că această cianură va rămâne în iazul de decantare până ce este detoxificată și că nu este eliberată în mediu.

Raportul la studiul EIM prezintă măsurile de minimizare care vor fi adoptate așa încât prevederile legislative privind protecția mediului să fie respectate în totalitate. Factorii cei mai importanți sunt legați de producerea, transportul și utilizarea cianurii în conformitate cu Codul deja menționat precum și cei legați de utilizarea, în uzina de procesare, a unei instalații DETOX de tratare, care să reducă concentrația de cianură din turbureala de steril evacuată în iazul de decantare astfel încât aceasta să fie mai mică decât concentrația considerată a fi toxică pentru oameni și păsări (mai puțin de 10 părți pe milion).

Ca o condiție a începerii activității la Roșia Montană, Roșia Montană Gold Corporation ("RMGC") trebuie să constituie o Garanție financiară pentru refacerea mediului („GFRM”), care asigură fonduri suficiente pentru refacerea ecologică.

Roșia Montană Gold Corporation ("RMGC") a investit mult timp, energie și resurse în evaluarea viabilității proiectului minier din valea Roșia Montană. În urma acestei evaluări, RMGC a ajuns la concluzia că Roșia Montană reprezintă o oportunitate de dezvoltare pe termen lung – opinie confirmată de o serie de instituții de creditare, care au analizat în detaliu documentația tehnică a proiectului și rentabilitatea acestuia. Suntem absolut convinși că proiectul se va derula până la finalul celor 16 ani de funcționare preconizați, indiferent de fluctuațiile prețului de piață al aurului.

RMGC ține seama de faptul că activitatea minieră, deși modifică permanent o parte din topografia de suprafață, implică doar o folosință temporară a terenului. Astfel, după realizarea obiectivului minier, pe tot parcursul funcționării acestuia, activitățile de închidere – cum ar fi refacerea ecologică a terenurilor și a apelor și asigurarea siguranței și a stabilității zonei învecinate – vor fi integrate în planurile de funcționare și închidere ale RMGC.

GFRM este reglementată de Legea Minelor (nr. 85/2003) și de Instrucțiunile și Normele de aplicare a Legii Minelor emise de Agenția Națională pentru Resurse Minerale (nr. 1208/2003). Există, de asemenea, două directive ale Uniunii Europene care au efect asupra GFRM: Directiva privind deșeurile miniere („DSM”) și Directiva privind răspunderea de mediu („DRM”).

Directiva privind deșeurile miniere are scopul de a asigura că există acoperire pentru 1) toate obligațiile ce derivă din autorizația acordată pentru eliminarea deșeurilor rezultate ca urmare a activităților miniere și 2) toate costurile aferente reabilitării terenurilor afectate de depozitul de deșeuri. Directiva privind răspunderea de mediu reglementează activitățile de remediere și măsurile care urmează să fie luate de autoritățile de mediu în cazul în care activitățile miniere produc daune mediului, în scopul asigurării că operatorul miniere dispune de suficiente resurse financiare pentru acțiunile de refacere ecologică. Deși aceste directive nu au fost încă transpuse în legislația românească, termenele pentru implementarea mecanismelor de aplicare sunt 30 aprilie 2007 (DRM) și 1 mai 2008 (DSM) - deci, înainte de începerea exploatarei la Roșia Montană.

RMGC a inițiat deja procesul de conformare cu aceste directive, iar în momentul în care normele de punere în aplicare vor fi adoptate de guvernul român, RMGC va fi în deplină

conformitate.

Conform legislației din România, există două GFRM separate și diferite.

Prima garanție, care se actualizează anual, se axează pe acoperirea costurilor preconizate pentru refacerea ecologică aferente funcționării obiectivului minier în anul următor. Aceste costuri sunt nu mai puțin de 1,5% pe an din costurile totale, reflectând lucrările anuale angajate.

Cea de-a doua garanție, de asemenea actualizată anual, definește costurile estimative ale închiderii minei de la Roșia Montană. Valoarea din GFRM destinată acoperirii costului de refacere finală a mediului se determină ca o cotă anuală din valoarea lucrărilor de refacere a mediului prevăzute în programul de monitorizare pentru elementele de mediu post-închidere. Acest program face parte din Programul tehnic pentru închiderea minei, un document ce trebuie aprobat de Agenția Națională pentru Resurse Minerale ("ANRM").

Toate GFRM vor respecta regulile detaliate elaborate de Banca Mondială și Consiliul Internațional pentru Minerit și Metale.

Costurile actuale de închidere a proiectului Roșia Montană se ridică la 76 milioane USD, calculate pe baza funcționării minei timp de 16 ani. Actualizările anuale vor fi stabilite de experți independenți, în colaborare cu ANRM, în calitate de autoritate guvernamentală competentă în domeniul activităților miniere. Actualizările asigură că în cazul puțin probabil de închidere prematură a proiectului, în orice moment, GFRM reflectă întotdeauna costurile aferente refacerii ecologice. (Aceste actualizări anuale vor avea ca rezultat o valoare estimativă care depășește costul actual de închidere de 76 milioane USD, din cauză că în activitatea obișnuită a minei sunt incluse anumite activități de refacere ecologică).

Actualizările anuale cuprind următoarele patru elemente variabile:

- Modificări aduse proiectului care afectează obiectivele de refacere ecologică
- Modificări ale cadrului legislativ din România inclusiv punerea în aplicare a directivelor UE
- Tehnologii noi care îmbunătățesc metodele și practicile de refacere ecologică
- Modificări ale prețurilor unor produse și servicii esențiale pentru refacerea ecologică

Odată finalizate aceste actualizări, noile costuri estimate pentru lucrările de închidere vor fi incluse în situațiile financiare ale companiei RMGC și vor fi făcute publice.

Sunt disponibile mai multe instrumente financiare care să asigure că RMGC este capabilă să acopere toate costurile de închidere. Aceste instrumente, păstrate în conturi protejate la dispoziția statului român cuprind:

- Depozite în numerar
- Fonduri fiduciare
- Scrisori de credit
- Garanții
- Polițe de asigurare

În condițiile acestei garanții, autoritățile române nu vor avea nici o răspundere financiară cu privire la reabilitarea proiectului Roșia Montană.

Teoretic valoarea biodiversității dintr-un sit este dată de indicatorii cantitativi și calitativi ai biodiversității.

Date fiind condițiile ecosistemice de la nivelul perimetrului studiat, definit de atribute în relație cu impact major ca amplitudine, spațiu de acțiune și întindere în timp, identificarea unor habitate naturale în adevăratul sens al cuvântului și în accepțiunea manualelor uzuale de definire a habitatelor, a rămas pe moment la stadiul de deziderat.

Cerințele de evaluare a biodiversității prevăzute de legislația românească se referă la

evaluarea bogăției specifice și ecosistemice și la evidențierea conservativă a speciilor și habitatelor. Ambele aspecte au fost abordate în mod corespunzător în Studiul de Impact asupra Mediului.

Din datele obținute în urma studiilor din teren, se desprind concluzii argumentate, conform cărora biodiversitatea în ansamblul său, reprezintă un atribut slab reprezentat în zona Roșia Montană. Ca atare valoarea acesteia rămâne limitată, chiar dacă se încearcă o abordare de ordin teoretic, cât și una de ordin practic.

La Roșia Montană nu au fost identificate specii endemice, caracteristice, stenobionte, cu semnificație aparte pentru biostrate, fie ele locale, regionale sau naționale. De asemenea, nu au fost identificate în aria de impact a proiectului habitate unice, rare sau prioritare pentru conservare.

Valoarea conservativă scăzută a zonei de impact, din punct de vedere practic, este evidențiată circumstanțial și de inexistența vreunei propuneri de declarare a zonei drept SPA (zone de protecție specială avifaunistică) și de respingerea propunerii de declarare a unui pSCI (situri de importanță comunitară) în această zonă de către Comisia de experți tehnici ai MMGA întrunită pentru evaluarea propunerilor Natura 2000.

În perimetrul avut în vedere pentru implementarea proiectului, *“relațiile naturale dintre specii sunt extrem de limitate, prin intervenția antropică permanentă”* fiind *“greu de vorbit de menținerea unor habitate în stare naturală”* (așa cum se precizează în Studiul de condiții inițiale privind biodiversitatea). Deci identificarea și corelarea structurii, cel puțin a unor astfel de habitate, cu cele naturale, este aproape imposibilă.

În același studiu se precizează că *“pentru etapa de față”* s-a realizat *“identificarea formațiunilor majore, pentru o mai bună ilustrare de ansamblu, dar mai cu seamă pentru o înțelegere fidelă a aspectelor legate de natura din perimetrul ce urmează a fi supus impactului”*. În concluzie, nu s-a dorit trecerea cu vederea a anumitor aspecte legate de prezența și distribuția habitatelor naturale din perimetrul studiat, ci o înțelegere cât mai bună a existenței habitatelor, în general, din zona de impact.

Lucrarea de descriere a habitatelor din România a apărut relativ recent: finele anului 2005 – Volumul de bază; începutul anului 2006 - Volumul cu modificări, conform amendamentelor propuse de România și Bulgaria la Directiva 92/43/EEC. Dar, în etapa imediat următoare se va trece la realizarea în format GIS a unei hărți complete și complexe a habitatelor din perimetrul de implementare al proiectului (harta de detaliu), respectiv a zonelor adiacente (harta habitatelor majore în corelare cu habitatele din perimetrul de implementare al proiectului). Această hartă detaliată, însoțită de reprezentarea procentuală a habitatelor în perimetrul de exploatare, va fi prezentată în anexa nr. 2.

Afectarea florei și faunei protejate se va manifesta doar la nivel local, impactul nefiind în măsură să ducă la dispariția vreunei specii. Proiectul minier a fost conceput încă de la început pentru a îndeplini condițiile și normativele impuse de legislația românească și europeană în domeniul protecției mediului.

Compania consideră că impactul proiectului propus asupra mediului rămâne important, cu atât mai mult cu cât acesta urmează a se suprapune impactului pre-existent. Însă investițiile presupuse de reconstrucția/reabilitarea ecologică a zonei Roșia Montană în scopul rezolvării problematicele complexe de mediu actuale, este posibilă doar în urma implementării unor proiecte economice în măsură să genereze și să garanteze asumarea unor acțiuni directe și responsabile, ca și componentă a principiilor ce stau la baza conceptelor de dezvoltare durabilă. Doar în prezența unui sistem economic solid sunt abordabile procese și tehnologii economice curate, în total respect față de mediu, care să rezolve inclusiv efecte anterioare ale sumei activităților antropice.

Documentele de fundamentare a proiectului constituie o justificare obiectivă a implementării acestuia, dată fiind asumarea responsabilității de mediu extrem de complex din zona Roșia Montană.

Unele dintre speciile de la Roșia Montană ce beneficiază de un anumit statut de protecție

reprezintă un procent nesemnificativ din mărimea populațiilor estimate la nivel național. Caracterizarea speciilor din punctul de vedere al habitatului, deși nu reprezintă o cerință impusă de Directiva Habitate (92/43/EEC), se regăsește în tabelele cu specii din Cap. 4.6. Biodiversitatea din Raportul la Studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului, precum și în anexele la acest capitol. Din cauza volumului mare de informație, se găsesc în varianta electronică a EIA pusă la dispoziția publicului de companie în aprox. 6.000 de DVD/CD în română și engleză, fiind accesibilă și de pe site-ul Companiei, respectiv a Ministerului Mediului și Gospodării Apelor și a agențiilor locale și regionale de protecția mediului Alba, Sibiu, Cluj, etc.

Valoarea scăzută a impactului asupra florei și faunei protejate, din punct de vedere practic, este evidențiată circumstanțial și de inexistența vreunei propuneri de declarare a zonei drept SPA (zone de protecție specială avifaunistică) și de respingerea ca nefondată a propunerii de declarare a unui pSCI (site-uri de interes comunitar) în aceasta zonă.

Considerăm că în aceste condiții proiectul propus este în concordanță cu prevederile Directivei 92/43 Habitate³, respectiv a Directivei 79/409 Păsări⁴, cu atât mai mult cu cât în Planul H de Management al biodiversității sunt prevăzute măsuri active și responsabile de reconstrucție/reabilitare a unor habitate naturale, în spiritul prevederilor acelorși acte⁵.

Soluțiile ce se vor lua pentru diminuarea impactului cu efecte negative asupra ecosistemelor acvatice și terestre vor fi: stoparea în totalitate a scurgerilor de ape acide (datorate poluării istorice), epurarea apelor ce urmează a fi deversate, creșterea suprafețelor împădurite în zona Roșia Montană cu aproximativ 85 ha, creșterea capacității de suport a habitatelor naturale ș.a.

Soluțiile de diminuare a efectelor propuse în cadrul Studiului de evaluare a impactului și în Planul H de management al biodiversității se adresează etapelor de implementare a proiectului minier, ținând cont și de efectele rezultate de pe urma unor activități anterioare.

Rețeaua ecologică funcțională compensatorie propusă reprezintă una dintre măsurile directe propuse pentru diminuarea efectelor asupra ecosistemelor acvatice și terestre, cuprinzând o detaliere structurală și funcțională (Plan H pg. 20-22), precum și o etapizare a măsurilor (Plan H pg 22-28), pe principalele etape ale proiectului (anii: "0", "7", "10", "14" "16", respectiv "19"), ce corespund fazelor de construcție, operare și o primă fază a etapei post-închidere.

Pentru detalii suplimentare poate fi consultată anexa nr. 2 ce conține harta habitatelor și descrierea Rețelei Ecologice Funcționale Compensatorii.

³ art.3, alin. 2. Fiecare Stat Membru contribuie la crearea (rețelei) NATURA 2000 proporțional cu reprezentarea, pe teritoriul său, a tipurilor de habitate naturale și a habitatelor speciilor prevăzute în paragraful I. În acest scop, Statele Membre, în conformitate cu Articolul 4, desemnează situri ca zone speciale de conservare, având în vedere obiectivele prevăzute în paragraful I.

art.4, alin.1. Pe baza criteriilor stabilite în Anexa III (Etapa I) și a informațiilor științifice relevante, fiecare Stat Membru propune o lista de situri indicând tipurile de habitate naturale din Anexa I și speciile indigene din Anexa II pe care le adăpostesc. Pentru speciile de animale care ocupă teritorii vaste, aceste situri corespund locurilor, în cadrul ariilor naturale de răspândire a acestor specii, care prezintă elementele fizice și biologice esențiale pentru viața și reproducerea lor. Pentru speciile acvatice care ocupă teritorii vaste, astfel de situri vor fi propuse numai acolo unde este posibil de determinat în mod clar o zonă care prezintă elementele fizice și biologice esențiale pentru viața și reproducerea lor. Statele Membre propun, dacă este cazul, adaptarea listei în lumina supravegherii prevăzute în Articolul II. [...]

alin.2.[...] Statele Membre ale căror situri adăpostesc unul sau mai multe tipuri de habitate naturale prioritare ori una sau mai multe specii prioritare reprezentând mai mult de 5% din teritoriul național pot, în acord cu Comisiunea, să solicite ca criteriile enumerate în Anexa III (etapa 2) să fie aplicate mai flexibil în selectarea siturilor de importanță comunitară pe teritoriul lor. [...]

art.6, alin.4. Dacă, contrar concluziilor negative ale evaluării implicațiilor și în absența soluțiilor alternative, un plan sau proiect trebuie totuși să fie realizat, din motive imperative de interes public major, inclusiv de natură socială sau economică, Statul Membru ia toate măsurile compensatoare necesare pentru a asigura că coerența generală a (rețelei) NATURA 2000 este protejată. Statul Membru informează Comisiunea despre măsurile compensatoare adoptate.

art. 16. Cu condiția că nu există o alternativă satisfăcătoare și că derogarea nu este în detrimentul menținerii populațiilor speciilor respective într-o stare de conservare favorabilă, Statele Membre pot deroga de la dispozițiile Articolelor 12, 13, 14 și 15 (a și b): [...]

- în interesul sănătății și securității publice sau pentru alte rațiuni de interes major, inclusiv de natură socială sau economică și pentru motive de importanță primordială pentru mediu;

⁴ art.4, alin. 1. Speciile menționate în anexa 1 fac obiectul măsurilor de conservare speciale privind habitatul, în scopul asigurării supraviețuirii și a reproducerii lor în aria lor de distribuție. [...]

Se va ține cont - pentru a trece la evaluări de tendințe și de variațiile nivelurilor de populare.

Statele Membre clasează în special în zonele de protecție specială teritoriile cele mai asemănătoare ca număr și suprafață la conservarea lor în zona geografică maritimă și terestră de aplicare a prezentei Directive.

⁵ Directiva 92/43 Habitate, art. 2 alin.2.; Directiva 79/409 Păsări, art. 3 alin. 2 lit. c.

În legătură cu hotărârea Curții de Apel din Alba Iulia cu privire la anularea certificatului de descărcare de sarcină arheologică pentru masivul Cârnic – la care credem că faceți referire - nu este o hotărâre judecătorească definitivă. Cauza a ajuns la Înalta Curte de Casație și Justiție care a trimis cazul spre rejudecare la Curtea de Apel din Brașov. În momentul de față dosarul se află pe rolul Curții de Apel Brașov.

Dorim să completăm aceste informații de ordin juridic precizând că în masivul Cârnic s-au desfășurat până în momentul de față ample cercetări arheologice preventive și studii de specialitate conexe, integritatea în ansamblu a masivului nefiind pusă în pericol.

Cea mai mare parte a lucrărilor miniere antice din masivul Cârnic sunt accesibile, în condiții dificile, doar specialiștilor, fiind practic aproape inaccesibile publicului larg. Mai mult, normele de securitate ce reglementează desfășurarea unor activităților publice de vizitare în muzeele din Uniunea Europeană și care vor fi adoptate și în România, nu sunt compatibile cu transformarea integrală a galeriilor romane, expuse în permanență unor factori de risc ridicat, într-un spațiu public destinat turiștilor. Subliniem însă faptul că vor exista porțiuni consistente de galerii romane care vor fi păstrate *in situ*. Ca o măsură de minimizare a acestui impact, pe lângă cercetarea deplină și publicarea rezultatelor acestei cercetări, specialiștii au considerat că este necesară realizarea unui model grafic tridimensional al acestor structuri, cât și realizarea unor replici la scară de 1:1 a acestora în cadrul viitorului muzeu al mineritului care va fi construit în curând la Roșia Montană.

Pentru detalii privind cadrul legal al desfășurării cercetărilor arheologice de la Roșia Montană, al obținerii certificatelor de descărcare arheologică sau după caz al delimitării zonelor protejate și a monumentelor conservate *in situ*, al planurilor de management și dezvoltare durabilă a zonei din punct de vedere al patrimoniului cultural vă rugăm să consultați materiale informative enumerate mai jos:

- **Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia**
- **Evaluarea costurilor lucrărilor de amenajare a rețelelor miniere istorice din masivul Cârnic**
- **Rezumat al Planurilor de Management ale Patrimoniului Cultural**
- **Referat asupra concluziilor studiilor geomecanice realizate pentru determinarea efectelor lucrărilor de derogare asupra construcțiilor din zona protejată**
- **Raportul O'Hara**
- **Hărți valori de patrimoniu și zona protejată.**

În legătură cu punctul de vedere formulat de către petent referitor la documentul redactat de către S.C. OPUS - Atelier de Arhitectură S.R.L sunt necesare o serie de precizări.

Conform îndrumarului de definire a domeniului evaluării impactului asupra mediului transmis cu adresa nr. 8070/24.05.2005 („Îndrumarul”) emisă de Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor (MMGA) către S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. (RMGC), se solicita titularului de proiect prezentarea unui Plan de Management pentru Monumentele Istorice și Zonele Protejate din Roșia Montană, ca anexă a Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectul Roșia Montană.

Ținând cont de aceste cerințe, titularul de proiect a contractat această lucrare cu Muzeul Național de Istorie a României (MNIR), instituție desemnată drept coordonator al tuturor cercetărilor și studiilor de patrimoniu legate de proiectul Roșia Montană, conform prevederilor OMCC nr. 2504/07.03.2001.

Prin contractul de prestări servicii, încheiat între MNIR și RMGC, MNIR, în calitate de consultant de specialitate, reprezentat prin dr. Paul Damian, director adjunct științific, se angaja "să pregătească o documentație de specialitate în vederea includerii în cuprinsul Studiului de Evaluare a Impactului asupra Mediului pentru proiectul Roșia Montană, secțiunea Patrimoniu Cultural." Această documentație de specialitate trebuia întocmită „în conformitate cu standardele românești, europene și internaționale în vigoare pentru studiile de evaluare a impactului asupra

mediului.”

La rândul său, MNIR a subcontractat S.C. OPUS – Atelier de Arhitectură S.R.L. pentru a realiza „o documentație cu referire exclusivă la zona de studiu a Centrului Istoric Roșia Montană”, practic doar o parte din documentul general solicitat de MMGA prin adresa referitoare la stabilirea îndrumarului de definire a domeniului evaluării. În acest context, OPUS a redactat documentul intitulat “Centru Istoric Roșia Montană – Plan de management al patrimoniului cultural. Redactarea I. Document pentru consultarea părților”.

Ținem să precizăm că redactarea finală a „Planului de management pentru monumentele istorice și zonele protejate din Roșia Montană” a luat în considerare normele editoriale și instrucțiunile enunțate de echipa de elaboratori atestați EIM coordonată de d-na Marilena Pătrășcu, expert evaluator principal, în scopul de a răspunde cerințelor legale enunțate prin Îndrumar.

Menționăm faptul că evaluarea impactului asupra mediului pentru proiectul exploatării miniere Roșia Montană a fost realizată de către “persoane fizice și juridice independente de titularul [...] proiectului” și “atestare de autoritatea competentă pentru protecția mediului”⁶. “Răspunderea pentru corectitudinea informațiilor puse la dispoziția autorităților competente pentru protecția mediului și a publicului revine titularului [...] proiectului”, iar răspunderea pentru corectitudinea evaluării impactului asupra mediului revine autorilor acesteia⁷.

Lista persoanelor fizice și juridice atestate care au participat la realizarea Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului a fost prezentată în capitolele 1 (*Introducere*) și 9 (*Rezumat fără caracter tehnic*). În continuarea listei persoanelor fizice și juridice atestate, care au contribuit la realizarea raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului, a fost inclusă, ca dovadă a recunoașterii efortului depus și o listă de persoane fizice și juridice neatestare care au asistat elaboratorii atestați. Responsabilitatea pentru realizarea evaluării impactului de mediu și a corectitudinii interpretării informațiilor prezentate în raport revine însă **doar** “persoanelor fizice atestate la cel mai înalt nivel de competență” și “persoanelor juridice atestate”⁸, care au participat la executarea evaluării impactului asupra mediului în baza contractului încheiat cu titularul proiectului și nicidecum consultanților asistenți. **Prin urmare, decizia privind selectarea și utilizarea informațiilor furnizate de către consultanții asistenți, revine de asemenea, experților atestați.**

Semnarea Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (sau a “părților” acestuia) de către experții atestați nu este o cerință legală⁹.

Pentru clarificările necesare legate de modificările aduse conținutului documentației redactate de către S.C. OPUS – Atelier de Arhitectură S.R.L., vă prezentăm în anexă o comparație a textului predat de către OPUS prin procesul verbal nr. 1007/09.05.2006 către Muzeul Național de Istorie a României, cu forma care a fost publicată în versiunea finală a Raport la studiul de evaluare a impactului asupra mediului, respectiv vol. 33 - Plan de Management pentru Monumentele Istoric și Zonele Protejate din Roșia Montană, care a fost depusă în luna mai 2006 la Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor.

În dobândirea terenurilor proprietate privată necesare dezvoltării proiectului minier Roșia Montană, abordarea RMGC s-a bazat în primul rând pe principiul „vânzării și cumpărării liber consimțite”. În acest scop, RMGC a prevăzut pachete de compensare corecte pentru localnicii afectați de acest proiect, în deplin acord cu politica Bancii Mondiale în domeniu, după cum se

⁶ În conformitate cu prevederile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 195 din 22 decembrie 2005 privind protecția mediului, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 1.196 din 30 decembrie 2005, aprobată cu modificări prin Legea nr. 265 din 29 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 586 din 6 iulie 2006, art. 21, lit. (a).

⁷ Idem 2, art. 21, lit. (d).

⁸ Conform art. 5 din Ordinul ministrului agriculturii, pădurilor, apelor și mediului nr. 97 din 18 mai 2004 pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului agriculturii, pădurilor, apelor și mediului nr.978/2003 privind Regulamentul de atestare a persoanelor fizice și juridice care elaborează studii de evaluare a impactului asupra mediului și bilanțuri de mediu, publicat în Monitorul Oficial nr. 504 din 4 iunie 2004.

⁹ Prevederea privind angajarea, “sub semnătura” **expertului coordonator**, a răspunderii pentru “calitatea studiilor și rapoartelor întocmite”, stipulată în art. 5 (2) din Ordinul ministrului agriculturii, pădurilor, apelor și mediului nr. 978 din 2 decembrie 2003 (publicat în Monitorul Oficial nr. 3 din 5 ianuarie 2004) **a fost eliminată** prin Ordinul ministrului agriculturii, pădurilor, apelor și mediului nr. 97 din 18 mai 2004 (pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului agriculturii, pădurilor, apelor și mediului nr.978/2003 privind Regulamentul de atestare a persoanelor fizice și juridice care elaborează studii de evaluare a impactului asupra mediului și bilanțuri de mediu, publicat în Monitorul Oficial nr. 504 din 4 iunie 2004).

prezintă în *Planul de Acțiune pentru Strămutare și Relocare*, document elaborat de RMGC și aflat pe site-ul oficial al companiei.

Deasemenea, societatea este în căutare de alternative pentru modificarea planului de dezvoltare a minei, astfel încât casele și terenurile celor care doresc să-și păstreze proprietățile să nu fie afectate. În Raportul Studiului de Evaluarea a Impactului asupra Mediului, capitolul „Alternative”, se iau în considerare mai multe opțiuni, inclusiv în ceea ce privește amplasarea iazului de decantare într-o altă zonă decât Valea Corna.

Desigur, la capătul acestui proces dificil, există posibilitatea ca un număr foarte mic de proprietari - poate doar câteva familii - să refuze să își vândă gospodăriile. În acest caz, este de competența autorităților române să decidă dacă vor face uz de instrumentele legale de care dispun, în vederea exproprierii proprietăților. Este necesar să se decidă dacă dorințele unui număr restrâns de persoane, o mână de oameni doar, (care își exercită dreptul de veto deținut *de facto*), pot să aibă întâietate în fața voinței majorității locuitorilor din zonă și a intereselor mai largi de dezvoltare publică, ținând cont de faptul că România va beneficia de investiții în valoare de 2,5 miliarde \$, majoritatea fiind folosiți într-o regiune desemnată „zonă defavorizată”, caracterizată în prezent de o sărăcie cruntă.

Este de remarcat faptul că articolul 6 din Legea Minelor nr. 85/2003 prevede în mod expres exproprierea ca una din modalitățile legale prin care titularul licenței poate dobândi dreptul de folosință asupra terenurilor necesare efectuării activităților miniere din perimetrul de exploatare. De asemenea, art. 1 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, prevede că “exproprierea de imobile, [...], se poate face numai pentru cauză de utilitate publică” iar art. 6 din aceeași lege menționează ca “sunt de utilitate publică: prospecțiuni și explorări geologice; extracția și prelucrarea substanțelor minerale utile”.

În concluzie, exproprierea, în schimbul unei compensații corecte, oferite anticipat, realizată în conformitate cu prevederile legale și constituționale, reprezintă una din modalitățile de dobândire a dreptului de folosință asupra terenurilor necesare dezvoltării unui proiect minier, fiind prevăzută în mod expres de art. 6 din Legea Minelor nr. 85/2003 și de art. 6 din Legea nr. 33/1994.

Compania a considerat că diminuarea impacturilor sociale negative reprezintă un element central în elaborarea strategiei de strămutare și relocare. În ceea ce privește impactul real al proiectului Roșia Montană în acest sens, vă rugăm să consultați, de asemenea, Raportul la Studiul de evaluare a Impactului asupra mediului, capitolul 4, Impactul Potențial, Subcapitolul 4.8, Mediul economic și social.

Pe plan individual, cu privire la oportunitățile de dezvoltare personală, planul de strămutare și relocare oferă:

- compensații și sprijin financiar pentru micii întreprinzători;
- pregătire profesională și posibilitatea formării unei cariere;
- compensații în vederea refacerii gospodăriilor, inclusiv costuri de refacere a terenurilor și compensanții pentru posibilele recolte pierdute;
- burse;
- în cazul relocării/strămutării, sprijin în căutarea de noi locuințe, îndeplinirea formalităților de înregistrare, asistență medicală, sprijin în căutarea de noi locuri de muncă și oferirea de cursuri de formare profesională, sprijin pentru realizarea de investiții și de mici economii.

La nivelul comunității în general, compania propune alternative de relocare atât în zona rurală (Piatra Albă – Roșia Montană), cât și în zona urbană (Dealul Furcilor - Alba Iulia), nivelul de trai fiind aici mai ridicat.

Proiectul oferă generațiilor viitoare nu numai locuri de muncă, ci și un mediu înconjurător mai curat, oportunități de dezvoltare personală, sprijin pentru dezvoltarea de mici afaceri, sprijin în general pentru dezvoltarea uneia dintre cele mai dezavantajate zone din România.

În prezent, printre cele mai negative aspecte sociale înregistrate în Roșia Montană se numără rata șomajului de 70 % și declinul economic din zonă. Dacă proiectul minier propus de RMGC nu va fi aprobat, rata șomajului în Roșia Montană va depăși 90%. Luând în considerare situația economică din regiune, în absența proiectului, șansele de supraviețuire pe termen lung, a localității, sunt mici.

Reînhumările se vor face la cererea familiilor și pe cheltuiala companiei RMGC, în deplină conformitate cu legislația românească cu privire la reînhumări¹⁰, compania angajându-se să acționeze cu respect și considerație. Mormintele abandonate vor fi, de asemenea, strămutate, cu tot respectul și considerația din partea societății, în noul cimitir de la Piatra Albă.

Două biserici și două case de rugăciune dintre cele 10 lăcașe de cult din zona de influență a proiectului Roșia Montană trebuie strămutate sau reconstruite conform planului de dezvoltare a minei. Strămutarea va avea loc ținând seama de dorințele membrilor parohiei, pe cheltuiala societății RMGC. Construirea de biserici reprezintă un element central al procesului de creare a unei noi comunități în Piatra Albă, cu fonduri acordate de RMGC.

Planul de Acțiune pentru Strămutare și Relocare, a fost elaborat de RMGC în scopul relocării și/sau strămutării locuitorilor din zona afectată de proiect, care se limitează la 4 din cele 16 sate din comuna Roșia Montană. Proiectul minier propus de RMGC oferă noi oportunități de locuri de muncă, precum și alte beneficii persoanelor care rămân să locuiască în Roșia Montană și în zonele din împrejurimi, precum și celor care se vor muta la Piatra Albă.

Acest proiect oferă generațiilor viitoare nu numai locuri de muncă, dar și un mediu înconjurător mai curat, oportunități de dezvoltare personală, sprijin pentru micii întreprinzători și susținere pentru dezvoltarea uneia dintre cele mai puțin dezvoltate zone din România. Așadar, afirmația că satul va rămâne fără locuitori nu este corectă - Roșia Montană având o populație de 3.900 locuitori.

Persoanele care locuiesc în Zona Protejată Istorică din Roșia Montană au cerut companiei să le cumpere proprietățile, ceea ce presupune un important efort financiar, fără ca acest lucru să fi fost necesar pentru dezvoltarea proiectului. De asemenea, în Piatra Albă vor locui mult mai multe persoane decât micul număr de familii (30) care și-au exprimat până acum dorința de a se muta acolo.

Începerea lucrărilor la exploatare minieră propusă de RMGC va duce la crearea de locuri de muncă directe și indirecte în regiune, generând un mare aflux de persoane în zonă. Astfel, situația se va modifica radical, punându-se capăt depopulării și declinului înregistrat în zonă în ultimii zece ani.

Prin construirea așezării de la Piatra Albă, vom oferi un standard de viață mai ridicat și, de asemenea, servicii culturale și sociale de calitate. Zona centrală va cuprinde clădiri de interes public: primărie, poliție, poștă, bancă, biserică, școală, grădiniță, centru cultural, muzeu, centru medical, farmacie, spații comerciale, spații de recreere și divertisment, sau spații destinate dezvoltării turistice: han, hotel, spațiu pentru organizarea de târguri, teren de sport, sală de gimnastică, patinoar, teren de fotbal, parc, locuri de joacă pentru copii.

Sperăm ca aceste date suplimentare să vă ajute în mai buna înțelegere a Proiectului propus de către compania noastră.

¹⁰ în cazul strămutării mormintelor și cimitirelor se aplică următoarele legi:

(i) Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, publicată în Monitorul Oficial Partea I, nr. 11/8.01.2007;

(ii) Legea nr.98/1994 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele legale de igienă și sănătate publică, publicată în Monitorul Oficial, Partea 1, nr. 317/16.11.1994, completată și modificată ulterior (Legea nr. 98/1994);

(iii) Ordinul nr.536 din 23 iunie 1997 pentru aprobarea normelor de igienă și recomandările privind mediul de viață al populației, publicate în Monitorul Oficial, Partea 1, nr. 317/16.11.1994, modificat și completat ulterior ("Ordinul 536/1997");

(iv) Hotărârea Guvernului nr.955/2004 pentru aprobarea reglementărilor-cadru de aplicare a Ordonanței Guvernului nr. 71/2002 privind organizarea și funcționarea serviciilor publice de administrare a domeniului public și privat de interes local, publicată în Monitorul Oficial, Partea 1, nr. 660/22.07.2004;

(v) Ordinul nr. 261/1982 pentru aprobarea regulamentului tip privind administrarea cimitirelor și crematoriilor localităților, publicat în Monitorul Oficial nr.67/11/03.1983;

Regulamentul pentru organizarea și funcționarea cimitirelor parohiale și mănăstirești din cuprinsul eparhiilor Bisericii Ortodoxe Române, aprobat prin Decizia Departamentului Cultelor nr. 16.285/31.12.1981.

ANSWER TO THE CONTESTATION

Comments referring to the Report to the Environmental Impact Assessment for Rosia Montana Project

by

TERRA Mileniul III

Non- Government Organization of Environment Protection

(25 August 2006)

Roşia Montană Gold Corporation SA (RMGC) has made an effort to have the broadest possible public consultation process during all the stages of the Roşia Montană Project.

Public consultation and information during the environmental impact assessment procedure, including the publication of the Environmental Impact Assessment (EIA) Report documentation for consultation purposes, have been made in compliance with the provisions of (i) Articles 11 (2), 12 and 15 of Government Decision no. 918/2002 regarding the Environmental Impact Assessment Framework Procedure and the Approval of the List of Public or Private Projects Forming the Object of This Procedure ("Government Decision no. 918/2002")¹, (ii) Chapter 3 regarding the public information and participation in the environmental impact assessment procedure of Order no. 860/2002 of the Minister of Waters and Environmental Protection Regarding the Environmental Impact Assessment and Environmental Permitting Procedure ("Order no. 860/2002"), and of the principles established by the Aarhus Convention on access to information, public participation in decision-making and access to justice in environmental matters², and also of the provisions of Directive 85/337/EEC on Environmental Impact Assessment of the Effects of Certain Public and Private Projects on the Environment.

According to the provisions of Article 16 of Order no. 860/2002, „*public’s information on the decision regarding the project scoping stage shall occur within 10 business days from the issuance of such decision by the competent environmental protection authority, and within 10 business days from the receipt thereof, by the project titleholder, in accordance with the provisions of Chapter 3. Within 5 business days from the publication of the decision regarding the framing stage by the competent environmental protection authority, the public has the right to submit to the competent environmental protection authority justified proposals for the purpose of reconsidering the decision made following the framing stage.*”

The best practices in this field stipulate that the public consultations must be organized before these public meetings. Although Romanian legislation does not stipulate such consultations for the scoping stage, so far, RMGC has implemented an extensive public consultations program, including: 1,262 individual meetings and interviews, distribution of questionnaires, with 500 responses received, 18 focus groups, and 65 public debates. Also, the company has discussed with the central authorities, non-governmental organizations and the potentially affected interested public. The feedback from the interested public has been used to prepare the management plan and the Independent EIA, as well as to design partnerships and development programs.

¹ Please note that Government Decision no. 918/2002 was abrogated by Government Decision no. 1213/2006 Regarding the Environmental Impact Assessment Framework Procedure for Certain Public and Private Projects, published in the *Official Gazette*, Part 1, no. 802 of 25/09/2006 ("Government Decision no. 1213/2006").

However, considering the provisions of Article 29 of Government Decision no. 1213/2006, stipulating that "*The projects transmitted to a competent environmental protection authority for the issuance of the environmental permit and forming the object of the environmental impact assessment, prior to the coming into force hereof, shall be subject to the environmental impact assessment procedure in force at the time of application*", please note that the provisions of Government Decision no. 918/2002 are still applicable to RMGC's project.

² The Aarhus Convention was ratified in Romania by Law no. 86/2000 for the Ratification of the Convention on Access to Information, Public Participation in Decision Making and Access to Justice in Environmental Matters, signed at Aarhus on June 25, 1998.

In accordance with the provisions of the art. 44(3) of the Order no. 860/2002 regarding the Procedure for the environmental impact assessment ("Order no. 860/2002"), RMGC prepares *"an evaluation of the public reasoned proposals, containing the solutions to the mentioned issues, which will be submitted to the relevant public authorities for the environment protection, as per the form submitted in the annex no. IV.2."*

We consider that, as there is no accurate specification of the regulating documents which the report to the environmental impact assessment has presumably breached, the project holder cannot give a specific answer to this general question.

Although your assertion is not substantiated and/or supported in any way, the only relevant authority entitled to analyse such breaching of the European legislation projected in Romania, is the environmental authority.. In this regards, we mention the provisions of the art. 45 of the Order no. 860/2002 referring to the Procedure for the environmental impact assessment and environmental permitting ("Order no. 860/2002") *"further to the review of the report to the environmental impact assessment, of the conclusions drawn by the parties involvd with the assessment, the possibilities to implement the project and of the reasoned evaluation of the public proposals, the relevant public authority for the environmental protection, decide whether to issue the environmental permit/ intergrated environmntal permit or to reasonably reject the project on the rspective location"*.

Please note that you have to address to the relevant entitled authority and not to Roşia Montană Gold Corporation SA company as it is not entitled to speak on behalf of a public institution and/or of a public or private entity.

As for the Urbanism Certificate we can inform you that S.C. Roşia Montană Gold Corporation S.A. (RMGC) applied for and obtained from Alba County Council, the Urbanism Certificate no.78/26th. 04. 2006 for the whole Rosia Montana Mining Project. This Urbanism Certificate entirely complies with the proposal regarding the project which impact is assessed through the EIA Report, it is overlapping the zone included within the Zonal Urban Plan fro Rosia Montana Industrial zone and is included in the Mining Concession License issued by the National Agency for Mineral Resources.

The Urbanism Certificate is a document issued for an informative purpose and its goal is to inform the applicant about the legal, economic and technical regime of tje existing lands and buildings and to estsablsh the approvals necessary for obtaining the construction permit, as per art. 5 of law 50/1991 regardong the construction work permitting, republished.

On the other hand, the waiving of the initial Urbanism Certificate , at a certain moment, is not relevant and does not influence the procedure for the environmental permit obtaining as:

- The requirement related to the existence of a valid Urbanism Certificate refers to the time of the procedure start up (art. 9 of the Procedure referring to the environmental impact assessment and of the environmental permit issue approved through the Order no. 860/2002), and RMGC fulfilled this requirement as shown above;
- By the time of the EIA Report submisiion (15th May 2006) and prior to the start up of the public consultations (June 2006) the documentation submitted by Roşia Montană Gold Corporation (RMGC) included the Urbanism Certificate no.78 / 26th 04. 2006 which was in force and valid at that time as it is also now..The Urbanism Certificate is a document issued for an informative purpose and its goal is to inform the applicant about the legal, technical and economic regime of the lands and buildings existing *by the time of the application* and to establish the urbanism reaquirements and the necessary approvals for obtaining the construction permit (art.6 of Lawno. 50/1991 referrin to the construction work permittin, republied, art.27 paragraph 2 of the Norms referring to the Law 50 /1991 application) – Official Journal 825 bis/13.09.2005;
- Several urbanism certificates can be issued for the same plot as the law provisions do not impose any restrictions regarding the number of urbanism certificates that can be issued for an applicant (art. 30 of Law 350/2001 referrin to the territorial planning and

urbanism);

As related to your comment, please consider the following aspects:

According to art. 44 (1) of the Order of the Minister of Waters and Environmental Protection no. 860/2002 regarding the environment impact assessment and the issuance of environmental agreement procedures ("Order no. 860/2002") *"during the public debate meeting the project titleholder [...], provides grounded answers to the justified proposals of the public, which were received under a written form, previously to the respective hearing"*;

At the same time, art. 44 (3) of Order no. 860/2002 provides that *" based on the results of the public debate, the relevant authority for the environmental protection evaluates the grounded proposals/comments of the public and requests to the titleholder the supplementation of the report on the environmental impact assessment study with an appendix comprising solutions for the solving of the indicated issues"*.

Considering the legal wordings quoted above, as your question (i) does not identify nor indicate issues related to the project initiated by RMGC and undergoing the environment impact assessment procedure, (ii) refers to decisional capacities under the competence of certain public authorities, issues to which RMGC is not in the position to answer, we mention that the project titleholder cannot and does not have the capacity to provide an answer in this respect.

Nevertheless, we would like to make the following comments:

As a condition of beginning operations at Roşia Montană, an Environmental Financial Guarantee ("EFG") is required, to ensure adequate funds are available from the mine operator for environmental cleanup.

The Roşia Montană Gold Corporation ("RMGC") has invested significant time, energy, and resources assessing the viability of a mining project in the valley of Roşia Montană. This assessment has led RMGC to conclude that Roşia Montană presents an attractive long-term development opportunity – an opinion confirmed by a variety of lending institutions, who have completed detailed reviews of the project's design and profitability. We have every confidence that we will see the project through to the end of its projected 16-year lifespan, regardless of any fluctuations in the market price of gold.

RMGC recognizes that mining, while permanently changing some surface topography, represents a temporary use of the land. Thus from the time the mine is constructed, continuing throughout its lifespan, closure-related activities – such as rehabilitating the land and water, and ensuring the safety and stability of the surrounding area – will be incorporated into our operating and closure plans.

The EFG is governed by the Mining Law (no. 85/2003) and the National Agency for Mineral Resources instructions and Mining Law Enforcement Norms (no. 1208/2003). Two directives issued by the European Union also impact the EFG: the Mining Waste Directive ("MWD") and the Environmental Liability Directive ("ELD").

The Mining Waste Directive aims to ensure that coverage is available for 1) all the obligations connected to the permit granted for the disposal of waste material resulting from mining activities and 2) all of the costs related to the rehabilitation of the land affected by a waste facility. The Environmental Liability Directive regulates the remedies, and measures to be taken by the environmental authorities, in the event of environmental damage created by mining operations, with the goal of ensuring adequate financial resources are available from the operators for environmental cleanup efforts. While these directives have yet to be transposed by the Romanian Government, the deadlines for implementing their enforcement mechanisms are 30 April 2007 (ELD) and 1 May 2008 (MWD) – thus before operations are scheduled to begin at Roşia Montană.

RMGC has already begun the process of complying with these directives, and once their implementation instruments are enacted by the Romanian Government, we will be in full compliance.

There are two separate and distinct EFGs under Romanian law.

The first, which is updated annually, focuses on covering the projected reclamation costs associated with the operations of the mine in the following year. These costs are of no less than 1.5 percent per year, of total costs, reflective of annual work commitments.

The second also updated annually, sets out the projected costs of the eventual closure of the Roșia Montană mine. The amount of the EFG to cover the final environmental rehabilitation is determined as an annual quota of the value of the environmental rehabilitation works provided within the monitoring program for the post-closure environmental elements. Such program is part of the Technical Program for Mine Closure, a document to be approved by the National Agency for Mineral Resources ("NAMR").

Each EFG will follow detailed guidelines generated by the World Bank and the International Council on Mining and Metals.

The current projected closure cost for Roșia Montană is US \$76 million, which is based on the mine operating for its full 16-year lifespan. The annual updates will be completed by independent experts, carried out in consultation with the NAMR, as the Governmental authority competent in mining activities field. These updates will ensure that in the unlikely event of early closure of the project, at any point in time, each EFG will always reflect the costs associated with reclamation. (These annual updates will result in an estimate that exceeds our current US \$76 million costs of closure, because some reclamation activity is incorporated into the routine operations of the mine.)

The annual updates capture the following four variables:

- Changes in the project that impact reclamation objectives;
- Changes in Romania's legal framework, including the implementation of EU directives;
- New technologies that improve the science and practice of reclamation;
- Changes in prices for key goods and services associated with reclamation.

Once these updates are completed, the new estimated closure costs will be incorporated into RMGC's financial statements and made available to the public.

A number of different financial instruments are available to ensure that RMGC is capable of covering all of the expected closure costs. These instruments, which will be held in protected accounts at the Romanian state disposal, include:

- Cash deposit;
- Trust funds;
- Letter of credit;
- Surety bonds;
- Insurance policy.

Under the terms of this guarantee, the Romanian government will have no financial liability in connection with the rehabilitation of the Roșia Montană project.

With respect to insurance, RMGC will be purchasing a number of insurance policies, including property, liability, and special purpose (e.g. delayed start up, transportation, non-owned). Thus in the event of legitimate claims against the company, these claims will be paid out by our insurers.

RMGC is committed to maintaining the highest standards of occupational health and safety for its employees and service providers. Our utilization of Best Available Techniques helps us to ensure this goal is achieved. No organization gains from a loss, and to that end we will work to implement engineering solutions to risk, as they are far superior to insurance solutions to risk. Up to 75% of loss risk can be removed during the design and construction phase of a project.

Yet we recognize that with a project as large as that being undertaken at Roșia Montană, there is a need to hold comprehensive insurance policies (such policies are also a prerequisite for securing financing from lending institutions). RMGC has retained one of the world's leading insurance brokers, which is well established in Romania and has a long and distinguished record

of performing risk assessments on mining operations. The broker will use the most appropriate property and machinery breakdown engineers to conduct risk analysis and loss prevention audit activities, during the construction and operations activity at Roșia Montană, to minimize hazards. The broker will then determine the appropriate coverage, and work with A-rated insurance companies to put that program in place on behalf of RMGC, for all periods of the project life from construction through operations and closure.

All insurers and insurance coverage related to the mining operations at Roșia Montană will be in full compliance with Romania’s insurance regulations.

The table below indicates the direct profit of the Romanian Government resulted further to RMGC mining project implementation:

Taxes, Fees and Government share of profits (incl. historical taxes paid)	TOTAL (\$USD million)
Payroll taxes	177
Profit tax (16% Corporate tax rate)	284
Royalties (2% net smelter revenue)	101
Property taxes (Rosia Montana)	12
Land taxes (Rosia Montana)	21
Forestry taxes	13
Agriculture taxes	1
Land registration taxes	3
Customs and excise taxes	113
Other taxes & fees	1
Dividends (Ministry of Industry and Commerce)	306
Total	1,032

Referring to the jobs, RMGC currently employs more than 500 people, of whom more than 80% live in Rosia Montana, Abrud, and Campeni. The Rosia Montana Project (RMP) will employ an average of 1,200 people during the two-year construction period, and during the operating stage, 634 direct jobs and more than 6,000 indirect jobs will be established.

Accident prevention begins with an operational and mining plan designed to Best Available Techniques (BAT) and practices consistent with national and international norms for responsible mining.

RMGC has adopted Emergency Preparedness and Spill Contingency Plans in accordance with the United Nations Environmental Program “APELL for Mining” the “Seveso II” EU Directive on the control of major accident hazards, and the Romanian regulations and best management practices.

The Company’s Accident Prevention Policy provides procedures and plans for the prevention, minimization, and removal of accidental spills from retention systems, fires, explosions, or equipment failure and procedures for transporting, storing, and handling of hazardous substances, including cyanide; the operation and active monitoring of the Tailings Management Facility; and management of explosives, fuel transport, transfer and storage; and facility safety systems.

The Company will be prepared to response with well equipped and trained personnel and to work with the local community, as necessary.

Referring to the concerns raised by the risk related to Valea Cornei dam, we make the following specifications.

The design of the Roșia Montană project has incorporated the lessons learned from early tailings dam failures that are mentioned in the question. The proposed construction of the Tailings Management Facility (TMF) dam, which would retain the tailings material, is based on design criteria that comply with Romanian and international standards. These criteria, included in chapter (7), subchapter (3.2.5.1), the EIA Report, are meant to ensure maximum safety levels

during the construction, operational and closure stages. The aforementioned subchapter presents the flood control criteria, safety factors for slope stability and seismic design criteria. The structure of the TMF system is also described (the starter dam –subchapter (3.2.5.2), the main dam (3.2.5.3), the secondary containment dam –subchapter (3.2.5.4), TMF diversion works-subchapter (3.2.5.5). The TMF design criteria involve a number of extra safety measures, in addition to the ones characterizing most similar facilities in the world. As a result, the TMF is an extremely robust and safe structure, with an extremely low risk of failure.

The centerline method of construction and the pervious dam design concept (subchapter 3.2.5.5) increase the dam's stability and safety level. In the light of all these, risks have been assessed and potential accident scenarios have been imagined, including an assessment of the seriousness of the potential consequences.

Between 1975 and 2000 there have been more than 30 major accidents associated with all types of mining operations. Table 7.4 [1] only shows the 15 accidents associated with gold mining operations. Given that there are about 875 gold and silver operations in the world, of which about 460 utilize cyanide [2], the fact that most accidents are associated with cyanide should not have been a surprise. As only *major accidents* have been included (the ones that involve the use of hazardous substances-as stipulated by the Seveso Directive), it is only natural that all cyanide accidents should be listed and only a part of the other types of accidents.

According to the documentary data referring to major tailings dam failures throughout the world (*Chronology of major tailings dam failures*), 25 such accidents have been reported in the last ten years, of which 6 involve gold mining operations (four of them also involve cyanide). It should be noted that since the Baia Mare accident (2000), no other accident has been reported until April 2006 (when an accident happened at Zhen'an County Gold Mining Co. Ltd. Shangluo, Shaanxi Province, China).

Compared to other tailings dams in the world, where accidents have happened, the proposed TMF on the Corna Valley is much more robust and has various safety elements. Unlike many other similar structures in the world, the tailings dam will be semi permeable, which will ensure the reduction of water content in the tailings slurry. In the extremely unlikely event of an accident, the tailings slurry will travel for a relatively short distance (compared to other similar cases), owing to the reduced water content of the tailings slurry and to the method of deposition of the tailings waste, in accordance with the tailings' grain size: thicker tailings near the dam and finer tailings upstream.

Based on the criteria previously mentioned, the dam has been designed to withstand an earthquake measuring 8 on the Richter scale. No such event has ever been experienced on the Romanian territory and it is hard to imagine the mechanism that could cause such an event in the future.

The main design elements that ensure the dam's increased safety include the following:

- the dam has been designed to retain water resulting from 2 PMP
- with each dam rise, a spillway will be constructed to discharge, in a controlled way, the excess water resulting from a potential extreme event. This will eliminate the potential for erosion of the downstream slopes;
- the rockfill starter dam has an impervious core and an embankment slope measuring 2H:1V downstream and 1.75H:1V upstream;
- The main TMF dam will be constructed using the centerline and downstream construction method. The downstream slopes will measure 3H: 1V. Usually, the slopes for such hydrotechnical structures range between 1.5H:1V and 1.75H:1V;
- a drainage system is planned at the bottom of the waste rock dump to reduce water levels in the waste materials ;
- a monitoring system set up on the dam's crest or on its vicinity, to provide timely information regarding potential instability situations, excessive rise of the groundwater in the dam body, excessive increase of the water volume stored in the

decant pond.

- implementation of a strict Quality Assurance program, during the entire construction period.

In order to simulate the tailings discharge in case of dam failure, the Jeyapalan model was used, of internationally acknowledged reliability. This model has been exclusively developed to simulate the flow of non-Newtonian fluids (tailings, slurries etc). Due to the inherent limitations of the model, (resulting from a simplification of real-life conditions by using a limited number of input parameters) the effects of the accident have been overestimated. The Jeyapalan model does not take into account the shape of the dam or that of the breach, the site topography, discharge of the receiving body of water, the friction coefficients or other physical parameters. Therefore, in most cases, the results will indicate the "worst case" scenario.

Starter Dam Failure (elevation: 739 m)

Accident description

It is assumed that a fracture will occur and extend 40 m down from the crest, affecting one third of the length of the dam. In order to measure the distance covered by the tailings released, we used the Jeyapalan model, of internationally acknowledged reliability. The model does not consider the fact that rockfill material downstream of the affected area will be carried along, thus reducing the distance covered by the tailings.

The input parameters for the tailings material:

- yield strength 4.08 kPa
- plastic viscosity 2.45 kPa*s

(these are estimated average values based on minimum and maximum values indicated by Jeyapalan)

- Weight 13.5 kN/m³

Slope gradient: 0.7% and the estimated volume of the tailings release 5.3 Mm³

Modeling results and potential consequences

The modeling indicates that the flow slide will advance up to 0.6 km downstream of the tailings dam. Under these circumstances, the flow slide will advance up to 0.8 km downstream of the starter dam and upstream of the confluence with the Abrud river. His tailings material movement will be, for the most part, stopped by the secondary containment dam.

Failure of the main dam (elevation: 840 m)

Accident description

It is assumed that a fracture will form and extend 40 m down from the crest. For simulation purposes the Jeyapalan model was used. The model does not take into consideration the dislodged rockfill material, which would slow down the flow and will reduce the distance covered by the tailings material.

The input parameters used for the tailings material:

- yield strength 4.08 kPa
- plastic viscosity 2.45 kPa*s

(these are estimated average values based on minimum and maximum values indicated by Jeyapalan)

- Weight 13.5 kN/m³

Slope gradient : 0.7% the estimated volume of the tailings release 27.7 Mm³

Modeling results and potential consequences

The modeling indicates that the flow slide will advance up to 1.6 km downstream of the dam toe.

The flow slide will get near the confluence with the Abrud River.

The dispersion into atmosphere of the hydrocyanic acid (HCN) emissions from Roșia Montană project was modeled and evaluated. The two main sources for these emissions are: the tailings management facility and the processing plant site, especially the CIL and thickener tanks.

There were taken into consideration the impact of the tailings management facility surface, as well as the impact of the weather. The average surface of the tailings management facility has been estimated as being 300,274 m². The model has taken into account two seasonal conditions. The first condition, a summer scenario, when the entire surface of the tailings management facility is used, and also the emission rate is higher due to higher temperatures. In order to take into consideration higher temperatures leading to an increase of the volatilization speed, it has been assumed that the ratio of volatilization, more intense is of 1.5 times off the annual ratio. The second condition took into account 50% of the tailings dam's surface in order to consider the ice layer and an volatilization rate of 50% of the average annual rate.

The model of atmospheric dispersion has been developed using the *Best Available Techniques*, in order to simulate the transport of the pollutants generated by the mining activities outside the Project area. Modern concepts related to the flow and dispersion in complex terrains are incorporated in AERMOD by using a new and simple approach. If this is not necessary, the plume is modelled, either having a path that impacts the terrain or with a path that follows the terrains' topography.

AERMOD can forecast concentrations of pollutants from multiple sources for a wide variety of sites, meteorological conditions, types of pollutants and mediation periods. For this project, the concentrations on short term have been calculated using the maximum hourly rates of emission for activities developed simultaneously and for the averages calculated for intervals of 1 hour, 8 hours and 24 hours. The annual concentrations have been calculated using all active sources during the respective year.

The reasons for which we state the a potential impact due to the HCH emissions from the tailings management facility will not occur are the following:

- The sodium cyanide handling, from the unloading from the supplying trucks up to the processing tailings discharge onto the tailings management facility, will be carried out only in liquid form, represented by alkaline solutions of high pH value (higher than 10.5 – 11.0) having different sodium cyanide concentrations. The alkalinity of these solutions has the purpose to maintain the cyanide under the form of cyan ions (CN⁻) and to avoid the hydrocyanic acid formation (HCN), phenomenon that occurs only within environments of low pH;
- The cyanide volatilization from a certain solution cannot occur under the form of free cyanides, but only under the form of HCN;
- The handling and storage of the sodium cyanide solutions will take place only by means of some closed systems; the only areas/plants where the HCN can occur and volatilize into air, at low emission percentage, are the leaching tanks and slurry thickener, as well the tailings management facility for the processing tailings;
- The HCN emissions from the surface of the above mentioned tanks and from the tailings management facility surface can occur as a result of the pH decrease within the superficial layers of the solutions (that helps the HCN to form) and of the desorption (volatilization in air) of this compound;
- The cyanide concentrations within the handled solutions will decrease from 300 mg/L within the leaching tanks up to 7 mg/L (total cyanide) at the discharge point into the tailings management facility. The drastic reduction of the cyanide concentrations for discharging into the Tailings Management Facility (TMF) will be done by the detoxification system;
- The knowledge of the cyanide chemistry and on the grounds of the past experience, we estimated the following possible HCN emissions into air: 6 t/year from the leaching tanks, 13 t/year from the slurry thickener and 30 t/year (22.4 t, respectively 17 mg/h/m² during

the hot season and 7.6 t, respectively 11.6 mg/h/m² during the cold season) from the tailings management facility surface, which totals 134.2 kg/day of HCN emission;

- Once released into air, the hydrocyanic acid is subject to certain chemical reactions at low pressure, resulting ammonia;
- The mathematical modeling of the HCN concentrations within the ambient air (if the HCN released in the air is not subject to chemical reactions) emphasized the highest concentrations being at the ground level, within the industrial site namely within the area of the tailings management facility and within a certain area near the processing plant. The maximum concentration is of 382 µg/m³/h;
- The highest HCN concentrations within the ambient air will be 2.6 times lower than the standard value stipulated by the national legislation for occupational safety;
- The HCN concentrations within the ambient air in the populated areas close by the industrial site will be of 4 to 80 µg/m³, more than 250 – 12.5 times lower than standard value stipulated by the national legislation for occupational safety – the national legislation and European Union (EU) legislation on the Air Quality don't stipulate standard values for the population's health protection;
- Once released in air, the evolution of the HCN implies an insignificant component resulted from the reactions while liquid (water vapors and rain drops). The reactions are due to HCN being weak water-soluble at partially low pressures (feature of the gases released in open air), and the rain not effectively reducing the concentrations in the air (Mudder, et al., 2001; Cicerone and Zellner, 1983);
- The probability that the HCN concentration value contained by rainfalls within and outside the footprint of the Project be significantly higher than the background values (0.2 ppb) is extremely low.

Details referring to the use of cyanide in the technological processes, to the cyanides balance as well as to the cyanide emission and the impact of the cyanides on the air quality are contained in the Environmental Impact Assessment (EIA) Report, Chapter 2, Subchapter 4.1 and Subchapter 4.2 (Section 4.2.3).

The questioner is correct that during operations an average of approximately two transport trucks will be required per day. During operations, our plans are to maximize the use of rail to a depot near the project site whenever possible. When using trucks, our operating procedure will most likely be to group the transport into convoys of 12 trucks once per week to reduce the possible risk of accident. The shipment will occur only after an assessment of current conditions and confirmation of ability to receive shipment at site. RMGC and its suppliers will fully comply with ADR, the European Agreement concerning the international carriage of dangerous goods by road) and RID, the European regulations covering the international carriage of dangerous goods by road or rail.

Transportation routes will be selected, in consultation with administration and road traffic authorities as to avoid hazards, and constant communication during the transit process will help ensure secure delivery to the intended site. Upon delivery, the briquettes will be dissolved directly into a safe container and remain completely contained within the process and plant site. There will be enough storage capacity at the Roşia Montană site to guarantee continuous operation and also allow flexibility of delivery to avoid unusual hazards such as poor road or weather conditions.

RMGC is committed to respecting the Romanian and EU relevant legislation and also to imposing the observation of such obligations also by its suppliers in order to ensure that all requirements for safe transportation of any hazardous materials are met. Moreover, our company and our suppliers will adhere to the guidelines of the Cyanides Sector Group of the EU (CEFIC) for storage, handling and distribution of alkali cyanides. CEFIC sets the standards and requires compliance with EU Directives regulating the transport of thousands of different hazardous substances shipped daily throughout the EU. RMGC is also a signatory of the International Cyanide Management Code (ICMI), an internationally recognized practice for

cyanide management in the gold mining industry; we will also require our suppliers to sign and abide by ICMI, and Roșia Montană plant operations will be ICMI certified. An ongoing, rigorous and independent audit of the cyanide management system will be followed as well.

Since RMGC will not be certified for cyanide transportation, it will not do so. A company with expertise, that is qualified under CEFIC, EU guidelines and ICMI standards, will be selected and under review by both producer and user. Cyanide in a solid, briquette form (not as a liquid), will be transported within specially-designed "isotainers" that are resistant to accident or damage and that shall be authorized and regularly inspected according to the applicable legislation on the transportation of dangerous goods and that also shall comply with the applicable norms on public roads traffic.

A detailed route survey to identify all potential transportation alternatives and hazards, together with needed mitigation measures, will be completed before operations begin. The survey will be conducted as close to the beginning of operations as possible to take advantage of the most updated rail and highway network improvements, as per EU guidelines, and always observing the route utilization norms, restrictions and recommendations imposed by the road administrator, traffic police and other public authorities as required by Romanian applicable laws.

RMGC will adhere to the very strict, already-established rules set by the EU for the shipment of hazardous goods. As with many industrial activities, adherence to proven government safety regulations will reduce the risk to communities and workers.

In adequate management conditions, the probability for Acid Rock Drainage (ARD) to be generated into the tailings management facility is low. The tailings in the Tailings Management Facility (TMF) will have the potential to generate ARD. However, for ARD to be generated, sulfurs, oxygen and water must be present. During the operation phase of the project, there will be no favorable conditions for ARD to be generated as a result of fast accumulation of saturated tailings in the TMF, which will limit exposure of sulfurs to oxygen. Moreover, the treated water that will be contained by the tailings will be slightly alkaline, which will reduce even more the ARD generation. The real risk for ARD generation only occurs after the depositing of tailings. This risk will be mitigated by adequate closure of the TMF, by means of a protective earth layer that will limit the oxygen and water infiltrations into the tailings.

S.C Roșia Montană Gold Corporation S.A (RMGC) is striving to make sure that ARD will have no impact on the environment. The taken measures also include additional control features of sources (i.e. waste rock segregation), retention and treatment, as applicable.

RMGC has committed to perform the discharge of waters generated by the project (including ARD) only if they comply with the discharge limits imposed by the technical Standards regarding collection, treatment and discharge of domestic wastewater, NTPA 001/2005.

When the duration and level of ARD generation will be discussed (and thus, the period of time that the treatment is required for), one must keep in mind the fact that the mining project will remove most of the rock surfaces that currently generate ARD.

The necessary duration for treatment and management of water, together with other long-term maintenance measures, is estimated in Section [4.7] of the Mine Rehabilitation and Closure Management Plan. However, it is difficult to assess the certain required treatment period. Several technologies, among which the sources control, in-pit treatment and semi-passive treatment systems can be used separately or in combination in order to eliminate the necessity of long-term usage of the treatment plant. However, these options will have to be assessed and proved.

The following conclusions can be reached following the TMF closure model results:

At the end of operations and during the first years of closure, a seepage rate of 77m³/h is expected based on water balance models. If this rate remains constant, the time needed to flush the tailings pore volume of 63 million m³ once is of the order of 90 years. In order to bring the seepage quality to a level so that it can be discharged without treatment, at least 3-4 pore volumes will have to be exchanged, provided there are no additional dissolution or mobilization processes within the tailings body. It follows from this model that the seepage would require continued treatment far into the foreseeable future.

But, as a result of rehabilitation, with an infiltration-minimizing cover placed on the tailings, the amount of seepage water collected at the Secondary Containment Dam sump decreases, while the characteristic time needed to flush the tailings body increases correspondingly. It is anticipated that with the cover described in Section [4.5], the infiltration will decrease to a range of 10-25% (or 80-200 mm/a) of the annual precipitation, with an according drop of the seepage rate. Thus, the annual load of contaminants released by the TMF dam is smaller, but the time frame over which treatment will be needed to achieve all NTPA 001/2005 limits increases inversely proportional to the infiltration rate.

The reports and studies published by experts in the field make clear that the Roman galleries at Roșia Montană are significant, but not unique. As indicated in the gazetteer of the Roman mining sites from Transylvania and Banat-prepared as part of the Environmental Impact Assessment Study for the Roșia Montană project, it is difficult to justify the claim that the Roșia Montană site is unique importance if we consider the history of mining in the Roman Empire, and especially in the province of Dacia. There are at least 20 other sites with relatively similar features and some of them (Ruda Brad, Bucium – the Vulcoi Corabia area and Haneș – Amlașul Mare area) have already produced concrete evidence proving that their archaeological potential is, to a certain extent, similar to that of the ancient *Alburnus Maior* site. This aspect should also be taken into consideration when claiming that Roșia Montană is a site of unique importance.

Most of the Roman mining works in the Cărnic massif, as well as in other mining areas can only be accessed by specialists, in very difficult conditions, being partially inaccessible to the public. Moreover, under the EU safety rules applying to similar museums all over Europe, rules that have been transposed into Romanian legislation, Roman galleries that pose safety risks cannot be opened for public access. It should be noted that extensive portions of comparable Roman galleries will be preserved in situ.

Consequently, based on the scientific report submitted by French experts, on the proposal by the National Archaeology Commission, the Minister of Culture and Religious Affairs has granted the archaeological discharge certificate for the Cărnic Massif, with the exception of a 5 ha area, including Piatra Corbului. As part of the effort to minimize negative impacts, in addition to the thorough investigation of the area and publication of its results, specialists have deemed it appropriate to make a 3-D representation as well as replicas of these structures (at a scale of 1:1). These will be included in the mining museum that is proposed at Roșia Montană. A lawsuit has been filed with regard to the archaeological discharge certificate and the case is ongoing.

As an alternative, the company considered the preparation of a specialized study comprising financial estimates for the conservation in their entirety of the galleries from the Cărnic massif and for opening them to tourists. Moreover, note that the costs for the development and maintenance of a public circuit in this massif are prohibitive and such an investment would not be economically feasible (see Annex “Costs Estimate for the Development of Ancient Mining Networks from Cărnic Massif”, prepared by the UK-based companies Gifford, Geo-Design and Forkers Ltd).

Construction activities in the Orlea area, necessary for the development of the proposed mining project, cannot start until the archaeological investigations have been completed, in accordance with the Romanian legal provisions and international practices and guidelines. (Cultural Heritage Baseline Report, vol. 6, p. 46).

Under the Government Ordinance no. 43/2000 on the protection of the cultural heritage and the designation of the archaeological sites as areas of national interest, as last amended, “the investor shall finance a feasibility study and a technical proposal, describing the measures to be taken (later to be presented in detail) and the funds necessary for conducting preventive archaeological researches or, as the case may be, archaeological surveillance. Also, the investor shall finance the necessary works for the preservation of the archaeological heritage or, where appropriate, for the archaeological discharge of the area affected by works. The investor shall finance the enforcement of such measures”.

Surface and underground preventive archaeological researches will continue in the Orlea area, that is in an area with identified archaeological potential (as mentioned in The Cultural Heritage Baseline Report, vol. 6, page 48). In addition, it has been stated here that the researches

undertaken so far in this massif are preliminary in character. The following aspect, mentioned in the report, should be noted: “given that the mining activities in the Orlea area are to be developed at a later stage, surface archaeological research in this area is to be carried out starting with 2007”.

The preliminary underground investigations, undertaken in the Orlea Massif, have led to the uncovering, in 2004, of a significant discovery. The value of the discovery was confirmed in the summer of 2005. The French team led by Dr. Beatrice Cauuet uncovered a chamber with a hydraulic wheel, and subsequently an entire mine dewatering system. This complex, uncovered in the Păru Carpeni area, was dated to Roman times and has been subject to extensive archaeological investigations, while special measures have been taken to ensure its preservation *in situ*. The discovery would not be affected by the future development of the Orlea open pit exploitation. Surface preventive archaeological research in the Orlea area, as well as underground archaeological research in the Orlea- Țarina segment are planned to be undertaken between 2007 and 2012, as indicated in the Cultural Heritage Baseline Report, vol. 6, p. 48.

In the 1980s, a mining museum was developed in the Orlea massif. The museum included a series of well-preserved galleries that have been enhanced and separated from adjacent, access galleries by concrete walls. The Orlea galleries, as well as those in the Cârnic massif and in other mining areas in Roșia Montană, are trapezoidal in form. During the successive reworking and mining of these galleries, part of the Roman remains have been destroyed. In addition, the galleries continue to deteriorate, especially due to the recent mining works using drilling-blasting techniques that cause cave-ins and deterioration of underground mining remains. The removal of mine waste in the course of archaeological research, adds to the process of deterioration of the Roman galleries, further accentuated by the closure of mining operations at Minvest (1st June, 2006) –given that the mining activities have ensured a minimal level of mine dewatering. Under the existing legislation, shutting down mining activities requires a comprehensive set of conservation measures. At Roșia Montană the mine was abandoned without any other restoration works. Just a couple of months later, drainage channels inside the Sfânta Cruce gallery, the main drainage gallery, got clogged, which led to the flooding of a number of galleries, several kilometers long. Proper maintenance works are needed, with a view of preserving the archaeological remains for future generations. In the absence of such measures the result will be disastrous, and the segments that still exist will disappear as a result of cave-ins and floods. The Roman steps at Brad (Roman mining remains also covered by Law 5/2000) are illustrative in this respect-once maintenance works stopped, the galleries became inaccessible.

In accordance with the List of Historic Monuments published in the Official Gazette nr. 646 bis of 16 July 2004, the industrial area that is to be developed in the Orlea Massif includes 2 archaeological sites classified as historic monuments –the Roman settlement at Alburnus Maior, the Orlea area (code LMI AB-I-m-A-00065.01), and the Roman mining exploitation at Alburnus Maior, the Orlea Massif (AB-I-m-A-00065.02).

Law 422/2001 on the protection of historic monuments, as last amended, provides for the declassification of archaeological sites, once the archaeological discharge certificate has been granted, as approved by the National Archaeological Commission within The Minister of Culture and Religious Affairs. The archaeological discharge procedure, as defined by the law, is the procedure by means of which an area of archaeological interest may be restored to its current use (Law 258/2006, art. 5, paragraph 2). Consequently, it is true that RMGC plans to mine the gold-silver deposits located in the Orlea Massif area, in the second phase of the proposed mining project.

Consequently, the proposed mining operations in the Orlea Massif can be developed only after the completion of preventive, surface and underground archaeological researches, that will produce a comprehensive body of data on the Roman site located in the Orlea area. As shown in Annex I to the Cultural Heritage Baseline Report (Archaeological Site Record Card-9. Orlea Massif, p.231-236), no archaeological investigations have been undertaken in this area, nor any expert studies that would determine in detail the characteristics and the spatial distribution of the archaeological remains in the area. RMGC has, therefore, committed to financing a preventive

archaeological research program, to be undertaken between 2007-2012 by an expert team. Based on the research findings, a decision will be made as to whether the archaeological discharge procedure should be applied. There are no legal provisions that would prohibit conducting preventive archaeological researches in the areas with an identified archaeological heritage, such as the Orlea area.

Given the significance of the Roșia Montana's cultural heritage, and the current legal requirements, S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A allocated more than USD 10 million for the archaeological investigations carried out between 2001-2006. What is more, based on the research results, on the experts' opinions and on the decision of competent authorities, the budget destined for the research, conservation and preservation of the Roșia Montană's cultural heritage, undertaken as part of the project development, amounts to more than USD 25 million, as indicated in the Environmental Impact Assessment Study, published in May 2006 (see the EIA Report, vol. 32, Management Plan for the Archaeological Heritage from the Roșia Montană area, p. 84-85). Archaeological investigations in the Orlea area are to be continued, and a **Modern Mining Museum** will be opened, including **geology, archaeology, ethnographic and industrial heritage exhibitions**. Other plans include the development for public access of the **Cătălina-Monulești gallery and the Tău Găuri monument, as well as the restoration of the 41 historical buildings and of the protected zone Roșia Montană Historic Centre**.

For further information on the most important archaeological remains, as well as on a series of comments on their preservation and on the special measures included in the management plans, please consult the Annex "Information on the Cultural Heritage of Roșia Montana and Related Management Aspects".

In conclusion, with regard to your question, please note that under no circumstances will the Roman galleries at Roșia Montană be destroyed or replaced with replicas without being first investigated and studied.

Taking into consideration the research findings, the international guidelines and best practices in the field, it has been decided that the most effective solution for enhancing this type of cultural heritage is to preserve *in situ* the most significant underground mining archaeological remains uncovered at Roșia Montană, and to create exact replicas of the galleries that cannot be opened for public access, either due to safety reasons or because of the state of preservation of the remains.

We strongly disagree with the statement that this project is an attack against Romania's safety and national unity. The project has been designed based on best available techniques (BAT), which incorporates the highest international safety standards for every aspect of the project. Those safety standards are referenced throughout the Environmental Impact Assessment Study Report (EIA) and the Management Plans. In terms of the projects impact on national unity, all major political parties has as an element of their post accession strategies for Romania, the revitalization of mining. This project will act as a catalyst for further exploration and development of mining projects in Romanian, cleaning up past pollution and creating jobs in rural areas of Romania experiencing chronically high unemployment. As a result, we view this project as a project of strategic national interest. The project will produce an estimated US\$2.5 billion in financial benefits to the Romanian State, as well as Romanian businesses.

It is true that tourism may be a potential source of revenue and sustainable development for Roșia Montană and the region. There is, however, a vast difference between proposing tourism as an alternative or substitute for a major industrial project – and the development of tourism over time supported by the infrastructure investments driven by a large industrial project.

The former – for Roșia Montană, "tourism with no mine" – is not viable on its own, and certainly not in comparison to a plan to develop tourism over time with the help of infrastructure investment.

As the Roșia Montană Project (RMP) affects only 4 of Roșia Montană's 16 sub-comuna, clearly Roșia Montană could continue to develop its tourism potential. The 'picturesque Motilor County' complements the mining-tourism potential. Significant investments are however necessary to enable an economically sustainable tourism industry of the required high standards to attract the

large number of tourists necessary. However, these investments are unlikely given the current condition of Roşia Montană. There are initiatives to do so, such as "Tourism development model and its contribution to sustainable development in Zlatna, Bucium, Roşia Montană and Baia de Arieş as alternative to mono-industrial mining activities" prepared by the National Institute for Research and Development in Tourism (INCDT) published in April 2006 just as the EIA report was being submitted to the Ministry of Environment and Water Management.

Roşia Montană Gold Corporation (RMGC) has also commissioned a study: Initial Tourism Proposals which sets out how the potential tourism markets and how these might best be approached in an integrated project.

As described in Volume 14, 4.8 Social and Economical Environment, and in Volume 31, Community Sustainable Development Management Plans, there are currently some tourism activities in Roşia Montană. However the tourism industry is not at present a significant economic driver.

Chapter 5 of the EIA Study Report identifies and assesses project alternatives, including tourism. Importantly, the EIA concludes that the project does not preclude the development of other industries such as tourism. On the contrary, the mining project would remove some of the existing significant impediments to establishment of other industries, such as pollution, poor access and other problems that have arisen through lack of inward investment.

"From experience, tourism will be possible and profitable only when there is something to offer to tourists in terms of clean environment, proper infrastructure (good roads, accommodation, restaurants, running water, proper sewage system, waste disposal facilities, etc.), attractions (museums, other things to see such as historical monuments, etc). A mining project such as the one proposed by RMGC will provide, through taxes, and the development of service industries, the necessary funds to improve the infrastructure. Through the RMP and its heritage management plans, US\$25 million will be invested by the company in the protection of cultural heritage in such a way to support tourism. A training program will provide the necessary skills to develop tourist activities and the Roşia Montană Micro Credit will support people in starting pensions, restaurants, etc., all needed for attracting tourists. At the end of the project, there will be a new village, plus the restored old centre of Roşia Montană with a museum, hotels, restaurants and modernized infrastructure, plus restored mining galleries (e.g. Cătălina Monuleşti) and preserved monuments such as the one from Tău Găuri - all of which would serve as tourist attractions. Further to this, it is understood that the government will be acting locally to encourage economic growth. (see Roşia Montană Initial Tourism Proposals Gifford Report 13658.R01).

The zero alternative is an analysis of the potential impact should the project not be implemented; is a specific provision of the environmental legislation transposing the EU EIA Directive and has been developed as required by the regulations in force.

Should the Rosia Montana Project not be approved, then site rehabilitation will be the burden of the former operator (the Romanian State) who will have to develop a Technical Project for its closure and rehabilitation and identify the necessary funds for the financing of the works. To date, Rosia Min has developed and submitted for approval a Closure Plan that will need to be approved by Government Decision. But between this and the actual closure of Cetate mine, many more steps will have to be taken. First, money has to be allocated and the Technical Project for Closure needs to be developed, then subjected to public consultation and approved, then funds will need to be identified and allocated for the closure and rehabilitation works on the RosiaMin site, currently assessed at 29 million Euro.

From the point of view of the Cultural Heritage, as an alternative, a specialist study has been considered and used to develop financial estimates for the full conservation and inclusion on a tourist trail of the galleries in Carnic Mountain. The data contained in this study are provided in the attached information brochure, named Cost Assessment of Historic Mining Networks in Carnic Mountain, developed by the British company Gifford. The document may be consulted in the above-mentioned Annex, and the development would cost more than €150 million, with maintenance costs being assessed at a further €1 million annually. Such costs suggest the need to look for alternative museum developments, that should also be economically feasible.

The comprehensive Tailings Management Facility (TMF) incorporates several measures to provide protection of the groundwater, prevent an overflow, and cope with any overflow in the unlikely event one were to occur. These measures include an engineered clay liner system within the TMF basin – recognized as being BAT compliant (Best Available Techniques) as defined by EU Directive 96/61/EC – compacted to meet a permeability specification of 1×10^{-6} cm/sec; a cut-off wall within the foundation of the starter dam to control seepage; a low permeability core for the starter dam to control seepage and a seepage collection dam and pond below the toe of the tailings dam to collect and contain any seepage that may extend beyond the dam centerline. In addition, a series of monitoring/extraction wells are planned below the toe of the secondary containment dam. These will be used to monitor groundwater quality and extract groundwater if tailings water contamination is detected. This overall design is supported by baseline hydrogeologic studies that indicate that the geology and hydrogeology of the Corna Valley are favorable for this system of containment, collection and monitoring.

The design of the TMF dam incorporates all International, EU and Romanian design criteria (see Section 3.0 and the TMF management plan). A comprehensive monitoring program as outlined in Section 6 of the TMF report will be established to confirm the design and operational parameters are being met. Tailings deposited in the TMF will be treated to contain levels of cyanide (10ppm) well below current EU Directives (Mine Waste Directive 2006/21/EC) and International Code levels (50ppm) which are considered safe for wildlife.

The TMF is designed to store 2 x PMF (Possible Maximum Flood) events derived from Probable Maximum Precipitation (PMP) as defined in the WMO-1986 manual – which is greater than the runoff volume from a 1;10,000 year maximum rainfall event – in a 24 hour period. While it is extremely unlikely that 2 PMF rainfall events would occur, the TMF dam is designed with a spillway to safely pass any overflow and prevent overtopping of the main dam structure. Any such overflow would be subject to a large amount of dilution from the storm event, and water quality standards would not likely be exceeded (e.g., TN001).

No one has stated that it is impossible for the TMF to overflow. The TMF has been designed to safely cope with the unlikely possibility of an overflow. It should be noted that the conditions in which an overflow would occur are so extreme that a discharge from the TMF would be minor compared to the regional flooding that would occur. In fact, by storing a large volume of the storm water, the TMF would help mitigate the flooding that would occur as the result of such a large storm event.

The cyanide used in the processing stage will be handled / stored in compliance with the EU standards and the provisions of the International Cyanide Management Code (ICMC-www.cyanidecode.org), and kept safe on the processing plant site, in order to prevent any potential spill. Cyanide and its compounds will be subjected to detoxification by the INCO(DETOX) procedure, considered to be the Best Available Technique (BAT) under the BREF document, and the tailings will be discharged in the Tailings Management Facility as provided by EU Directive 2006/21/CE on the management of mining waste.

Chapter 5 of the EIA Report (Assessment of the Alternatives) provides an exhaustive examination of the available options regarding gold and silver extraction from the ore. Table 5.15 lists and ranks the reagents that might be considered instead of cyanide. The table also classified the reagents based on economic, technical, and environmental criteria, and cyanide is the preferred option. This part of the report draws the following conclusion:

This classification shows that, in spite of the fact that cyanide is not the ideal reagent for gold extraction, it is considerably better than any other alternative, based on the the best available technique criteria.

Ever since the design stage, the Rosia Montana Project has been conceived so as to comply with the best available techniques (BAT) - see BREF document, with the Romanian legislation and the EU Directives. Rosia Montana Project was designed so as to comply with the new extractive industry waste disposal directive (Mine Waste Directive of 1 April 2006). Moreover, RMGC is the first European mining company to sign the International Cyanide Management Code, see www.cyanidecode.org.

Most of the cyanide will be recovered within the processing plant, as illustrated in Exhibit 4.1.15 and presented in Section 2.3.3, Chapter 4.1. Water, of the EIA Report. However, a residual quantity will be left in the tailings. Detoxified tailings are the only source of residual wastewater in the Project. Residual cyanide concentrations in the treated tailings slurry will need to comply with EU Mining Waste Directive, which regulates a maximum 10 mg/l CN_{WAD} (weak acid disociabile). Cyanide will be present as a potential pollutant of surface water on the site only in the operations stage and in the first couple of years after closure. The modeling of expected concentrations in the TMF showed that the treated tailings slurry is expected to contain 2-7 mg/l total cyanide. By further degradation, concentrations will fall to below the levels provided in surface water quality standards (0.1 mg/l) within 1-3 years after closure. A related effect of this treatment is the removal of many metals that might occur in the process wastewater flow. Assessment of the likely chemical composition of the tailings leachate, based on the tests conducted, is summarized in Table 4.1-18 (Section 4.3), Chapter 4.1 Water, of the EIA Report. The drawing below shows the complexity of the decomposition/ degradation processes that the CN undergoes after discharge into the TMF.

After settling, the water is recycled in the process; throughout its stage in the pond, the following processes will occur: natural cyanide degradation/breakdown, hydrolysis, volatilization, photo-oxidation, bio-oxidation, complex compound formation/breakdown, adsorption through precipitation, dilution by precipitation, etc.

According to the data obtained for the operation lifetime in different mines, notable variations in cyanide reduction have been observed (from 23-38% to 57-76% in total cyanides, and from 21-42% to 71-80% for WAD cyanides, respectively), depending on the season (temperature).

An average reduction by 50% of the CN_t concentration was considered for the operations phase. According to the modeling of the degradation/ breakdown process, after the operations stop, reduction may occur in the first three years even down to 0.1 mg CN_t/l .

Most (90%) of the degraded cyanide quantity (the average 50%) will occur by hydrolysis/volatilization in the form of hydrocyanic acid. Modeled concentrations of hydrocyanic acid in the TMF area gave a maximum hourly concentration of 382 $\mu g/m^3$ compared to 5000 $\mu g/m^3$, which is the limit value under Order S^A of the MEWM.

In regard to the cyanide concentrations that will reach the TMF, they will be neutralized in 1-3 years. The neutralization and minimization process that will bring concentration levels below those of cigarette smoke is a continuous process. Cyanide concentrations have to range within the standards enforced in the European Union and they are 5 times lower than those of Canada, the US, or Australia. The same technological procedures are used in over 400 mines worldwide.

In conclusion, a significant percentage of the initial quantity of cyanide that will be stored in the TMF will be recycled in the process plant, together with the recovered water, and the rest undergoes natural decomposition (e.g. bacterial action) that will continue to reduce cyanide concentration in the TMF. These natural phenomena may not be quantified from the beginning; but RMGC commits to comply with the Romanian regulations, most relevant of which being NTPA001. NTPA001 implements a limit of 0.1 ppm Total Cyanide for the discharge of water out of the TMF. The longest time provided for detoxification is associated to the cyanide buried in the tailings; but it is essential to note that the cyanide will stay in the TMF until fully decontaminated, and will not be released into the environment.

In regard to tailings toxicity (as resulting from processing), which contain cyanide compounds, it is worth mentioning that the Rosia Montana Project was so designed and developed as to maximize cyanide recycling in the process as much as technically feasible and, moreover, will include a cyanide destruction step (DETOX) that will bring the concentration of cyanide CN_{WAD} to a level below 10 ppm. This cyanide level was established under EU Mining Waste Directive (2006/21/EC). Moreover, the TMF for the Rosia Montana Project is in full compliance with the recommended standards quoted in the Reference Document regarding the Best Available Techniques for the Management of Tailings and Waste Rock in Mining Activities (BREF³) that

³ Best Available Techniques for Management of Tailings and Waste-Rock in Mining Activities. EUROPEAN COMMISSION, DIRECTORATE-GENERAL JRC JOINT RESEARCH CENTRE, Institute for Prospective Technological Studies, Technologies for Sustainable Development, European IPPC Bureau, Final Report, July 2004 (<http://eippcb.jrc.es/pages/FActivities.htm>).

ensure the minimization of any potential impact generated by the TMF.

The approach used in the EIA to estimate the time, was conservative. It over-estimates the time needed for the ARD water to improve in quality and render it amenable to semi-passive treatment in the lagoons provided in the area downstream from the Cetate dam and eventually reach an acceptable quality so that it can be discharged into the environment without further treatment. Nevertheless, for the purpose of the EIA the conservative approach is retained, i.e., that further treatment is required.

As a condition of beginning operations at Roșia Montană, an Environmental Financial Guarantee (“EFG”) is required, to ensure adequate funds are available from the mine operator for environmental cleanup.

The Roșia Montană Gold Corporation (“RMGC”) has invested significant time, energy, and resources assessing the viability of a mining project in the valley of Roșia Montană. This assessment has led RMGC to conclude that Roșia Montană presents an attractive long-term development opportunity – an opinion confirmed by a variety of lending institutions, which have completed detailed reviews of the project’s design and profitability. We have every confidence that we will see the project through to the end of its projected 16-year lifespan, regardless of any fluctuations in the market price of gold.

RMGC recognizes that mining, while permanently changing some surface topography, represents a temporary use of the land. Thus from the time the mine is constructed, continuing throughout its lifespan, closure-related activities – such as rehabilitating the land and water, and ensuring the safety and stability of the surrounding area – will be incorporated into our operating and closure plans.

The EFG is governed by the Mining Law (no. 85/2003) and the National Agency for Mineral Resources instructions and Mining Law Enforcement Norms (no. 1208/2003). Two directives issued by the European Union also impact the EFG: the Mine Waste Directive (“MWD”) and the Environmental Liability Directive (“ELD”).

The Mine Waste Directive aims to ensure that coverage is available for 1) all the obligations connected to the permit granted for the disposal of waste material resulting from mining activities and 2) all of the costs related to the rehabilitation of the land affected by a waste facility. The Environmental Liability Directive regulates the remedies, and measures to be taken by the environmental authorities, in the event of environmental damage created by mining operations, with the goal of ensuring adequate financial resources are available from the operators for environmental cleanup efforts. While these directives have yet to be transposed by the Romanian Government, the deadlines for implementing their enforcement mechanisms are 30 April 2007 (ELD) and 1 May 2008 (MWD) – thus before operations are scheduled to begin at Roșia Montană.

RMGC has already begun the process of complying with these directives, and once their implementation instruments are enacted by the Romanian Government, we will be in full compliance.

There are two separate and distinct EFGs under Romanian law.

The first, which is updated annually, focuses on covering the projected reclamation costs associated with the operations of the mine in the following year. These costs are of no less than 1.5 percent per year, of total costs, reflective of annual work commitments.

The second also updated annually, sets out the projected costs of the eventual closure of the Roșia Montană mine. The amount of the EFG to cover the final environmental rehabilitation is determined as an annual quota of the value of the environmental rehabilitation works provided within the monitoring program for the post-closure environmental elements. Such program is part of the Technical Program for Mine Closure, a document to be approved by the National Agency for Mineral Resources (“NAMR”).

Each EFG will follow detailed guidelines generated by the World Bank and the International Council on Mining and Metals.

The current projected closure cost for Roşia Montană is US\$76 million, which is based on the mine operating for its full 16-year lifespan. The annual updates will be completed by independent experts, carried out in consultation with the NAMR, as the Governmental authority competent in mining activities field. These updates will ensure that in the unlikely event of early closure of the project, at any point in time, each EFG will always reflect the costs associated with reclamation. (These annual updates will result in an estimate that exceeds our current US\$ 76 million costs of closure, because some reclamation activity is incorporated into the routine operations of the mine).

The annual updates capture the following four variables:

- Changes in the project that impact reclamation objectives;
- Changes in Romania's legal framework, including the implementation of EU directives;
- New technologies that improve the science and practice of reclamation;
- Changes in prices for key goods and services associated with reclamation.

Once these updates are completed, the new estimated closure costs will be incorporated into RMGC's financial statements and made available to the public.

A number of different financial instruments are available to ensure that RMGC is capable of covering all of the expected closure costs. These instruments, which will be held in protected accounts at the Romanian state disposal, include:

- Cash deposit;
- Trust funds;
- Letter of credit;
- Surety bonds;
- Insurance policy.

Under the terms of this guarantee, the Romanian government will have no financial liability in connection with the rehabilitation of the Roşia Montană project.

From theoretical point of view, the biodiversity value of a site is provided by quantitative and qualitative indexes of biodiversity.

Considering the conditions of site ecosystem defined by elements related to major impacts, action area, and extension in time, the identification of several natural habitats in the true meaning of the word and as it is defined in specific handbooks has remained at the stage of a hope.

The legal requirements governing the assessment of biodiversity refer to the assessment of specific and ecosystems richness and to conservative identification of species and habitats. Both aspects have been adequately covered within the Environmental Impact Assessment Study.

From all data secured following field studies, several strong conclusions may be drawn according to which biodiversity as a whole represents an element which is poorly represented within Roşia Montană. Therefore, its value remains reduced even though theoretic or practical approaches are attempted.

No endemic, characteristic and thalassic species have been identified at Roşia Montană that may have a particular significance for biostrata either being local, regional or national. Moreover, no unique or rare habitats or habitats that may have priority for conservation have been identified within Project's impact area.

From practical point of view, the low value of conservation of the impact area is also indirectly emphasized by the fact that there is no proposal to designate the area a SPA (aviafaunistic special protected area) and by the denial of the proposal to designate the area as a pSCI area (sites of community importance). The proposal was denied by the Committee of Technical Experts of Ministry of Environment and Water Management that was summoned to assess the Natura 2.000 proposals.

For the site where the project is proposed to be implemented “*natural relations between species in the area are extremely limited by permanent anthropogenic intervention*” being “*little point in referring to preservation of habitats in their natural state*” (as presented in the Biodiversity Baseline Conditions Report). Therefore, the identification and correlation of at least the structure of such habitats with natural ones is almost impossible. In the same report it is stated that “*for the present stage*”, it has been prepared an “*identification of major formations, for better overall characterization, and especially for a good understanding of the issues related to future impacts on the site*”. To conclude, at any given moment there was no intention of overlooking certain aspects related to the presence and distribution of natural habitats within studied area, but a better understanding of habitats located within the impact area, generally speaking.

The handbook describing the habitats of Romania has been recently published: end of 2005 – base volume; early 2006 – altered volume, according to the amendments for European Directive 92/43/EEC proposed by Romania and Bulgaria. But, for the next stage a complex and complete GIS map will be prepared for the habitats located within Project’s implementation area (a detailed map), and adjacent areas respectively (a map of major habitats correlated with habitats from Project implementation area). This detailed map, accompanied by the percentage representation of habitats from mining area will be included in Annex no. 2.

The impact on the protected flora and fauna will be obvious only at local level, and it will not lead to the disappearance of any species nor habitats. The mining project was conceived from the onset so as to comply with the conditions and standards stipulated by the Romanian and European legislation in the field of environmental protection.

The company believes that the environmental impact generated by proposed project remains significant the more so as it will add to the pre-existing ones. But the required investments for the ecological restoration/rehabilitation of the Roşia Montană area meant to solve complex environmental issues existing at present can be developed only after the implementation of economic projects able to generate and ensure that direct and responsible measures are taken, as part of the principles that represent the basis for the sustainable development concepts. The presence of a strong economic system is the key for the implementation of clean economic processes and technologies, in full respect of the environment, which are able to remove the previous effects generated by human activities.

The documentation drafted to support this mining project represents an objective justification for its implementation given that the company has assumed the environmental responsibility, which is extremely complex in the Roşia Montană area.

Some of species existing at Roşia Montană that are under a certain protection status represent an insignificant percentage from populations estimated at national level. The characterization of species from their habitat point of view exists in the species tables presented in the Biodiversity Chapter of the EIA Report and its annexes, although this is not a requirement imposed by the Habitats Directive. Given the large amount of information contained, these tables are available in the electronic format of the EIA. 6,000 DVD/CDs comprising the EIA Report have been made available to the public both in English and in Romanian. Moreover, the EIA is also available on RMGC’s website as well as on the websites of the Ministry of Environment and Waters Management and of the Local and Regional Environment Protection Agencies of Alba County, Cluj County and Sibiu County, etc.

From practical point of view, the low value of conservation of the impact area is also indirectly emphasized by the fact that there is no proposal to designate the area a SPA (aviafaunistic special protected area) and by the denial as unfounded of the proposal to designate the area as a pSCI area (sites of community importance).

Taking all these into account, we believe that the proposed Project is compliant with the provisions of EU Directive no. 92/43 Habitats⁴, and EU Directive no. 79/409 Birds⁵ respectively,

⁴ art.3, 2nd paragraph, Each Member State shall contribute to the creation of Natura 2000 (network) in proportion to the representation within its territory of the natural habitat types and the habitats of species referred to in paragraph 1. To that effect each Member State shall designate, in accordance with Article 4, sites as special areas of conservation taking account of the objectives set out in paragraph 1.

art.4, 1st paragraph. On the basis of the criteria set out in Annex III (Stage 1) and relevant scientific information, each Member State

especially because within Biodiversity Management Plan, Plan H, several active and responsible measures are provided to restore/rehabilitate several natural habitats, pursuant to the provisions of the same documents⁶.

The solutions that will be taken to mitigate the adverse impact on aquatic and terrestrial ecosystems will consist of the following: full collection of ARD (caused by historic pollution), treatment of waters that will subsequently be discharged, and increase of forested areas within the area.

The mitigation solutions of impacts that are proposed in the Environmental Impact Assessment (EIA) and in the Biodiversity Management Plan, Plan H, are meant for project's development stages and are also considering the impacts resulted from previous activities.

The proposed Compensatory Functional Ecologic Network represents one of the direct measures proposed to mitigate impacts on aquatic and terrestrial ecosystems, and includes a structural and functional detailing (Plan H p. 20-22), as well as a scheduling of measures (Plan H p. 22-28) for the main stages of the Project (years: "0", "7", "10", "14" "16", and "19" respectively), construction, operations and a first phase of post-closure stage.

For further details please refer to Annex 2 that includes the map of habitats and the description of Compensatory Functional Ecologic Network.

We assume that the question refers to the decision of the Court of Appeals of Alba Iulia on the annulment of the archaeological discharge certificate for Cârnic massif. This was not a final decision. The case was referred to the High Court of Cassation and Justice of Romania, which sent it to the Court of Appeals of Braşov for review. Consequently, the case is currently on the roll of the Court of Appeals of Braşov.

We would like to complete this juridical information stating that ample preventive archaeological investigations and connected specialty studies were carried out so far in the Cârnic massif, and the its integrity is not threatened.

Most of the ancient mining works in Cârnic Mountain, as well as other mining sectors, are only accessible in difficult conditions, to specialists, and are partly inaccessible to the public at large. Moreover, safety regulations governing similar activities in the museums of the European Union, and which will become law for Romania as well, are not compatible with the conversion of the Roman galleries, inherently exposed to high risk factors, to a space available to tourists. Note that there will be comparable Roman gallery sections that will be preserved on site. As an impact mitigation measure, apart from the full research and publication of research results, the specialists considered it appropriate to develop a 3D graphic model of these structures, and 1:1 replicas within the proposed mining museum at Roşia Montană.

For details referring to the legal frame of the archaeological works development at Rosia

shall propose a list of sites indicating which natural habitat types in Annex I and which species in Annex II that are native to its territory the sites host. For animal species ranging over wide areas these sites shall correspond to the places within the natural range of such species which present the physical or biological factors essential to their life and reproduction. For aquatic species which range over wide areas, such sites will be proposed only where there is a clearly identifiable area representing the physical and biological factors essential to their life and reproduction. Where appropriate, Member States shall propose adaptation of the list in the light of the results of the surveillance referred to in Article 11.[...]

2nd paragraph.[...] Member States whose sites hosting one or more priority natural habitat types and priority species represent more than 5 % of their national territory may, in agreement with the Commission, request that the criteria listed in Annex III (Stage 2) be applied more flexibly in selecting all the sites of Community importance in their territory.[...]

Art. 6. 4th paragraph. If, in spite of a negative assessment of the implications for the site and in the absence of alternative solutions, a plan or project must nevertheless be carried out for imperative reasons of overriding public interest, including those of a social or economic nature, the Member State shall take all compensatory measures necessary to ensure that the overall coherence of Natura 2000 is protected. It shall inform the Commission of the compensatory measures adopted.

Art. 16. Provided that there is no satisfactory alternative and the derogation is not detrimental to the maintenance of the populations of the species concerned at a favorable conservation status in their natural range, Member States may derogate from the provisions of Articles 12, 13, 14 and 15 (a) and (b):[...]

- in the interests of public health and public safety, or for other imperative reasons of overriding public interest, including those of a social or economic nature and beneficial consequences of primary importance for the environment;

⁵ Art.4, 1st paragraph. The species mentioned in annex 1 shall be the subject of special conservation measures concerning their habitat in order to ensure their survival and reproduction in their area of distribution. [...]Trends and variations in population levels shall be taken into account as a background for evaluations. Member states shall classify in particular the most suitable territories in number and size as special protection areas for the conservation of these species , taking into account their protection requirements in the geographical sea and land area where this directive applies

⁶ Directive 92/43 Habitats, art. 2, 2nd paragraph; Directive 79/409 Birds, art. 3, 2nd paragraph, letter c.

Montana , of the archaeological discharge certificate issuing or if case may be, of the definition of the protected zones and *in situ*, preserved monuments, of the plans of management and sustainable development of the zone from cultural heritage point of view, please consult the informative documents from below:

- ***Information regarding the cultural heritage of Rosia Montana and their administration***
- ***Summary Of Cultural Heritage Management Plans***
- ***Evaluation of costs related to the planning works of the old mining galleries of Carnic massif***
- ***Report regarding the conclusions of the geo-mechanical studies completed to determine the impact of the blasting works on the constructions of the protected zone***
- ***O'Hara report***
- ***Map of the heritage values and protected zone.***

There are several stipulations we have to make considering the point of view expressed by the questioner with regard to the document prepared by SC OPUS – Atelier de Arhitectură Ltd.

Pursuant to the scoping guidelines for the Report on Environmental Impact Assessment sent by the Ministry of Environment and Water Management (MEWA) under register number 8070/24.05.2005 (“the Guidelines”) to S.C. Roşia Montană Gold Corporation S.A (RMGC), the project titleholder was asked to present a Management Plan for Historical Monuments and Protected Areas, as an annex to the Environmental Impact Assessment Study for the Roşia Montană Project.

Taking these requirements into account, the project’s titleholder contracted this work to the National History Museum of Romania (NHMR), the institution assigned to co-ordinate all the heritage research and studies for the Roşia Montană project pursuant to the provisions of the Order of the Ministry of Culture and Religious Affairs no. 2504/07.03.2001.

Through the professional services agreement concluded between RMGC and the National History Museum of Romania (NHMR), the latter being an expert consultant, and having Paul Damian, PhD, Deputy Scientific Director as its representative, the institution was committed “to prepare a specific documentation to be included in the Environmental Impact Assessment for Roşia Montană Project, Cultural Heritage section”. This specific documentation was to be prepared “in compliance with applicable Romanian, European and international standards for the environmental impact assessment studies”.

In its turn, NHMR subcontracted SC OPUS - Atelier de Arhitectură Ltd. for the development of “a documentation exclusively prepared for the Study Area of Roşia Montană Historic Centre”; to be precise only a section of the entire document requested by MEWM through the official letter regarding the assessment’s scoping guidelines. Within this framework, OPUS prepared the document called “The Historic Center of Roşia Montană - Cultural Heritage Management Plan. Draft I. A document for public disclosure”.

We must emphasise the fact that the final version of the “Management Plan for the Protected Areas and Historical Monuments of Roşia Montană Area” underwent several phases of editing according to instructions formulated by the EIA certified team of experts, coordinated by Mrs. Marilena Patrascu, overall expert reviewer, in order to meet all legal requirements that were included in “Guidelines.”

We note that the Environmental Impact Assessment Study for Roşia Montană mining Project was prepared by “natural and legal entities that were independent of the project’s [...] titleholder”, and “certified by environmental competent authority”⁷. “The liability regarding the

⁷ In compliance with the provisions of Governmental Emergency Ordinance no. 195 of December 22nd, 2005 on environmental protection, published in the Official Gazette of Romania, part I, no. 1,196 of December 30th, 2005 endorsed with all of its amendments by Law no. 265 of June 29th, 2006 which in its turn has been published in the Official Gazette of Romania no. 586 of June 6th, 2006, art. 21, point (a).

accuracy of information disclosed to the environmental competent authorities and public lies with the project's [...] titleholder", and the liability regarding the accuracy of the Environmental Impact Assessment lies with its authors.⁸

Chapters 1 (*Introduction*) and 9 (*Non Technical Summary*) include the list of all certified natural and legal entities who participated to the development of the Report on Environmental Impact Assessment Study. In order to express the gratitude for all their efforts, a list of uncertified natural and legal entities that have assisted the certified specialists, was been added to the respective list.

The liability for the development of the Environmental Impact Assessment and for the accuracy of the interpretation of the information included in the report lies **only** with "highly competent certified natural and legal entities" and with "certified legal entities"⁹, which have participated in the development of the Environmental Impact Assessment based on the agreement concluded with the titleholder, and not with the assistant (or sub-) consultants. **Therefore, the decision regarding the selection and use of information provided by the assistant consultants rests with the certified experts.**

Signing the Report on Environmental Impact Assessment Study (or its "chapters") by certified experts is not a legal requirement¹⁰.

For all necessary clarifications related to the detailed changes made to the content of the documentation prepared by SC OPUS - Atelier de Arhitectură Ltd., please find enclosed an annex that includes a comparison of the text submitted by OPUS through the official report no. 1007/09.05.2006 to the National History Museum of Romania, and the final published version of the Report on Environmental Impact Assessment, specifically volume 33 – Management Plan for the Protected Areas and Historic Monuments of Roșia Montană Area, which was submitted during the month of May 2006 to the Ministry of Environment and Water Management.

When acquiring the private property lands necessary for the development of Roșia Montană Project, RMGC's approach is primarily based on the principle of a "willing seller-buyer basis". To this extent, RMGC provided fair compensation packages for the affected inhabitants of the impacted area, in full compliance with the World Bank policies in this field, as detailed in the Relocation and Resettlement Action Plan developed by RMGC, which may be found on company's official website.

The company will seek options to redesign the mine plan to allow those owners to retain their property, unaffected by the mine.

In the Environmental Impact Assessment Report, Alternatives chapter, several alternatives are being considered, including different choices for the location of the tailing dam facilities, other than in Corna Valley.

Of course it may prove, at the end of all of these efforts, that a very small number of property owners - perhaps a few families - will refuse to sell their holdings. At that point, the decision falls to Romanian relevant authorities as to whether they will exercise the legal instruments available to them to expropriate the properties. That decision will turn on whether a small number of people, perhaps a handful, should prevail (via a de facto veto power) over the majority will of local residents and public development interests as a whole to benefit from \$2.5 billion USD infused into Romania, much of it into a rural region that has been designated a "Disadvantaged Zone" and knows only extreme poverty at present.

⁸ Idem 2, art. 21, letter (d).

⁹ According to the 5th article from the Ministerial Ordinance issued by the Minister of Agriculture, Forestry, Waters, and Environment, no.97 of May 18th, 2004 with regard to the alteration and amendment of the Ordinance issued by the Minister of Agriculture, Forestry, Waters, and Environment no. 978/2003 on the Regulations governing the certification of natural and legal entities that prepare environmental impact assessment studies and environmental balances, published in the Official Gazette no. 504 of June 4th, 2004.

¹⁰ The provision on the liability of the expert coordinator "**upon their signing**", regarding the "quality of the studies and the reports submitted" mentioned within article 5 (2) of the Ordinance issued by the Minister of Agriculture, Forestry, Waters, and Environment, no. 978 of December 2nd, 2003 (published in the Official Gazette no. 3 of January 5th, 2004) **it has been removed** through the Ordinance issued by the Minister of Agriculture, Forestry, Waters, and Environment no. 97 of May 18th, 2004 (for the alteration and amendment of the Ordinance issued by the Minister of Agriculture, Forestry, Waters, and Environment no. 978/2003 regarding the Regulations governing the certification of natural and legal entities that prepare environmental impact assessment studies and environmental balances, published in Official Gazette no. 504 of June 4th, 2004).

Mention should be made that art. 6 of the Mining law no. 85/2003 expressly provides expropriation as one of the legal methods for a titleholder to acquire the usage right over the lands necessary for the development of mining activities in the exploitation perimeter.

Also, art. 1 of Law no. 33/1994 on the expropriation for public utility cause provides that “the expropriation of immovable property, [...], can be made only for cause of public utility”, and art. 6 of the same law provides that “there are causes of public utility: geological exploration and prospecting; extraction and processing of useful mineral substances”.

In conclusion, the expropriation, in exchange of a fair and prior compensation, made in accordance with the legal and constitutional provisions, represents one of the modalities of obtaining the usage right over the lands necessary for the development of a mining project, being expressly provided by art. 6 of the Mining Law no. 85/2003 and by art. 6 of Law no. 33/1994.

The company has considered the social impact mitigation as the central element of the resettlement and relocation strategy. For the actual impact of the RMP in this respect, please refer also to the EIA Report, Chapter 4 – Potential Impacts, Subchapter 4.8 - Social and Economic Environment.

At the individual level, the resettlement and relocation were turned into individual development opportunities through:

- small business compensation and financial support;
- professional training and career development;
- properties replacement values compensation, including land restoring cost and eventual crop lost;
- scholarship;
- relocation / resettlement assistance for properties search, registration formalities, health care support, jobs search and training, small savings and investment assistance.

At the community level, resettlement sites in both rural area (Piatra Albă – Roșia Montană) and urban one (Furcilor Hill- Alba Iulia) offering higher living standards.

This project provides to future generations not only jobs, but also a cleaner environment, personal development opportunities, small enterprise support, and support provided for the development of one of the most underdeveloped areas of Romania.

All reburials will be done at the request of the families, and the expense of RMGC. The process will follow to the letter Romanian law on reburials¹¹ with the company’s commitment to act with respect and reverence. Abandoned graves will be relocated, also with full respect and reverence, to Piatra Albă’s new cemetery.

Two churches and two prayer houses out of a total of 10 places of worship located within the project’s footprint must be relocated or restored under the mine plan. Those churches will be moved in accordance with the wishes of the congregation, at the expense of RMGC. Churches construction is a central element in the new community of Piatra Albă being built by the company.

¹¹ The relocation of graves and cemeteries is governed by the following regulatory acts:

- (i) Law no. 489/2006 on the freedom of religion and the general regime of religious affairs, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 11/08.01.2007;
- (ii) Law no. 98/1994 establishing and sanctioning breaches of the hygiene and public health rules, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 317/16.11.1994, as subsequently amended and supplemented (“Law no. 98/1994”);
- (iii) The hygiene norms and recommendations concerning the population’s life environment, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 140/03.07.1997, as subsequently amended and supplemented (“Order 536/1997”);
- (iv) GD no. 955/2004 on the approval of the framework Rules for the organization and operation of the public services for the administration of the public and private domain of local interest, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 660/22.07.2004;
- (v) Order no. 261/1982 on the approval of the standard Rules for the administration of graveyards and the crematories of the localities, published in the Official Gazette no. 67/11.03.1983;

Rules for the organization and operation of the parish and monastery graveyards within the eparchies of the Romanian Orthodox Church, approved by Decision of the Religious Affairs Department no. 16.285/31.12.1981.

What the RMP project offers to future generations is a chance to continue a way of life in a village where that future – with 70% unemployment today, rising above 90% if RMGC's proposed mine is not allowed to proceed – would be very much in doubt. In the event of Roșia Montană's demise, the homes, graves and churches there would likely be left behind, as in other abandoned mining villages in the Romanian countryside. Development of the RMP will keep the village alive – in fact and in spirit – and bring economic opportunity to the region.

RMGC's Resettlement and Relocation Action Plan (RRAP) is intended to help relocate and/or resettle residents in the project impact area, which is limited to 4 of Roșia Montană's 16 sub-comuna. The RMGC mining project brings new employment opportunities and other benefits to the remaining residents of Roșia Montană and the surrounding areas as well as to those residents who relocate to Piatra Albă.

This project provides to future generations not only jobs, but also a cleaner environment, personal development opportunities, small enterprise support, and support provided for the development of one of the most underdeveloped areas of Romania.

So, the implication that the village will be without inhabitants is incorrect - Roșia Montană's population amounts 3,900 inhabitants.

The people living in the Historical Area asked the company to buy their properties although this implies a massive financial effort without being needed by the development of the project. Likewise, Piatra Albă will serve as home to many more than the comparably small number of families (30 so far) who have expressed interest in living there at this point. When the RMGC project commences and brings both direct and indirect employment to the Roșia Montană region, there will be a net inflow of people to the area - a sharp reversal of the de-population that has accompanied the area's decade-long decline.

Through the construction of the Piatra Albă site we offer higher living standards, high quality social and cultural services. The Central Area of the site will include public buildings, town hall, police, post office, bank, church, school, kindergarten, cultural center, museum, medical center, drug store, commercial areas, entertainment and leisure areas or attractive areas for the development of tourism in the region, inn, hotel, fair area, sports field, gym hall, skating rink, football field, park, playgrounds for children.

We hope that these additional data will ensure a better understanding of the project proposed by our company (RMGC).

D-nei Ministru Sulfina Barbu

Ministerul Mediului si al Gospodarii Apelor

Bd. Libertatii Nr.12

Sector 5, Bucuresti

Romania

CONTESTATIE

Subsemnatul Bolocan George Razvan, domiciliat in Bucuresti, sos. Vergului nr. 65, bl. 17, sc. I., ap. 346, sector 2, va inaintez prezenta contestatie referitoare la Raportul la Studiul de Impact asupra Mediului pentru proiectului minier Rosia Montana. In baza acesteia va solicit ca Ministerul Mediului si Gospodarii Apelor sa ceara titularului de proiect clarificarea urmatoarelor aspecte enuntate in continuare, inainte de a lua vreo decizie privind aprobarea sau respingerea proiectului minier Rosia Montana.

OBSERVATII:

- 1) Consider ca ar fi fost foarte util in cadrul unei analize obiective **publicarea unei harti a regimului de proprietate actual in cadrul comunei Rosia Montana, anume proprietatile particulare achizitionate deja de companie si cele care mai sunt necesare de achizitionat pentru derularea proiectului.** Cred ca este o chestiune de prima importanta cunoasterea si gestionarea acestor aspecte. Asa cum s-a publicat pe larg in presa exista un grup de localnici care nu doresc sa-si vanda casele sau terenurile si cred ca acest fapt poate determina modificari semnificative ale actualei forme a proiectului. In consecinta va rog sa solicitati companiei completarea raportului cu aceasta harta, intocmita la o scara adecvata efectuării unei analize obiective. Ar fi ideal ca harta sa fie insotita de un document sintetic prezentand situatia regimului de proprietate actual in cadrul comunei Rosia Montana.
- 2) Citind studiul nu am gasit in nici o sectiune a sa o clarificare a unei probleme importante legate de dreptul de proprietate si anume, cea a **drepturilor de cuxa.** Am citit in presa in ultimii ani si am auzit opinii ale unor fosti proprietari, cat si a unor reprezentanti ai companiei sau ai autoritatilor privind aceste drepturi de cuxa – opiniile sunt divergente, unii afirmand ca este vorba de un drept de proprietate incalcat brutal de statul comunist si nerecunoscut ca

atare de actualele autoritati si pentru care nu s-a pus in discutie o restituire adecvata, in vreme ce reprezentantii companiei si ai autoritatilor vorbesc de niste drepturi de concesiune. Cred ca o clarificare definitiva a acestei chestiuni poate fi sustinuta de MMGA prin solicitarea adresata companiei sa asigure **completarea documentatiei SIM cu un studiu de ordin juridic, intocmit absolut independent si auditat apoi de o terta parte abilitata**, studiu care ar putea aduce aspecte relevante si certe in abordarea corecta a acestei probleme. Caci daca rezulta din aceasta expertiza ca este vorba de un drept de proprietate atunci este clar ca proiectul va trebui din nou sa suporte o serie de modificari – fie statul nu poate concesiona legal ceva ce nu-i apartine, fie fostilor proprietari de mine (cuxe) compania sau statul roman sunt obligate sa le acorde despagubiri in consecinta, sau compania trebuie sa despagubeasca intr-o maniera corecta aceasta categorie de proprietari. Este un aspect foarte important care pare ca a fost ignorat in mod deliberat atat de autoritati (cred ca in acest caz e vorba de Ministerul Economiei Nationale si Agentia Nationala pentru Resurse Minerale, dar intr-un sens mai larg chiar de Parlamentul Romaniei). In absenta unei clarificari juridice a acestei chestiuni nu vad cum se poate face o analiza obiectiva si corecta a impactului potential de natura economica si sociala.

- 3) In conditiile in care in taurile din zona Rosia Montana sunt percepute de localnici si public ca un element caracteristic al peisajului zonei, iar toate ghidurile turistice subliniaza acest lucru, cum se face ca in studiul de impact aceste structuri nu sunt abordate mai in detaliu ? Cred ca datele referitoare la acestea prezentate in sectiunile de peisaj din raportul SIM sunt insuficient detaliate si cred ca este absolut necesara o detaliere adecvata a acestora. De asemenea nu am regasit o analiza a impactului potential asupra acestor structuri. Cel mai grav impact este cel din zona Taului Corna. Acesta urmeaza sa dispara complet prin implementarea proiectului minier propus, urmand sa fie acoperit integral cu o halda de steril. Cred ca acest lucru este insuficient luat in considerare si tratat corespunzator in Raportul la Studiul de Impact asupra Mediului pentru proiectului minier Rosia Montana. Prin urmare este necesar sa se solicite companiei **modificarea planurilor sale in zona Taul Corna pentru a se mentine in viitor taul**. Cum Taul Corna se afla in apropierea zonei protejate de la Piatra Corbului pare mai firesc sa se ia in considerare o extindere a acesteia si anume sa cuprinda si taul. Tinand cont ca cea mai mare parte a vail Corna urmeaza sa fie definitiv distrusa de realizarea proiectului minier, ar fi fost de asteptat ca sa se propuna de la bun inceput conservarea unei parti acesteia. Cum acest fapt nu s-a realizat, sugerez MMGA sa ceara acest lucru companiei.
- 4) Lectura studiului de impact corelata cu cea a unui document conex si anume Planul de Urbanism Zonal pentru Zona Industriala Rosia Montana nu mi-a clarificat urmatoarea problema: cum se vor proteja efectiv cele 6 cladiri monument istoric situate in afara Zonei

Protejate ? Doresc sa mentionez ca documentul intitulat Plan de Urbanism Zonal - Zona Industrială Rosia Montana (Proiect nr. 4729 elaborat de Proiect Alba) a fost initial publicat pe site-ul www.povesteaadevarata.ro dar apoi a fost retras. Nu inteleg de ce. Raportul SIM si nici documentatia de urbanism nu clarifica urmatorul aspect: **cum s-au stabilit si vor fi respectate in implementarea proiectului minier zonele de protectie aferente celor 6 monumente istorice situate in cuprinsul acestei zone industriale.** In consecinta va rog sa solicitati titularului de proiect detalierea adecvata a acestei probleme si indicarea solutiilor concrete legate de protejarea si conservarea acestor monumente. De asemenea doresc sa stiu daca aceste cladiri monument istoric sunt deja achizitionate de companiei sau apartin altor proprietari.

- 5) In acelasi context ca acela mentionat la punctul anterior nu am inteles cum se poate lua in discutie si analiza intentia companiei de a deschide in viitor o cariera in zona Orlea. Aici sunt localizate, conform Listei Monumentelor Istorice, doua obiective arheologice protejate de lege si pentru care compania nu a obtinut certificat de descarcare de sarcina arheologica. Mai mult in studiul de conditii initiale privind patrimoniul, in sectiunea cu fise de sit este clar ca zona nu a fost inca pe deplin investigata si nu inteleg cum in aceste conditii se pot face propuneri de dezvoltare industrială, tinand cont si de prevederile specifice din Legea Minelor din 2003? Va cer sa solicitati **completarea datelor de patrimoniu referitoare la zona Orlea** si doresc sa subliniez faptul ca nu cred ca MMGA poate sustine acordarea unui acord integrat de mediu care sa faca referire in stadiul actual de documentare si cunoastere si la zona Orlea.
- 6) In baza celor publicate in studiul de impact, coroborat cu prevederile Legii 5/2000 este necesar sa se solicite de catre autoritatile competente **elaborarea unui Plan de Urbanism Zonal pentru Zona Piatra Corbului.** Acesta zona are un dublu statut care necesita un regim special de protectie – este un monument natural cf. Legii 5/2000, cat si monument istoric cf. Listei Monumentelor Istorice. Datele prezentate in studiul de impact referitoare la impactul potential asupra zonei Piatra Corbului cred ca sunt incomplete. Compania afirma ca aceasta zona va fi protejata, dar nu sunt prezentate o serie de elemente esentiale pentru a sustine aceasta afirmatie: o sectiune transversala in zona Piatra Corbului pe care sa fie marcata amplasarea treptelor carierei Carnic si respectiv a monumentului Piatra Corbului, un plan cu amplasarea vestigiilor arheologice miniere si distanta dintre acestea si cariera propusa. In absenta acestora cum credeti ca va poate fi realizata o analiza a impactului potential? Eu cred ca nu se poate. Cred ca trebuie sa solicitati titularului de proiect completarea raportului SIM cu aceste sectiuni si planuri, intocmite la o scara adecvata.
- 7) Din datele prezentate in Studiul de Impact asupra Mediului rezulta ca va fi necesara in eventualitatea realizarii proiectului minier **stramutarea a 410 morminte din cimitire si a**

unui numar de morminte individuale. Unde sunt exact situate acestea ? S-a obtinut pana in prezent acordul de principiu al respectivelor familii ? Cred ca aceste date trebuiau prezentate mai in detaliu in studiu. Daca si o singura familie nu isi da acest acord cum se poate atunci realiza proiectul ? Raspunsul logic este ca el trebuie modificat. Din nou, ca si in cazul problemei indicate la pct. 1) din prezenta contestatie, acestea sunt date obligatorii pentru efectuarea unei analize obiective a proiectului propus de catre Rosia Montana Gold Corporation. Astfel solicit completarea studiului cu aceste date si planuri suplimentare.

- 8) Datele prezentate in studiul de impact indica faptul ca pana in prezent la Rosia Montana au fost descoperite 70 de km de galerii, dintre care 53 km de lucrări recente (secolele 19-20), 10 km de lucrări moderne, deschise cu exploziv (secolele 17-18) și aproape 7 km de lucrări miniere antice. Aceste date sunt preliminare sau sunt date definitive referitoare la rețeaua de galerii miniere din Rosia Montana ? **Cate dintre acestea vor fi distruse prin implementarea proiectului minier ?** Cred ca raspunsul exact la aceasta intrebare nu se regaseste in cuprinsul studiului in discutie. Prin urmare solicit completarea studiului cu date clare in acest sens – cati km raman, cati se distrug, pentru fiecare perioada istorica in parte, unde sunt amplasate exact aceste galerii, atat cele care se conserva, cat si cele care se distrug ? In acest sens subliniez ca din studiu lipseste un document esential si anume o harta cu amplasarea acestor galerii. Cum se poate efectuat o analiza obiectiva? Este asadar necesara elaborarea unei harti (plan, sectiune) clare in acest sens.
- 9) Tot pentru realizarea unei analize obiective cred ca este binevenita **completarea studiului cu date concrete si detaliate despre situatii din alte tari semnatare ale Conventiei Patrimoniului European, din ultimii 20 de ani, unde s-a acceptat ca solutie de compromis in implementarea unui proiect replicarea unor structuri arheologice.** Acest aspect cred ca va ajuta foarte mult in luarea unei decizii corecte in cazul proiectului minier Rosia Montana.
- 10) In privinta gestionarii viitoare a problemelor de patrimoniu si nu numai in raportul SIM este pusa in discutie o asa zisa Fundatie. Cum se numeste ea ? Unde isi are sediul ? Cine sunt membrii ei ? Care este statutul si misiunea ei ? Sau pur si simplu ea nu exista ? Oricum cred ca este o lipsa de tratare onesta a temei patrimoniului de catre companie prin aceasta propunere cu Fundatia. Modul in care sunt prezentate lucrurile sugereaza ca intr-un timp relativ scurt compania se va degreva de responsabilitatea ei in ceea ce priveste patrimoniul. Pentru a preveni aceasta situatie cred ca este de datoria autoritatilor sa ceara in mod ferm companiei sa isi asume responsabilitatile legale care-i revin si de asemenea sa contribuie financiar la constituirea unei garantii in eventualitatea unor distrugerii de patrimoniu, fie ele si accidentale. Astfel compania ar trebui sa puna la dispozitie fonduri financiare pentru patrimoniu, cu acele 20 si ceva de milioane de dolari anuntate cu insistenta, **dar acesta sa**

nu fie administrat de Rosia Montana Gold Corporation, ci de catre o entitate autorizata a statului roman. Nu este posibil ca patrimoniul national sa ramana la cheremul unei companii miniere fara traditie si responsabilitate, si cu siguranta fara competenta in gestionarea patrimoniului. In concluzie in eventualitatea avizarii proiectului companiei trebuie sa i se impuna **semnarea unui acord cadru cu autoritatile romane competente privind patrimoniul de la Rosia Montana in care sa se stipuleze clar obligatiile companiei, cele ale statului roman si modul in care compania pune la dispozitie – in mod transparent, constant si cu o gestionare independenta si competenta – fondurile necesare conservarii si punerii in valoare a patrimoniului Rosiei Montane.** Un aspect de luat in considerare privind angajamentele companiei este acela ca desi a achizitionat cladiri de patrimoniu de ceva ani nu a facut pana in prezent nimic concret si semnificativ pentru reabilitarea si conservarea acestora. Cel putin acest lucru nu transpare in nici un fel din cadrul raportului SIM. Totul este doar la nivel de promisiune, dar nu exista nici o certitudine pentru o asumare responsabila. Si de asemenea, pentru ca niciodata nu pot exista garantii absolute, cred ca este corect **sa se ceara companiei si constituirea unui fond de siguranta in eventualitatea in care va distruge asa-zis accidental cladiri de patrimoniu sau vestigii arheologice.** De asemenea acest fond va trebui sa fie gestionat independent si nu de catre Rosia Montana Gold Corporation.

In speranta ca toate cele semnalate in prezenta contestatie vor fi luate in considerare de catre dvs. si catre reprezentantii Ministerului Mediului si Gospodaririi Apelor intr-o analiza corecta si obiectiva asupra proiectului minier Rosia Montana.

NUME: **BOLOCAN**

PRENUME: **GEORGE RAZVAN**

ADRESA: Bucuresti, sos. Vergului nr. 65, bl. 17 , sc. I., ap. 346, sector 2

DATA: 25 august 2006

To: Minister SULFINA BARBU

The Ministry of Environment and Waters Management
12, Libertatii Avenue,
5th District, Bucharest
Romania

CONTESTATION

I, the undersigned Bolocan George Razvan, residing at 65, Vergului Street, bl. 17, sc.I, ap. 346, 2nd district, Bucharest, submit this contestation on the Report on the Environmental Impact Assessment Study for the Rosia Montana mining project. I hereby request the Ministry of Environment and Waters Management to ask the titleholder for clarifications on the following aspects before deciding whether to approve or to reject the Rosia Montana mining project.

OBSERVATIONS:

1). I consider that the publication of a map indicating the private properties already bought by RMGC in Rosia Montana and the properties that still need to be bought for the development of the project would have been very useful for an objective assessment of this project. I think that the acknowledgement and management of these aspects is a matter of utmost importance. As published in the press, there is a group of inhabitants who refuse to sell their houses and lands and I think that this can lead to significant changes in the current form of the project. Therefore, I request you to ask the company to include in the EIA such a map drafted at a scale adequate for an objective assessment. Ideally, this map should be accompanied by a short presentation of the current properties regime in Rosia Montana.

2). Reading the EIA, I could not find explanations on a significant issue related to the property right, namely the **cuxa rights**. Over the last years, I read in the press and learned the opinions of former *cuxe* owners as well as of the company's representatives and authorities regarding these *cuxe* rights. There are different opinions: on the one hand, some of them state that the *cuxe* represent a property right brutally infringed by the communist authorities and denied by the current authorities which did not take into account the possibility of giving them back to the real owners. On the other hand, the representatives of the company talk about these *cuxe* as concession rights. I consider that the Ministry of Environment and Waters Management could shed light on this issue by requesting RMGC to include in the EIA a legal report that might provide significant and concrete aspects for a correct approach of this issue. Such a report should be drafted by independent experts and then reviewed by a third party. For if such a report concludes that the *cuxe* represent a property right, the project will obviously have to undergo new changes –either the Romanian state cannot lease something that it does not legally own, or the company or the Romanian Government must provide fair compensations for the former owners of these mines (*cuxe*). This is a very important aspect that the authorities seem to have deliberately ignored (I refer here to the Ministry of Economy, The National Agency for Mineral Resources, but in a broader sense even the Romanian Parliament). I don't see how anyone can make a correct and objective assessment of the economic and social potential impact of this project as long as the *cuxe* issue is not legally clarified.

3). How come the lakes in the Rosia Montana region are not addressed more in detail in the EIA since they are known as a characteristic of the landscape in this area, emphasized in all tourist guides? I consider that the data related to this aspect are not enough detailed in the landscape sections of the EIA, and I think that they need to be addressed more in detail. Moreover, I couldn't find any assessment of the potential impact of the project on these structures. The Corna lake is going to be the most impacted. This lake is going to disappear completely once the project is implemented, being covered with tailings. I think that this aspect is insufficiently addressed in the EIA for the Rosia Montana project. Therefore, I deem necessary that the company be required to modify the project in the Taul Corna area in order to keep the lake as it is. As Taul Corna is located in the proximity of the Pietra Corbului protected area, it seems more natural to consider the possibility of expanding this area in

order to include the lake as well. Given the fact that most of the Corna valley will be destroyed by the implementation of the mining project, we would have expected the company to propose from the onset the preservation part of this area. As this measure was not taken, I suggest the Ministry of Environment and Waters Management to require RMGC to preserve part of the Corna valley area.

4). I read the EIA as well as another document entitled "The Zonal Urbanism Plan for the Rosia Montana Industrial Area" , but I couldn't find an answer to the following question: how will the 6 buildings classified as historical monuments located outside the Protected Area be effectively protected? I want to mention that the document entitled "Zonal Urbanism Plan- the Rosia Montana Industrial Area" (Project no. 4729 elaborated by the company Proiect Alba) was initially posted on the www.povesteadevarata.ro website, being subsequently removed. I don't understand why. Neither the EIA nor the urbanism documentation provide explanations for the following aspect: **how were the protection areas for the 6 historical monuments within the industrial area established and how will they be observed during the development of the project?** Therefore, I ask you to request the titleholder to provide a detailed presentation of this issue and to come up with concrete solutions for the protection and preservation of these monuments. In addition, I would like to know whether these buildings classified as historical monuments have already been bought by RMGC or they belong to other persons.

5). In the same context as the one mentioned above, I don't understand how the company's intention to develop an open-pit in the Orlea can be considered and analysed. According to the List of Historical Monuments, this area comprises two historical monuments protected by law for which the company has not obtained the archaeological discharge certificate. Moreover, based to the data presented in the Archaeological site record card section of the Cultural Heritage Baseline Report it is obvious that the area has not been thoroughly investigated yet. As matters stand, I can't understand how any one can make proposals for industrial development, given also the provisions of the Mining Law of 2003. I ask you to request that the data regarding the patrimony in the Orlea area included in the EIA be completed and I want to emphasize the fact that in my opinion, at this stage of documentation and acknowledgement, the Ministry of Environment and Waters Management cannot grant RMGC an integrated environmental agreement that includes the Orlea area as well.

6). Based on the data published in the EIA and on the provisions of Law 5/2000, the competent authorities need to require the elaboration of a Zonal Urbanism Plan for the Piatra Corbului Area. This area is both a natural monument (according to Law 5/2000) and a historical monument (according to the List of Historical Monuments); consequently, it requires a special protection regime. I consider that the data regarding the potential impact of the project on the Piatra Corbului area presented in the EIA are incomplete. The company claims that this area is going to be protected, but it fails to present a series of essential elements to support this statement: a cross section in the Piatra Corbului area comprising the position of the steps in the Carnic pit and the Piatra Corbului monument respectively, a plan of the location of mining archaeological vestiges and the distance between these vestiges and the quarry proposed. How do you think that the potential impact can be assessed in the absence of these plans? I don't think that this is possible. I believe that you have to ask the titleholder to include in its EIA these sections and plans elaborated at the adequate scale.

7). According to the data presented in the EIA, the development of this mining project implies **the relocation of 410 tombs from the graveyards and of a certain number of individual tombs**. Where exactly are these tombs located? Has the company already obtained the agreement in principle of the deceased persons' families? In my opinion, the EIA should have comprised a more detailed presentation of these data. How could this project be implemented if there is just one family that does not agree with the relocation of the tomb? A logical answer would be that the project has to be modified. Again, as for the problem mentioned at point 1) of this contestation, these data are mandatory for an objective assessment of the project proposed by the company Rosia Montana Gold Corporation. Consequently, I require the company to include these additional data and plans in the EIA.

8). According to the data presented in the EIA, 70 km of galleries have been discovered so far in Rosia Montana, 53 km of which are recent workings (XIXth - XXth centuries), 10 km of

modern workings, dug up with explosives, (XVIIth -XVIIIth centuries) and almost 7 km of ancient mining workings. Are these preliminary or final data regarding the network of galleries from Rosia Montana? **How many of these galleries are going to be destroyed by the implementation of the RMP?** I consider that the EIA does not provide a precise answer to this question. Therefore, I require that the EIA be completed with clear data in this respect, namely: how many km of galleries from each historical period will remain; how many km will be destroyed; where are these galleries located precisely, both the ones that will be preserved and the ones that will be destroyed? In this respect, I want to point out the fact that the EIA does not include a crucial document, i.e. a map indicating the precise location of these galleries. How can anyone make an objective assessment of the EIA under these circumstances? Therefore, a clear map (plan, section) needs to be drawn in this respect.

9). Still for an objective assessment, I consider that the EIA should include also concrete and detailed information about situations encountered in the past 20 years in other countries signatories of the European Cultural Convention, where replicas of archaeological structures were accepted as a compromise for the implementation of a project. I think that this aspect would contribute a lot to making a fair decision in the case of the Rosia Montana project.

10). According to the EIA, a so-called Foundation will be established with a view to handling the future patrimonial issues and other aspects. What is the name of this Foundation? Where is it based? Who are its members? What is its statute and mission? Or it just doesn't exist? Any way, in my opinion the company's proposal to set up this foundation is a proof of unfair treatment of the patrimonial issue. And the way things are presented suggests that very soon the company will decline its responsibility with regard to the patrimony. In order to prevent such a situation, I consider that the authorities must require the company to take its legal responsibilities and provide a financial guarantee for potential patrimonial deteriorations, be they accidental. Thus, the company should provide financial funds for the patrimony, those US\$ 20 million announced so insistently. This fund should not be managed by RMGC, but by a body appointed by the Romanian Government. The national heritage cannot be left in the hands of a mining company without tradition and responsibility, a company that most certainly is not competent as regards the management of the patrimony. In conclusion, should the mining project be permitted, the company must be compelled to sign a framework-agreement with the Romanian competent authorities regarding the patrimony from Rosia Montana. This agreement should clearly stipulate the company's obligations, the obligations of the Romanian Government, and in what way the company will provide the funds for the preservation and enhancement of Rosia Montana's patrimony. These funds have to be provided in a transparent and constant manner and they have to be managed by an independent and competent authority. An aspect that should be taken into consideration with regard to the way the company understands to fulfil its commitments refers to the fact that although several years ago it acquired buildings of patrimonial value, the company didn't do anything to rehabilitate them. Or at least this aspect is not presented in the EIA. It is all a promise, we have no certitude that the company will assume its commitments in this respect. Moreover, as there are no absolute guarantees, I think that the company should be asked to provide also a safety fund in case it accidentally destroys patrimonial buildings and archaeological vestiges. This fund has to be managed by an independent authority and not by RMGC.

I hope that the aspects pointed out in this contestation, will be taken into account by the representatives of the Ministry of Environment and Waters Management for a correct and objective assessment of the Rosia Montana mining project.

SURNAME: BOLOCAN

FIRST NAME: GEORGE RAZVAN

/signature/

ADDRESS: 65, Vergului Street, bl.17, sc.I, ap.346, 2nd district, Bucharest

DATE: August 25th 2006

Răspuns la Contestația 1350

Roșia Montană Gold Corporation S.A. a luat în considerare toate aspectele ridicate prin această Contestație, prin Raportul la studiul de impact asupra mediului (EIM) întocmit pentru Proiectul Roșia Montană. Răspunsul nostru la Contestația nr. 1350 este următorul:

1) În ceea ce privește propunerea dumneavoastră referitoare la harta cu proprietățile particulare achiziționate deja de RMGC, dorim să vă aducem la cunoștință următoarele: O hartă "la zi" prezentând regimul proprietăților din Roșia Montană ar necesita o permanentă actualizare. Prin urmare, RMGC elaborează rapoarte trimestriale în care se arată procentul proprietăților achiziționate în zonele din Roșia Montană care vor fi afectate de proiectul minier. Aceste rapoarte sunt publicate pentru consultare pe site-ul de internet al companiei (vezi Planul M – Plan de management al patrimoniului cultural, Partea a doua, Figura 02 – Regim de proprietati).

Potrivit prevederilor legale relevante, publicul interesat poate înainta propuneri justificate privind evaluarea impactului asupra mediului, art. 44 (3) din Ordinul nr. 860/2002 privind Procedura de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu prevăzând în acest sens ca „în baza rezultatelor dezbaterii publice, autoritatea competentă pentru protecția mediului evaluează propunerile/comentariile motivate ale publicului și solicită titularului completarea raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului cu o anexă care conține soluții de rezolvare a problemelor semnalate”.

Întrucât participantul la consultările publice nu identifică și nici nu semnalează probleme în legătură cu proiectul inițiat de RMGC și supus procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, RMGC nu este în măsură să se pronunțe și nici nu are calitatea să formuleze un răspuns sau să facă vreun comentariu în acest sens.

Cu toate acestea, având în vedere faptul că RMGC și-a manifestat și își manifestă disponibilitatea de a discuta orice aspecte relevante în legătură cu proiectul propus, aducem următoarele precizări:

În dobândirea terenurilor proprietate privată necesare dezvoltării Proiectului Minier Roșia Montană, abordarea RMGC s-a bazat în primul rând pe principiul „vânzării și cumpărării liber consimțite” În acest scop, RMGC a prevăzut pachete de compensare corecte pentru localnicii afectați de acest proiect, în deplin acord cu politica Băncii Mondiale în acest domeniu, astfel cum sunt detaliate în Planul de Acțiune pentru Strămutare și Relocare, document prezentat de RMGC pentru proiectul Roșia Montană și aflat pe site-ul oficial al companiei.

De asemenea, proiectarea și localizarea facilităților aferente Proiectului este realizată astfel încât numărul persoanelor afectate să fie cât mai redus.

Menționăm totodată că modalitățile de dobândire a terenurilor avute în vedere de RMGC sunt în deplin acord cu prevederile legale, art. 6 din Legea Minelor nr. 85/2003 publicată în Monitorul Oficial al României Partea I, nr. 197/27.03.2003 prevăzând expres modalitățile prin care titularul dobândește dreptul de folosință asupra terenurilor necesare efectuării activităților miniere din perimetrul de exploatare, și anume: „(i) vânzarea-cumpărarea, la prețul convenit de părți; (ii) schimbul de terenuri, însoțit de strămutarea proprietarului afectat și de reconstrucția clădirilor pe terenul nou acordat, pe cheltuiala titularului care beneficiază de terenul eliberat, conform convenției dintre părți; (iii) închirierea terenului pe durată determinată, pe bază de contracte încheiate între părți, (iv) exproprierea pentru cauză de utilitate publică, în condițiile legii; (iv) concesiunea terenurilor” etc.

Potrivit prevederilor art. 11 (1) din Hotărârea Guvernului nr. 918/2002 privind stabilirea procedurii cadru de evaluare a impactului asupra mediului și pentru aprobarea listei proiectelor publice sau private supuse acestei proceduri ("HG nr. 918/2002"), "efectuarea studiului de evaluare a impactului asupra mediului se realizează pe baza îndrumarului prevăzut la art. 8 alin. (1), prin

agenți economici specializați, persoane fizice sau juridice independente de titularul proiectului, și atestați în condițiile legii”.

În conformitate cu Ordinul Ministerului Agriculturii, Pădurilor, Apelor și Mediului nr. 978/2003 pentru aprobarea Regulamentului de atestare a persoanelor fizice și juridice care elaborează studii de evaluare a impactului asupra mediului și bilanțuri de mediu, în art. 3 se menționează expres: “în vederea autorizării în domeniul mediului în conformitate cu legea protecției mediului (“LPM”) numai evaluarea impactului asupra mediului [...] efectuată de părți atestate vor fi luate în considerare de către autoritățile de mediu din România.”

Mai mult, conform prevederilor Anexei nr. 2, partea a II-a, punctul 1 din Ordinul Ministerului Apelor și Protecției Mediului nr. 863/2002 privind aprobarea ghidurilor metodologice aplicabile etapelor procedurii-cadru din studiul de evaluare a impactului asupra mediului (“Ordinul nr. 863/2002”), lucrare elaborată în considerarea unui ghid metodologic corespondent realizat de un grup de experți la cererea Comisiei Europene, raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului trebuie să furnizeze *”informații despre autorul atestat al studiului de evaluare a impactului asupra mediului și al raportului la acest studiu: numele și adresa (persoanei fizice sau juridice), numele, telefonul și faxul persoanei de contact”*.

Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor este abilitat, în baza competențelor sale legale, să decidă dacă este necesară completarea raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului.

2) Față de problematica abordată de dvs., precizăm faptul că RMGC nu este în măsură să se pronunțe asupra unor chestiuni care exced cadrul raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului.

În acest sens, vă rugăm să aveți în vedere următoarele aspecte:

- (i) activitatea de reglementare a unor situații sau raporturi de fapt este atributul exclusiv al statului;
- (ii) retrocedarea unor proprietăți se realizează exclusiv în temeiul unor prevederi legale în cuprinsul cărora se stabilesc atât aspectele de drept material, dar și de drept procesual ce trebuie avute în vedere;
- (iii) competența de soluționare a cererilor formulate de persoanele interesate este stabilită în mod imperativ de lege, ca fiind sarcina autorităților administrative sau, după caz, a instanțelor de judecată.

Cu toate acestea, având în vedere faptul că RMGC și-a manifestat și își manifestă disponibilitatea de a discuta orice aspecte relevante în legătură cu proiectul propus, inclusiv aspecte legate de problematica cuxelor, aducem următoarele precizări.

Potrivit art. 54 din Regulamentul pentru aplicarea art. 264 din Legea minelor de la 28 martie 1929 “cuxa conferă titularului său dreptul de a participa la averea indivizibilă asociației, ea este un efect (titlu) cu valoare nedefinită, cu caracter mobilier și își menține acest caracter și în cazul când toate cuxele asociației se găsesc în posesiunea unei singure persoane.”

Totodată, din dispozițiile art. 50 din Legea minelor de la 28 martie 1929, rezultă că asociația minieră pe bază de cuxe **avea doar un drept de explorare și exploatare** asupra terenurilor și **nu un drept de proprietate**, aceste terenuri fiind deținute în baza unor contracte de concesiune.

Față de natura dreptului conferit de titlul de cuxă – drept de exploatare și nu **drept de proprietate** – nu sunt aplicabile dispozițiile privind măsurile reparatorii prevăzute de Legea 10/2001 privind regimul juridic al imobilelor preluate abuziv în perioada 6 martie 1954-22 decembrie 1989 („Legea 10/2001”) republicată și modificată. Potrivit art. 3 din Legea 10/2001, persoanele fizice au dreptul la despăgubire în cazul în care au deținut **în proprietate imobilele**

preluate abuziv sau în situația în care **dreptul de proprietate** a aparținut unor persoane juridice la care persoanele fizice îndreptățite au deținut calitatea de asociați.

Prin urmare, în oricare din ipotezele prevăzute de Legea 10/2001, o condiție esențială pentru stabilirea dreptului de compensare, este aceea de a justifica un drept de proprietate, fie al persoanei fizice însăși, fie al persoanei juridice la care a fost asociat, asupra bunului preluat de către stat, condiție care nu este îndeplinită în persoana deținătorilor de cuxe.

În măsura în care vor exista reglementări specifice în acest sens, RMGC va lua toate măsurile necesare în vederea respectării dispozițiilor legale imperative.

3) În ceea ce privește Tăul Corna, acesta se află chiar sub halda Cârnic, așadar este direct afectat și, din păcate, nu va putea fi păstrat. De asemenea, trebuie remarcat faptul că Tăul Corna nu este un lac format ca urmare a unor cauze naturale ci un lac creat de mâna omului, pentru care analizele mostrelor de apă au revelat valori excedentare de mercur și seleniu (vă rugăm să consultați Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) – Raport cu privire la apă, pagina 30).

4) Referitor la cele șase imobile monument istoric de care vorbiți dumneavoastră, acestea sunt grupate în jurul primăriei actuale. Acestea, nu vor fi în vecinătatea imediată a vreunui obiectiv industrial major.

În momentul de față este în curs de elaborare, în conformitate cu prevederile legale, Planul de Urbanism Industrial. Prin acest document, în secțiunea de reglementări, se vor stabili și zonele de protecție pentru aceste monumente istorice. De precizat că niciuna dintre casele monument istoric din cuprinsul proiectului propus de către RMGC nu va fi afectată în mod negativ, ci toate cele 41 de case monument istoric vor fi cuprinse într-un complex program de restaurare (vezi Management Plan). Acest program este absolut obligatoriu, dacă dorim ca aceste case, indiferent că se va pune în practică proiectul minier sau nu, să nu dispară în totalitate din cauza stării înaintate de degradare în care se află.

În completare, trebuie să spunem ca în martie 2006 s-a efectuat un studiu referitor la starea fiecărui imobil monument istoric în parte. Acest studiu a fost efectuat de către IPROMIN și Universitatea Tehnică de Construcții București, instituții cu expertiză referitoare la îngrijorarea dumneavoastră. Acest studiu propune măsurile de urgență în ceea ce privește consolidarea acestor imobile. De asemenea, aceleași instituții de mai sus au efectuat un studiu experimental pentru măsurarea vibrațiilor propagate de activitățile de pușcare în zona protejată și în zona acestui grup de case monument istoric din afara zonei protejate. Măsurătorile s-au făcut în cazul unei explozii majore de 3000 kg explozibil, detonați în condiții normale, fără trepte de întârziere sau aplicarea altor tehnologii moderne uzuale în minierul modern.

Pentru cuantificarea efectelor exploziilor de derocare asupra construcțiilor din zona protejată și a altor construcții cu valoare de patrimoniu din afara acesteia, se va implementa un sistem de monitorizare constând într-o rețea fixă de seismografe digitale, cu trei componente amplasate la principalele obiective ce trebuiesc protejate și o rețea mobilă compusă din trei seismografe portabile amplasate pe un profil longitudinal între obiectivul de protejat și focarul exploziilor. În acest fel, tehnologiile de pușcare vor fi continuu armonizate astfel încât să nu se depășească vitezele de oscilație maxime admise la limita imobilului.

Pentru o mai bună înțelegere, vă rugăm, de asemenea, să consultați Anexa „Referat asupra concluziilor studiilor geomecanice realizate pentru determinarea efectelor lucrărilor de derocare asupra construcțiilor din zona protejată”.

Toate cercetările arheologice cu caracter preventiv desfășurate la Roșia Montană începând cu anul 2001 și până în prezent au fost realizate în cadrul Programului Național de Cercetare “Alburnus Maior”, fiind emise, în conformitate cu prevederile legale, autorizații de săpătură arheologică preventivă. Cercetările arheologice sunt coordonate științific de către Muzeul

Național de Istorie a României, la derularea acestora participând un număr de 21 de instituții de specialitate românești și 3 din străinătate, fiind de subliniat aportul esențial adus de către echipa de arheologie minieră de la Universitatea Toulouse „Le Mirail”, condusă de către dr. Beatrice Cauuet. Toate cercetările au fost efectuate conform prevederilor legale în vigoare. Cercetările derulate în fiecare campanie arheologică sunt autorizate de către Ministerul Culturii și Cultelor în baza planului anual de cercetare arheologică aprobat de către Comisia Națională de Arheologie. Astfel, toate perimetrele pentru care s-a aplicat procedura de descărcare de sarcină arheologică au fost investigate.

5) În Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural se precizează (vol. 6, p. 45) că în ceea ce privește zona masivului Orlea este planificată continuarea cercetării arheologice de teren, respectiv într-o zonă cu potențial arheologic presupus sau identificat. De asemenea se specifică faptul că cercetările întreprinse până în acest moment în zona acestui masiv au avut un caracter preliminar. Este important de precizat că în cuprinsul studiului se face precizarea: “Cum dezvoltarea proiectului în zona Orlea este preconizată pentru o dată mai târzie, din anul 2007 investigațiile de arheologie de suprafață se vor concentra în acest perimetru. Astfel, activitățile de construcție implicate de dezvoltarea Proiectului nu vor putea fi inițiate înainte de finalizarea cercetărilor arheologice, desfășurate în conformitate cu prevederile legislative românești și recomandările și practicile internaționale.” (Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, vol. 6, p. 43).

Cercetările arheologice din subteran în masivul Orlea au început în anul 2004, având ca și coordonator pe dr. Beatrice Cauuet, cercetător la Universitatea „Le Mirail” Toulouse. Cu această ocazie a fost descoperită o cameră cu roată hidraulică, cu un sistem hidraulic creat pentru a evacua apa din subteran. Acest ansamblu indentificat în sectorul Păru Carpeni a fost datat în perioada romană și face obiectul unor ample cercetări și a măsurilor speciale de conservare *in situ*, obiectivul nefiind afectat de construcția viitoarei cariere Orlea. Cercetările arheologice de amploare pentru Orlea-suprafață, coroborate cu cercetări în sectorul Orlea – Țarina–subteran, sunt prevăzute, conform EIM, pentru intervalul 2007, probabil până în 2012.

Această situație este posibilă deoarece cariera proiectată pentru masivul Orlea nu se va construi decât în a doua jumătate a perioadei de evoluție a proiectului. Etapizarea și eșalonarea lucrărilor nu înseamnă distrugerea vreunui monument istoric. Conformarea legislației în vigoare susține cele afirmate mai înainte.

În ceea ce privește „caracterul sporadic” al cercetărilor arheologice, putem afirma, fără teama de a greși, că doar dintr-o dorință ce nu are legătură cu realitatea se pot minimiza rezultatele cercetărilor din ultimii 6 ani. Astfel, cercetările arheologice preventive de la Roșia Montană au permis studierea a patru mari necropole de incinerare romane (Tău Corna, Hop-Găuri, Țarina-Jig, Pârâul Porcului), a unor incinte sacre (valea Nanului), a unor edificii publice (Hăbad, Carpeni), și a unui monument funerar circular (Tău-Găuri). Pentru detectarea posibilelor structuri de habitat s-au folosit fotografia aeriană (1984, 2000, 2004) și studiile arheomagnetometrice și de rezistivitate electrică. Pentru buna gestionare a unităților de cercetare și implicit a descoperirilor arheologice s-au folosit 4 imagini satelitare (o imagine satelitară de arhivă SPOT Pancromatic (10 m) din anul 1997; 2 imagini satelitare de arhivă LANDSAT 7 MS (30 m) din anul 2000, 2003; o imagine satelitară programare prioritară SPOT 5 SuperMode color (2,5 m rezoluție) din 19 iulie 2004), toate datele fiind integrate într-un amplu proiect GIS, dublat de o bază de date MS Access 2000.

Cercetarea arheologică s-a desfășurat prin sondarea tuturor zonelor accesibile și în același timp propice locuirii umane, ținându-se cont de informații bibliografice și de observațiile făcute în cursul campaniilor periegetice, de analizele magnetometrice, de studiile de rezistivitate electrică și de datele zborurilor fotogrametrice. Sistematizarea cercetărilor s-a produs acolo unde realitățile arheologice au impus-o. Nicio altă situație similară nu poate fi menționată în contextul cercetării arheologice din România ultimilor 50 de ani. Valorificarea științifică pune până acum la dispoziția cercetătorilor și a publicului larg primele 3 volume din seria Alburnus Maior, alte 12 volume urmând a fi publicate în anii viitori. Așadar, în baza prevederilor legale în

vigoare, un investitor, oricare ar fi acesta, are obligația să asigure resursele financiare pentru efectuarea cercetărilor de arheologie preventivă și a unor studii conexe de patrimoniu. Aceasta este o obligație legală pe care S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. și-a asumat-o deplin, din anul 2000 și până în prezent.

Scopul declarat al RMGC este acela de a asigura condițiile necesare cercetării, înregistrării, protejării și valorificării publice a patrimoniului cultural din zona Roșia Montană, în conformitate cu prevederile Legii 378/2001 -revizuită prin Legea 462/2003, respectiv Legea 258/2006, referitoare la protecția patrimoniului arheologic -, și ale Legii 422/2001, revizuită prin Legea 259/2006, referitoare la protejarea monumentele istorice.

Studiile de arheologie minieră în România sunt o premieră în acest moment, Roșia Montană fiind primul sit din țara noastră unde se desfășoară astfel de cercetări de către o echipă cu expertiza necesară. Toate cercetările au fost efectuate conform prevederilor legale în vigoare. Cercetările derulate în fiecare campanie arheologică sunt autorizate de către Ministerul Culturii și Cultelor în baza planului anual de cercetare arheologică aprobat de către Comisia Națională de Arheologie.

Informații de detaliu asupra descoperirilor arheologice întâmplătoare și a cercetărilor arheologice preliminare (de suprafață și subteran) din zona masivului Orlea au fost publicate în Studiul de Impact asupra Mediului pentru Proiectul Roșia Montană, vol. 6 – Studiu de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural, Anexa I, p. 219-222.

În masivul Orlea a fost amenajat în cursul anilor `80 un Muzeu al Mineritului la Roșia Montană. În acest sens, în acest perimetru minier s-au amenajat o serie de galerii aflate într-o stare bună de conservare, care au fost separate prin ziduri de beton de lucrările miniere moderne prin care erau accesibile. Ca și lucrările miniere din Cârnic, precum și din celelalte sectoare miniere de la Roșia Montană, galeriile din Orlea au profil trapezoidal caracteristic. De asemenea, și aceste lucrări antice au avut de suferit de-a lungul timpului „remodelări” succesive, respectiv reluări miniere în scopul exploatării unor noi rezerve de minereu. Aceste activități miniere au condus la distrugerea unei părți a acestor vestigii antice. Mai mult, starea lor de conservare se degradează accentuat mai ales în urma activității miniere recente care a folosit abaterea prin perforare – pușcare, ceea ce a condus la destabilizarea rocilor și accentuarea degradării vestigiilor miniere subterane. Îndepărtarea rambleului din lucrările miniere antice din cursul cercetărilor arheologice miniere, reprezintă un alt factor care contribuie la fragilizarea lucrărilor miniere antice. Degradarea stării de conservare a vestigiilor miniere din toate epocile este accentuată și de închiderea exploatării miniere conduse de Minvest (1 iunie 2006), care asigura, e drept că la un nivel minim, drenajul de ansamblu al sistemului de galerii al minei de la Roșia Montană. Închiderea activității miniere, care în conformitate cu normele naționale în vigoare implică un spectru extrem de larg de măsuri de conservare, s-a tradus la Roșia Montană doar printr-o stopare a activității extractive, mina fiind pur și simplu abandonată. După numai câteva luni de abandon, principala cale de drenare a apelor de mină, respectiv galeria Sf. Cruce din Orlea, se află într-o stare critică, apele de mină colmatând de fapt căile de drenare lungi de mai mulți kilometri. În cazul în care acest patrimoniu minier va fi doar „înghețat”, fără a se organiza măsuri de întreținere, în scopul conservării lui pentru generațiile viitoare, rezultatul va fi dezastruos, iar ceea ce încă mai există va dispărea ca urmare a surpărilor și inundațiilor din subteran. Un exemplu edificator în acest sens îl constituie din păcate, „treptele romane” de la Brad (vestigii miniere de epocă romană cuprinse de asemenea în Legea 5/2000), unde după ce s-au stopat lucrările de întreținere, acestea au devenit practic inaccesibile.

În conformitate cu Lista Monumentelor Istorice publicată în Monitorul Oficial Nr. 646 bis, din data de 16.07.2004 în cuprinsul viitoarei zone de dezvoltare industrială din masivul Orlea sunt clasate ca monumente istorice, două situri arheologice, respectiv: Așezarea romană de la Alburnus Maior, Zona Orlea (cod LMI AB-I-m-A-00065.01) și Exploatarea minieră romană de la Alburnus Maior, Masivul Orlea (AB-I-m-A-00065.02).

Conform prevederilor Legii 422/2001, completată de Legea 259/2006, este posibilă aplicarea legală a procedurii de declasare în contextul descărcării de sarcină arheologică în cazul siturilor arheologice, conform avizului Comisiei Naționale de Arheologie din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor. În accepțiunea legii, descărcarea de sarcină arheologică este procedura prin care se confirmă că un teren în care a fost evidențiat patrimoniu arheologic poate fi redat activităților umane curente (Legea 258/2006, art. 5, paragraf (2)). Astfel, este adevărat că RMGC intenționează să exploateze în faza a doua de dezvoltare a proiectului său zăcămintele auro-argintifere din zona masivului Orlea. Tot în baza prevederilor Legii 258/2006, art. 7, lit. a), investitorul are obligația să finanțeze „stabilirea, prin studiul de fezabilitate al investiției și prin proiectul tehnic, a măsurilor ce urmează să fie detaliate și a necesarului de fonduri pentru cercetarea preventivă sau supravegherea arheologică, după caz, și protejarea patrimoniului arheologic sau, după caz, descărcarea de sarcină arheologică a zonei afectate de lucrări și aplicarea acestor măsuri.”

Prin urmare, această intenție de a dezvolta cariera din masivul Orlea se poate materializa doar după efectuarea unor cercetări arheologice preventive – de suprafață și subteran – care să ofere date exhaustive asupra sitului roman din zona Orlea. Așa cum se cunoaște, – vezi fișa de sit arheologic din Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural din cadrul Raportului SIM, respectiv Anexa I - Fișe de evidență arheologică a siturilor identificate la Roșia Montană, fișa de sit nr. 9 – Orlea, p. 219-222 –, în acest perimetru nu s-au desfășurat cercetări arheologice, respectiv studii de specialitate care să determine în detaliu caracteristicile și distribuția spațială a vestigiilor de patrimoniu arheologic din această zonă. Prin urmare, RMGC și-a luat angajamentul de a finanța în perioada 2007 – 2012 un program de cercetări arheologice preventive, desfășurat de către specialiști abilitați. În baza analizei rezultatelor acestor cercetări se va putea apoi decide aplicarea sau nu a procedurii de descărcare de sarcină arheologică. Nu există prevederi legale care să interzică desfășurarea cercetărilor arheologice cu caracter preventiv în cazul zonelor cu patrimoniu arheologic reperat, așa cum este cazul zonei Orlea.

Cum dezvoltarea Proiectului în zona Orlea este preconizată pentru o dată mai târzie, din anul 2007 investigațiile de arheologie preventivă se vor concentra în acest perimetru. Astfel, activitățile de construcție implicate de dezvoltarea proiectului în această zonă, nu vor putea fi inițiate înainte de finalizarea cercetărilor arheologice, desfășurate în conformitate cu prevederile legislative românești și recomandările și practicile internaționale.

6) În proiectul propus de către RMGC, Piatra Corbului nu este afectată și are o zonă de protecție de peste 5 hectare. În Planul de Urbanism Industrial vor fi enunțate și reglementările privind această zonă protejată. De asemenea, vor fi luate toate măsurile tehnice de minimizare a impactului pe parcursul fazelor operative ale exploatarei în apropierea acestei zone, astfel încât integritatea acesteia să nu aibă de suferit.

Piatra Corbului, aceasta este încadrată conform Legii 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate (publicat în Monitorul Oficial nr.152 din 12 aprilie 2000) la secțiunea Zone naturale protejate de interes național și monumente ale naturii, punctul 2.83.

În același timp, ca rezultat al cercetărilor arheologice efectuate la Roșia Montană prin Programul Național de Cercetare Alburnus Maior, finanțat în conformitate cu prevederile legale de către RMGC, Piatra Corbului a fost declarată zona protejată și din punct de vedere arheologic (Monitorul Oficial Nr. 646 bis, din data de 16.07.2004, poziția 146).

7) Contrar celor susținute de opozanții proiectului minier, nimeni nu dorește distrugerea de biserici, monumente sau cimitire. Acest tip de discurs constituie o retorică pe care opozanții proiectului minier o practică atunci când argumentele lor împotriva acestui proiect sunt epuizate. Principiul nostru nu este ca oferind beneficii economice (locuri de muncă, standarde de viață înalte etc.) să cerem comunității renunțarea la ceea ce constituie valorile sale centrale, morale. Noi credem că nu trebuie să contrapunem dezvoltarea economică spiritualității și valorilor tradiționale.

Exhumările efectuate pînă acum la Roșia Montană s-au făcut la solicitarea membrilor familiilor, iar reinhumările, în locațiile indicate de aceeași aparținători. În aceeași măsură trebuie precizat faptul că aceste deshumări au fost făcute în deplină concordanță cu prevederile Ordinului nr. 536 din 23/06/1997, *publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 140 din 03/07/1997*, referitor la aprobarea *Normelor de igienă și a recomandărilor privind mediul de viață al populației*, Art. 151 și 154.

În ceea ce privește limitele de timp legale la care sunt permise aceste activități Art.151 al Ordinului 536/1997 spune că "Exhumarea cadavrelor se poate face după minimum un an de la data înhumării și numai în perioada 1 noiembrie - 31 martie; după 7 ani de la deces osemintele pot fi deshumate în orice perioadă a anului, fără avizul organului sanitar".

Referitor la stramutarea unor întregi cimitire, Art. 154 al Ordinului 536/1997 spune că "Desființarea și schimbarea destinației unui cimitir se face numai după 30 de ani de la ultima înhumare și după strămutarea tuturor osemintelor. Desființarea cimitirelor înainte de acest termen se face numai cu avizul inspectoratului de poliție sanitară și medicină preventivă județean."

Compania este conștientă de faptul că aceasta este o problemă sensibilă pentru comunitate. Legislația românească stabilește metodele acceptate privind exhumarea rămășițelor și reinhumarea acestora [1], compania obligându-se să le respecte întocmai.

Un număr de 410 morminte, dintr-un total de 1905 morminte, situate în zona de dezvoltare industrială a viitorului proiect minier și în cadrul Zonei Protejate-Centru Istoric Roșia Montană, vor fi relocalate. Aproximativ 13 ha au fost alocate la Piatra Albă pentru cimitire. Oriunde mormintele existente vor trebui strămutate sau dacă familia va solicita acest lucru, va fi organizată o slujbă de către un preot atât la deschiderea mormântului, cât și pentru înmormântarea ulterioară. Toate cheltuielile legate de strămutarea mormintelor și de ceremoniile aferente vor fi suportate de către RMGC. Un membru al echipei arheologice independente va fi prezent pe durata efectuării exhumărilor pentru a supraveghea orice posibilă descoperire arheologică semnificativă. Mormântul eroului local Simion Balint nu va fi direct afectat de Proiect. Accesul la acest mormânt va fi menținut pe durata Proiectului, deși există posibilitatea ca accesul să fie restricționat periodic din motive de siguranță.

Mutarea mormintelor afectate se va face numai în conformitate cu prevederile legale, în acord cu dorințele moștenitorilor direcți sau a celor care au grijă de aceste morminte, și, evident numai sub îndrumarea Bisericii. Nici un mormânt din Roșia Montană nu va fi mutat fără să fie respectate criteriile și autoritățile morale și de drept mai sus menționate.

În afara acestui aspect însă, tocmai pentru că am avut și avem în vedere importanța și încărcătura de semnificații pe care cimitirele și mormintele o au în viața unei familii și a unei comunități, în viața fiecăruia dintre noi, dorim să vă comunicăm faptul că am încercat să căutăm soluții prin care afectarea cimitirelor să fie minimă, lucru care a fost posibil pentru o parte a acestora. Pentru cele însă pentru care nu am găsit altă soluție, acest lucru se va face cu cooperarea comunităților religioase și a familiilor, cu toată grija și cu tot respectul convenit acestor situații.

În cele mai multe dintre cazuri, soluția asupra căreia am căzut de acord împreună cu familiile și sub îndrumarea preotului, a fost să mutăm rămașițele sufletești în cimitirul din localitatea în care familia s-a mutat.

În contradicție cu poziția Bisericii Ortodoxe față de proiect sunt însă, locuitorii Roșiei Montane, enoriași ai bisericii ortodoxe, greco-catolice și ai altor culte, ce susțin într-o proporție covârșitoare (în jur de 95%) proiectul minier propus de compania noastră. Acest lucru, presupune construirea de noi biserici în noile localități, precum și relocarea mormintelor acolo unde este cazul. Cu siguranță aceste lucruri nu au fost cunoscute de către Sinodul Bisericii Ortodoxe în momentul în care a fost făcută publică poziția sa. Niciodată Biserica Ortodoxă nu a fost împotriva enoriașilor săi (sondajele de opinie arătând clar că este instituția cu cea mai mare

credibilitate în rândul populației), suntem siguri că nu va fi nici de data aceasta și îi va urma așa cum a făcut-o de-a lungul secolelor.

8) Referitor la întrebarea formulată cu privire la galeriile de la Roșia Montană răspundem că nu este în nici un caz vorba de distrugerea necondiționată a acestor galerii fără efectuarea în prealabil a unor studii complexe și luarea unor măsuri adecvate. Ne aflăm însă în fața unui relativ paradox, anume că, în lipsa cercetării, datorită stării lor de conservare și a naturii acestui tip de vestigii, existența fizică a galeriilor romane ar fi amenințată iar, pe de altă parte, orice cercetare arheologică presupune, mai mult sau mai puțin distrugerea iremediabilă a unui context arheologic pentru salvarea informației. Cercetarea de acest tip – cunoscută sub denumirea de cercetare arheologică preventivă/de salvare - se face însă, peste tot în lume, în conexiune cu interesul economic pentru anumite zone, iar costurile acesteia ca și costurile de punere în valoare și întreținere a zonelor păstrate, sunt asigurate de cei care fac investiția, realizându-se un parteneriat public–privat în sensul protejării patrimoniului cultural, conform prevederilor Convenției europene de la Malta (1992), cu privire la protejarea patrimoniului arheologic.

Până în anul 1999 galeriile romane de la Roșia Montană nu au fost studiate de către specialiști în domeniul arheologiei miniere, deși existența lor era cunoscută de mai bine de 150 de ani. Practic acest tip de vestigii arheologice erau înainte de anul 2000 o necunoscută din perspectiva unei abordări științifice, referirile legate de acestea fiind de cele mai multe ori empirice.

Cercetările de arheologie minieră efectuate - începând din anul 1999 și până în prezent - de către o echipă specializată pluridisciplinară de la Universitatea Toulouse „Le Mirail” (Franța) coordonată de către dr. Beatrice Cauuet, au avut în vedere realizarea – în premieră în România – a unui studiu de detaliu asupra acestui tip de vestigii arheologice, respectiv galeriile miniere vechi, de epocă antică și nu numai. Principalele concluzii ale studiilor și cercetărilor de arheologie minieră desfășurate din 1999 și până în prezent, sunt:

- în cadrul sitului Roșia Montană au fost puși în evidență aproximativ 7 km de lucrări miniere antice, acestea nefiind structuri continue, ci tronsoane și porțiuni de lucrări miniere răspândite în aproape toate perimetrele miniere din cadrul zăcămintului;
- în cadrul zonelor protejate, conturate actualmente în perimetrul proiectului minier Roșia Montană, respectiv Cătălina Monulești, Lety - Coș, Piatra Corbului și Păru Carpeni, au fost puse în evidență majoritatea tipurilor de lucrări miniere care există și în celelalte sectoare miniere care vor fi afectate totuși, după cercetarea lor, de către proiectul minier, respectiv în zona masivului Cârnic;
- studiile de arheologie minieră din masivele Cetate și Cârnic au arătat că lucrările miniere antice sunt deja afectate, fiind desfigurate în proporții variabile de lucrările miniere realizate în epocile ulterioare, în special de cele executate începând cu secolul al XVIII-lea și până în 2006;
- impactul antropoc din mediul subteran (reexploatare minieră), dar și cel natural (surpări, inundări, curgeri de noroi, prăbușiri) au determinat ca, în prezent, lucrările miniere antice să se găsească în diferite stadii de conservare;
- este necesară continuarea investigațiilor de arheologie minieră în zona masivelor Orlea și Țarina în perioada viitoare;
- este necesară continuarea lucrărilor de cercetare și conservare în zonele Păru-Carpeni (aici a fost descoperit un sistem roman de drenare a apelor de mină, descoperire unică în Europa în acest moment, după cele similare din peninsula Iberică din anii '30 ai secolului trecut) și Cătălina Monulești.

De asemenea, trebuie să menționăm că aceste lucrări au o distribuție spațială fragmentară, fiind intersectate de numeroase lucrări miniere ulterioare antichității, iar uneori pot fi recunoscute de specialiști numai prin resturile de pereți, talpă sau vatră antică, din cadrul unor lucrări miniere moderne și recente. În ceea ce privește cuantificarea lungimii lucrărilor miniere antice din perimetrele miniere de la Roșia Montană, în studiul de impact sunt precizate următoarele valori:

- 5 km în masivele Cetate și Cârnic;
- peste 4 km în masivul Cârnic;
- 0 în masivul Cârnicel;

- neprecizat în sectorul Carpeni-Păru Carpeni (cercetările sunt în curs);
- neprecizat în sectorul Coș (cercetările sunt în curs);
- 127 m în sectorul Hăbad;
- 0 în sectorul Jig-Văidoaia;
- 1,5 km în sectorul Țarina-Orlea (cercetările sunt în curs).

Nu s-a prezentat încă o cuantificare pentru sectoarele miniere Păru Carpeni și Coș, întrucât ambele sectoare sunt clasificate ca zone protejate, astfel încât ele nu vor fi afectate de proiectul minier. Același statut îl are și sectorul Piatra Corbului din masivul Cârnic, sector minier în care se vor păstra *in situ* lucrări miniere antice săpate cu focul dar și cu dalta și ciocanul.

Studierea acestor structuri a însemnat, așadar, mai buna lor cunoaștere și a determinat, în aceeași măsură, luarea unor decizii pertinente și bine fundamentate în ceea ce privește conservarea și punerea lor în valoare. În baza rezultatelor cercetărilor efectuate până acum (respectiv finalizate pentru masivele Cetate, Cârnic, Jig și în curs de desfășurare în masivul Orlea) s-a luat decizia conservării și punerii în valoare a următoarelor zone cu lucrări miniere vechi:

- în masivul Cârnic – exploatări antice de suprafață și subteran din zona Piatra Corbului, din zona de sud-vest a masivului;
- în masivele Lety – Coș – galeria Cătălina Monulești, inclusiv un sistem roman de drenare a apelor de mină;
- în masivul Văidoaia - vestigiile exploatărilor antice de suprafață din zona central sudică a masivului;
- în masivul Orlea – sectorul minier Păru-Carpeni, inclusiv un sistem roman de drenare a apelor de mină și porțiunile de exploatare minieră antică drenate de acesta.

De asemenea, trebuie spus că galeria Cătălina Monulești va fi organizată ca muzeu subteran, galeriile antice și medievale fiind conservate *in situ*. Suplimentar, aici vor fi reconstruite, în scara 1:1 sub formă de reconstituiri fidele, acele porțiuni de galerii a căror tipologie nu a fost surprinsă în original în acest sector, urmând o practică general acceptată și recunoscută în multe cazuri în Europa.

Informații de detaliu asupra problematicii complexe a studiului lucrărilor miniere vechi de la Roșia Montană și a rezultatelor acestor cercetări sunt disponibile în Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectul Roșia Montană, vol. 6 – Studiu de condiții inițiale, p. 26, 32-53, 79-105.

În cadrul viitorului Muzeu al Mineritului de la Roșia Montană se vor păstra *in situ*, atât lucrări miniere antice (galerii, șantiere de exploatare, etc.) săpate cu dalta și ciocanul, dar și cu focul, din perimetrele miniere Cătălina Monulești, Coș, Piatra Corbului și Păru Carpeni, cât și instalații miniere antice, cum sunt roțile hidraulice de drenaj din sectorul Păru Carpeni. În acest sens, deja au fost delimitate și sunt considerate ca și zone protejate, sectoarele miniere Lety – Coș (galeria Cătălina Monulești având deja statut de monument istoric în Lista Monumentelor Istorice 2004), Piatra Corbului (având deja statut de monument istoric în Lista Monumentelor Istorice 2004) și Păru-Carpeni (perimetru încă în curs de cercetare), astfel încât, aceste sectoare miniere nu vor fi afectate de viitoarele lucrări ale proiectului minier Roșia Montană. Lucrările miniere antice, dar și cele moderne și recente din zonele sus menționate, vor fi amenajate astfel încât să se asigure în continuare condiții optime desfășurării cercetărilor de specialitate, precum și accesul publicului larg în condiții de siguranță în zonele în care specialiștii vor decide că acest lucru este posibil.

Pentru informații de sinteză asupra istoricului cercetărilor și al principalelor descoperiri legate de galeriile istorice de la Roșia Montană, precum și pentru a cunoaște concluziile specialiștilor în această chestiune, vă rugăm să consultați anexa intitulată „Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia

Nici una dintre galeriile miniere romane sau vreunul dintre vestigiile componente sau structurile construite din perimetrul siturilor de la Roșia Montană, nu sunt înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO.

În ceea ce privește tronsoanele de galerii vechi din partea de sud a masivului Cârnic, după studierea lor integrală și ținând cont de dificultatea accesului în acest perimetru, de gradul de conservare a acestor vestigii, de natura și de distribuția acestora, cât și de faptul că astfel de lucrări mai sunt cunoscute și în alte zone din cele menționate mai sus, s-a constatat că acestea sunt foarte dificil de amenajat pentru public. S-au întâmpinat greutăți considerabile în ceea ce privește asigurarea condițiilor de siguranță și de întreținere a accesului în aceste galerii, în primul rând pentru specialiști și cu atât mai dificilă și lipsită de fezabilitate apare această opțiune în eventualitatea amenajării accesului public.

Astfel, situația actuală arată clar că în cea mai mare parte lucrările miniere antice din masivul Cârnic, dar și din celelalte sectoare miniere, sunt accesibile, în condiții dificile, doar specialiștilor, fiind practic aproape inaccesibile publicului larg. Mai mult, normele de securitate ce reglementează desfășurarea activităților publice de vizitare în muzeele din Uniunea Europeană și care vor fi adoptate și în România, nu sunt compatibile cu transformarea integrală a galeriilor romane, expuse în permanență unor factori de risc ridicat, într-un spațiu public destinat turiștilor. Subliniem însă faptul că vor exista porțiuni consistente de galerii romane care vor fi păstrate *in situ*, așa cum s-a precizat anterior. Ca o măsură de minimizare a acestui impact, pe lângă cercetarea deplină și publicarea rezultatelor acestei cercetări, specialiștii au considerat că este necesară realizarea unui model grafic tridimensional al acestor structuri, cât și realizarea unor replici la scara de 1:1 a acestora în cadrul viitorului muzeu al mineritului care va fi construit în curând la Roșia Montană.

Ca o alternativă s-a avut în vedere și elaborarea unui studiu de specialitate prin care s-au făcut estimări financiare legate de conservarea integrală și punerea în circuit turistic a galeriilor situate în Masivul Cârnic. Astfel, trebuie precizat că investițiile necesare pentru amenajarea și întreținerea unui circuit public de vizitare în acest masiv se ridică la un nivel nejustificabil economic (vezi în anexă broșura informativă intitulată *Evaluarea costurilor lucrărilor de amenajare a rețelelor miniere istorice din masivul Cârnic* elaborată în colaborare de către firmele britanice Gifford, Geo-Design și Forkers Ltd.).

Pentru zona masivului Orlea (singura în care sunt clasate în prezent vestigii miniere antice, conform Listei Monumentelor Istorice 2004), cercetările efectuate până în prezent au avut caracter preliminar. Cercetarea de detaliu a acestei zone este planificată pentru perioada 2007-2012, iar la finalizarea acestor cercetări vor putea fi luate – conform prevederilor legale în vigoare – măsurile care se impun: –fie conservarea *in situ* a unor tronsoane, fie aplicarea procedurii de descărcare de sarcină arheologică a unora dintre acestea. Informații de detaliu asupra descoperirilor arheologice întâmplătoare și a cercetărilor arheologice preliminare (de suprafață și subteran) din zona masivului Orlea, au fost publicate în Studiul de impact asupra mediului pentru proiectul Roșia Montană, vol. 6 – *Studiu de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural*, Anexa I, p. 219-222. Amintim că în cadrul studiului se face precizarea: “Cum dezvoltarea Proiectului în zona Orlea este preconizată pentru o dată mai târzie, investigațiile de arheologie de suprafață se vor concentra în acest perimetru începând cu 2007”. Astfel, activitățile de construcție implicate de dezvoltarea Proiectului, nu vor putea fi inițiate înainte de finalizarea cercetărilor arheologice, desfășurate în conformitate cu prevederile legislative românești și recomandările și practicile internaționale.” (*Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural*, vol. 6, p. 43).

Menționăm că implementarea proiectului minier nu presupune distrugerea necondiționată a galeriilor din zona Roșia Montană, ci în elaborarea proiectului s-a ținut pe deplin cont de existența acestei categorii aparte de vestigii arheologice. Astfel, au fost efectuate în prealabil, cercetări și studii complexe și în baza concluziilor acestora au fost adoptate măsuri adecvate. După cum rezultă din rapoartele și publicațiile specialiștilor, galeriile romane de la Roșia Montană sunt importante, dar nu unice. Astfel, un repertoriu al siturilor miniere antice de pe

teritoriul Transilvaniei și Banatului – realizat în contextul elaborării Studiului de Impact asupra Mediului pentru proiectul Roșia Montană - susține aserțiunea potrivit căreia este dificilă atribuirea deplină a caracterului de unicat pentru situl de la Roșia Montană, cel puțin din perspectiva istoriei exploatărilor romane pe cuprinsul Imperiului și în particular în provincia Dacia. Existența a cel puțin 20 de situri cu caracteristici relativ similare - dintre care unele precum Ruda Brad, Bucium–zona Vâlcoi Corabia și zona Haneș–Almașul Mare, au oferit deja date certe asupra unui potențial arheologic comparabil într-o anumită măsură celui al anticului *Alburnus Maior* –, vin să nuanțeze în mare măsură determinarea valorii de unicitate a acestui sit.

În concluzie, referitor la întrebarea formulată, dumneavoastră vă putem răspunde că nu este în nici un caz vorba de distrugerea necondiționată a galeriilor romane de la Roșia Montană. Ne aflăm însă în fața unui relativ paradox, anume că în lipsa cercetării, datorită stării lor de conservare și a naturii acestui tip de vestigii, existența fizică a galeriilor romane ar fi amenințată. Cercetarea de acest tip – cunoscută sub denumirea de cercetare arheologică preventivă/de salvare – se face însă, peste tot în lume, în conexiune cu interesul economic pentru anumite zone, iar costurile acesteia, ca și costurile de punere în valoare și întreținere a zonelor păstrate sunt asigurate de cei care fac investiția, realizându-se un parteneriat public–privat în sensul protejării patrimoniului cultural, conform prevederilor Convenției europene de la Malta (1992) cu privire la protejarea patrimoniului arheologic.

Ținând cont de importanța patrimoniului cultural de la Roșia Montană și de prevederile legale în vigoare, S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. a alocat în perioada 2001-2006 un buget pentru cercetarea patrimoniului de peste 10 milioane USD. Mai mult decât atât, ținând cont de rezultatele cercetărilor, de opiniile specialiștilor și deciziile autorităților competente, bugetul prevăzut de către companie pentru cercetarea, conservarea și restaurarea patrimoniului cultural al Roșiei Montane în viitorii ani, în condițiile implementării proiectului minier, este de 25 de milioane de dolari, așa cum a fost făcut public în Studiul de impact asupra mediului în mai 2006 (vezi *Raport la studiul de impact asupra mediului*, vol. 32, *Plan de management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană*, p. 78-79). Astfel, se are în vedere continuarea cercetărilor în zona Orlea, dar în special crearea unui **Muzeu modern al Mineritului** cu expoziții de **geologie, arheologie, patrimoniu industrial și etnografic**, precum și amenajarea accesului turistic în galeria **Cătălina-Monulești** și la monumentul de la **Tăul Găuri**, cât și **conservarea și restaurarea celor 41 de clădiri monument istoric și a zonei protejate Centru Istoric Roșia Montană**.

Pentru informații asupra istoricului cercetărilor și al principalelor descoperiri legate de galeriile istorice de la Roșia Montană, precum și pentru a cunoaște concluziile specialiștilor în această chestiune, dar și evaluările făcute pentru realizarea unui traseu turistic dedicat structurilor miniere istorice din masivul Cârnic sau opiniile formulate în anul 2004 de către Edward O'Hara, raportor pe probleme de patrimoniu al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, vă rugăm să consultați anexele intitulate *Informații cu privire la patrimoniul cultural al Roșiei Montane și gestionarea acestuia* și *Evaluarea costurilor lucrărilor de amenajare a rețelelor miniere istorice din masivul Cârnic*, precum și versiunea anexată, în limba română a "Raportului O'Hara".

9) Dintre cele mai semnificative exemple referitoare la transformarea unor foste zone miniere în atracții turistice pot fi amintite: Parcul minier de la Rio Tinto, Huelva, Spania (organizat pe bazele unei foste mari exploatări de cupru); Parcul turistic Cap'Découverte, regiunea Midi-Pyrénées, Franța (organizat pe bazele unei foste mari exploatări de cărbune); Big Pit - Muzeul Național al Cărbunelui, Blaenafon, Torfaen, Wales, Marea Britanie; muzeele miniere din Cehia de la Příbram, Hradek - Kutna Hora, Okd Landez, Ostrava; seria de muzee miniere cu circuite subterane din Slovenia de la Predil, Velenje, Idrija, Mežica etc.; seria de muzee miniere cu circuite subterane din Germania, de la Kupferberg, Goldkronach, Kali - Holungen/Schacht, Bad Ems, Frankenwald, acestea fiind doar câteva din numeroasele muzee cu tematică legată de minerit și istoria mineritului existente în Europa. De asemenea există numeroase exemple similare în Statele Unite, Canada și Australia

Pentru detalii legate de Conventii ale Patrimoniului /Peisajului European va rugam consultati Anexa 1 la acest Raport - *Informatii cu privire la Patrimoniul Cultural si Managementul acestuia.*

10) În prezent, făcând parte din raportul studiului de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIM), Fundația Roșia Montană își redefinește rolul și orientarea. Activitățile Planului de dezvoltare durabilă a comunității, care au fost concepute inițial ca aflându-se sub tutela Fundației (activități orientate către afaceri: incubator de afaceri, centru de consiliere pentru afaceri, facilitate de micro-finanțare, precum și activități sociale: centru de pregătire și instruire) au fost promovate independent, prin parteneriate și cu participarea comunității, în privința luării deciziilor – o modalitate de preferat pentru promovarea programelor de dezvoltare socială și economică.

În continuare, Fundația își va îndrepta atenția asupra problemelor de păstrare a moștenirii patrimoniului cultural, forma finală a programelor urmând a fi stabilită împreună cu comunitatea.

În ceea ce privește politica pe baza căreia compania își ghidează eforturile de dezvoltare durabilă, Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) nu se consideră principalul furnizor, ci un partener. Implicarea comunității este considerată ca punct de pornire, urmând ca de-a lungul timpului, pe măsură ce comunitatea își creează capacitatea de a derula programele pe cont propriu, compania să transfere controlul asupra programelor înființate în prezent, comunității și instituțiilor ei.

Answer to Contestation 1350

RMGC has fully taken these issues into consideration in the development of the comprehensive detailed Environmental Impact Assessment (EIA) for the Roșia Montană project. Our specific response to Contestation No. 1350 is as follows:

1) In response to your proposal regarding a map indicating the private properties already bought by RMGC in Roșia Montană, we would like to inform you about the followings: A “current” map of property ownership in Roșia Montană would require almost constant updating. Consequently, RMGC issues quarterly reports that indicate the percentage of properties it has acquired in the sections of Roșia Montană that will be affected by the mining project. RMGC’s quarterly statements are available on our website (please see Plan M – Cultural Heritage Management Plan, Exhibit 02 - Ownership map).

According to the relevant legal provisions, the interested public may submit justified proposals regarding the environmental impact assessment. Art. 44 (3) of Order no. 860/2002 on the environmental impact assessment and the issuance of the environmental permit procedure stipulates to this end that *“based on the results of the public debate, the relevant authority for the environmental protection evaluates the grounded proposals/comments of the public and requests the titleholder the supplementation of the report to the environmental impact assessment study with an annex containing solutions to the issues raised by the public”*.

As the statement of the attendant to the public consultations identifies and specifies no problems in regard of the project initiated by RMGC, subject to the environmental impact assessment procedure, RMGC is not in a position to answer and does not have the capacity to make any comments to this end.

Nonetheless, considering that RMGC has expressed its full availability to discuss any issues relevant for the proposed project, please note that:

When acquiring the private property land necessary for the development of Roșia Montană Project, RMGC’s approach is primarily based on the principle of a “willing seller-buyer”. To this end, RMGC provided fair compensation packages for the affected inhabitants of the impacted area, in full compliance with the World Bank policies in this field, as detailed in the Relocation and Resettlement Action Plan developed by RMGC, which may be found on the company’s official website.

Moreover, the design and location of the Project’s facilities were established such as to maintain the number impacted persons as small as possible.

As regards the methods for the acquisition of the land contemplated by RMGC, these are in full compliance with the legal provisions, art. 6 of the Mining Law no. 85/2003 published in the Romanian Official Gazette, Part I, no. 197/27.03.2003 expressly providing the means by which the titleholder obtains the right of use over the land necessary for the performance of the mining activities in the mining perimeter, namely: *“(i) sale-purchase of the land and, as the case may be, of the constructions built thereon, for the price agreed upon by the parties; (ii) the land exchange, with the relocation of the affected owner and the reconstruction of the buildings on the newly granted land, on the expense of the titleholder benefiting of the cleared land, as per the convention between the parties; (iii) renting of the land for an unlimited period of time, based on agreements concluded between the parties, (iv) expropriation for cause of public utility, as per the law; (v) land concession”*, etc

Based on the provisions of art. 11 (1) of Government Decision no. 918/2002 on the setting of the framework-procedure for environmental impact assessment and for the approval or the list of public and private projects subject to this procedure (“GD no. 918/2002”), *“the environmental impact assessment study shall be made based on the guidance provided at art. 8 (1), through*

specialized economic agents, whether natural or legal persons independent of the project holder and certified under the law”.

In accordance with the Order no. 978/2003 of the Ministry of Agriculture, Forests, Waters and Environment for the approval of the Regulation for the certification of natural and legal persons drafting environmental impact studies and environmental balances, art. 3 expressly mention “*for the authorization in the environmental area in accordance with the law on environment protection (“LPM”) only the assessment of the environmental impact [...] made by certified parties shall be considered by the Romanian environmental authorities.*”

Furthermore, under Annex no. 2, part II, item 1 of Order no.863/2002 of the Ministry of Waters and Environment Protection on the approval of the methodological guidance applicable to the steps of the framework-procedure in the study for environmental impact assessment (“Order no.863/2002”), document drafted for the consideration of a corresponding methodological guide made by a group of experts on the request of the European Commission, the report to the study for environmental impact assessment must provide “*information on the certified author of the study for the environmental impact assessment and of the report to this study: name and address (of the natural or legal person), name, phone and fax number of the contact person*”.

The Ministry of the Environment and Waters Management has the capacity, based on the legal competences hereof, to decide whether it is necessary to supplement the report for the study on the environmental impact assessment.

2) Regarding the issues approached by you, we mention the fact that RMGC is not in the position to provide an answer regarding certain issues, which go beyond the subjects approached in the report on the environment impact assessment study.

In this respect, please consider the following aspects:

- (i) the activity of settling certain factual situations or relations is the exclusive competence of state;
- (ii) the retrocession of properties is exclusively executed based on certain legal provisions which settle substantive rights issues, as well as procedural rights issues which must be considered;
- (iii) the competence for settling the claims submitted by the interested persons is mandatory provided by law as being under the competence of the administrative authorities or, as the case may be, under the competence of the law courts.

Nevertheless, considering the fact that RMGC expressed and is still expressing the availability to discuss any relevant issues regarding the proposed project, including the issues related to the participation shares, we make the following comments.

According to art. 54 of the Rule for the enactment of art. 264 of the Mining Law from March 28, 1929 “the participation share gives the titleholder the right to participate to the indivisible assets of the association, it is an effect (title) with indefinite value, under an intangible form and preserves this form even when all the participation shares of the association are owned by a single individual.”

At the same time, the wording of art. 50 of the Mining Law from March 28, 1929 provides that the mining association based on participation shares **had only the right of exploration and exploitation** over the lands and **not a property right**, these **lands being in their possession based on concession agreements**.

As regards the nature of the right granted by the participation share – a right of exploitation and not **a property right** - the provisions regarding the amending rules of Law 10/2001 on the legal status of the estates abusively requisitioned during the interval March 6, 1954 – December 22, 1989 („Law 10/2001”), republished and amended, are not applicable. According to art. 3 of Law 10/2001, the natural persons have the right to compensation in case they owned **as property the estate abusively requisitioned** or in case **the property right** belonged to some legal persons to which the entitled natural persons had the capacity of shareholders.

Accordingly, for each of the situations provided by Law 10/2001, an essential condition for the determination of the right to compensation is to ground a property right, either by the very natural person, or by the legal person to which he participated as shareholder, over the asset requisitioned by the state, a condition which is not fulfilled by the participation share owners.

Considering there are specific regulations in this respect, RMGC will take all the necessary measures for the observation of the mandatory legal provisions.

3) Regarding the issue of Tăul Corna we mention that this one is located immediately under the footprint of the Cărnic waste rock facility. It is therefore directly impacted and unfortunately cannot be preserved in the future. Nonetheless, it should be noted Tăul Corna is not a lake formed as a result of natural causes, but a man-made lake for which analyses of the water samples revealed exceeding values for mercury and selenium (please refer to the Environmental Impact Assessment Study Report (EIA) - Water baseline report, page 30)

4) Regarding the six historical monument buildings that you mention, they are grouped around the current Town Hall. They are not located near any major industrial facility.

In accordance with the current legislation, an Industrial Urbanism Plan is being currently developed. This document, in its regulations section, will establish protection areas for such historical monuments. Note that none of the historical monument buildings located within the footprint of the Project proposed by RMGC will be negatively affected; while all the 41 historical monument houses will be included in a complex restoration program (see Management Plan). This program is mandatory if these houses are not to disappear completely, whether the mining project is implemented or not, because of their current, advanced state of degradation.

In addition, a safety study of each and every historical monument building was conducted in March 2006. This study was performed by IPROMIN and the Technical University of Civil Engineering in Bucharest, two experienced institutions in the area of construction safety. The study proposed emergency measures for the consolidation of these structures. The institutions mentioned above also conducted an experimental study to measure vibrations caused by blasting operations in the protected area and for historical monument buildings located outside of the protection area. The measurements were made for a major blasting event involving 3000 kg of explosive, detonated under normal conditions, without delay steps or the application of modern mining technologies.

In order to measure the impact of blasting operations on the buildings within the protected area and on other heritage buildings outside the area, a monitoring system involving a stationary network of digital seismographs will be used, with three components located near the main facilities that need to be protected and a mobile system with three portable seismographs located in a longitudinal profile between the protected facility and the explosion's core. Thus, the blasting techniques will be continuously modified so as not to exceed the maximum acceptable oscillation speeds allowed in the area surrounding the building.

For better understanding, please see Annex "Review on the results of the Geo-mechanical Studies conducted to establish the impacts of blasting operations on the construction from protected area

All the preventive archaeological investigations carried out in Roșia Montană since 2001 have been conducted within the "Alburnus Maior" National Research Program, and permits for preventive archaeological diggings have been issued, in compliance with the legislation in force. The archaeological research has been coordinated, from the scientific point of view, by the National History Museum of Romania and they have been carried out with the participation of 21 Romanian specialized institutions and 3 institutions from abroad. The significant contribution of the team of mining archaeologists from the Le Mirail University (Toulouse, France), led by Dr. Beatrice Cauuet should be noted. All archaeological research has been carried out in

compliance with the legislation in force. The research carried out during each archaeological campaign is authorized by the Romanian Ministry of Culture and Religious Affairs, on the basis of the annual archaeological research plan approved by the National Archaeology Commission (CNA). Thus, all the archaeologically discharged perimeters have been researched.

5) The Cultural Heritage Baseline Report stipulates (vol. 6, p. 45) that field archaeological research is due to continue in the area of the Orlea massif, respectively in an area with an alleged or identified archaeological potential. The report also mentions the fact that the research carried out so far in the respective area was only preliminary. The following statement in the report needs to be highlighted: "Site development plans for the Project will not result in impacts or construction activities in the Orlea area, which will be researched starting 2007. As a result, construction activities will not begin in these areas until proper archaeological investigation consistent with Romanian law and international best practice is concluded." (The Cultural Heritage Baseline Report stipulates, vol. 6, p. 43)

The underground archaeological research in the Orlea massif began in 2004, under the coordination of French researcher dr. Beatrice Cauuet (University Le Mirail din Toulouse). On that occasion, a hydraulic wheel chamber was discovered, with a hydraulic system designed to evacuate water from the underground mine. This system identified in the Păru Carpeni sector dates back to the Roman period and is currently subject to comprehensive research and special measures for *in situ* preservation, as this objective will not be affected by the construction of the future Orlea open pit. According to the EIA, comprehensive archaeological research for the Orlea open pit, coupled with research of the underground sector Orlea – Țarina, is scheduled to begin in 2007 and last most likely till 2012.

This situation is possible since the open pit designed for the Orlea massif is scheduled to be built only during the second half of the project's development period. This division into phases of the construction works does not mean that historical monuments will be deteriorated. The above mentioned aspects are consistent with the legislation in force.

As for the "occasional character" of archaeological investigations, we can say, without fear of being wrong, that outcomes of the archaeological investigations performed over the last 6 years can be minimized only out of a wish with no connection to reality. Thus, preventive archaeological research carried out in Roșia Montană allowed the study of four major Roman incineration necropolis (Tău Corna, Hop-Găuri, Țarina-Jig, Pârâul Porcului), some sacred enclosures (the Nanului valley), some public buildings (Hăbad, Carpeni), and a circular funerary monument (Tău-Găuri). Methods like aerial photography (1984, 2000, 2004) and archaeo-magnetometric and electrical resistivity studies have been used in order to trace possible habitat structures. For an adequate management of the research units and, implicitly, of the archaeological discoveries, 4 satellite images have been used (a 1997 satellite image obtained from the SPOT archive Panchromatic (10 m); 2 satellite images obtained from the LANDSAT 7 MS (30 m) archive dating back to 2000, 2003; one colour SPOT 5 Super Mode satellite priority programming image (resolution:2,5 m) dated July 19th 2004. All the data were included in a comprehensive GIS project doubled by a MS Access 2000 database.

The archaeological research implied an evaluation of all the areas which are accessible and, at the same time, favourable for human residence, and took into account other elements such as: bibliographical data and observations made during survey campaigns, magnetometric analyses, electrical resistivity studies, as well as the data collected during the photogrammetric flights. The archaeological research has been systematized where required by the archaeological reality. No other similar situation can be mentioned in the context of the archaeological research carried out over the last 50 years in Romania. The scientific valorisation of this research provides both the researchers and the public with the first 3 volumes of the Alburnus Maior series, which have been published so far, while other 12 volumes are due to be published during the next few years.

Under the legislation in force, the investor, whoever it may be, shall provide the necessary funds for the preventive archaeological investigations and related heritage surveys. As an investor, S.C. Roșia Montană Gold Corporation has assumed this legal obligation since 2000 on.

RMGC's declared purpose is to ensure the necessary conditions for the investigation, registration, protection and public enhancement of the cultural heritage in the Roșia Montană area, in compliance with Law 378/2001, revised by Law 462/2003 and Law 258/2006 on the protection of the archaeological heritage, and with Law 422/2001 revised by Law 259/2006 on the protection of historical monuments.

Mining archaeology studies are an innovation in Romania, Roșia Montană being in fact the first site in Romania where such investigations have been conducted by a team of qualified and experienced archaeologists. All archaeological investigations have been conducted in compliance with current legislation. Researches carried out during each archaeological campaign were authorized by the Romanian Ministry of Culture and Religious Affairs, on the basis of the annual archaeological research plan approved by the National Commission of Archaeology (NCA).

Detailed information on the chance finds and the preliminary archaeological investigations (at surface and in the underground) conducted in the Orlea massif was published in the EIA (Environmental Impact Assessment for the Roșia Montană Project, volume 6: *Cultural Heritage Baseline Report*, Annex I, pages 231-235).

A Mining Museum was established in the Orlea Massif from Roșia Montană in 1980. In this mining perimeter a series of well preserved galleries were arranged and separated by concrete walls towards the mining works which assured the access. The Orlea galleries have a characteristic trapezoidal profile, similarly with the mining works from Cârnic and other mining sector from Roșia Montană. Also, these ancient works suffered in time successive “reshaping”, respectively the taking again having in regard the mining of new ore reserves. These mining works destroyed parts from these ancient remains. Moreover, their preservation state falls into disrepair due to the recent mining works which used drilling – blasting technology, a fact leading to the rock destabilization and destroying of the underground mining remains. The removal of the rockfill from the ancient mining works during the mining archaeological investigations represents another factor contributing to the degradation of the ancient mining works. The degradation of the preservation condition of the mining remains of all ages is accelerated also by the closure of the mining operation managed by Minvest (June 01 2006), which assured, at a minimum level, the global drainage of the system of galleries of the Roșia Montană mine. The closure of a mining activity, according to the national norms in force, implies an extremely wide range of preservation measures, but at Roșia Montană the extractive activity purely and simply was stopped, the mine being abandoned. After few months from abandon, the main gallery of the mine water drainage, namely the Sf. Cruce from Orlea gallery is in a critic condition. In fact, the mine water silted the drainage ways longer than several kilometers. In the case when this mining heritage will be only “frozen” without to take maintenance measures, having in regard their preservation for the next generations, the result will be disastrous. All still existing remains will disappear due to the underground falling and flood. An edifying example consists, unfortunately, from the “Roman steps” from Brad (Roman remains also listed by Law 5/2000) where these became inaccessible when the maintenance works ceased.

According to the List of Historical Monuments published in the Official Gazette of Romania no. 646 bis/ July 16th, 2004, the future industrial area from the Orlea massif comprises two archaeological sites classified as historical monuments: the Alburnus Maior Roman settlement, located in the Orlea area (code AB-I-m-A-00065.01) and the Roman mining operation at Alburnus Maior, the Orlea massif (code AB-I-m-A-00065.02).

Under Law 422/2001, amended by Law 259/2006, the declassification procedure can be legally initiated after the archaeological sites are discharged based on the permit issued by the National Commission of Archaeology within the Ministry of Culture and Religious Affairs. The

archaeological discharge procedure, as defined by the legislation in force, stipulates that a piece of land comprising archaeological remains can be returned to its habitual use (Law 258/2006, art. 5, paragraph 2). Therefore, it is true that in the second phase of the operations, RMGC plans to mine the gold-silver deposits located in the Orlea massif. Law 258/2006 also stipulates (article 7a) that “the investor is under the obligation to provide the necessary funds in order to ‘draw up a feasibility study and a technical project meant to establish the measures later to be presented in detail and the necessary funds for carrying out preventive archaeological investigations or archaeological monitoring (as appropriate), and also to finance the protection of the archaeological heritage or the archaeological discharge procedure (as appropriate) for the area impacted by works and the implementation of these measures”.

Consequently, the proposed mining operation in the Orlea massif can become operational only once preventive (above and under the ground) archaeological investigations are completed. These investigations are designed to provide comprehensive data on the Roman site located in the Orlea area. As it is well-known (see the archaeological site record card included in the Cultural Heritage Baseline Report of EIA Report, i.e. Annex I –archaeological record cards produced for the archaeological state of Roşia Montană identified sites, site record card no. 9 – Orlea (page 219-222 Romanian variant/page 231-235 English variant) – this area has not been yet subject to archaeological investigations or expert studies meant to establish in detail the characteristics and spatial distribution of the archaeological remains located in this area. Therefore, RMGC has committed to financing a program of preventive archaeological investigations to be conducted by specialists, program that will be developed between 2007 and 2012. A decision as to the approval of the archaeological discharge of the area will be made based on the results of these preventive investigations. There are no laws to prohibit preventive archaeological investigations for areas where cultural heritage artifacts have been identified, as is the case for the Orlea area.

Given that the development of the Orlea pit is scheduled for a later date, starting from 2007, this area will be subject to preventive archaeological investigations. Therefore, the construction works required for the development of the project in this area will not be initiated before the completion of the archaeological investigations conducted in accordance with the national legislation and the international best practices

6) The Project proposed by RMGC does not affect Piatra Corbului, which has a protection zone of more than 5 hectares. The Industrial Urbanism Plan will include specific regulations for this protected area. Also, all technical impact mitigation measures during the operational stages of the project in this area will be adopted so that the integrity of the site would not be affected.

Piatra Corbului is classified under Law 5/2000 on the approval of the national territory arrangement plan – Section III – Protected Areas (published in the Official Gazette No. 152 of 12 April 2000) under the section including Protected Areas of National Interest and Natural Monuments, item 2.83. At the same time, as a result of archaeological research conducted at Roşia Montană under the Alburnus Maior National Research Program, funded by RMGC in accordance with the legal provisions, Piatra Corbului has also been declared a protected area from an archeological point of view (Official Gazette No. 646 bis, of 16.07.2004, item 146).

7) Contrary to what the opponents of the mining project claim, nobody wants to destroy churches, monuments or graveyards. This type of discourse represents the rhetoric which the mining project’s opponents make when their arguments are against this project or are depleted. Our principle does not state to demand to the community, in exchange for offering economic benefits (jobs, high life standards, etc), to give-up to what it considers to be its core, moral values. We believe that we do not have to balance the economic development, to spirituality and to traditional values.

The exhumations performed by now at Roşia Montană have been performed upon the request of the family members, and the re-inhumations have been made in the locations indicated by the same members. Moreover, we must specify that such exhumations have been performed in full

compliance with the provisions of the Order no. 536 of 23/06/1997, *published in the Official Gazette, Part I no. 140 of 03/07/1997*, regarding the approval of the *Hygiene Norms and Guidelines on People's Living Environment*, Articles 151 and 154.

In terms of the legal time frames allowed for such activities, Art. 151 of Order 536/1997 says that "corpses' exhumation may be done following at least one year since the inhumation date and only during the period November 1 – March 31; 7 years from decease, the bones may be exhumed at any time during the year, without having sanitary authority's permit".

With respect to the resettlement of entire cemeteries, Art. 151 of the Order 536/1997 states that "The decommissioning and change of purpose of a graveyard shall be done only after 30 years from the last inhumation and following the resettlement of all the bones. The graveyards' decommissioning prior to such term shall be done only with after securing a permit from the county inspectorate of sanitary police and of preventive medicine".

The company understands community sensitivities on such issues. Romanian law establishes the accepted methods for exhumation of remains and reburial [1], and the company is pledged to follow those laws to the letter.

410 graves will be relocated, out of 1,905 graves located within the industrial development area of the future mining project and within the Protected Area of Roşia Montană Historical Centre. Approximately 13 ha have been allocated at Piatra Albă site for graveyards. Whenever the existing graves must be resettled or upon family's request, a service will be held by a priest, both upon opening of the grave and upon the subsequent funeral. All the costs related to the resettlement of graves and related ceremonies will be paid by RMGC. A member of the independent archaeological team will be present during the exhumations in order to supervise any possible significant archaeological discovery. The grave of the local hero Simion Balint will not be directly impacted by the Project. Access to this grave will be maintained throughout the life of the Project, although there is a possibility to restrict access from time to time due to safety reasons.

The impacted graves will be moved in strict compliance with legal provisions, according to the wishes of direct heirs or of those taking care of these graves and, obviously, only under Church's guidance. No grave from Roşia Montană will be moved without observing the moral and legal abovementioned criteria and authorities.

However, in addition to this, it is precisely because we have taken and are still taking into account the importance and significance of graveyards and graves in the life of a family or of a community, in the life of each of us, that we want you to know that we have tried to find solutions to mitigate the impact on graveyards. This was possible for some of them. And for those where no other solution was available, the grave was exhumated in cooperation with the religious communities and families, and with all due care and respect.

In most cases, the solution identified together with the families and priest's assistance was to move the remains to the graveyard located in the locality where the family had moved.

The position of the Roşia Montana locals, parishioners of the Orthodox, Greek-catholic church and of other religions is contrary to that of the one issued by Orthodox Church, since almost all of them (approximately 95%) want to leave the area. This requires building new churches in the new localities and graves relocation, if necessary. Most certainly these things were unknown to the Orthodox Church Synod when issued its statement. The Orthodox Church has never been against its parishioners (the surveys clearly indicate that this institution has the highest credibility among population), and we are certain that it will not be against its parishioners this time, either, and will follow them, as it has done along centuries.

8) In response to the question regarding the Roman galleries from Rosia Montana, we want to say that we don't plan to destroy these galleries without previously conducting complex studies

and taking the appropriate measures in this respect. However, we are facing some sort of a paradox. Given the state of preservation and the nature of the Roman galleries, their physical existence would be threatened if they were not investigated. On the other hand, any archaeological research implies, to a certain extent, the irremediable deterioration of an original context in order to save the information. However, this type of research- known as preventive/rescue archaeological research - is conducted everywhere in the world in close connection with the economic interest for certain areas. In addition, both the costs for the investigation and for the enhancement and maintenance of the areas conserved must be covered by the investors through a private-public partnership for the protection of the cultural heritage, in accordance with the provisions of the European Convention on the protection of the archaeological heritage (Malta -1992).

Prior to 1999, the Roman galleries from Roșia Montană hadn't been researched by specialists in mining archaeology, although their existence was acknowledged for more than 150 years. Prior to 2000, this type of archaeological remains hadn't been scientifically researched and reference thereof was most of the times empirical.

The mining archaeology research undertaken since 1999 by a multidisciplinary team of specialists from the Le Mirail University, Toulouse (France) led by Dr. Beatrice Cauuet were focused – for the first time in Romania- on a detailed research of this type of archaeological remains, namely the old mining galleries dated to the Roman and later periods. The main conclusions of the mining archaeology studies and research conducted since 1999 to date are as follows:

- Approximately 7 km of ancient mining works have been identified within the Roșia Montană site. These 7 km are not a continuous structure, but they are made up of segments of mining works spread in almost all the mining perimeters of the site;
- The mining archaeology studies have pointed out that most of the types of mining works found in the other mining sectors investigated, which will be impacted by the project (the Cărnic massif area) can also be identified in the protected areas already outlined in the perimeter of the Roșia Montană mining project (Cătălina Monulești, Lety - Coș, Pietra Corbului and Păru Carpeni);
- Mining archaeological surveys undertaken in the Cetate and Cărnic massifs have revealed the fact that the ancient mining works have already been affected, being deteriorated to various extents by subsequent mining works, especially those carried out starting from the 18th century until 2006;
- The ancient mining works are currently in different stages of preservation as a result of the human impact on the underground environment (re-works) as well as of the natural impact (cave-ins, flooding, mud flows, crumbling);
- Archaeological research needs to be continued in the Orlea and Țarina massifs area over the next period of time;
- Research and preservation activities need to be continued in the Păru-Carpeni (a Roman mine dewatering system was found here, a unique find in Europe at present, after the similar ones found in the Iberian Peninsula in the last century (in the '30s) and Cătălina Monulești areas.

In addition, it is important to note that these works are have a fragmented spatial dispersion being crossed by numerous more recent mining works, and sometimes specialists can identify them only based on the traces of walls, the ancient floors or heath found within some modern or recent works. The EIA mentions the following figures regarding the quantification of the length of the ancient mining works found in the mining perimeters from Roșia Montană:

- 5 km in the Cetate and Cărnic massifs;
- more than 4 km in the Cărnic massif;
- 0 km in the Cărnicele massif;
- no mention for the Carpeni- Păru Carpeni sector (research in progress);
- no mention for the Coș sector (research in progress);
- 127 m in the Hăbad sector;
- 0 km in the Jig-Văidoaia sector;

- 1.5 km in the Țarina-Orlea sector (research in progress).

No quantification was presented for the Păru Carpeni and Coș mining sectors because both sectors are classified as protected areas and thus they will not be affected by the mining project. This is the same for the Piatra Corbului sector located in the Cărnici massif where the ancient mining works made by both the fire setting technique and with the hammer and chisel found in this sector will be preserved *in situ*.

The research of these structures resulted in their better understanding and has also led to some pertinent and well-grounded decisions regarding their conservation and enhancement. Based on the results of the research conducted so far (completed research for the Cetate, Cărnici, Jig, and underway in the Orlea massif), a decision was made for the conservation and enhancement of the following areas comprising old mining works:

- in the Cărnici massif – ancient surface and underground mine operations from the Piatra Corbului area located in the southwestern part of the massif;
- in the Lety – Coș massifs – the Cătălina Monulești gallery, including a Roman mine dewatering system;
- in the Văidoaia massif – remains of the ancient surface mine operations from the central southern part of the massif;
- in the Orlea massif – the Păru-Carpeni mining sector, including a Roman mine dewatering system and parts of ancient mining works which were drained with this system.

Moreover, we have to mention that the Cătălina Monulești gallery is going to be organized as an underground museum, the ancient and medieval galleries being preserved *in situ*. In addition, this museum will include replicas (made at a 1:1 scale) of those segments of galleries whose typology has not been found in original in this sector, in accordance with a technique which has been used and accepted in many situations all across Europe.

The Environmental Impact Assessment Study for the Roșia Montană Project (volume 6- *Cultural Heritage Baseline Report*, pages 32, 36-55, 83-109) comprises detailed information on the complex issue represented by the research of the ancient mining works from Roșia Montană and on the results of this research.

The future Mining Museum from Roșia Montană will comprise both ancient mining works (e.g. galleries, exploitation sites, etc.) dug with the hammer and chisel or by the fire setting technique found in the Cătălina Monulești, Coș, Piatra Corbului and Păru Carpeni areas and ancient mining devices (e.g. the hydraulic wheels uncovered in the Păru Carpeni sector). All these elements will be preserved *in situ*. For this purpose, the following areas have been delimited and declared as protected areas: the mining sectors of Lety – Coș (the Cătălina Monulești gallery is already classified as historical monument on the List of Historical Monuments 2004); Piatra Corbului (already classified as historical monument on the List of Historical Monuments 2004) and

Păru-Carpeni (this perimeter is still being researched). Thus, these sectors will not be affected by the future works performed within the RMP. The ancient mining works as well as the modern and recent ones will be arranged to ensure the optimum conditions for the research activities as well as for the public's safe access to areas declared accessible by the specialists.

For further details on the history of the research and of the main finds related to the historic galleries from Roșia Montană, as well as for the specialists' conclusions on this matter, please consult the Annex called „Information on the Cultural Heritage of Roșia Montană and Related Management Aspects”

None of the Roman mining galleries, nor any associated remains (such as structures built within the Roșia Montană sites) are included on the UNESCO World Heritage List.

As for the parts of ancient galleries on the southern part of the Cărnici massif, once the research there is completed and considering the difficult access to this area, the state of preservation of

these remains as well as their nature and distribution, and the fact that such mining works have been identified in other areas from the above-mentioned sites, it was concluded that it is very difficult to arrange these galleries for public access. Many insurmountable obstacles have been encountered regarding the safety and maintenance conditions for the access to these galleries first of all for the specialists. This option is consequently all the more difficult and unlikely as regards their development for public access.

Thus, the current situation clearly points out that most of the ancient mining works from the Cărnic massif and from the other mining sectors are hardly accessible to specialists and almost inaccessible to the public. Moreover, the safety standards for public visits in museums all across the European Union, which will be adopted in Romania as well, do not allow these galleries constantly exposed to high risk factors to be developed for public access. However, note that significant segments of Roman galleries will be preserved *in situ*, as mentioned above. As an impact mitigation measure, in addition to the thorough investigation of the area and publication of its results, specialists have deemed it appropriate to make a 3-D representation of these structures as well as replicas of these structures (at a 1:1 scale). These will be then included in the mining museum, which will be developed at Roșia Montană.

As an alternative, the company considered the preparation of a specialized study comprising financial estimates for the conservation in their entirety of the galleries on the Cărnic massif and for opening them to tourists. Moreover, note that the costs for the development and maintenance of a public circuit in this massif amount to a value that is not justified from an economic point of view (see Annex "Costs Estimate for the Development of Ancient Mining Networks from Cărnic Massif", prepared by the UK-based companies Gifford, Geo-Design and Forkers Ltd.)

Research conducted so far in the Orlea massif area (the only area currently comprising ancient mining remains according to the List of Historical Monuments 2004) was preliminary in nature. A thorough investigation of this area is planned for the period 2007-2012, and once this research is completed, the necessary measures will be taken – according to the legislation in force – either the preservation *in situ* of certain sectors or the implementation of the archaeological discharge procedure for the others. Detailed information on the chance archaeological finds and on the preliminary archaeological research conducted in the Orlea massif (both at surface and in the underground) has been published in the Environmental Impact Assessment Study for the Roșia Montană project, volume 6, *Cultural Heritage Baseline Report*, Annex I, pages 231-236. Note that the Cultural Heritage Baseline Report states that: Site development plans for the Project will not result in impacts or construction activities in the Orlea area, which will be researched starting 2007. As a result, construction activities will not begin in these areas until proper archaeological investigation consistent with Romanian law and international best practice is concluded." (*Cultural Heritage Baseline Report*, volume 6- page 46).

Note that the development of the Roșia Montană project does not imply the uncontrolled destruction of the galleries from the Roșia Montană area. On the contrary, the existence of this special category of archaeological remains has been considered in the preparation of this project. Thus, preliminary archaeological investigations and extensive studies have been conducted and appropriate measures have been taken based on their findings. As indicated in the reports and studies published by experts in the field, the Roman galleries at Roșia Montană are important, but not unique. Following the inventory of the Roman mining sites existing in Transylvania and Banat-undertaken as part of the Environmental Impact Assessment Study for the Roșia Montană project, it is quite difficult to state that the Roșia Montană site is of unique importance, at least if we consider the history of mining in the Roman Empire, and especially in the province of Dacia. There are at least 20 other sites with relatively similar features and some of them (Ruda Brad, Bucium – the Vâlcoi Corabia area and Haneș – Almașul Mare area) have already produced concrete evidence proving that their archaeological potential is, to a certain extent, comparable to that of the ancient Alburnus Maior site. This aspect should also be taken into consideration when assessing the significance of the Roșia Montană as a site.

In conclusion, with regard to your question, we can say that under no circumstances will the Roman galleries at Roșia Montană be destroyed. However, we are now facing some sort of a paradox. Given the state of preservation and the nature of the Roman galleries, their physical existence would be threatened if they were not investigated. This type of investigation known as preventive/rescue archaeological research is conducted everywhere in the world in close connection with the economic interest for certain areas. In addition, both the costs for the investigation and for the enhancement and maintenance of the areas conserved must be covered by the investors through a private-public partnership for the protection of the cultural heritage, in accordance with the provisions of the European Convention of Malta (1992) on the Protection of the Archaeological Heritage

Considering the importance of Roșia Montană's cultural heritage and the current legal provisions, S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. has allotted a budget of over US\$ 10 million for the archaeological research of the heritage in the Roșia Montană area conducted in the period 2001-2006. Moreover, taking into account the results of the research, the specialists' opinions, and the competent authorities decisions, the company has allowed a budget of US\$ 25 million for the conservation and restoration of the cultural heritage of Roșia Montană, an operation to be carried out in the coming years if the mining project were implemented, as publicly stated in the Environmental Impact Assessment Study for the RMP, volume 32, Management Plan for the Archaeological Heritage from Roșia Montană Area, pages 83-85). Thus, among the plans for the future there are: the continuation of the archaeological research of the Orlea massif area, and especially the development of a **modern Mining Museum with geological, archaeological, industrial and ethnographic heritage displays, and the Cătălina Monulești gallery and the monument at Tăul Găuri** will be developed for tourist access as well as the conservation and restoration of the 41 historical monument buildings and of the protected area **Historical Centre Roșia Montană**.

For further information on the history of the archaeological research and on the main discoveries related to the ancient galleries from Roșia Montană as well as for experts' conclusions on this matter and for the assessments made with a view to including the ancient mining networks from the Cărnic massif in a tourist circuit, or for the opinions expressed in 2004 by Edward O'Hara, General Reporter on the Cultural Heritage from the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, please see the annexes called: „Information on the Cultural Heritage of Roșia Montană and Related Management Aspects” and „Costs Estimate for the Development of Ancient Mining Networks from Cărnic” as well as the enclosed Romanian version of the “O'Hara Report”

9) Some of the most relevant examples of former mining areas transformed into tourist attractions include: the Mining Park of Rio Tinto in Huelva, Spain (based on a former large scale copper mining operation); the Cap'Découverte Tourist Park from the Midi-Pyrénées region in France (based on a large scale coal mining operation); the Big Pit- National Coal Museum (Blaenafon, Torfaen, Wales, Great Britain); the Mining Museums in Příbram, Hradek - Kutna Hora, Okd Landez, Ostrava (the Czech Republic); the series of Mining Museums with underground tours in Predil, Velenje, Idrija, Mežica etc. (Slovenia); the series of Mining Museums with underground tours in Kupferberg, Goldkronach, Kali - Holungen/Schacht, Bad Ems, Frankenwald (Germany). These are only some of the many museums across Europe dealing with mining and the history of mining. Many similar museums also exist in the United States of America, Canada and Australia

For details regarding European Patrimony / Landscape Convention please refer to Annex 1, *The Cultural Management and its Management*.

10) Now, however, introduced as part of the Environmental impact Assessment Study Report (EIA), the Roșia Montană Foundation is shifting in focus. The Community Sustainable Development Plan activities initially conceived as coming under the Foundation umbrella (business oriented activities: business incubator, business advisory center, micro-finance facility, as well as social oriented activities: education and training center) have been advanced

independently, via partnerships and with community participation in decision-making – a preferable way to advance social and economic development programs.

Going forward, the Foundation will take shape around preservation, patrimony and cultural heritage issues, with its final form determined in consultation with the community.

In terms of the philosophy that guides the company's Sustainable Development efforts, Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) sees itself not as principal provider, but as a partner. Community involvement is considered the starting point; over time, as the community builds the capacity to maintain programs in its own right, the company will turn over control of currently-established programs to the community and its institutions.

1354

Ministru Sulfina Barbu
Ministerul Mediului si al Gospodarii Apelor
Bvd. Libertatii Nr.12
Sector 5
Bucuresti
Romania

110302

24082006

MINISTERUL MEDIULUI ȘI GOSPODĂRIII APELOR	
Direcția Generală Evaluare Impact, Controlul Poluării	
INTRARE NR	71682
IEȘIRE ZIUA	21 LUNA 08 ANUL 2006

Stimata Doamna Ministru,
Stimata Doamna Sulfina Barbu,

Subsemnata Stefania Simion, adresa Str. Berk, Nr. 361, Rosia Montana
517615, Judetul Alba, depun prezenta

CONTESTATIE

Prin care solicit Ministerului Mediului si Gospodarii Apelor sa nu isi dea
acordul pentru propunerea de exploatare miniera de aur si argint din Rosia Montana
pentru urmatoarele

MOTIVE

Contestatia de fata nu acopera numai unele probleme juridice pertinente ale
raportului la studiul de impact asupra mediului, ci isi propune de asemenea o critica
a etapelor anterioare ale procedurii de evaluare a impactului asupra mediului si de
emitere a acordului de mediu pentru proiectul Rosia Montana¹; dar si aspecte
juridice care privesc o parte din autorizatiile/permisele/aprobarile obtinute de catre
titlularul proiectului Rosia Montana in afara procedurii de obtinere a acordului de
mediu, dar avand o relatie intrinseca cu aceasta, cum sunt: obtinerea certificatelor
de descarcare de sarcina arheologica pentru Rosia Montana², transferul unei licente
de concesiune pentru exploatare de catre Agentia Nationala pentru Resurse
Minerale de la titularul SC Minvest Deva SA catre SC Rosia Montana Gold
Corporation³, modificarile aduse planurilor de urbanism ale comunei Rosia Montana
in iulie 2002⁴, noile proceduri initiate de catre titularul proiectului Rosia Montana in

¹ Cererea pentru emiterea acordului de mediu a fost depusa de catre SC Rosia Montana Gold Corporation SA la Agentia de Protectie a Mediului Alba pe data de 14 decembrie 2004.

² Certificat de descarcare de sarcina arheologica 1320/14.12.2001 emis de catre Ministerul Culturii si Cultelor; Certificat de descarcare de sarcina arheologica 1231/19.12.2002 emis de catre Ministerul Culturii si Cultelor; Certificat de descarcare de sarcina arheologica 3/2004 emis de catre Ministerul Culturii si Cultelor; Certificat de descarcare de sarcina arheologica 4/2004 emis de catre Ministerul Culturii si Cultelor;

³ Licența de concesiune de exploatare a minereurilor din perimetrul Roșiei Montane a fost acordată de Agenția Națională pentru Resurse Minerale (ANRM) în 1999 pentru Minvest (Compania Națională a Cuprului, Aurului și Fierului „Minvest”) ca titular și RMGC ca afiliat prin Hotărârea de Guvern Nr. 458 din 10 iunie 1999, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr 285 din 21 iunie 1999. Prin ordinul ANRM din 9 octombrie 2000, publicat în Monitorul Oficial, partea I, nr.504 din 13 octombrie 2000 s-a aprobat transferul de licență, RMGC devenind titular și Minvest afiliat.

⁴ Prin hotararile de consiliu local Rosia Montana Nr. 46 din 19 iulie 2002 pentru aprobarea planului de urbanism zonal pentru zona de dezvoltare industrială S.C. Rosia Montana Gold Corporation S.A și Nr. 47 din 19 iulie 2002 pentru aprobarea Planului Urbanistic General al Comunei Rosia Montana

anul 2006 pentru modificarea planurilor de urbanism Rosia Montana, primul certificat de urbanism obtinut de RMGC pentru zona de dezvoltare industrială Rosia Montana in august 2004⁵, precum si cel de-al doilea certificat de urbanism obtinut de catre RMGC in acelasi scop in aprilie 2006⁶.

Cu toate acestea contestatia de fata nu se doreste o analiza a legalitatii in sine a acestor acte administrative care preced procedura de evaluare a impactului asupra mediului si raportul la studiul de impact asupra mediului. Pe rolul mai multor instante judecatoresti din Romania se afla o serie de actiuni deschise de organizatii non-guvernamentale din Romania⁷ al caror obiect este anulara acestor acte administrative si am incredere ca sentintele judecatoresti care se vor obtine in aceste cauze vor proteja interesul public vizat. Contestatia de fata doreste numai o analiza a legaturii problematice din punct de vedere juridic a acestor acte administrative anterioare cu procedura de obtinere a acordului de mediu, aspecte care din punctul meu de vedere vor greva asupra legalitatii actului administrativ care va fi emis la finalul procedurii de obtinere a acordului de mediu.

Pentru intocmirea acestei contestatii s-au accesat urmatoarele surse de informatii in format electronic: paginile web ale Ministerului Mediului si Gospodarii Apelor (www.mmediu.ro), Agentiei de Protectie a Mediului Alba (www.apm-alba.ro), Rosia Montana Gold Corporation SA (www.rmhc.ro), Asociatia Alburnus Maior (www.rosiamontana.org si www.rosiamontana.ro), Academia Romana (www.acad.ro), www.sedar.com, Centrul pentru Resurse Juridice (www.crj.ro), Greenpeace Ungaria (www.greenpeace.hu).

Concluziile contestatiei sunt urmatoarele :

- raportul SIM asupra mediului reflecta numeroase incompatibilitati ale proiectului Rosia Montana cu legislatia interna armonizata cu cea europeana, facand imposibila emiterea de catre Guvernul Romaniei a acordului de mediu pentru proiectul Rosia Montana propus de catre Rosia Montana Gold Corporation ;
- procedura de evaluare a impactului asupra mediului si de emitere a acordului de mediu pentru proiectul Rosia Montana a incalcat legislatia aplicabila in ceea ce priveste participarea publicului, accesul la informatie, dar si in ceea ce priveste documentatia necesara emiterii de catre Guvern a acordului de mediu pentru proiectul Rosia Montana ;
- raportul SIM in sine nu respecta prevederile Ordinului MAPM 863/2002, mai ales din perspectiva ca tipuri de impact vitale nu sunt descrise, metodele de evaluare sunt inadecvate sau *ad hoc*, datele si informatiile de baza si cele privind impactul sunt partinitoare si inadecvate, de cele mai multe ori fara precizarea surselor si nu se prezinta rationamentul si justificarile pentru o parte din concluzii.

I. Date generale despre proiectul de extragere a aurului si argintului de la Rosia Montana

Propunerea implica dezvoltarea celei mai mari exploatare la zi de aur/argint din Europa. Rosia Montana Gold Corporation este o asociere intre Statul Român

⁵ Certificatul de urbanism Nr. 68/20.08.2004 emis de catre Consiliul Judetean Alba pe seama S.C. Rosia Montana Gold Corporation S.A.

⁶ Certificatul de urbanism Nr. 78/26.04.2006

⁷ A se vedea www.rosiamontana.org sau www.crj.ro

(~20% din acțiuni via Minvest Deva) și Gabriel Resources, o companie canadiană minieră, de mici dimensiuni, lipsită de experiență și cu resurse insuficiente (80% din acțiuni). Principalele componente ale propunerii de proiect minier sunt următoarele: producție anuală de 14,3 milioane de tone timp de 15 ani, pe o suprafață directă de 1258ha. Producția maximă s-ar realiza în al doilea an de exploatare, cu o cantitate de 21,575 milioane de tone, pentru ca apoi să ajungă la 17,315 milioane de tone în anul cinci, 15,413 în al zecelea an și 14,212 în cel de-al treisprezecelea. Pentru a procesa minereul, este menționat un consum mediu anual de 13000 de tone de cianuri, această cifră bazându-se pe modelul de 13 milioane de tone de minereu procesat anual. Cianurile vor fi transportate spre Rosia Montana în containere pe sosea. Aurul/argintul va fi extras din patru munți : Carnic, Cetate, Orlea și Jig, totalizând o suprafață de 205 ha. Sunt proiectate două halde de steril, acoperind o suprafață de 177,36 ha, care vor găzdui 130,691 milioane de tone de deseuri. Facilitatea de management a deșeurilor ce va fi situată în valea Corna va acoperi 698 de ha. Iazul de decantare va avea o suprafață de 363,12 ha (egale cu aproximativ 454 de terenuri de fotbal), iar cantitatea totală de steril ce va fi depozitată este aproximată la 214,905 milioane de tone. Iazul de decantare nu va impermeabiliza. În valea Cornei există ape subterane și de suprafață, iar raportul recunoaște că roca de bază este fisurată. Potrivit Agenției de Protecție a Mediului a Statelor Unite ale Americii, costurile medii pentru a impermeabiliza 0,40468 ha (1acru) se ridică la cca. 131000 dolari. Înălțimea totală a barajului principal Corna va fi de 185m și va fi construit din roci care generează ape acide. Sterilul va conține metale grele, amoniac, sulfuri. Acestea din urmă sunt o importantă sursă de ape acide, care pot fi generate pentru decenii sau chiar secole. Propunerea de proiect minier nu prevede ca sulfurile să fie tratate separat și să fie depozitate într-un iaz de decantare special, impermeabilizat. Aceasta este un exemplu evident de malpraxis. Instalarea pompei de apă a facilității de management al deșeurilor pe o barajă este o altă dovadă de acest gen. Imensă construcție a acestei facilități este situată chiar deasupra orașului Abrud, putând să aibă consecințe catastrofice în caz de rupere. Suprafața imensă a acestei instalații este foarte posibil să producă o cantitate semnificativă de praf în condiții meteorologice secetoase. Raportul nu evaluează corect această problemă, mai ales avându-se în vedere apropierea de orașul Abrud. Odată procesat, minereul va fi topit. Această activitate va produce, printre altele, 0,5 kg de mercur zilnic, în șase zile ale săptămânii. Aceasta înseamnă 156 de kg de mercur pe an, sau 2340 kg de-a lungul perioadei totale de exploatare. Din această cantitate s-au scăzut deja emisiile de mercur generate de topirea minereului. Vorbim de o operațiune minieră foarte mare. La capacitatea maximă de producție, aproximativ 26 de milioane de tone de minereu și roca sterilă vor fi excavate anual. Cu alte cuvinte, 500000 tone săptămânal, 70000 tone zilnic. Dacă titularul de proiect va folosi camioane cu capacitatea de 150 de tone, se vor face cca 1000 de drumuri cu camionul dus-întors în fiecare zi (50 % pline, 50% goale), adică aproximativ un camion la un minut și jumătate, în condițiile în care se lucrează 24/7.

Pentru ca această propunere de proiect să se realizeze, populația locală trebuie relocată, un total de 2000 de oameni. Pe lângă casele în sine, titularul proiectului trebuie să cumpere toate terenurile care sunt afectate de proiect (terenuri agricole, păduri). Conform hărții intitulate „Regimul Proprietății” pentru Rosia Montana (exponatul doi- Planul de Management cultural- Planul M), din martie 2006, 49,1% este proprietate privată și 2,3% aparține Bisericilor. RMGC deține 17,8% din

suprafata satului Rosia Montana. Raportul nu contine o harta de acest gen pentru valea Corna. Vestigiile arheologice miniere de epoca romana de la Rosia Montana si 41 de case de patrimoniu sunt protejate de legea 5/2000 ca si monumente istorice. Pana la momentul de fata nu exista un Plan Urbanistic Zonal pentru Zona Protejata aprobat. La pagina v a Planului de management pentru patrimoniul cultural, partea III, „Bisericile istorice si locatia acestora, care vor fi afectate de Proiect, vor fi cercetate din punct de vedere arhitectural si documentate inainte de producerea oricarei stricaciuni”. 410 morminte ar trebui dezgropate si mutate. In comunitatea arheologica Rosia, Montana este recunoscuta pentru bogatul sau patrimoniu unic roman si pre-roman asociat minierii si tablitelor cerate descoperite in galeriile miniere. Galerile romane din masivele Orlea si Carnic sunt unice datorita maiestriei si starii lor de conservare. Din analiza hartilor pe care le contine studiul de impact se poate vedea ca aceste masive impreuna cu vestigiile lor vor fi transformate in cariere deschise. Pentru a cosmetiza aceasta distrugere, titularul proiectului propune “o serie de replici a unor structuri miniere construite, fie la suprafata, ca de exemplu intr-o zona reabilitata dintr-o viitoare cariera, fie in subteran.”

Din punct de vedere al biodiversitatii, Rosia Montana contine habitate si specii importante de fauna si flora care sunt pe deplin protejate conform legislatiei romanesti si Directivei UE privind habitatele (92/43/EEC).

Rosia Montana este o comunitate rurala ale carei trasaturi sociale, economice, si de mediu sunt caracteristice pentru zonele rurale din intreaga tara. Fenomene ca si imbatranirea populatiei nu se gasesc numai in Rosia Montana, ci sunt o tendinta generala in Romania. Aceeasi concluzie se poate trage si pentru declinul demografic sau migrarea fortei de munca tinere dinspre sate spre orase. Peste tot in mediul rural frecventarea scolilor si numarul de profesori sunt in scadere. Faptul ca 20% din gospodariile din Rosia Montana au o toaleta in curte nu este ceva extraordinar ci foarte apropiat de media nationala. In aceeași ordine de idei, media nationala de case din mediul rural care nu sunt conectate la un sistem de canalizare este de 90%. Rosia Montana nu este nici saraca, nici sub-dezvoltata si nici needucata; este o comunitate rurala tipica Romaniei contemporane.

II. Aspectele juridice ridicate de relatia actualei proceduri de obtinere a acordului de mediu cu alte aprobari/autorizatii/permise eliberate anterior

II.1 Licenta de concesiune pentru exploatare in perimetrul Rosia Montana

Licența de concesiune de exploatare a minereurilor din perimetrul Roșiei Montane nr 47/1999 a fost acordata de Agenția Naționala pentru Resurse Minerale (ANRM) in 1999 pentru Minvest (Compania Naționala a Cuprului, Aurului si Fierului „Minvest”) ca titular si RMGC ca afiliat prin Hotărârea de Guvern Nr. 458 din 10 iunie 1999, publicata in Monitorul Oficial, Partea I nr 285 din 21 iunie 1999. Prin ordinul ANRM din 9 octombrie 2000, publicat in Monitorul Oficial, partea I, nr.504 din 13 octombrie 2000 s-a produs transferul de licența, RMGC devenind titular si Minvest afiliat.

Intelegerea de la baza transferului de licenta este aceea ca in baza acestei licente de exploatare Minvest isi continua activitatea de exploatare de la Rosia

Montana, iar RMGC desfasoara activitati de explorare si de dezvoltare a proiectului nou⁸.

Conform legii minelor nr 85/2003, o licenta miniera de concesiune pentru exploatare este actul administrativ in sens larg prin care se aproba de catre autoritatea competenta, printre altele, conditiile referitoare la dimensiune, tehnologie si capacitate de productie. In concret, o licenta miniera specifica parametrii de exploatare.

Ori parametrii de exploatare specificati in licenta 47/1999 sunt fundamentali diferiti de parametrii propusi de catre RMGC. Astfel, referindu-ma aici numai la capacitatea de productie, licenta miniera 47/1999 prevede o capacitate de productie de 400.000 t/an minereuri auro-argentifere⁹. RMGC propune in schimb la Rosia Montana o capacitate de productie de 13.000.000 t/an minereuri auro-argentifere. RMGC pe de alta parte admite faptul ca doreste o modificare a actualei licente detinute, astfel incat modificarile sa reflecte parametrii de exploatare propusi¹⁰. Din informatiile detinute, aceasta modificare nu s-a produs.

Relevanta acestui aspect in contextul de fata este aceea ca RMGC nu avea, la momentul decembrie 2004, situatie care se extinde si la momentul de fata, posibilitatea legala de a solicita emiterea unui acord de mediu pentru exploatarea propusa la Rosia Montana. Astfel, conform art. 39 (1), lit b) a Legii Minelor nr. 85/2003, titularul licentei are obligatia sa elaboreze, pe baza licentei/permisului, înainte de inceperea si pe parcursul activitatilor miniere [...] documentatii in vederea obtinerii acordului/autorizatiei de mediu conform legislatiei de mediu in vigoare, conform art.22 alin.(1) lit.d) si sa le supuna avizarii autoritatii competente, conform art.14 - 20, art.28 si 30. O cerere de acord de mediu nu poate fi formulata de catre un operator minier decat pe baza unei licente miniere ce aproba parametrii de exploatare propusi. Concluzia care se desprinde este aceea ca modificarea de licenta necesara ar fi trebuit sa preceada cererea de acord de mediu formulata de catre RMGC.

II. 2 Planurile de urbanism ale comunei Rosia Montana

In vederea obtinerii unei autorizatii de construire pentru facilitatile industriale propuse in cadrul proiectului Rosia Montana (cariere de exploatare, halde de steril, iaz de decantare, drumuri de acces, etc), RMGC trebuie sa intocmeasca un Plan Urbanistic Zonal pentru Zona de Dezvoltare Industriala care, dupa obtinerea avizelor necesare din parte autoritatilor competente, trebuie supus aprobarii Consiliului Local Rosia Montana. Prevederile acestui Plan Urbanistic Zonal trebuiesc ulterior preluate in Planul Urbanistic General al Comunei Rosia Montana, tot prin hotarare de consiliu local. Aceasta procedura trebuie aplicata pentru fiecare localitate „gazda” in parte, respectiv comunele Rosia Montana si Bucium, precum si orasele Abrud si Campeni¹¹. Aceste certinte sunt impuse de Legea 50/1991 privind autorizarea lucrarilor de constructii modificata, republicata precum si de Legea 350/2001 privind amenajarea teritoriului si urbanismul.

⁸ Raportul SIM, volumul 7 – Informatii Generale – pag 4-6

⁹ Adresa nr 181613/09.10.2002 din partea Secretarului de Stat in Ministerul Industriilor, Domnul Gavril Baican catre Administratia Prezidentiala;

¹⁰ Raportul SIM, volumul 7 – Informatii Generale – pag 6

¹¹ A se vedea in acest sens continutul si conditiile impuse prin Certificatul de Urbanism 78/2006

Hotararea de Guvern nr. 1076/2004 transpune in legislatia interna prevederile Directivei Parlamentului European si a Consiliului 2001/42/EC din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri si programe asupra mediului, publicata in Jurnalul Oficial al Comunitatilor Europene (J.O.C.E. nr. L 197 din 21 iulie 2001). Aceasta stabileste procedura de realizare a evaluarii de mediu, aplicata in scopul emiterii avizului de mediu necesar adoptarii planurilor si programelor care pot avea efecte semnificative asupra mediului¹². Conform actului normativ indicat, planurile de urbanism si amenajare a teritoriului, inainte de a fi supuse aprobarii de catre autoritatea competenta, trebuie supuse procedurii de evaluare a impactului asupra mediului in vederea obtinerii avizului de mediu. In vederea corectei aplicari a acestei proceduri, MMGA a emis Ordinul 117/2006 pentru aprobarea Manualului SEA.

Titularul proiectului Rosia Montana nu a modificat planurile de urbanism ale localitatilor sus-mentionate pentru a permite executarea tuturor operatiunilor necesare desfasurarii activitatilor miniere propuse si nu a trecut prin procedura de evaluare a impactului asupra mediului si obtinerii avizului de mediu pentru aceste planuri conform procedurii stabilite de HG 1076/2004 si de Ordinul 117/2006.

Desi in etapele precedente de dezvoltare a proiectului s-au facut o serie de demersuri in sensul modificarii planurilor de urbanism mentionate, aceste demersuri nu reflecta proiectul minier in integralitate si nici reglementarile actuale privind evaluarea de mediu pentru planuri si programe. Astfel, In iulie 2002, Consiliul Local al Comunei Rosia Montana a aprobat, la propunerea RMGC, Planul de Urbanism General modificat al comunei Rosia Montana si Planul de Urbanism Zonal pentru Zona de Dezvoltare Industriala Rosia Montana Gold Corporation, prin hotararile de consiliu local deja mentionate. Planul de Urbanism pentru orasul Abrud a fost de asemenea modificat¹³. Intocmirea documentatiilor de urbanism a fost integral finantata de catre RMGC. Aceste planuri de urbanism reflecta numai etapa I a proiectului minier - carierele Cetate, Carnic, iazul de decantare din Valea Cornei precum si alte facilitati industriale in suprafata totala de 669ha. Mai mult decat atat, acordurile de mediu emise de catre Agentia de Protectie a Mediului Alba 179 si 180 din 03.07.2002, precum si acordul de mediu pentru planul de urbanism Abrud au expirat. Aceste acte au avut o perioada de valabilitate de 2 ani si nu s-au facut demersuri pentru prelungirea perioadei de valabilitate. Intelegem astfel ca aceste planuri de urbanism nu mai sunt susceptibile sa produca efecte juridice.

La data de 29.11.2004¹⁴ RMGC a initiat din nou o procedura de modificare a planurilor de urbanism ale Comunei Rosia Montana, mai precis de modificare a planului de urbanism pentru zona de dezvoltare industriala, deoarece i s-a impus aceasta cerinta prin certificatul de urbanism 68/20.08.2004. RMGC a facut de asemenea oarecare demersuri pentru a obtine din partea Agentiei pentru Protectia Mediului Alba un acord de mediu¹⁵. Aceasta initiativa a fost inasa ulterior abandonata,

¹² Denumita procedura SEA – strategic environmental assessment – evaluare strategica de mediu

¹³ Hotararea de consiliu local Abrud 43/2002

¹⁴ Prin adresa Nr. 21 din 29.11.2004, RMGC a solicitat Primariei Rosia Montana afisarea unui anunt public privind intentia sa de lansare a proiectului "Modificare Plan Urbanistic Zona pentru Zona de Dezvoltare Industriala Rosia Montana Gold Corporation S.A"

¹⁵ Anunt public PUZ Modificat Zona Industriala Rosia Montana Gold Corporation, cotidianul "Unirea" 30 noiembrie 2004

motivul cel mai evident fiind suspendarea prin sentinta judecatoreasca¹⁶ a certificatului de urbanism 68/20.08.2004.

Inainte de a efectua evaluarea de mediu pentru Proiectul Rosia Montana, titularul proiectului ar fi trebuit sa parcurga procedura de actualizare a planurilor de urbanism ale localitatilor mai-sus mentionate si de evaluare a impactului asupra mediului prin obtinerea avizului de mediu. Succesiunea in timp a acestor doua proceduri este evidenta, acesta fiind insusi scopul urmarit de actul normativ HG 1076/2004 - ca procedura de evaluare a impactului asupra mediului pentru un plan sau program sa se efectueze la un nivel **strategic** superior, adica inainte de a efectua evaluarea de mediu pentru un proiect. Insi Ordinul 117/2006 emis de catre MMGA in aplicarea HG 1076/2004 prevede la pct 3.12:

1. *Din punct de vedere cronologic, mai întâi trebuie efectuată evaluarea de mediu pentru un plan sau program, dacă este necesar, și apoi se realizează evaluarea de mediu pentru un proiect.*
2. *Evaluarea de mediu pentru planuri/programe se realizează la alt nivel, respectiv un nivel superior, față de evaluarea impactului asupra mediului pentru proiecte publice sau private.*
3. *Datorita faptului că evaluarea de mediu este la un nivel superior față de evaluarea impactului asupra mediului pentru proiecte, a complexității unui plan sau program față de un proiect, raportul SEA nu are un conținut detaliat din punct de vedere tehnic, adică nu conține date tehnice detaliate și precise, în timp ce raportul EIA, da.*

Intamplator sau nu, in urma aducerii la cunostinta MMGA a aspectelor mai sus-descrie de catre o serie de organizatii non-guvernamentale¹⁷, RMGC a facut din nou o serie de anunturi conform carora doreste sa modifice planurile de urbanism ale localitatilor gazda pentru a permite excutarea tuturor activitatilor miniere propuse in cadrul proiectului¹⁸ si doreste sa obtina un aviz de mediu pentru acestea¹⁹. Aceste proceduri sunt inasa tardive, RMGC nu ar fi trebuit sa demareze prezenta procedura de obtinere a acordului de mediu pentru proiectul Rosia Montana in absenta modificarii si obtinerii avizului de mediu pentru planurile de urbanism iar MMGA ar fi trebuit sa anuleze solicitarea de acord de mediu a RMGC. Astfel, conform Art. 15 al Legii 265/2006 pentru aprobarea OUG 195/2005 privind protectia mediului, (1) *Autoritatile competente pentru protectia mediului, cu exceptia Garzii Nationale de Mediu si a structurilor subordonate acesteia, emit, revizuiesc si actualizeaza, dupa caz, actele de reglementare;* (3) *Titularii activităților care fac obiectul procedurilor de reglementare din punct de vedere al protecției mediului au obligația de a respecta termenele stabilite de autoritatea competentă de protecția mediului în derularea acestor proceduri;* (4) *Nerespectarea termenelor stabilite de autoritatea competentă de protecția mediului în derularea procedurii de reglementare*

¹⁶ Sentinta Civila 348/CA/2005 pronuntata de Tribunalul Alba in Dosarul 622/2005, mentinuta de Curtea de Apel Alba prin respingerea recursurilor declarate de catre RMGC si Consiliul Judetean Alba. Mentionam ca aceasta suspendare este inca valabila, mentinandu-si efectele pana la solutionarea irevocabila a litigiului al carui obiect este anulara certificatului de urbanism nr 68/20.08.2004

¹⁷ A se vedea adresa Asociatiei Albumus Maior si Centrului pentru Resurse Jurdice Nr. 450/24.05.2006 catre MMGA

¹⁸ Anunt in cotidianul "Unirea" din 10 iunie 2006 si anunt pe pagina web a Agentiei de Protectie a Mediului Alba din data de 15 iunie 2006

¹⁹ Anunt pe pagina web a Agentiei de Protectie a Mediului Alba din data de 15 iunie 2006

conduce la încetarea acestei proceduri, solicitarea actului de reglementare fiind anulată.

Mai mult decat atat, revenind la problematica licentei miniere detinute de catre RMGC, consider ca Planurile de Urbanism ale « localitatilor gazda » in vederea implementarii proiectului minier propus de catre RMGC pot fi elaborate/actualizate numai in momentul cand acesta detine o licenta miniera valida si numai in prezenta notificarii din partea Agentiei Nationale pentru Resurse Minerale prevazute la Art.41 al Legii Minelor, pct (1) si (2): « Autoritatea competenta va informa în scris, în termen de 10 zile de la data intrării în vigoare a licențelor de exploatare, consiliile județene, consiliile locale si prefecturile județene în raza cărora se află perimetrele concesionate, despre activitățile miniere si perimetrele concesionate prin aceste licente ; (2) În termen de 90 de zile de la primirea informării prevăzute la alin.(1), consiliile județene si consiliile locale vor modifica si/sau actualiza planurile de amenajare a teritoriului si planurile urbanistice generale existente, pentru a permite executarea tuturor operatiunilor necesare desfășurării activităților miniere concesionate ».

III.3 Planul de urbanism pentru Zona Protejata Rosia Montana .

Legea 5/2000 aproba Planul National de Amenajare a Teritoriului. Conform Sectiunii a III-a - zone protejate, la Rosia Montana sunt protejate:

Monumente ale naturii:

1.8	Piatra Despicata	Comuna Rosia Montana	0,2o ha
2.60.	Avenul din Hoaca Urzicarului PN	Sat Vartop	1,00 ha
2.83	Piatra Corbului	Comuna Rosia Montana	5,00 ha

Legea 5/ 2000 anexa 3 (anexa a fost redactata de catre Ministerul Culturii pe baza datelor din repertoriul arheologic)

g) 3. Centrul istoric satul Rosia Montana, comuna Rosia Montana, jud. Alba

1) 1. Galeriile romane ale exploatarilor miniere aurifere sat Rosia Montana, comuna Rosia Montana, jud. Alba

m) 2. Case - secolele XVIII- XIX sat Rosia montana, comuna Rosia Montana, jud. Alba".

Conform Art. 3 al Legii 5/2000, " Lucrarile de salvare, protejare si de punere in valoare a patrimoniului din zonele protejate sunt de utilitate publica, de interes national". Conform Art. 7. al Legii 5/2002, „Prevederile Planului de amenajare a teritoriului national - Sectiunea a III-a - zone protejate sunt obligatorii pentru autoritatile administratiei publice centrale si locale, care vor asigura preluarea acestor prevederi in documentatiile de amenajare a teritoriului judetelor, municipiilor, oraselor si comunelor.”

Ori conform Legii nr. 350/2001 autoritatile locale urmau sa elaboreze cu prioritate un plan de urbanism zonal pentru zonele protejate din interiorul localitatii asa cum au fost ele desemnate prin dispozitiile Legii 5/2000, obligatia autoritatilor publice locale incumband din Legea 350/2001 precum si din dispozitiile Art. 46, lit f) al Legii 422/2001 privind protectia monumentelor istorice. Acest plan are prioritate fata de planurile de urbanism pentru zona de dezvoltare industrială deoarece vizeaza o cauza de utilitate publica de interes national - protejarea si punerea in

valoare a patrimoniului din zonele protejate - fata de care declararea zonei industriale reprezinta un interes privat, evident inferior celui public. Conform Legii Minelor 85/2003, Art.11.- (1) *Efectuarea de activitati miniere pe terenurile pe care sunt amplasate monumente istorice, culturale, religioase, situri arheologice de interes deosebit, rezervatii naturale [...] precum si instituirea dreptului de servitute pentru activitati miniere pe astfel de terenuri este strict interzisa.*

Concluzia este aceea ca elaborarea si aprobarea unui PUZ Zona Protejata pentru Rosia Montana ar fi trebuit sa preceada orice fel de demers privind declararea unor zone din Rosia Montana ca si zone industriale precum si privind obtinerea unui acord de mediu pentru Proiectul Rosia Montana.

Din coroborarea textelor de lege mentionate in Sectiunea III reiese fara indoiala faptul ca succesiunea legala a solicitarilor si obtinerii actelor administrative in discutie ar fi fost: elaborarea si aprobarea de catre autoritatile locale a unui plan de urbanism pentru zona protejata Rosia Montana; obtinerea unei licente miniere valide; elaborarea/ actualizarea si aprobarea planurilor de urbanism pentru zona de dezvoltare industriala ale localitatilor vizate si preluarea acestor prevederi in planurile de urbanism generale; solicitarea acordului de mediu pentru proiectul propus.

Consider astfel ca orice procedura de evaluare a impactului asupra mediului la momentul de fata, si aici ne referim atat la evaluarea de mediu pentru planurile de urbanism ale localitatii Rosia Montana cat si la evaluarea de mediu pentru proiectul Rosia Montana este lovita de nulitate absoluta, la fel ca si orice act administrativ emis in baza acestor proceduri.

Sectiunea III. Procedura de obtinere a acordului de mediu pentru proiectul Rosia Montana

1. Incepand cu anul 2001, Ministerul Culturii si Cultelor a eliberat pentru zona Rosia Montana mai multe certificate de descarcare de sarcina arheologica. Acestea sunt: Certificat de descarcare de sarcina arheologica 1320/14.12.2001 (acopera zona uzinei, zona Gura Cornei, zona conductei de alimentare cu apa, zona drumului de acces la uzina); Certificat de descarcare de sarcina arheologica 1231/19.12.2002 (Valea Salistei, Valea Cornei, Gura Rosieii, Carnic suprafata); Certificat de descarcare de sarcina arheologica 3/2004 (o zona din Jig-Vaidoia, o zona din Tarina, Balmoesti - Gura Minei), Certificat de descarcare de sarcina arheologica 4/2004 (Masivul Carnic-subteran). Acestea insumeaza asadar o mare parte din zona vizata a fi ocupata de proiectul minier.

Dupa cum am aratat in inceputul contestatiei, nu face obiectul prezentei a discuta legalitatea acestor acte administrative emise anterior procedurii de autorizare din punct de vedere al mediului. Ceea ce doresc sa scot in evidenta este faptul ca eliberarea, inaintea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, de certificate de descarcare de sarcina arheologica pt zone semnificative din Rosia Montana vizate a fi ocupate de proiectul minier Rosia Montana a prejudiciat insusi efectul util²⁰ al evaluarii impactului asupra mediului pt acest proiect de investitii.

²⁰ 'Efectul util' al unei proceduri sau reglementari este o definitie de drept comunitar care denota ducerea la indeplinire a insusi scopului (spiritului legii) in care a fost prevazuta

Astfel, potrivit Art. 1 al O.U.G. 195 din 22 decembrie 2005 privind protecția mediului, aprobată prin Lege nr. 265 din 29.06.2006, *Mediul reprezintă ansamblul de condiții și elemente naturale ale Terrei: aerul, apa, solul, subsolul, aspectele caracteristice ale peisajului, toate straturile atmosferice, toate materiile organice și anorganice, precum și ființele vii, sistemele naturale în interacțiune, cuprinzând elementele enumerate anterior, inclusiv unele valori materiale și spirituale, calitatea vieții și condițiile care pot influența bunăstarea și sănătatea omului.*

Procedura-cadru de evaluare a impactului asupra mediului stipulată prin HG 918/2002 include evaluarea impactului proiectelor publice și private asupra „bunurilor materiale și patrimoniului cultural” (Art. 3, lit. c). În baza Art. 6 al Legii 462 din 12 noiembrie 2003 pt modificarea și completarea OG 43/2000, persoanele fizice și/sau juridice, în speta S.C. Rosia Montana Gold Corporation S.A au obligația legală de a finanța cercetările preventive și/sau de salvare, având totodată obligația legală de a stabili prin studiul de fezabilitate și proiect tehnic măsurile pentru cercetarea preventivă sau de salvare, protejarea patrimoniului arheologic sau pt. descarcarea de sarcină arheologică, după caz. Proiectul tehnic este supus aprobării din punct de vedere al impactului asupra mediului conform dispozițiilor mai-sus invocate.

Deși proiectul tehnic nu este la momentul de față finalizat și aprobat, cu atât mai puțin studiul de fezabilitate, iar procedura de evaluare a impactului asupra mediului este nefinalizată, aceste certificate de descarcare de sarcină arheologică produc efecte juridice în sensul de a atesta deja că pe o mare parte din teritoriul Rosiei Montane nu există patrimoniu arheologic și că acest teritoriu poate fi redat activităților industriale.

O întrebare legitimă care apare este asadar ce impact asupra „bunurilor materiale și patrimoniului cultural” va mai fi evaluat în cadrul procedurii de obținere a acordului de mediu pe o mare parte din teritoriul Rosiei Montane, când pe acest teritoriu s-a atestat cu mult înainte descarcarea de sarcină arheologică a valorilor de patrimoniu descoperite.

Eliberarea de către Ministerul Culturii și Cultelor de certificate de descarcare de sarcină arheologică pentru suprafețe semnificative din Rosia Montana înaintea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și deciziei de emitere a acordului de mediu pentru Proiectul Rosia Montana a prejudiciat efectul util al acestei proceduri.

2. Încă de la demararea procedurii de obținere a acordului de mediu în decembrie 2004, documentația depusă de către titularul de proiect a fost criticată sub aspectul conformității sale cu reglementările legale în vigoare. Astfel, un număr semnificativ de organizații non-guvernamentale și persoane individuale au criticat Memoriul Tehnic (Memoriul de Prezentare a Proiectului Rosia Montana) ca nefiind întocmit în conformitate cu Ordinul MAPPM 860/2002 - anexa II.2 numită ‘Conținutul standard pentru PPR necesar pentru emiterea acordului de mediu/acordului intergrat de mediu.’ Ministerului Mediului i s-a cerut să returneze documentația PPR către titularul proiectului pentru a fi completată în conformitate cu legislația în vigoare și, în

procedura/reglementarea respectivă. Este o noțiune apropiată de ceea ce mulți doctrinari din dreptul românesc numesc « oportunitatea » unui act sau a unei proceduri administrative.

celasi timp, sa suspende procedura de obtinere a acordului de mediu pana la depunerea unui nou memoriu tehnic.

Consider urmatoarele aspecte ca fiind insuficient sau deloc tratate in Memoriul Tehnic:

- Addenda II a Anexei II. 2 a Ordinului 860/2002 prevede:” Pentru activitatile cuprinse in anexa I.1, respectiv in anexa 1 la O.U.G. 34/2002 privind prevenirea, reducerea si controlul integrat al poluarii, aprobata si modificata prin Legea 645/2002 vor fi avute in vedere urmatoarele: 1. memoriul tehnic va specifica modul cum au fost aplicate cerintele specifice autorizarii integrate de mediu, inclusiv cele referitoare la limitele de poluanti, in raport cu aplicarea celor mai bune tehnici disponibile; Memoriul tehnic nu contine explicatii privind respectarea cu limitele specifice ale poluantilor.

- Anexa II. 2 (7) solicita expres ca memoriul tehnic sa arate “distanta fata de asezarile umane si obiectivele de interes public, respectiv investitii, monumente istorice si de arhitectura, diverse asezaminte, zone de interes traditional etc.; lucrarile, dotarile si masurile pentru protectia asezarilor umane si a obiectivelor protejate si/sau de interes public”. Asadar, titularul de proiect este tinut sa arate masurile concrete de protectie a acestor asezari si monumente. Aceasta presupune ca titularul de proiect a evaluat deja impactul asupra acestor asezari si monumente si a planificat masuri de protejare a lor. Cu toate acestea, Memoriul tehnic nu descrie impactul asupra acestor asezari si monumente, cu atat mai mult cu cat acest impact are deja loc, dat fiind ca programul de stramutare se desfasoara inca din anul 2002. La fel, Memoriul tehnic nu descrie masurile de protectie relevante.

- Potrivit Paragrafului 6 al aceleiasi anexe, memorial tehnic trebuie sa descrie *Protectia ecosistemelor terestre si acvatice: descrierea aspectelor de mediu ce vor fi semnificativ afectate prin proiectul propus, inclusiv, in special: populatia, fauna, flora, solul, apa, aerul, factorii climatici, peisajul si interrelatiile dintre acesti factori; poluantii si activitatile ce pot afecta ecosistemele acvatice si terestre; lucrarile, dotarile si masurile pentru protectia faunei si florei terestre si acvatice, a biodiversitatii, monumentelor naturii si ariilor protejate.*

Cantitatea de apa proaspata estimata a fi folosita la uzina de procesare este de 224 metri cubi pe ora de-a lungul intregii durate a exploatarei, estimate a fi de 17 ani. Uzina este planificata a functiona permanent, 7 zile pe saptamana, ceea ce inseamna ca va folosi 37,632 metri cubi pe saptamana. Sursa apei ar fi raul Aries. Acesta este un factor alarmant, dat fiind faptul ca detaliile privind managementul apei incluse in Memoriul Tehnic arata numai ca nu se poate prezenta un bilant al apelor pe amplasament. In schimb Memoriul Tehnic arata ca raportul la studiul de impact asupra mediului va prezenta un bilant detaliat al apelor pe amplasament, desi recunoaste ca s-a dezvoltat un astfel de bilant printr-un model computerizat. Cu toate acestea nu se prezinta nici o cifra concreta sau graphic prin care sa arate ca apa luata din raul Aries nu va afecta debitul in aval. Lipsa detaliilor privind utilizarea apelor, a faunei si florei demonstreaza inca o data neconformitatea cu Art 12(2) al Ordinului 860/2002.

- Memoriul tehnic nu descrie felul in care casele de patrimoniu, localizate inaustrul sau in afara zonei protejate, vor fi practic protejate impotriva vibratiilor si prafului rezultat din activitatile miniere. Paragraful 3 al Sectiunii II a aceleiasi anexe , “Protectia impotriva zgometului si vibratiilor,” solicita o descriere a surselor de

zgomot si vibratii, nivelul care va fi atins si distanta fata de asezarile umane si descrierea masurilor de protectie.” Zona protejata este descrisa in felul urmatoar in memoriul tehnic:

In Centrul Istoric al Rosiei Montana, pe baza documentatiei intocmite de catre CPPCN si OPUS in 2000-2001 si in iunie 2002, MCC a stabilit o Zona Protejata care la momentul de fata include 140 de case, trei biserici si 10 cimitire. 33 dintre cladiri sunt declarate monumente istorice. Un plan urbanistic zonal pentru Zona Protejata este in curs de intocmire.

In plus, in Rosia Montana in afara zonei protejate exista 9 monumente istorice in curs de declasificare.

Declasificarea nu este o masura de protectie. Exista in total 7 biserici, 4 case de rugaciuni si 11 cimitire in zona de impact a proiectului, potrivit Memoriului Tehnic. Memoriul arata ca se poarta la momentul de fata discutii cu proprietarii si autoritatile superioare ale bisericilor privind viitorul acestora. Optiunile oferite sunt “reconstruirea unei noi cladiri intr-o alta locatie, mutarea obiectelor de cult semnificative si oferirea de compensatii”. Optiunile pentru cimitire se refera de asemenea la relocare. Din nou, reconstruirea si relocarea nu sunt masuri de protectie a acestor bunuri impotriva vibratiilor si zgomotului generate de activitatile miniere.

Acestea sunt numai cateva dintre punctele cele mai evidente. ONG-urile si persoanele fizice care au trimis contestatii catre MMGA au sesizat o parte dintre acestea, precum si multe altele. Raspunsul primit de la MMGA²¹ nu raspunde niciuneia dintre deficientele Memoriului Tehnic semnalate si declara ca legislatia romana in vigoare nu prevede posibilitatea de a suspenda procedura de obtinere a acordului de mediu. Consider acest raspuns ca fiind neconform atat cu Ordinul 860/2002. Privitor la informatiile semnalate ca lipsind din Memoriul Tehnic si cerute de ONG-uri, raspunsul MMGA ii directioneaza pe petenti la “autoritatile competente” pentru a obtine informatiile privind licentele de exploatare si explorare miniera, aspectele culturale, planurile de urbanism, etc. Ori conform art 35 (3) al Ordinului 860/2002, *autoritatea publica pentru protectia mediului pune la dispozitie publicului, la cerere, documentele relevante pentru proiectul considerat, altele decat cele furnizate de titularul proiectului, dupa caz.* Astfel accesul publicului la informatii in procedura de obtinere a acordului de mediu a fost incalcat inca de la inceputul acestei proceduri.

RMGC a depus la autoritatile de protectia mediului un memoriu tehnic neconform cu Anexa II.2 a Ordinului 860/2002 intitulata Continutul Standard al Memoriului de prezentare a proiectului. Acest memoriu tehnic ar fi trebuit returnat titularului de proiect spre completare iar MMGA ar fi trebuit sa puna la dispozitia publicului interesat informatiile solicitate prin petitiile adresate la inceputul procedurii de emitere a acordului de mediu.

3. Unele instalatii din cadrul Proiectului Rosia Montana intra sub incidenta H.G. nr. 95 din 23.01.2003, controlul activitatilor care prezinta pericole de accidente

²¹ A se vedea raspunsul MMGA no: 60311/ 17.01.2004

majore in care sunt implicate substante periculoase, prin faptul ca propune o instalatie pentru producerea de metale neferoase brute din minereuri, concentrate, materii prime secundare, prin procese metalurgice, chimice sau electrolitice²². Aceasta hotarare stabileste masurile pentru controlul activitatilor care prezinta pericole de accidente majore in care sunt implicate substante periculoase, in scopul prevenirii acestor categorii de accidente si al limitarii consecintelor lor asupra securitatii si sanatatii populatiei, precum si asupra calitatii mediului. Potrivit art. 5 al acestei H.G., (1) *Titularul activitatii in care sunt prezente substante periculoase, denumit in continuare titularul activitatii, are obligatia de a lua toate masurile necesare pentru a preveni producerea accidentelor majore si pentru a limita consecintele acestora asupra sanatatii populatiei si asupra calitatii mediului;* (2) *Titularul activitatii va face dovada catre autoritatile competente de control ca a luat toate masurile, conform prezentei hotarari, pentru prevenirea pericolelor de accidente majore in care sunt implicate substante periculoase.*

Potrivit Art. 6, (1) *Pentru indeplinirea prevederilor art. 5 titularul activitatii va prezenta o data cu documentatiile legale pentru obtinerea acordului de mediu, autorizatiei de mediu si/sau a avizului de protectie civila, dupa caz, transmise autoritatilor publice teritoriale pentru protectia mediului, respectiv autoritatilor teritoriale pentru protectie civila, o notificare care va cuprinde urmatoarele date si informatii:*

- a) informatii care sa permita identificarea substantelor periculoase sau categoriilor de substante periculoase prezente in obiectiv;*
- b) modul de stocare a substantelor periculoase;*
- c) cantitatea si starea fizica a substantelor periculoase prezente;*
- d) activitatea existenta sau propusa pentru instalatia sau pentru unitatea de stocare;*
- e) informatii cu privire la elementele susceptibile de a provoca accidente majore sau de a agrava consecintele acestora, din imediata apropiere a obiectivului.*

Ordinul nr. 1084 din 22-12-2003 pentru aprobarea procedurilor de notificare a activitatilor care prezinta pericole de producere a accidentelor majore in care sunt implicate substante periculoase si, respectiv, a accidentelor majore produse prevede la Anexa 1.1 prevede modelul unei astfel de notificari.

Conform Art. 16 al HG 95/2003, *autoritatile publice teritoriale pentru protectia mediului si autoritatile teritoriale pentru protectie civila interzic utilizarea sau punerea in functiune a oricarui obiectiv, a oricarei instalatii sau unitati de stocare ori a oricarei parti din acestea, daca titularul activitatii nu a inaintat in termenele legale notificarea[...].*

Conform anuntului MMGA referitor la solicitarea acordului de mediu de catre RMGC publicat pe pagina web a MMGA in jurul datei de 22 decembrie 2004, « *Documentatia depusa de titular cuprinde: fisa tehnica, anexa la certificatul de urbanism si memoriu de prezentare a proiectului, care a fost pus pe site-ul ministerului incepand cu data de 20.12.2004* ».

RMGC nu a depus o asemenea notificare o data cu depunerea documentatiei pentru obtinerea acordului de mediu in decembrie 2004, asadar instalatia mai-sus mentionata trebuie interzisa de catre autoritatile competente.

²² Tip de instalatie inclus in anexa OUG 34/2002 privind prevenirea, reducerea si controlul integrat al poluarii aprobata cu modificari prin Legea nr. 645 din 07-12-2002; OUG 34/2002 a fost ulterior abrogata de OUG nr. 152 din 10-11-2005 privind prevenirea si controlul integrat al poluarii. Noua OUG cuprinde de asemenea acest tip de instalatie in anexa sa.

RMGC nu s-a conformat dispozitiilor HG 95/2003 privind depunerea in termenul legal a unei notificari referitoare la substantele periculoase pe care intentioneaza a le folosi in cadrul procesului de productie a aurului in uzina de procesare, iar autoritatile competente ar trebui sa interzica aceasta instalatie.

4. Este de asemenea incerta data depunerii raportului de securitate²³ la autoritatile de protectie a mediului. Astfel, prin indrumarul²⁴ realizat ca urmare a perioadei de definire a domeniului, si in baza HG 95/2003²⁵ si a Ordinul 860/2003 s-a solicitat titularului de proiect depunerea, o data cu raportul SIM, a unui raport de securitate. Din interpretarea coroborata a Art. 13 (4) a HG 95/2003²⁶ cu Art. 26 - (2)²⁷ al Ordinului 860/2002, rezulta ca raportul de securitatea trebuia depus impreuna cu raportul SIM si facut public odata cu acesta. Ori nici anunturile publice ale MMGA si nici cele ale RMGC privind depunerea raportului SIM si inceputul etapei de dezbateri publice nu fac referire la depunerea unui raport de securitate impreuna cu raportul SIM. Numai in jurul datei de 21 iulie 2006 a aparut pe pagina web a MMGA un document intitulat raport de securitate, neinsotit de nici un fel de nota explicativa in privinta procedurii de analiza a acestui document sau al rolului sau in procedura de emitere a acordului de mediu. Mai mult decat atat, nu rezulta ca firma care a intocmit

²³ Cf art 2, pct 58 al OUG 195/2005, raportul de securitate este *documentatie elaborata de persoane fizice sau juridice atestate conform legii, necesara pentru obiective in care sunt prezente substante periculoase conform prevederilor legislatiei privind controlul activitatilor care prezinta pericole de accidente majore in care sunt implicate substante periculoase;*

²⁴ Indrumarul rezultat in urma etapei de definire a domeniului, transmis titularului de proiect de catre MMGA la http://www.mmediu.ro/dep_mediu/rosia_montana/indrumar%20Rosia%20Montana-romana.pdfpag.2

²⁵ Cf art Art. 8. al HG 95/2003

(1) *Titularul activitatii in care sunt prezente substante periculoase in cantitati egale sau mai mari decat cantitatile prevazute in anexa 2, tabelele 1 si 3, coloana 3, este obligat sa elaboreze si sa transmita autoritatii publice teritoriale pentru protectia mediului si autoritatii teritoriale pentru protectie civila un raport de securitate in exploatare pentru prevenirea riscurilor de accidente majore, denumit in continuare raport de securitate, care sa cuprinda:*

a) *punerea in aplicare a politicii de prevenire a accidentelor majore, precum si a sistemului de management al securitatii in exploatare, in conformitate cu principiile si cerintele prevazute in anexa 3;*

b) *identificarea pericolelor de accidente majore si luarea masurilor necesare pentru a preveni astfel de accidente si a limita consecintele acestora asupra sanatatii populatiei si mediului;*

c) *respectarea cerintelor de siguranta in functionare si fiabilitate la proiectarea, constructia, exploatarea si intretinerea oricarei instalatii, unitati de stocare, echipament si infrastructura legata de exploatarea acesteia si care prezinta pericole de accidente majore in interiorul obiectivului;*

d) *intocmirea corespunzatoare a planurilor de urgenta interna, cu includerea informatiilor necesare elaborarii planului de urgenta externa, care sa asigure luarea masurilor corespunzatoare in cazul aparitiei unui accident major;*

e) *furnizarea informatiilor necesare catre autoritatile competente, care sa le permita acestora luarea de decizii privind amplasarea sau extinderea altor activitati in zona obiectivului existent.*

²⁶ Art. 13 (4) Titularul activitatii are obligatia de a pune la dispozitie publicului raportul de securitate.

²⁷ Art. 26 - (2) Pentru proiectele de instalatii/depozite care implica substante periculoase, titularul proiectului inainteaza autoritatii publice competente pentru protectia mediului si raportul de securitate intocmit conform cerintelor legale SEVESO II.

acest raport SC OCON ECORISC SRL ar fi atestata conform legii pentru intocmirea rapoartelor de securitate²⁸.

5. Pe data de 6 iunie 2006 MMGA a facut un anunt public²⁹ si a transmis o serie de notificari individuale privind etapa de dezbateri publice pe marginea raportului SIM despus la MMGA.

Atat anuntul cat si notificările individuale mentioneaza faptul ca raportul SIM a fost despus la MMGA in data de 15.05.2006. Acesta inseamna in stabilirea si anuntarea oportunitatilor de participare a publicului la luarea deciziei legate de proiect MMGA a incalcat termenul prevazut de Art. 27 - (1) al Ordinului 860/2002³⁰ - *in termen de 5 zile lucratoare de la primirea raportului privind studiul de evaluare a impactului asupra mediului și, după caz, a raportului de securitate autoritățile publice pentru protecția mediului stabilesc, de comun acord cu titularul proiectului, oportunitățile de participare a publicului la luarea deciziilor legate de proiect, pe care le anunță prin mass-media, pe cheltuiiala titularului.*

6. Dupa cum reiese din declaratiile mai multor persoane fizice³¹, raportul SIM nu a fost disponibil spre consultare la locatiile anuntate de catre MMGA. Consider ca perioada de timp acordata publicului interesat pentru consultarea raportului SIM este insuficienta avand in vedere volumul fara precedent de informatie cuprinsa in raportul SIM si complexitatea problemelor ridicate si inteleg ca acest aspect a fost semnalat de mai multe organizatii si persoane fizice autoritatilor competente de protectie a mediului³², fara ca aceste sesizari sa fie urmate de vreo masura de a remedia acest viciu al procedurii.

7. In privinta sedintelor de dezbatere publica organizate pe teritoriul Romaniei, doresc sa fac urmatoarele observatii. Nu consider ca scopul organizarii unei dezbateri publice este acela de a transforma acest eveniment intr-o activitate de relatii publice a titularului de proiect. Scopul sau ar trebui sa fie in primul si in primul rand informarea publicului in privinta impactului proiectului si oferirea pentru public a unui spatiu deschis si democratic in care membrii sai isi poata exprima nestingerit ingrijorarile, parerile, propunerile in privinta proiectului propus. Nu stiu ca din prezentarea titularului de proiect sa fi reiesit cel putin un impact negativ al proiectului propus, poate numai « impactarea » bisericilor din Valea Cornei, termen a carei rezonanta in limba romana este cel putin indoielnica. Mai mult, in cadrul dezbaterilor publice titularul de proiect nu răspuns argumentat la propunerile justificate ale

28 Conform OUG 195/2005, Art 2,pct. 59, « raportul de securitate » este *documentație elaborată de persoane fizice sau juridice atestate conform legii, necesară pentru obiective în care sunt prezente substanțe periculoase conform prevederilor legislației privind controlul activităților care prezintă pericole de accidente majore în care sunt implicate substanțe periculoase;*

29 http://www.mmediu.ro/dep_mediu/rosia_montana/dezbatere_publica.pdf

30 Asa cum a fost modificat prin Ordinul MAPAM 210/2004

31 http://www.rosiamontana.ro/img_upload/c77c3453789af5de5049783baaa35f31/scrisoare_deschisa_consultari_publice.pdf

32 http://www.rosiamontana.ro/img_upload/c77c3453789af5de5049783baaa35f31/scrisoare_deschisa_consultari_publice.pdf

publicului pe care le-a primit în formă scrisă înaintea respectivei ședințe de audiere³³.

8. În privința debaterilor publice organizate pe teritoriul Ungariei, nu consider că aceasta sunt oportunități de participare echivalente pentru publicul ungar cu cele ale publicului român. Art 2 al Convenției de la Espoo prevede obligația părții de origine de a oferi o oportunitate pentru publicul din zonele potențial afectate de a participa în procedurile relevante de evaluare a impactului asupra mediului pentru activitățile propuse și să garanteze că oportunitatea oferită publicului din țara potențial afectată este echivalentă cu cea oferită publicului din țara de origine. Inițial era planificată numai o dezbatere publică în localitatea Szeged, însă în urma eforturilor organizațiilor de protecție a mediului din Ungaria s-a decis organizarea unei dezbateri publice în Budapesta³⁴. Până la data de 22 august 2006 nu exista însă un anunț public privind locul exact și ora acestei dezbateri publice în Budapesta³⁵.

Mai multe organizații non-guvernamentale din Ungaria au criticat faptul că publicului maghiar i s-a pus la dispoziție spre consultare numai un rezumat de 24 de pagini al Studiului de impact asupra mediului al proiectului minier, document ce conține peste 5.000 de pagini³⁶.

Astfel, nici numărul în sine al debaterilor publice organizate pe teritoriul Ungariei (comparativ cu cele 13 organizate pe teritoriul României), nici mediatizarea debaterilor în Ungaria și nici informațiile puse la dispoziția publicului pentru consultare în limba maghiară nu corespund principiului oportunităților echivalente de participare ale publicului ungar cu ale publicului român.

Sectiunea IV. Raportul SIM

1. Multe dintre capitolele raportului SIM pentru Proiectul Rosia Montana nu indica autori persoane fizice sau juridice atestate conform legii pentru a realiza rapoarte sau componente ale rapoartelor SIM³⁷ pentru multe capitole lipsesc autorii sau unii dintre autorii unor capitole nu sunt atestați; ale capitole nu indica nici un fel de autor.

„Raportul de baza asupra biodiversității” și „Raportul de baza asupra patrimoniului cultural” menționează „Stantec” ca fiind autorul documentului. „Stantec” nu este amintit în listele Ministerului Mediului și Gospodării Apelor cu privire la persoanele licențiate/acreditate pentru a efectua studii EIM. „Raportul de baza asupra contaminării solului” indică „Fluvio” drept autor al documentului. „Fluvio” nu este nici el înregistrat la Ministerul Mediului și Gospodării Apelor, ca persoană acreditată pentru a efectua studii EIM. „Raportul de baza asupra apelor”

³³ Cf art. 44 - (1) al Ordinului 860/2002, în timpul ședinței de dezbatere publică titularul proiectului descrie proiectul propus și evaluarea făcută în studiul de impact asupra mediului, răspunde întrebărilor publicului, răspunde argumentat la propunerile justificate ale publicului pe care le-a primit în formă scrisă înaintea respectivei ședințe de audiere.

³⁴ www.greenpeace.hu.

³⁵ www.greenpeace.hu

³⁶ A se vedea articolul „Proiectul de la Roșia Montană, criticat de „verzii” din Ungaria” la <http://www.curentul.ro/curentul.php?numar=20060821&cat=10&subcat=100&subart=41752>

³⁷ A se vedea Lista persoanelor atestate să realizeze studii de impact și bilanțuri de mediu http://www.mmediu.ro/dep_mediu/atestati/Lista_atestate_11apr06_modificari_13_iulie06.pdf

nominalizeaza „MWH Inc.” drept entitatea care a făcut studiul, inasa „MWH Inc.” nu figurează pe lista cu persoane autorizate pentru a efectua studii EIM. Raportul de baza asupra conditiilor meteorologice il indica drept autor pe Radu Dobrot, acesta nefiind inregistrat la Ministerul Mediului si Gospodaririi Apelor, pe lista persoanelor acreditate pentru a efectua studii EIM, nici ca persoană fizica, nici ca asociat intr-o companie acreditata.

Prin aceasta s-au incalcat dispozitiile Art. 11 (1) al HG 918/2002, ale Art. 26 (1) al Ordinului 860/2002, precum si ale Legii 265/2006 de aprobare a OUG 195/2005.

2. Nu sunt identificate si descrise ale proiecte planificate de catre RMGC in zona si cu care Proiectul Rosia Montana poate avea impact cumulativ.

Astel, inca din 1999 pentru perimetrul Bucium³⁸, Judetul Alba s-a acordat o licenta de concesiune pentru explorarea minereurilor auro-argentifere. Aceasta licenta a fost încheiată între Agenția Națională pentru Resurse Minerale și Compania Națională a Cuprului Aurului și Fierului „MINVEST” SA Deva prin Ordinul Președintelui ANRM Nr. 60 din 17.05.1999 și transferată prin Ordinul Președintelui ANRM nr. 123 din 28.07.1999 către SC „EURO GOLD RESOURCES” SA³⁹. Suprafata concesiunii pentru explorare este de 3 212 hectare. In consecinta RMGC a desfasurat activitati de explorare in acest perimetru iar in anul 2004 a obtinut o prelungire a perioadei de valabilitate a licentei de explorare⁴⁰.

Conform informatiilor prezentate de catre Gabriel Resources pentru investitorii sai⁴¹, RMGC intentioneaza ca in 2007 sa aplice pentru o licenta de exploatare in perimetrul Bucium. In cadrul aceluiasi document, Gabriel Resources afirma: « concluziile unui studiu de pre-fezabilitate au aratat ca varianta economica cea mai avantajoasa este procesarea minereurilor din perimetrul Bucium cu ajutorul facilitatilor industriale ale proiectului Rosia Montana ».

Desi intentia RMGC de a exploata in viitorul apropiat minereurile auro-argentifere din perimetrul Bucium este bine-definita (chiar daca nu se cunoaste inca capacitatea de productie), nu se mentioneaza niciunde in raportul SIM acest proiect si ce fel de impact cumulativ ar putea avea cu Proiectul Rosia Montana (impact cumulativ asupra apelor, cantitatilor de deseuri descarcate, emisii sporite, etc).

Astfel titularul de proiect nu raspunde adecvat intrebarii din Lista de control privind etapa de analiză a calității raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului : *Sunt identificate orice alte dezvoltări existente sau planificate cu care proiectul poate avea efecte cumulative?*

3. Raportul SIM pentru proiectul Rosia Montana nu raspunde multor dintre aspectele semnalate in perioada de definire a domeniului si in indrumarul emis ca rezultat al acestei etape. Acest aspect este deosebit de semnificativ, mai ales prin

³⁸ Comuna Bucium se afla la aproximativ 5 km de Comuna Rosia Montana.

³⁹ Care si-a schimbat denumirea in S.C.Rosia Montana Gold Corporation S.A

⁴⁰ Termenul de valabilitate: 19 mai 2007

⁴¹ Gabriel Resources - Consolidated Financial Statements, March, 31, 2006 and 2005 on www.sedar.com

prisma faptului ca Ordinul 863/2002 definește un raport SIM ca și corespunzător acel raport în care « *problemele semnalate în etapa de definire a domeniului au fost tratate în totalitate și la gradul de extindere cerut⁴²* ».

Lista de întrebări la care nu s-a răspuns în studiul de impact, sau s-a răspuns foarte sumar :

- Care sunt măsurile de impermeabilizare a iazului de decantare - conform cerințelor europene pentru depozitarea deșeurilor periculoase;
- Dacă compania are în intenție să crească cantitatea prelucrată, cum este pregătită din punct de vedere infrastructura de depozitare;
- Care sunt măsurile și operațiile ce vor fi întreprinse în vederea protejării apelor subterane în zona proiectului în vederea includerii acestora în planul de management bazinal?;
- Precizarea modului în care se vor asigura fondurile și garanțiile privind lucrările post închidere și monitorizarea post închidere pe o perioadă de peste 25 ani;
- Indicarea modalității în care haldele de steril se vor conforma prevederilor OUG nr.244/2000 privind siguranța barajelor;
- Planul de acțiune pentru stramutare și relocare ar trebui să conțină și situațiile detaliate cu numărul (categoria) de locuințe la care se renunță, amplasamentele (numărul, categoria locuințelor) care se vor reconstitui conform celor convenite prin procedurile de conciliere parcurse de către părți;
- Având în vedere că analizele mineralogice și cele chimice au demonstrat conținuturi de Hg, ce tratament se aplică și cum va fi depozitat?;
- Care este cantitatea de cianură care se evaporă zilnic și cum poate fi evitat pericolul „ploilor cu cianură” ?;
- Evaluarea riscului pe sănătate generat de procesul stramutării în rândul populației, mai ales ca aceasta populație după cum reiese din Memoriul Tehnic este o populație îmbătrânită, cu risc crescut de efecte pe sănătate ce pot apărea în urma schimbării habitatului;
- Evaluarea riscului pe sănătate datorat pierderilor de teren agricol și forestier: perturbarea procesului de autopurificare a aerului în urma diminuării vegetației din zonă; dispariția obstacolelor naturale ce confereau protecție pentru deplasarea aerului poluat;
- Posibilitatea dispariției speciilor de plante și animale ocrotite în baza convențiilor internaționale, în baza unor directive ale UE și în baza legislației naționale, precum și a habitatelor acestor specii?;
- O evaluare a alternativelor din punct de vedere al impactului proiectului asupra ariilor protejate (L. 5/2001) *Piatra Despicată* și *Piatra Corbului*. În schimb se menționează că unul dintre aceste monumente naturale va fi distrus iar celălalt va fi stramutat. Este tehnic imposibil de stramutat *Piatra Despicată*, iar ‘soluția’ propusă pentru aceste două monumente încalcă Legea 5/2000 ;
- O explicație privind viabilitatea propunerii de proiect fără construcția unei halde de minereu sărac ;
- O listă a fiecărui component acumulat în instalația de management a sterilităților (metale grele, sulfur, apă, etc) în anii de operare 8-12 și anii 13 și 14 ;
- O descriere detaliată a efectelor așteptate asupra fiecărui factor de mediu în timpul construirii, operării normale și în perioada de operare a potențialelor defecțiuni și după închidere. Calcule model ar trebui să fie folosite să se demonstreze diminuarea

⁴² Ordinul 863/2002, Anexa 3, pct 3.

asteptata, cu accent special pe efectele transfrontiere, si raza de actiune ar trebuie prezentata pe harti;

- O descriere a impactului transfrontalier in cazul unui accident asupra unor arii naturale importante⁴³ ;
- Daca asigurarea de raspundere ar fi realizata in scopul de a furniza compensatie pentru evenimentele de poluare cauzate de potentiale defectiuni;
- Sa pregateasca un set de masuri in legatura cu remedierea si compensatia in caz de prejudiciu adus mediului;
- O estimare a valorii teoretice a minelor romane ale sitului Alburnus Maior, precum si a tuturor vestigiilor arheologice ;
- O estimare a valorii teoretice si practice a zonei din punct de vedere al patrimoniului natural si al biodiversitatii;
- O evaluare a veniturilor potentiale generate de turism la Rosia Montana in cazul ne-realizarii proiectului, venituri asociate cu vizitarea galeriilor romane din Masivul Carnic;
- O analiza a activitatilor economice alternative la Rosia Montana si in zonele invecinate in absenta proiectului minier ;
- O analiza comparativa a valorii proiectului minier fata de valoarea activitatilor alternative mineritului cum ar fi agricultura, turismul, etc ;
- O evaluare a prejudiciului cauzat de declararea Rosiei Montane ca zona industriala si care interzice initierea oricaror afaceri incompatibile cu proiectul minier.

In afara acestor aspecte ridicate de catre autoritatile romane si maghiare, raportul SIM nu trateaza o mare parte din aspectele ridicate de catre publicul interesat. Astfel, la data de 16 iunie 2006, numeroase ONG-uri, persoane fizice si parlamentari europeni⁴⁴ au adresat MMGA o contestatie in privinta faptului ca nu au fost consultati in etapa de definire a domeniului. Contestatia a inclus o lista cu aspecte pe care petitionarii le considerau ca trebuie tratate in raportul SIM. Dupa un refuz initial de a lua in considerare aceste aspecte, MMGA a trimis⁴⁵ aceasta lista titularului de proiect pentru a include aspectele respective in raportul SIM. Astfel, aceste aspecte ar fi trebuit tratate in raportul SIM, insa nu se regasesc in raportul SIM.

Asadar in privinta acestor aspecte raportul SIM este neadecvat conform criteriilor incluse in lista de control din Anexa 3 a Ordinului 863/2002, deoarece :

- nu este descris procesul prin care s-a definit domeniul studiului de impact;
- nu este evident că s-a efectuat o consultare riguroasă la definirea domeniului, aceasta pt ca nu a existat consultare cu publicul in scoping ;
- nu sunt prezentate prezentate comentariile și punctele de vedere ale consultanților ;
- nu se raspunde in totalitate si la gradul de detaliere cerut aspectelor ridicate in indrumarul rezultat al etapei de definire a domeniului evaluarii.

⁴³ Cum ar fi Parcul National Körös-Maros din Ungaria situat de-a lungul vaii Muresului

⁴⁴ <http://www.rosiamontana.org/documents/pdf/SESIZARE.pdf>

⁴⁵ Adresa a fost prezentata Comitetului pentru Respectarea Conventiei de la Aarhus la dezbaterea din 15 iunie 2006.

4. Observatii privind aspectele de generare si management al deseurilor:

- Nu se mentioneaza si nu se descrie pe o harta cum va evalua suprafata ocupata de sistemul iazului de decantare. Capitolul mentioneaza numai « in faza finala se preconizeaza ca sistemul, incluzand baraul si iazul, va ocupa o suprafata de 363.13ha⁴⁶

- Se arata la pagina 21 a capitolului « pierderea terenurilor si folosintelor actuale din Valea Corna au fost evaluate ca avand o insemnatate moderata la scara locala. Dar la scara regionala, pierderea unei astfel de suprafete de teren agricol de clasa inferioara nu este semnificativa ». Doresc sa cunosc clasificarile si metoda de evaluare care a dus la formularea acestei concluzii.

- Nu sunt descrise metodele folosite pentru prevederea efectelor și nu sunt discutate în totalitate motivele pentru alegerea lor, dificultățile întâmpinate și incertitudinile asupra rezultatelor obținute. Chiar si putinele efecte descrise se refera, la cea mai indulgenta citire, la forme de impact direct, dar nicidecum indirect, pe termen lung, reversibil/irreversibil.

- Există incertitudini în ce privește detaliile precise ale proiectului, inasa nu se descrie cum necunoasterea acestor detalii vor afecta eficienta masurilor de reducere a impactului asupra mediului. Exemple :

- In sub-sectiunea 2.8.1.8 se descrie un risc, spunem noi major, pe care iazul de decantare il poate reprezenta la sfarsitul perioadei de viata a minei : acela ca sterilul sa nu fie suficient de tasat pt a putea sustine utilajele grele folosite la instalarea stratului de acoperire. Acest scenariu este numai enuntat foarte expeditiv, dar apoi nu se descriu nici un fel de masuri suplimentare care s-ar lua pentru protectia aerului, apei, in cazul in care acest scenariu se adevereste (de exemplu limitarea emisiilor de praf antrenat de pe plajele de steril deshidratat).

- Pagina 25 : « stratul colucvial va fi prospectat in prealabil inainte de aculmarea sterilelor in iaz si daca se vor constata discontinuitati, va fi suplimentat prin asternerea unui strat bariera artificial , de exemplu geomembrana cu strat de argila. Aceste amenajari vor duce la realizarea unui strat bariera continuu sub materialul steril ».

- Nivelul de tratare al fiecărui efect nu este corespunzător importanței sale si nu s-a acordat o atenție corespunzătoare celor mai severe efecte negative ale proiectului. Spre exemplu, cand in acest capitol este mentionata emisia de acid cianhidric in forma gazoasa eliberat de pe suprafata iazului se arata : « antrenarea HCN din aer ar determina o concentratie ridicata de HCN in apele meteorice. Insa, concluziile desprinse din experienta internationala precum si faptul ca in acest caz concentratiile de CN in atmosfera vor fi reduse, nu este probabil ca vor fi masurate concentratii de CN in apa de ploaie peste nivelul de fond ».

- Nu este discutată compoziția și toxicitatea sau pericolozitatea tuturor efluenților lichizi produși de proiect. Plan B- Plan de management al deseurilor - Volumul 22 contine numai un tabel in care este mentionata compozitia efluentului instalatiei de denocivizare a cianurii (rezultate de laborator) pentru aproximativ 60 de indicatori, fara inasa a discuta toxicitatea sau pericolozitatea lor, felul in are vor interactiona, etc.

- Nu este descrisa nici o forma de impact rezidual si cu atat mai putin aranjamentele pentru monitorizarea și managementul impactului rezidual

⁴⁶ Capitolul "Deseuri", pagina 21

333

- Nu se mentioneaza daca exista vreo incertitudine in privinta estimarii cantitatii de deseuri generate ; numai in alt capitol, respectiv « Plan B- Plan de management al deeurilor - Volumul 22 », dupa ce se reia in totalitate continutul volumului 10 intitulat « Deseuri », se face la pagina 128 o apreciere generica « Cantitatea scurgerilor nu poate fi 100% previzionata, ceea ce inseamna ca atat intervalele de timp pentru care este necesara epurarea, cat si cantitatea de deseuri provenite de la epurare sunt incerte »

5. Observatii privind aspectele referitoare la APA - conditii initiale, impact, management

- Informatiile privind conditiile initiale ale apei in zona de impact a proiectului sunt prezentate in mai multe volume, fara ca informatia sa fie sintetizata intr-un mod coerent. Astfel, in Volumul 1, Situatia mediului acvatic ; Conditii initiale ale calitatii apei, se descrie un studiu realizat de catre Agraro Consult intre 2000 -2003, precum si un studiu realizat de Fluvio intre iulie 2002 si martie 2004 privind calitatea apei de rau si a sedimentelor din sub-bazinul Abrud/Aries. In privinta acestui din urma studiu se arata : « Desi Universitatea va depune toate eforturile rezonabile pentru a asigura exactitatea lucrarilor si a informatiilor oferite, Universitatea nu garanteaza, explicit sau implicit, exactitatea si nu se declara responsabila pentru consecintele care decurg din inexactitati sau omisiuni decat daca acestea sunt rezultatul neglijentei din partea Universitatii sau angajatilor acesteia »⁴⁷. Dupa cum rezulta din volumul 11 Apa, in 2003-2004 (si 2005 ?) RMGC a prevalat probe privind calitatea apei pe amplasament⁴⁸. Pe langa faptul ca aceste rezultate nu sunt independente, deoarece probele sunt prelevate de catre titularul de proiect si analizate tot de catre acesta, nu se descrie nici un fel de metodologie. Mai mult, concluzia de baza este aceea ca nu exista rezultate actualizate privind calitatea apelor in zona proiectului.

- Nu se citeaza nici o sursa independenta privind un model al schimbarilor climatice. La pagina 20 a volumului APA se arata o prognoza a schimbarilor climatice generale in perioada 2071- 2100 insa nu se arata cine a facut aceasta prognoza.

- Nu sunt descrise metodele de prognozare a impactului si de evaluare ; nu este descris impactul pe termenul scurt, lung, direct, indirect, rezidual;

- Nu se precizeaza cum si cat RMGC va plati pentru consumul de apa bruta, conform cerintelor O.U.G. 107/2002 privind infiintarea Administratiei Nationale "Apele Romane", aprobata cu modificari prin Legea 404/2003, cu modificarile si completarile ulterioare si ale Ordinului nr. 798 din 31-08-2005 aprobarea abonamentului-cadru de utilizare/exploatare a apelor ;

- Nu se precizeaza cum asigurarea apei brute pentru uzina de procesare se va asigura in conditiile existentei unui plan de restrictii si folosire a apei in perioadele deficitare pentru raul Aries ;

- Nu se mentioneaza alti utilizatori de apa curenti sau prognozati in zona de impact a activitatii propuse, ceea ce previne o analiza privind impactul asupra folosintei de apa in aval.

6. Impactul negativ nu a fost tratat in multe capitole cu aceeasi greutate ca si impactul pozitiv, sau nu a fost tratat deloc.

⁴⁷ Volumul 1, Situatia mediului acvatic - Conditii initiale ale calitatii apei, pag 30

⁴⁸ Volumul 11, pag. 30

Cel mai reprezentativ exemplu este acela al impactului și efectelor negative ale stramutării populației, în special asupra sănătății și mijloacelor de trai ale populației vulnerabile, în majoritatea lor varstnici. Raportul SIM face trimitere în privința acestor aspecte către un document intitulat Plan de Acțiune pentru Stramutare și Relocare, document care nu este inclus în acest studiu, deci nu intra sub incidența procedurii de evaluare a impactului asupra mediului.

Potrivit unei evaluări independente⁴⁹ a mai multor programe de stramutare, evaluare întreprinsă de către Michael Cernea, un expert la nivel mondial în stramutare și expert al Bancii Mondiale, "În general, stramutarea aduce numai neplaceri. Am identificat 8 caracteristici ale acestui proces dezastruos: 1. Pierderea pământului; 2. Pierderea slujbei; 3. Pierderea casei; 4. Marginalizare; 5. Insecuritatea hranei; 6. Creșterea ratei îmbolnăvirilor; 7. Pierderea accesului la domeniul public; 8. Dezbinarea comunităților. Pe scurt, asistăm la un proces sever de sărăcire. În ultimii 20 de ani, aproximativ 200 de milioane de oameni au fost stramutați pentru a face loc unor proiecte industriale. În cele mai multe dintre cazuri, oamenii afectați au suferit de pe urma celor descrise mai sus."

7. Multe dintre concluzii mai ales în ceea ce privește condițiile inițiale socio-economice și cele de patrimoniu sunt extrem de partinitoare, au un rationament adesea jignitor la adresa spațiului rural românesc și în mod normal nu și-ar găsi locul într-un studiu de impact obiectiv și independent;

În acest sens, dorim să atragem atenția asupra lucrării Raport de Analiză a Raportului la Studiul de Impact asupra Mediului, beneficiar al lucrării fiind Asociația Alburnus Maior, autor fiind Sorana Olaru-Zăinescu. Acesta lucrare este o analiză a următoarelor capitole: Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural Condiții de referință pentru sănătate Subcapitolul 4.8 Mediul social și economic din categoria Impactul potențial Subcapitolul 4.9 Condiții culturale și etnice, patrimoniul cultural din categoria Impactul potențial Plan de management al patrimoniului cultural Plan de dezvoltare durabilă a comunității. Concluzia lucrării este următoarea: « Greșelile de ordin metodologic duc la concluzii false ce nu pot fi luate în considerare în analiza obiectivă a impactului produs de proiectul RMGC ».

Referitor la sub-capitolul « Condițiile inițiale privind patrimoniul cultural » întocmit de către Stantec Consulting, dorim să atragem atenția asupra următoarelor aspecte :

- Citez din acest sub-capitol (pag 80) : « *Principalele concluzii enunțate de dr. Beatrice Cauuet, în contextul studiilor efectuate la Roșia Montană, sunt următoarele:*
 - *aceste vestigii sunt în cea mai mare parte modificate de lucrările moderne, dar există porțiuni mai bine conservate unde se păstrează urme de exploatare din epoca romană;*
 - *extensia și relativa repetitivitate a unor tipuri de arhitectură a exploatărilor miniere nu justifică voința de a le conserva în situ în integralitatea lor;*
 - *costurile lucrărilor de conservare în ceea ce privește unele porțiuni ale acestui spațiu minier subteran constituie un element important de luat în considerare de către RMGC;*
 - *deschiderea viitoarei exploatare miniere propuse de către RMGC va oferi o oportunitate excepțională pentru derularea unui program de cercetări arheologice*

⁴⁹ http://www.rosiamontana.ro/img_upload/c77c3453789af5de5049783baaa35f31/analiza_date_comunitate.pdf

miniere preventive, modern și utilizând standarde la nivel internațional, asupra rețelelor miniere subterane de la Roșia Montană;

- distrugerea după studiul științific a părților superioare ale zăcămintului va permite descoperirea și în final accesul pentru continuarea studiului științific în nivelele inferioare, a căror inviolabilitate actuală face să crească posibilitatea unei stări de conservare excelente; acest lucru nu se poate realiza decât cu mijloacele logistice ale unei exploatare miniere moderne, numai parțial utilizate de cercetarea din prima fază a studiului, dar care ulterior, pot permite descoperiri importante asupra sitului;
- înainte de începerea exploatareii propuse de către RMGC este necesară derularea unui program de cercetări arheologice preventive în cadrul rețelelor miniere subterane de la Roșia Montană;
- masivele Cărnic și Orlea-Țarina conțin în mai mare măsură decât celelalte zone unde urmează să fie implementat viitorul proiect minier, vestigii arheologice subterane semnificative și de aceea aici trebuie concentrate cu prioritate eforturile programului de cercetare arheologică preventivă subterană; și
- RMGC trebuie să asigure fondurile și să susțină programul de cercetare arheologică preventivă subterană”.

Este extrem de îngrijorător de observat ca aceste concluzii nu se regasesc de fapt în rapoartele arheologice întocmite de către coordonatoarea lucrărilor de cercetare arheologică miniera din Masivul Carnic, Dr. Beatrice Cauuet sau se găsesc numai parțial și în cu totul alt context decât sunt prezentate în sub-capitolul de față. Astfel, citez câteva din concluziile Doamnei Beatrice Cauuet incluse în raportul arheologic pentru Masivul Carnic în 2003⁵⁰:

- «Trebuie să marturisim că după explorarea, săpătura arheologică și analiza geologică a minei, dimensiunile, calitatea și complexitatea lucrărilor miniere subterane impresionează chiar și două milenii mai târziu ».
- « După cinci ani de cercetare de teren asupra vestigiilor antice miniere de la Roșia Montană, care pare să fie unul dintre cele mai mari centre miniere din lumea romană, suntem acum în măsură să oferim câteva fragmente de informații privind starea de conservare a acestor vestigii, diversitatea lor și distribuția lor pe amplasament. Trebuie să menționăm că însăși activitatea de excavare care ne-a permis să le restaurăm, datăm și interpretăm a contribuit, în mod nefericit, la creșterea gradului lor de vulnerabilitate.⁵¹ »
- « O zonă din centrul masivului (fig.4) conține 80% din lucrările antice care au fost identificate. Este un grup format din șapte rețele, denumit Reteaua cea Mare. Cele mai multe dintre aceste vestigii din aceste rețele sunt bine conservate, dar numai în anumite sectoare, dat fiind că majoritatea lucrărilor antice au fost revizitate și parțial re-exploatate în epocile mai recente ».
- « dacă ar fi să restaurăm în întregime lucrările antice scoase la lumină prin escavații, munca de restaurare ar trebui să fie implementată în așa măsură încât să păstreze forma vechilor cavități și a peretilor antici, altfel rezultatul nu ar justifica efortul. Data fiind importanța rețelelor cercetate, trebuie să ne pregătim de lucrări de restaurare extinse și scumpe. Mai mult decât atât, dacă structura de rețele conectate din partea central-sudică a masivului Carnic reprezintă o unitate remarcabilă, nu trebuie să trecem cu vederea alte lucrări similare, care pot fi localizate pe diferite

⁵⁰ French Archeological Mission, the Carnic Massif, Toulouse 2003,

⁵¹ Ibid, pag 91

parti ale amplasamentului. Cu toate acestea, nu este chiar necesar sa stabilim ca si obiectiv restaurarea in intregime a acestor lucrari, avand in vedere costurile operationale ridicate si costurile de intretinere pe care un astfel de proiect le-ar implica »⁵².

- «Cat priveste perspectiva infiintarii unui muzeu pe amplasament unde vestigiile romane pot fi prezervate si gazduite *in situ*, pare mai rezonabil a selecta anumite arii remarcabile unde s-au probat mai multe feluri de lucrari antice, specifice inelor de la Rosia Montana, daca este posibil. Daca acesta va fi proiectul ales, atunci va necesita un vast program de restaurare, mentinere si implementare a unor standarde de securitate pentru a permite accesul publicului[...] Acelasi motiv a determinat alte muzee in a alege o restaurare completa sau partiala a lucrarilor antice (de exemplu minele de plumb de la Killhope, in apropierea Scotiei), pentru a fi in stare sa administreze perfect regulile de securitate si pentru a mentine replicile din subteran (alt exemplu il constituie pesterile pre-istorice pictate de la Lascaux din Franta), mai degraba decat a le deschide accesului publicului, aceste situri antice sunt inchise pentru public si partial deschise pentru vizitele de studiu. »

- « Reteaua Catalina-Monulesti nu contine dovezi privind toate tipurile de lucrari antice identificate in Masivul Carnic. Marile pante care la un moment dat ies la suprafata, galeriile de cercetare dotate cu trepte, si camerele cu piloni de exploatare nu se gasesc in Catalina-Monulesti, cel putin nu in aceasta faza a cercetarii. Un program de restaurare similar celor mai-sus citate (minele de la Killhope sau pesterile pictate din Franta) pot fi raspunsul care ar intregi vestigiile miniere originale de pe amplasamentul Rosia Montana. Ar putea fi intr-adevar un compromis valoros »⁵³.

De altfel, din informatiile pe care le detin se pare ca citarea incorecta a concluziilor raportului/rapoartelor arheologilor francezi a devenit o practica standard in lucrarile stiintifice sau chiar inscrisurile oficiale intocmite in legatura sau pentru luarea unei decizii in legatura cu patrimoniul cultural al Rosiei Montane. Doresc astfel sa atrag atentia asupra faptului ca insusi coordonatorul Programului National de Cercetare Alburnus Maior, Domnul Paul Damian, a denaturat semnificativ concluziile arheologilor francezi care au cercetat Masivul Carnic, cu ocazia intocmirii notei de fundamentare prezentate Comisiei Nationale de Arheologie in sedinta din decembrie 2003. In cadrul acestei sedinte s-a eliberat un aviz favorabil descarcarii de sarcina arheologica pentru Masivul Carnic. Doresc astfel sa citez sentinta penala nr. 1661/12 iulie 2006 a Judecatoriei Sectorului 1 Bucuresti pronuntata in Dosar 19590/299/2006 : *«Impreuna cu reputati arheologi francezi s-a intocmit in legatura cu aceasta zona un raport in legatura cu vestigiile arheologice existente in zona, numitul Paul Damian Cristian invederand o zona despre care in opinia sa s-ar impune descarcarea de sarcina arheologica, zona in care intamplator sau nu avea interese economice S.C. Rosia Montana Gold Corporation S.A. Instanta retine ca propunerea se bazeaza mai mult pe opinia intimatului neexistand coincidenta de opinii cu ale arheologilor francezi. In sedinta din 19.12.2003 a Comisiei Nationale de Arheologie in care numitul Anghelescu Mircea Victor era secretar al comisiei s-au dezbatut rezultatele cercetarilor mentionate anterior si s-au votat propunerile facute de coordonatorul programului respectiv Damian Paul Cristian, in baza carora s-a*

⁵² Ibid, pag 92

⁵³ Ibid

eliberat de catre Ministerul Culturii si Cultelor certificatul de descarcare de sarcina arheologica nr. 4 pentru Masivul Carnic - Subteran din zona Rosia Montana [...] Raportul arheologic intocmit de intimatul Paul Damian cuprinde in mod evident doar opiniile acestei persoane si sunt intr-o vadita contradictie cu observatiile misiunii arheologice franceze[...]Acesta are dreptul la o opinie, chiar daca e formulata cu rea credinta si chiar daca prin aceasta se sprijina in mod direct sau indirect interesele economice ale unei corporatii internationale care are ca scop exploatarea aurului in acea zona. Reaua credinta a acestei persoane sau nepriceperea acesteia ar fi trebuit sa fie analizata de Comisia Nationala de Arheologie in cadrul sedintei din 19.12.2003, organ colegial[...] »

• Citez mai departe din concluziile acestui sub-capitol (pag 100-1001) :
« Enunțate rezumativ, locațiile de exploatare aurifere romane indicate mai sus, și prezentate cu o serie de detalii în Anexa D, demonstrează că Roșia Montană nu este unică în termenii istoriei mineritului roman. Există astfel indicii asupra cca. 47 de situri cu caracteristici relativ similare, situate în Transilvania și Banat, dintre care 14, precum Ruda-Brad, Stănija, Bucium - zona Vulcoi Corabia, cele de la Băița - Fizeș, cele din zona Certej -Săcărâmb, cele din zona Baia de Criș, precum și cele din zona Haneș - Almașul Mare au oferit deja date certe asupra unui potențial arheologic comparabil într-o anumită măsură celui al anticului Alburnus Maior, respectiv conținând dovezi legate de exploatare aurifere, structuri de habitat și elemente de infrastructură asociată. În vreme ce unele dintre situri au fost afectate de dezvoltări recente din ultimii 200 de ani, altele conțin indicii promițătoare care să încurajeze desfășurarea în viitor a cercetărilor arheologice. Așa cum se afirmă în studiul elaborat de Lucia Marinescu, suma cercetărilor arheologice desfășurate până în prezent la Roșia Montană crează o "imagine deformată despre Alburnus Maior". Este important de subliniat acest punct de vedere. Datele și informațiile cunoscute până în prezent indică insistent faptul că viitoarele cercetări arheologice desfășurate într-o serie de situri din România vor modifica percepția actuală existentă despre Roșia Montană. Acest loc, dimpreună cu rezultatele cercetărilor efectuate aici între anii 2000 și 2006 par a fi astăzi de o importanță fără precedent, dar se pare că acest lucru nu va fi întotdeauna așa, această apreciere fiind foarte susceptibilă de a fi modificată în anii ce vin ».

Acesta concluzie pare a fi lipsita atat de etica profesionala cat si de logica elementara. Astfel, nu vedem cum cercetari in alte locatii din tara ar putea modifica perceptia asupra importantei din punct de vedere arheologic/stintific a sitului Alburnus Maior. Potentiala abundenta de date si descoperiri la care se face aluzie in aceste concluzii ar putea numai intregi cunostintele generatiilor actuale despre un trecut de importanta deosebita pentru evolutia generatiilor trecute, fara a face insa un sit sau un set de constinte mai important decat altul. Intre timp, politicile de protectie a patrimoniului cultural se decid in functie de legislatia aplicabila la momentul descoperirilor, in functie de evaluari independente si exhaustive ale fiecarei descoperiri in parte, precum si in functie de interesul manifestat de comunitatea stiintifica nationala si internationala fata de acel sit/bun de patrimoniu cultural. Caci altfel, daca ar fi sa acceptam acest gen de rationament, atunci ar trebui sa acceptam ca o biserica de lemn din Maramures le face pe toate celelalte mai putin semnificative.

- *Mai mult decat atat, sub-capitolul respectiv face o trecere in revista a altor indicii ale prezentei mineritului roman in Europa, concluzionand ca 'Este evident că situația se modifică într-un ritm rapid pe măsură ce cercetările aduc completări la lista minelor aurifere romane și a așezărilor aferente pe întreg curpinsul imperiului roman. Acest fapt poate avea o singură implicație pentru Roșia Montană: în afară de aceasta sunt numeroase alte situri care urmează să fie descoperite'.*

Am aceleasi comentarii asupra acestui gen de concluzii ca si cele mai-sus enuntate despre indicii ale altor situri romane in tara. Ceea ce este important de subliniat la acest punct este ca alte state si comunitati din Europa par sa aiba o cu totul abordare in privinta descoperirilor lor de vestigii arheologice miniere romane. Astfel in Spania in localitatea numita Las Medulas se afla galerii miniere romane, de dimensiuni relativ reduse, dar al caror statut de protectie este acela de patrimoniu UNESCO.

- *Concluziile prezentului sub-capitol culmineaza cu urmatoarele afirmatii : « Altă serie de considerații asupra Roșiei Montane sunt legate în mod semnificativ de faptul că industria minieră este în momentul de față reprezentată de exploatarea de stat, care nu este profitabilă și de aceea reducându-și considerabil numărul de angajați. De vreme ce satul a fost dintotdeauna dependent de minerit, mai degrabă decât de agricultură sau comerț, mulți dintre locuitorii tineri sunt obligați să părăsească Roșia Montană în căutarea unor locuri de muncă. Această scădere a activității economice a localității a generat un impact asupra elementelor de patrimoniu cultural și continuă să fie o amenințare pentru acestea. O serie de biserici, monumente istorice și clădiri rezidențiale sunt abandonate, prezintă o serie de deteriorări structurale sau sunt într-o stare de conservare precară. Această tendință se va menține sau se va înrăutăți dacă mina actuală va continua să restructureze personalul sau chiar se va închide. Nu poate fi ignorat că, datorită faptului că locuitorii sunt nevoiți să se orienteze spre alte activități ca agricultura și exploatarea lemnului, se vor produce impacte asupra peisajului cultural al Roșiei Montane, care este deja alterat. Așa cum se poate vedea din această scurtă prezență, o mică parte din patrimoniul cultural al Roșiei Montane a rămas neafectat de îndelungata istorie minieră a acesteia, o parte a acestuia fiind totuși păstrată în cadrul muzeului RoșiaMin, incluzând altare votive romane, echipament minier din secolul XIX - XX, și accesul public într-o galerie minieră romană. Totuși ca un rezultat al vastelor cunoștințe acumulate în cei șase ani de derulare ai programului de cercetare arheologică și studii de patrimoniu, s-a creat o oportunitate unică de a înțelege și documenta mai bine evoluția acestei comunități miniere cu o tradiție de 1900 de ani, fapt imperios necesar în contextul în care o serie de forțe economice continuă să degradeze unele aspecte legate de patrimoniul cultural al Roșiei Montane. Această cercetarea amplă a fost posibilă prin fondurile puse la dispoziție de investiția minieră a RMGC".*

Aceste concluzii arata in mod cert faptul ca nu avem de-a face cu un studiu adecvat privind conditiile initiale socio-economice si de patrimoniu cultural. Aceste studii nu sunt impartiale si obiective si nu sunt sustinute cu date si dovezi.

8. Doresc sa atrag atentia asupra scrisorii deschise adresate MMGA la data de 12 august 2006 de catre unul dintre autorii Raportului SIM, respectiv al Planului de Management al Patrimoniului Cultural privind Centrul Istoric al localitatii Rosia Montana - Atelierul de Arhitectura OPUS Bucuresti. Semnatarii scrisorii deschise, Arh Virgil Apostol si Arh Stefan Balici arata ca « proiectul societatii OPUS Planul de management al patrimoniului cultural al Centrului Istoric Rosia Montana se regaseste intr-adevar in Raportul de Evaluare al Impactului asupra Mediului al Proiectului de exploatare miniera inaintat de catre societatea RMGC, dar, spre surprinderea noastra, documentatia realizata de catre subsemnatii nu a fost reprodusa decat partial. Mentionam ca opiniile profesionale exprimate in documentatia realizata de noi nu pot fi dissociate nici in fond nici in forma, decat cu riscul de a le modifica radical concluziile. Din acest motiv dorim sa subliniem ca in Raportul de Evaluare al Impactului asupra Mediului al Proiectului de exploatare miniera inaintat de catre societatea RMGC, cele mai importante concluzii ale Planului de Management al Patrimoniului Cultural privind Centrul Istoric al localitatii Rosia Montana realizat de societatea OPUS, sunt absente, incomplete sau utilizate intr-un context diferit decat cel original. In consecinta, societatea OPUS nu isi asuma concluziile privind managementul patrimoniului cultural al Centrului Istoric Rosia Montana asa cum sunt prezentate in Raportul de Evaluare al Impactului asupra Mediului al Proiectului de exploatare miniera inaintat de catre societatea RMGC Ministerului Mediului si Gospodarii Apelor ».

Intr-adevar lectura raportului original al societatii OPUS in comparatie cu sectiunea relevanta din Raportul SIM arata ca multe dintre concluziile originale cu privire la importanta si soarta patrimoniului cultural al Rosiei Montane au fost radical editate sau pur si simplu inlaturate. Prin aceasta se incalca grav dispozitiile legale privind obiectivitatea si independenta rapoartelor la studiile de impact asupra mediului. Tocmai in respectarea acestui principiu fundamental studiile trebuie efectuate de catre persoane/firme independente de titularul de proiect, acesta din urma neavand nici un fel de control asupra rezultatelor/concluziilor si nici alte persoane in afara strict de autorul studiului. La randul sau, acest « incident » ridica un semn de intrebare major asupra felului in care toate celelalte studii au fost folosite nu pentru a prezenta in mod obiectiv si independent efectele si impactul proiectului propus, dar mai mult ca si instrument de lobbying pentru aprobarea acestuia de catre autoritatile competente.

9. Observatii privind principiul poluatorul plateste

Raportul SIM demonstreaza ca RMGC nu va respecta acesta principiu in implementarea proiectului minier Rosia Montana.

Implementarea acestui proiect ar avea un impact ireversibil asupra comunitatii locale, deoarece se doreste stramutarea si relocarea gospodariilor, a bisericilor, a cimitirelor si a tuturor cladirilor din zona direct afectata; asupra biodiversitatii zonei, deoarece habitatele speciilor de fauna si flora ar fi distruse, precum si asupra monumentelor naturale si istorice.

Raportul SIM mentioneaza in multe dintre capitolele sale, in acele puncte in care se discuta implementarea unor masuri de remediere a impactului negativ, infiintarea in viitorul nedeterminat a unei Fundatii. Conform raportului SIM, aceasta fundatie ar avea ca si obiect implementarea unor proiecte de protectie a biodiversitatii, a patrimoniului istoric si arheologic (mentionandu-se chiar ca i se vor

transfera in patrimoniu casele clasificate ca si monumente istorice), precum si de dezvoltare durabila a comunitatii. Aceasta fundatie ar fi finantata de catre RMGC.

Pe langa faptul ca nu se indica unde si cand va fi infiintata aceasta fundatie si nici cine va face parte din organele sale decizionale sau staff, din punct de vedere strict juridic infiintarea acestei fundatii si transferul in sarcina sa a responsabilitatilor sus mentionate este impotriva principiului stipulat de Legea Protectiei Mediului « poluatorul plateste ».

Astfel, conform acestui principiu, daca o activitate produce daune si prejudicii⁵⁴ asupra mediului, bunurilor si sanatatii oamenilor, atunci se va antrena raspunderea - civila, contraventionala, penala - a titularului acestei activitati, acesta fiind tinut si la luarea masurilor de inlaturare a urmarilor produse si restabilirea conditiilor anterioare. Acest aspect complex al raspunderii pentru prejudiciul adus mediului este inca mai bine reglementat la Art. 94 al OUG 195/2005 asa cum a fost aprobata prin Legea 195/2005 : Protecția mediului constituie o obligație a tuturor persoanelor fizice și juridice, în care scop: i) suportă costul pentru repararea prejudiciului și înlătură urmările produse de acesta, restabilind condițiile anterioare producerii prejudiciului, potrivit principiului "poluatorul plătește".

Faptul ca RMGC doreste infiintarea unei structuri separate care ar implementa actiuni vizand diminuarea/repararea prejudiciului produs de implementarea Proiectului Rosia Montana arata fara indoiala ca RMGC nu va respecta acest principiu de baza al legii protectiei mediului - poluatorul plateste - in sensul ca nu doreste sa-si asume raspunderea per ansamblu pentru prejudiciile produse, ci numai eventual latura strict pecuniara a raspunderii - prin faptul ca ar finanta aceasta fundatie. Si in privinta acestui din urma aspect, al finantarii fundatiei de catre RMGC, am o serie de observatii : In termeni de obligatii legale, RMGC va fi obligat la plata datoriilor si satisfacerea in primul rand a actionarilor. Nu exista nici un fel de responsabilitate legala a RMGC fata de aceasta fundatie. Ideea acestei fundatii pare a fi preluata dintr-un spatiu in care functioneaza un alt sistem de drept, mai apropiat probabil de ce anglo-saxon, fara sa existe insa un echivalent al acesteia in legislatia romaneasca.

10. Costurile legate de inchiderea minei si reabilitarea mediului post-inchidere

Obligatii de baza stipulata atat de catre OUG 195/2005 cat si de catre Legea Minelor 85/2003, aspectele legate de inchiderea minei si reabilitarea mediului post-inchidere sunt tratate in raportul SIM intr-un mod imprecis, incomplet si in mod evident subestimand costurile aferente acestor lucrari.

Practic raportul SIM descrie o serie de masuri tehnice standard care se aplica in general la inchiderea minelor si reabilitare de mediu post-inchidere, fara a evalua eficienta lor pentru cazul specific Rosia Montana si fara o descriere precisa a perioadelor in care se vor implementa. De exemplu, se mentioneaza probabilitatea ca tratarea apelor acide rezultate din cariere si din barajul iazului de decantare sa necesite o statie activa de tratare a apei, insa fara a mentiona perioadade timp in care aceasta va functiona.

Ceea ce este inca mai ingrijorator este faptul ca RMGC a prevazut suma totala de 70 789 884 de dolari pentru inchiderea minei (iazul de decantare, halzile de

⁵⁴ Conform Art. 2 pct 52 al OUG 195/2005 asa cum a fost aprobata prin Legea 265/2006 prin "prejudiciu" se intelege efectul cuantificabil in cost al daunelor asupra sanatatii oamenilor, bunurilor sau mediului, provocat prin poluanti, activitati daunatoare ori dezastre;

steril, uzina de procesare, cariere, drumuri industriale, etc). Aceasta este insa o cifra total nerealista. Potrivit Agentiei de Protectie a Mediului din Statele Unite ale Americii costurile aproximative pentru stratul protector de sol compozit pentru haldele de steril generatoare de ape acide se situeaza intre 0,83 dolari si 1,01 dolari/tona de steril. La sfarsitul exploatarei, halzile de steril Cetate si Carnic vor contine 130,691 milioane de tone de steril. Costurile pentru a le acoperi cu sol compozit se ridica, prin urmare, la o suma cuprinsa intre 108,5 si 132 de milioane de dolari. Numai costurile pentru aceste halde de steril vor depasi suma totala estimata de titularul proiectului pentru inchiderea tuturor facilitatilor industriale. Cat despre costurile de inchiderea si reabilitare a mediului pentru un iaz de decantare generator de ape acide, ele au fost estimate de Agentia de Protectie a Mediului din Statele Unite ale Americii intre 48 000 de dolari si 877 000 per acru. Iazul de decantare de la Rosia Montana ar avea o suprafata de 363,12 ha sau 897 de acri. Aceasta presupune costuri de inchidere si reabilitare a mediului ce se situeaza intre 43,1 milioane de dolari si 786,7 milioane de dolari. Acestea sunt insa numai costurile intr-un scenariu normal. O scurgere neprevazuta de acid din minereul sarac (2,7 milioane de tone), la mina din Lead, Dakota de Sud, apartinand companiei Richmond Hill LAC Minerals a ridicat costurile de inchidere si reabilitare cu 8,5 milioane de dolari. Mai mult decat atat, apa cu continut de cianuri s-a infiltrat din iazul de decantare in aluviunile acvatice din Elko, Nevada din cauza minei apartinand companiei Dee Gold Mining Newmont. Costurile au crescut astfel cu 2 milioane de dolari.

In ceea ce priveste garantiile financiare pt inchiderea minelor si reabilitarea mediului post-inchidere, raportul SIM nu face decat trimitere vaga la prevederile Directivei europene privind gestiunea deseurilor miniere. Aceasta directiva nu este insa inca transpusa in legislatia interna.

Asadar aplicabile in speta privind stabilirea garantiilor financiare sunt HG 351/2005 si Legea Minelor 85/2003.

In ceea ce priveste garantiile financiare cerute de HG 349/2005 si Directiva europeana 1999/31/EC:

- Operatorul unui depozit de deseuri este obligat, la solicitarea unei autorizatii de mediu, sa dovedeasca existenta garantiei financiare care sa asigure indeplinirea obligatiilor privind securitatea depozitului si conditiile de protectie a mediului si sanatatii umane stipulate in autorizatia de mediu. Aceasta garantie financiara trebuie sa fie mentinuta si ajustata pe intreaga perioada de functionare a depozitului.
- Operatorul trebuie sa constituie un Fond pentru inchiderea si monitorizarea post-inchidere a factorilor de mediu (monitorizare care ar trebui sa dureze minim 30 de ani). Acest Fond este constituit intr-un cont bancar si este alimentat anual asa cum se prevede in Planul privind inchiderea si monitorizarea post-inchidere a factorilor de mediu care este parte integranta din documentatia necesara obtinerii autorizatiei de mediu.

Raportul EIM nu mentioneaza deloc asemenea garantii.

Potrivit Art. 22 al Legii minelor, inceperea lucrarilor de exploatare miniera se autorizeaza de catre autoritatea competenta numai pe baza prezentarii dovezii privind constituirea garantiei financiare de refacere a mediului dupa inchiderea

minei. Garantia financiara trebuie mentinuta pe toata durata exploatarii. Raportul EIM nu contine nici un calcul al costurilor de refacere a mediului post-inchiderea minei si nici nu include nici un plan in acest sens.

Date fiind cele de mai sus, rezulta ca masurile de inchidere a minei si reabilitare a mediului pentru Proiectul Rosia Montana, in lipsa estimarii unor costuri realiste si a descrierii unor mecanisme legale privind garantiile financiare, raman la nivel de promisiune sau sugestie.

11. Observatii privind biodiversitatea

Nici una dintre speciile de plante enumerate in 'Raportul de baza privind biodiversitatea' nu sunt caracterizate din punct de vedere al habitatului, cu toate ca aceasta caracterizare este o cerinta legala impusa de catre Directiva Europeana privind habitatele (92/43/EEC) si de Legea 462/ 2001.

'Studiul de conditii initiale privind biodiversitatea' estimeaza ca pajistile si fanetele acopera 60% din suprafata ce ar fi ocupata de proiect. Cu toate acestea, nu exista nici un document care sa cuprinda o lista cu plantele din acest perimetru. La pagina 8 se mentioneaza specii de plante dar fara a indica frecventa, marimea, locatia sau orice alta caracteristica relevanta din punctul de vedere al evaluarii conditiilor de baza. Raportul mentioneaza asociatii vegetale cum ar fi *Sedo Hispanici - Poëtum nemoralis Pop et Hodişan 1985*. Acesta este edificator al unui habitat endemic R6209 Comunitati sud-est carpatice pe stanci calcaroase cu *Asplenium trichomanes ssp. quadrivalens si Poa nemoralis* (dupa **Habitatele din Romania / Nicolae Donita, Aurel Popescu, Mihaela Pauca-Comanescu, ... - Bucuresti : Editura Tehnica Silvica, 2005**) cu o valoare deosebit de mare din punct de vedere al conservarii. Alte asociatii vegetale sunt edificatoare ale unor habitate prioritare pentru conservare cum ar fi asociatiile *Nardo - Festucetum rubrae Maloch 1933*, impreuna cu *Violo declinatae - Nardetum strictae Simon 1966*, mai precis al habitatului *6230 Pajisti cu Nardus bogate in specii (dupa **Habitatele din Romania / Nicolae Donita, Aurel Popescu, Mihaela Pauca-Comanescu, ... - Bucuresti : Editura Tehnica Silvica, 2005**). In aceasta ordine de idei comunitatile de plante nu sunt caracterizate din punct de vedere al habitatelor, fapt cerut expres de Directiva privind Habitatele (92/43/EEC) transpusa prin Legea 462/2001, nepermitand astfel o evaluare corecta al situatiei actuale din zona prin prisma actelor normative care reglementeaza protectia mediului respectiv a speciilor si comunitatilor de plante si animale.

12. Observatii privind protectia patrimoniului istoric si arheologic

- Din punct de vedere arheologic, majoritatea suprafetei propuse a fi ocupate de proiect nu a fost legal cercetata. Intr-un fel sau altul, raportul EIM admite acest fapt, pasajul relevant fiind urmatorul: "pentru zona Orlea sunt programate cercetari arheologice de detaliu in perioada 2007-2012."⁵⁵ Aceasta demonstreaza faptul ca este ilegala includerea acestei zone in proiect.

- Partea de est a zonei in care se propune construirea halzii de steril Cernic nu a fost cercetata arheologic. Aceasta poate fi usor observat pe harta 4.9.5 intitulata 'Locatia

⁵⁵ Volumul 14; Capitolul 4.9 'Conditii privind patrimoniul cultural, etnic', pagina 30

siturilor arheologice'. Aceasta inseamna ca descarcarea de sarcina arheologica a acestei zone s-a facut ilegal si ca zona trebuie exclusa din proiectul minier.

- Galerile romane din masivul Orlea ce pot fi in prezent vizitate sunt clasificate ca si monumente istorice (cod LMI AB-I-m-A-00065.02). Distrugerea lor, prin transformarea masivului respectiv intr-o cariera deschisa, este asadar ilegala (articolul 9 si 10 ale Legii 422/2001). Distrugerea galeriilor romane nu poate fi compensata de nici o masura de cosmetizare, cum ar fi reconstructii tri-dimensionale accesibile pe o pagina web.

- Este de asemenea ilegala distrugerea de monumente originale si inlocuirea lor cu replici sau reconstructii virtuale. O asemenea practica nu este stipulata de legislatia privind protectia monumentelor istorice in vigoare

- Propunerea RMGC de a deschide pentru vizitare galeriile Catalina-Monulesti sau Paru-Carpeni este nerealista si nefondata. Aceste galerii nu au fost pe deplin cercetate. In cazul galeriei Catalina-Monulesti, in raportul EIM nu se mentioneaza nimic despre faptul ca accesul in galerie a esuat de numeroase ori date fiind inundarile puternice si constante generate de apa subterana.

- Unele dintre cele mai valoroase monumente din punct de vedere arhitectural si spiritual de la Rosia Montana - bisericile ortodoxa si Greco-catolica - precum si mormantul eroului Simon Balint nu vor fi accesibile pe perioada de exploatare a minei si raportul EIM nu ofera nici un fel de garantii privind protectia lor.

- 'Protocolul privind descoperirile intamplatoare' la care RMGC pretinde ca adera nu reprezinta un set de norme imperative. Contine numai un set de principii generale si nu identifica componenta institutionala a unei echipe de supraveghere arheologica. Implementarea sa corecta depinde in mare masura de independenta institutionala a echipei sus-mentionate.

13. Alte aspecte juridice in legatura cu Proiectul Rosia Montana

- Stramutarea si relocarea populatiei

a.) Planul de actiune in vederea relocarii si stramutarii al RMGC mentioneaza: "compania va minimiza exproprierea pe cat de mult posibil". In primul rand o companie nu poate face exproprieri. Masurile de expropriere sunt luate de guvern pentru cauze de utilitate publica. Legea 33/1994 stipuleaza faptul ca daca exproprierea afecteaza monumente istorice si biserici, cauza de utilitate publica se declara printr-o lege sau hotarare de guvern. Propunerea de proiect minier de la Rosia Montana nu este o utilitate publica, ci un proiect privat finantat din fonduri private si aflat in proprietate privata. Aceasta inseamna ca orice masuri de expropriere care ar fi luate de Guvern ar incalca articolul 44 al Constitutiei Romaniei si Art. 8 (2) al Conventiei Europene a Drepturilor Omului⁵⁶.

Cu toate acestea, RMGC foloseste argumentul expropriarii pentru a face presiuni asupra localnicilor ca sa isi vanda proprietatile. Aceasta pune sub semnul intrebarii legalitatea contractelor de vanzare-cumparare incheiate pana acum; cel putin din punctul de vedere al consimtamantului liber si neviat al vanzatorului.

⁵⁶ A se vedea paginile.24-26 ale studiului *Compatibilitatea proiectului minier Rosia Montana cu principiile si normele legislatiei UE* de Univ.Prof.Dr. Peter Fischer si Univ. As. Dr. Alina Lengauer, L.L.M., Viena, octombrie 2002

b.) Instituirea zonei de dezvoltare industrială a RMGC interzice orice construcții noi în localitate încă din 2002. Aceasta este o încălcare semnificativă a unui drept garantat constituțional - dreptul la liberă inițiativă economică (Articolul 45).

c.) Potrivit Raportului EIM, compania trebuie să strămute 410 de morminte în locații indicate de familiile decedaților. În zona industrială propusă există un număr total de 12 cimitire. Potrivit Legii nr. 98/1994 pentru stabilirea și sancționarea contravențiilor, la normele legale de igienă și sănătate publică, "desființarea sau schimbarea folosinței unui cimitir este posibilă numai după 30 de ani de la ultima înhumare și numai după mutarea tuturor osemintelor". Cimitirele de la Rosia Montana și Corna sunt la momentul de față folosite.

- Acces la informații și participare publică în etapele precedente de autorizare

Atât persoane individuale interesate cât și numeroase ONG-uri au avut o serie de încercări nereușite de a obține informații privind contractele și înțelegerile inițiale între companie și Statul Român (cum ar fi licența de concesiune pentru exploatarea a RMGC). Este esențial ca atunci când evaluează raportul EIM, publicul să cunoască drepturile și obligațiile pe care fiecare parte și le-a asumat. Alburnus Maior⁵⁷, un ONG local de la Rosia Montana, a inițiat o acțiune în justiție pentru a obține accesul la licența minieră, autorizațiile de exploatare, studiul de impact asupra mediului și planul de închidere a minei depuse de către Minvest Deva, partenerul Gabriel Resources, care a obținut și apoi a transferat licența minieră către RMGC. Cele mai multe asemenea documente se află în posesia Agenției Naționale pentru Resurse Minerale și care a negat constant accesul la aceste documente, pretinzând că sunt clasificate. La demararea procedurii EIM pentru proiectul minier Rosia Montana, membrii ai publicului interesat au solicitat din nou acces la aceste documente, de această dată de la ministerul Mediului și Gospodării Apelor. Ministerul a refuzat să pună la dispoziție aceste documente și în consecință a încălcat atât Convenția de la Aarhus privind accesul la informații, participarea publicului și accesul la justiție pe probleme de mediu cât și Ordinul MAPPM 860/2002 privind procedura de evaluare a impactului asupra mediului.

În iulie 2002, RMGC a solicitat și finanțat modificarea planurilor de urbanism de la Rosia Montana în scopul declarării zonei Rosia Montana ca și zona industrială rezervată exclusiv proiectului minier al RMGC. Autoritățile locale nu au organizat nici un fel de consultări cu populația direct afectată înainte de aprobarea acestor modificări la planurile de urbanism. Potrivit Legii 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, autoritățile locale aveau obligația de a informa populația locală privind intenția de a modifica planurile de urbanism și domeniul modificării. În urma acestei informări ar fi trebuit organizate dezbateri publice. Nici unul dintre acești pași procedurali nu s-a întreprins.

- Corupție și conflicte de interes

În anul 2001 s-a început o cercetare penală pe seama a trei fosti directori ai Minvest Deva. Obiectul acestei cercetări îl constituie asocierea dintre Minvest și

⁵⁷ A se vedea www.rosiamontana.org

Gabriel Resources. Cei trei fosti directori sunt acuzati de abuz in serviciu contra intereselor publice si s-a inceput deja urmarirea penala pe seama lor. La momentul de fata cazul este inca pe rol.

Incepand cu anul 2000 consilierii locali din Rosia Montana au votat un numar impresionant de hotarari de consiliu local in beneficiul RMGC. Aceste hotarari se refera la concesionarea/vanzarea/ inchirierea unei parti semnificative a domeniului public (cladiri si terenuri) catre RMGC, inclusiv schimbarile mai-sus amintite in planurile de urbanism. Majoritatea consilierilor locali de la Rosia Montana sunt fie direct angajati de catre companie, fie sunt angajate sotiile si rudele apropiate. Acesta este un evident conflict de interese in lumina prevederilor legii administratiei publice locale (215/2001), legea privind prevenirea si sanctionarea unor fapte de coruptie (161/2003) precum si legea privind statutul alesilor locali (393/2004).

- Monumente istorice

In Rosia Montana exista 41 de case de patrimoniu clasificate ca si monumente istorice (prin Legea 5/2000 si prin Lista Monumentelor Istorice din 2004). Potrivit propunerii de proiect minier, aceste case se afla raspandite printre cele patru cariere. Raportul EIM nu prezinta nici un fel de garantii despre cum aceste case ar rezista la vibratiile produse de explozii si trafic cu utilaje grele. Potrivit Legii privind protectia monumentelor istorice (Legea 422/2001), un monument istoric are in jurul sau o zona de protectie de 200 de metri, ceea ce nu se poate respecta in cazul acestui proiect minier. Inca din 2003, RMGC a achizitionat un numar de 14 case de patrimoniu din centrul vechi al Rosiei Montane. Starea acestor monumente s-a deteriorat semnificativ de la achizitionarea lor de catre RMGC. Aceasta inseamna ca RMGC nu a luat masurile impuse de Legea 422/2001 si Ordinul Ministerului Culturii si Cultelor 2682/2003. RMGC nu a primit pana la momentul de fata nici un fel de sanctiuni din partea autoritatilor competente.

Date fiind toate cele mai sus descrise, solicit Ministerului Mediului si Gospodarii Apelor sa nu-si dea acordul pentru propunerea de exploatare miniera de aur si argint din Rosia Montana.

Cu stima,

Petenta
Stefania Simion

Adresa:
Str. Berk, Nr. 361
Rosia Montana 517615
Judetul Alba

Rosia Montana, 23 august 2006

Sulfina Barbu, Minister
Ministry of Environment and Water Management
12, Libertatii Blvd.
5th District
Bucharest
Romania

Stamp: *Illegible*
110302 24082006

Stamp: *Ministry of Environment and Water Management*
General Directorate for Impact Assessment, Pollution Control
In no.: 75682
Day: 31, Month: 08, Year: 2006

Dear Minister,
Dear Ms. Sulfina Barbu

The undersigned, Stefania Simion, address: 361, Berk St., Rosia Montana 517615, Alba County, hereby file this

CHALLENGE

Whereby I request the Minister of Environment and Water Management to decline the proposal regarding the Rosia Montana gold and silver mining operation project for the following

REASONS

This challenge does not cover only certain pertinent juridical issues related to the environmental impact assessment report, but it is also intended as a criticism to the former stages of the environmental impact assessment and permitting procedure of the Rosia Montana project¹; also, it covers juridical issues related to some of the authorizations/permits/approvals obtained by the Rosia Montana project titleholder outside the environmental permitting procedure, but closely related thereto, such as: the archaeological discharge certificates for Rosia Montana²; the transfer of a mining license issued by the National Agency for Mineral Resources, from the holder of the license, SC Minvest Deva SA to SC Rosia Montana Gold Corporation³, the modifications made to the

¹ The application for the environmental permit was submitted by SC Rosia Montana Gold Corporation SA to the Alba Environmental Protection Agency on December 14, 2004.

² Archaeological discharge certificate no. 1320/December 14, 2001 issued by the Ministry of Culture and Religious Affairs; Archaeological discharge certificate no. 1231/December 19, 2002 issued by the Ministry of Culture and Religious Affairs; Archaeological discharge certificate no. 3/2004 issued by the Ministry of Culture and Religious Affairs; Archaeological discharge certificate no. 4/2004 issued by the Ministry of Culture and Religious Affairs;

³ The mining license for the Rosia Montana perimeter was granted by the National Agency for Mineral Resources in 1999 to Minvest (the National Company of Copper, Gold and Iron "Minvest"), as holder of the license, and to RMGC, as affiliate, by Government Decision no. 458 of June 10, 1999, published in the Official Gazette, Part I, no. 285 of June 21, 1999. The Order of the National Agency for Mineral Resources of October 9, 2000, published in the Official Gazette, Part I, no. 504 of October 13, 2000 approved the transfer of the license, RMGC becoming the holder of the license, and Minvest its affiliate.

urbanism plans of Rosia Montana Commune in July 2002⁴, the new procedures initiated by the Rosia Montana project titleholder in 2006 for the modification of the Rosia Montana urbanism plans, the first urbanism certificate obtained by RMGC for the industrial development area of Rosia Montana in August 2004⁵, and the second urbanism certificate obtained by RMGC for the same purpose, in April 2006⁶.

However, it is not the purpose of this challenge to analyze the lawfulness of these administrative acts preceding the environmental impact assessment procedure and the report on the environmental impact assessment study. A number of legal actions initiated by Romanian non-governmental organizations are on the dockets of several Romanian courts of law⁷; the object of these actions is the annulment of the abovementioned administrative acts. I trust that the judgments to be ruled in these cases will protect public interest. This challenge is only an analysis of the problematic relation, from a juridical point of view, between these previous administrative acts and the environmental permitting procedure. In my opinion, these issues will prejudice the lawfulness of the administrative act to be issued at the end of the environmental permitting procedure.

The following electronic information sources were used for writing this challenge: the web pages of the Ministry of Environment and Water Management (www.mmediu.ro), Alba Environmental Protection Agency (www.apm-alba.ro), Rosia Montana Gold Corporation SA (www.rmgc.ro), Alburnus Maior Association (www.rosiamontana.org and www.rosiamontana.ro), the Romanian Academy (www.acad.ro), www.sedar.com, the Centre for Legal Resources (www.crj.ro), Greenpeace Hungary (www.greenpeace.hu).

The **conclusions** of this challenge are as follows:

- the EIA report reflects numerous incompatibilities of the Rosia Montana project with the internal legislation harmonized with the European Union legislation; therefore, it is impossible for the Romanian Government to issue the environmental permit for the Rosia Montana project proposed by Rosia Montana Gold Corporation;
- the environmental impact assessment and permitting procedure related to the Rosia Montana project has breached the applicable legislation regarding public participation in decision-making, access to information, and also regarding the documentation necessary for the issuance by the Government of the environmental permit for the Rosia Montana project;
- the EIA report itself fails to comply with the provisions of Order no. 863/2002 of the Ministry of Environment and Water Management, especially for the following considerations: essential impact types are not described, the assessment methods are inadequate or *ad hoc*, the baseline data and information, and the impact-related data and information are biased and inadequate, and often the sources thereof are not indicated, the rationale and justifications of some of the conclusions are missing.

I. General Information Regarding the Rosia Montana Gold and Silver Mining Operation Project

The project proposal implies the development of the largest gold/silver open cast work site in Europe. Rosia Montana Gold Corporation is a joint venture between the Romanian Government (~20% of the shares, through Minvest Deva) and Gabriel Resources, a small Canadian mining company, having no experience and no sufficient resources (80% of the shares). The main components of the mining project proposal are as follows: annual production of 14.3 million tons, for 15 years, covering a direct area of 1,258 ha. The

⁴ Under the decisions of the Rosia Montana local council no. 46 of July 19, 2002 approving the zonal urbanism plan for the industrial development area of SC Rosia Montana Gold Corporation SA and no. 47 of July 19, 2002 approving the General Urbanism Plan of the Rosia Montana Commune.

⁵ Urbanism certificate no. 68/August 20, 2004 issued by the Alba County Council in favour of SC Rosia Montana Gold Corporation SA

⁶ Urbanism certificate no. 78/April 26, 2006

⁷ See www.rosiamontana.org or www.crj.ro

maximum production would be obtained in the second year of operation, with a quantity of 21.575 million tons; then the quantity will decrease to 17.315 million tons in the fifth year, 15.413 million tons in the tenth year and 14.212 million tons in the thirteenth year. For ore processing, the project estimates an average annual consumption of 13,000 tons of cyanide. This estimate is based on an average quantity of 13 million tons of ore processed annually. Cyanides will be delivered to Rosia Montana in containers, by road. The gold/silver will be mined from four mountains: Carnic, Cetate, Orlea and Jig, having a total area of 205 ha. The project includes two waste rock dumps, covering an area of 177.36 ha, storing 130.691 million tons of waste. The waste management facility to be built on the Corna Valley will cover an area of 698 ha. The tailings management facility will have an area of 363.12 ha (the equivalent of approximately 454 football fields), and the total amount of tailings to be stored is estimated to be 214.905 million tons. The tailings management facility will not be lined. There are underground and surface waters in the Corna Valley, and the report acknowledges the fact that the bedrock is cracked. According to the US Environmental Protection Agency, the average costs required to line 0.40468 ha (1 acre) amount to approximately USD 131,000. The main Corna dam will have a total height of 185m and will be built of ARD generating rocks. The tailings will contain heavy metals, ammonia, sulphide minerals. Sulphide minerals are an important source of ARD, which may persist for tens or even hundreds of years. The mining project proposal does not stipulate the separate treatment of sulphide minerals and their storage in a special, lined tailings management facility. This is an obvious example of malpractice. The installation of the tailings management facility water pump on a barge is another example of malpractice. The huge construction of this facility is located right above the town of Abrud, therefore the consequences may be catastrophic in case of dam failure. It is very likely that the immense area of this facility will produce a significant amount of dust, in case of dry weather. The report fails to make a correct assessment of this problem, especially taking into consideration the vicinity of the town of Abrud. After processing, the ore is melted. This activity will generate, among others, 0.5 kg of mercury every day, six days a week. This means 156 kg of mercury per year, or 2,340 kg generated throughout the entire operation period. This quantity does not include the mercury emissions generated by the ore melting. This is a very large mining operation. At a maximum production capacity, approximately 26 million tons of ore and waste rock will be excavated annually. This means 500,000 tons every week and 70,000 tons every day. If the project titleholder uses trucks having a payload of 150 tons, there will be approximately 1,000 truck runs every day (50% loaded, 50% unloaded), *i.e.* one truck every one minute and a half, approximately, 24 hours a day, 7 days a week.

For the project implementation, the local population (2000 people, in total) must be relocated. In addition to the houses, the project titleholder must purchase the entire land impacted by the project (agricultural land, forests). According to the Rosia Montana map entitled "Ownership" (exhibit two – Cultural Management Plan – Plan M), presenting data collected in March 2006, 49.1% of the land is under private ownership and 2.3% belongs to the Churches. RMGC owns 17.8% of the area of Rosia Montana Village. The report does not include a similar map for the Corna Valley. The Roman archaeological mining remains discovered in Rosia Montana and the 41 historic houses are protected by Law no. 5/2000, as historical monuments. Until present, no Zonal Urbanism Plan for the Protected Area has been approved. On page v of the Cultural Heritage Management Plan, part III, it is stated that "The historic churches and their locations that will be adversely affected by the Project will be architecturally investigated and recorded prior to any damage." 410 graves are planned to be relocated. Among archaeologists, Rosia Montana is known for its rich and unique mining heritage dating from the Roman and pre-Roman ages, and for the wax coated tablets discovered inside the mine galleries. The Roman galleries form the Orlea and Carnic massifs are unique due to their craftsmanship and state of conservation. An analysis of the maps included in the environmental impact assessment study reveals that these massifs, together with the remains discovered there, will become open pits. To cosmeticize this destruction,

the project titleholder proposes “a series of replicas that would consist of a construction either located above ground, in a backfilled feature of the Project such as a quarry, or dug out in an area of competent rock.”

From the point of view of biodiversity, Rosia Montana contains important flora and fauna habitats and species, which are fully protected under the Romanian laws and the UE Habitats Directive (92/43/EEC).

Rosia Montana is a rural community characterized by social, economic and environmental traits specific to the rural areas all over the country. Certain phenomena, such as population aging, are specific not only to Rosia Montana, being a general tendency in Romania. The same conclusion may be drawn regarding the demographic decline or outward migration of young workforce from the villages to the cities. In all rural areas, school attendance and the number of teachers are in decline. The fact that 20% of the households in Rosia Montana have a toilet in the backyard is not extraordinary, reflecting the average rate at a national level. Also, the national average rate of rural households that are not connected to a sewerage system is 90%. Rosia Montana is not poor, under-developed or illiterate; it is a typical rural community for contemporary Romania.

II. Legal Aspects Regarding the Relationship between the Current Environmental Permitting Procedure and Other Approvals/Authorizations/Permits Previously Issued

II.1 The Mining License for the Rosia Montana Perimeter

The mining license no. 47/1999 for the Rosia Montana perimeter was granted by the National Agency for Mineral Resources in 1999 to Minvest (the National Company of Copper, Gold and Iron “Minvest”), as holder of the license, and to RMGC, as affiliate, by Government Decision no. 458 of June 10, 1999, published in the Official Gazette, Part I, no. 285 of June 21, 1999. The Order of the National Agency for Mineral Resources of October 9, 2000, published in the Official Gazette, Part I, no. 504 of October 13, 2000 approved the transfer of the license, RMGC becoming the holder of the license, and Minvest its affiliate.

The license transfer is based on the agreement that, under this mining license, Minvest would carry on its mining operations in Rosia Montana, and RMGC would carry out the exploration operations and the development of the new project⁸.

According to Mining Law no. 85/2003, a mining license is the administrative act, at large, whereby the competent authority approves, among others, the conditions regarding the size, technology and production capacity. More specifically, a mining license stipulates the operation parameters.

In our case, the operation parameters stipulated in the license no. 47/1999 are fundamentally different from the parameters proposed by RMGC. Thus, as far as the production capacity is concerned, the mining license no. 47/1999 stipulates a production capacity of 400,000t/year of gold and silver ores⁹. RMGC proposes for Rosia Montana a production capacity of 13,000,000t/year of gold and silver ores. On the other hand, RMGC admits that the company wants to modify the current license, such as to reflect the proposed operation parameters¹⁰. According to the information I hold, such modification has not occurred yet.

In the current context, this aspect is relevant, indicating that in December 2004, and also at present, RMGC did not and does not have the legal possibility to apply for an environmental permit for the mining operations proposed in Rosia Montana. Thus, according to Article 39 (1) (b) of the Mining Law no. 85/2003, the titleholder of the license has the obligation to prepare before commencement and during execution of mining activities, in accordance with the provisions of the license/permit [...] documentation for environmental

⁸ EIA report, Volume 7 – General Information – pp. 4-6

⁹ Note no. 181613/October 9, 2002 of the State Secretary of the Ministry of Industries, Mr. Gavril Baican to the Presidential Administration;

¹⁰ EIA report, Volume 7 – General Information, p. 6

protection cleared in accordance with the Environmental Protection Law, according to Article 22 (1) (d) and to submit the documentation to the Competent Authority for agreement, according to Articles 14 to 20, 28 and 30. A mine operator may apply for an environmental permit only based on a mining license approving the proposed operation parameters. The conclusion is that the necessary license modification should have occurred prior to RMGC's application for the environmental permit.

II.2 Rosia Montana Commune Urbanism Plans

In order to obtain a building authorization for the industrial facilities proposed in the Rosia Montana project (pits, waste rock dumps, tailings management facility, access roads, etc.), RMGC has the obligation to prepare a Zonal Urbanism Plan for the Industrial Development Area which, after obtaining all necessary permits from the competent authorities, must be submitted to the Rosia Montana Local Council for agreement. The provisions of this Zonal Urbanism Plan must be subsequently included in the General Urbanism Plan of the Rosia Montana Commune, also by local council decision. This procedure must be applied for each settlement impacted by the project, *i.e.* the Rosia Montana and Bucium communes, and the towns of Abrud and Campeni¹¹. These mandatory requirements are stipulated by Law no. 50/1991 on the authorization of construction works execution, republished, as subsequently amended, and Law no. 350/2001 on town and country planning and the city planning.

Government Decision no. 1076/2004 transposes into internal legislation the provisions of the European Parliament and Council Directive 2001/42/EC of June 27, 2001 on the assessment of the effects of certain plans and programs on the environment, published in the Official Journal of the European Communities (OJEC no. L 197 of July 21, 2001). It establishes the environmental assessment procedure, applied for the issuance of the environmental permit necessary for the adoption of the plans and programs which are likely to have significant effects on the environment¹². According to the said piece of legislation, the city planning, and town and country planning must be subject to the environmental impact assessment procedure applied for obtaining the environmental permit, before submitting them to the competent authority for agreement. For a correct application of this procedure, the Ministry of Environment and Water Management issued Order no. 117/2001 for the approval of the SEA Manual.

The Rosia Montana project titleholder has not modified the urbanism plans of the abovementioned settlements to authorize the execution of all operations necessary for carrying out the proposed mining activities. Also, it failed to apply the environmental impact assessment and environmental permitting procedure in relation to such plans, as stipulated in Government Decision no. 1076/2004 and Order no. 117/2006.

Although several measures have been taken during the previous project development stages, for the modification of the said urbanism plans, such measures do not reflect the entire mining project, or the current regulations regarding the environmental assessment of plans and programs. Thus, in July 2002, the Local Council of Rosia Montana Commune approved, at RMGC's proposal, the modified General Urbanism Plan of Rosia Montana Commune and the Zonal Urbanism Plan for the Industrial Development Area of Rosia Montana Gold Corporation, by the abovementioned decisions of the local council. The Urbanism Plan for the town of Abrud has also been modified¹³. The preparation of the urbanism documentation has been fully financed by RMGC. These urbanism plans reflect only the 1st stage of the mining project – the Cetate and Carnic pits, the tailings management facility located on the Corna Valley and other industrial facilities having a total area of 669 ha. Moreover, the environmental permits no. 179 and 180 issued by the Alba Environmental

¹¹ See the provisions and conditions of the Urbanism Certificate no. 78/2006

¹² Called the SEA – strategic environmental assessment - procedure

¹³ Decision no. 43/2002 of Abrud Local Council

Protection Agency on July 3, 2002, and the environmental permit for the Abrud urbanism plan have expired. The validity of these acts was 2 years, and no measures have been taken to extend it. Therefore, we understand that these urbanism plans may no longer produce legal effects.

On November 29, 2004¹⁴ RMGC initiated again a procedure for the modification of the urbanism plans of Rosia Montana Commune, more specifically for the modification of the urbanism plan for the industrial development area, as required in the urbanism certificate no. 68/August 28, 2004. RMGC has also taken several actions to obtain an environmental permit from Alba Environmental Protection Agency¹⁵. However, this initiative was subsequently abandoned, for the obvious reason that the urbanism certificate no. 68/August 20, 2004 was suspended by court decision¹⁶.

Prior to the environmental impact assessment, the Rosia Montana Project titleholder should have applied the updating procedure to the urbanism plans of the abovementioned settlements and the environmental impact assessment procedure, by obtaining the environmental permit. The time sequence of these two procedures is obvious, and this was precisely the purpose of Government Decision no. 1076/2004 – the environmental impact assessment procedure for a plan or program must be applied at a higher strategic level, *i.e.* prior to the environmental impact assessment for a project. Order no. 117/2006 issued by the Ministry of Environment and Water Management for the enforcement of Government Decision no. 1076/2004 stipulates the following provisions under item 3.12:

1. *Chronologically, the environmental impact assessment for a plan or program is made first, if necessary, and only then the environmental impact assessment for a project.*
2. *The environmental impact assessment for plans/programs is made at a different level, i.e. at a higher level, than the environmental impact assessment for public or private projects.*
3. *Due to the fact that the environmental impact assessment is made at a higher level than the environmental impact assessment for projects, as far as the complexity of a plan or program compared to that of a project is concerned, the SEA report does not have a detailed technical content, i.e. it does not contain detailed and precise technical data, while the EIA report does.*

Whether or not a coincidence, following the notification of the Ministry of Environment and Water Management on the aforesaid by several non-governmental organizations¹⁷, RMGC published several new announcements on its intention to modify the urbanism plans of the settlements impacted by the project in order to be able to execute all the mining activities proposed in the project¹⁸ and wants to obtain an environmental permit for such activities¹⁹. However, these procedures are overdue, RMGC should not have initiated the present permitting procedure for the Rosia Montana project without the modification and clearance of the environmental permit for the urbanism plans, and the Ministry of Agriculture

¹⁴ In Letter no. 21 of November 29, 2004, RMGC requested the Rosia Montana Local Council to post a public announcement regarding its intention to launch the project “Modification of the Zonal Urbanism Plan for the Industrial Development Area or Rosia Montana Gold Corporation SA”

¹⁵ Public announcement regarding the Zonal Urbanism Plan for the Modification of Rosia Montana Gold Corporation Industrial Area, made in *Unirea* daily paper of November 30, 2004

¹⁶ Civil Decision no. 348/CA/2005 delivered by the Alba Tribunal in File no. 622/2005, maintained by the Alba Court of Appeal which declined all the second appeals filed by RMGC and Alba County Councils. Please note that the suspension is still valid, maintaining its effects until the irrevocable settlement of the dispute regarding the annulment of the urbanism certificate no. 68/August 20, 2004

¹⁷ See Notice no. 450/May 24, 2004 sent by the Alburnus Maior Association and the Centre for Legal Resources to the Ministry of Environment and Water Management

¹⁸ Announcement published in the *Unirea* daily paper of June 10, 2006 and on the web page of Alba Environmental Protection Agency on June 15, 2006

¹⁹ Announcement published on the web page of Alba Environmental Protection Agency on June 15, 2006

and Water Management should have cancelled RMGC's application for environmental permit. Thus, according to Article 15 of Law no. 265/2006 approving Government Emergency Ordinance no. 195/2005 on environmental protection, (1) *The environmental protection competent authorities, except for the National Environmental Guard and its subordinated structures, shall issue, review and update, as the case may be, the regulatory acts;* (3) *The owners of the activities forming the object of the environmental protection regulatory procedures have the obligation to comply with the terms set out by the environmental protection competent authority for the performance of such procedures;* (4) *The failure to comply with the terms set out by the environmental protection competent authority for the application of the regulatory procedure shall lead to the suspension of the procedure, with the cancellation of the application for the regulatory act.*

Moreover, going back to the issue of the mining license held by RMGC, I believe that the Urbanism Plans of the settlements impacted by the project, necessary for the implementation of the mining project proposed by RMGC may be prepared/updated only when the company holds a valid mining license and subject to the notification sent by the National Agency for Mineral Resources stipulated under Article 41 of the Mining Law, items (1) and (2): "Within no more than 10 days from the effective date of the exploitation licenses the Competent Authority shall inform in writing the County Councils, the Local Councils and the prefectures on the territory of which the conceded perimeters are located about the mining activities and the conceded perimeters related to those licenses; (2) Within no more than 90 days from the receipt of the information mentioned in para. (1), the County Councils and Local Councils shall modify and/or update the existing territorial plans and urban general plans in order to allow for carrying out all the operations related to the conceded mining activities."

III.3 Urbanism Plan for Rosia Montana Protected Area

Law no. 5/2000 approves the National Territory Management Plan. According to Section III – protected areas, the following natural monuments are protected in Rosia Montana:

Natural monuments:

1.8	Piatra Despicata	Rosia Montana Commune	0.20 ha
2.60	Hoaca Urzicarului PN swallow hole	Vartop Village	1.00 ha
2.83	Piatra Corbului	Rosia Montana Commune	5.00 ha

Law no. 5/2000, appendix no. 3 (the appendix was prepared by the Ministry of Culture based on the data included in the archaeological repertoire)

g) 3. Historical centre of Rosia Montana Village, Rosia Montana Commune, Alba County

1) 1. The Roman galleries of the gold mining operations from the Rosia Montana Village, Rosia Montana Commune, Alba County

m) 2. Houses – 18th – 19th centuries from the Rosia Montana Village, Rosia Montana Commune, Alba County

According to Article 3 of Law no. 5/2000, "The works executed for the rescue, protection and enhancement of the heritage from the protected areas are of public and national interest." According to Article 7 of Law no. 5/2002, "The provisions of the National Territory Management Plan – Section III – protected areas, are mandatory for the central and local public administration authorities, which shall ensure the inclusion of these provisions in the documentation regarding the management of the county, municipality, town and commune territory."

But, according to Law no. 350/2001, the local authorities had the obligation to prepare, first of all, a zonal urbanism plan for the protected areas inside the settlement, as identified in accordance with the provisions of Law no. 5/2000. This obligation of the local

public authorities derives from Law no. 350/2001 and from the provisions of Article 46, f) of Law no. 422/2001 on historical monuments' protection. This plan prevails over the urbanism plans for the industrial development area, because it concerns a public and national interest – the protection and enhancement of the heritage from the protected areas –; compared to this, the establishment of the industrial area represents a private interest, which is obviously less important than the public interest. According to the Mining Law 85/2003, *Article 11. – (1) Carrying out mining activities on the lands on which historical, cultural and religious monuments, archaeological sites of important interest and natural reservations are located [...] as well as instituting the legal lien for mining activities over such lands is strictly forbidden.*

The conclusion is that the preparation and approval of a Zonal Urbanism Plan for the Rosia Montana Protected Area should have preceded any action taken for declaring areas like Rosia Montana as industrial areas and for the issuance of the environmental permit for the Rosia Montana Project.

The corroboration of the legal texts mentioned in Section III clearly indicates that the legal sequence of the applications for and issuance of the administrative acts mentioned above should have been: preparation and approval by the local authorities of an urbanism plan for the Rosia Montana protected area; issuance of a valid mining license; preparation/updating and approval of the urbanism plans for the industrial development area of the settlements impacted by the project and inclusion of these provisions in the general urbanism plans; application for the environmental permit related to the proposed project.

Therefore, I consider that any environmental impact procedure applied at present, be it the environmental impact assessment for the Rosia Montana urbanism plans or the environmental impact assessment for the Rosia Montana project is absolutely null, and so is any administrative act issued based on these procedures.

Section III. Procedure Related to the Issuance of the Environmental Permit for the Rosia Montana Project

1. Starting with 2001, the Ministry of Culture and Religious Affairs issued several archaeological discharge certificates for the Rosia Montana area. These certificates are as follows: Archaeological Discharge Certificate no. 1320/December 14, 2001 (covering the plant area, the Gura Cornei area, the water supply pipe area, the plant access road area); Archaeological Discharge Certificate no. 1231/December 19, 2002 (Salistei Valley, Corna Valley, Gura Rosie, Carnic surface); Archaeological Discharge Certificate no. 3/2004 (a perimeter in Jig-Vaidoia, a perimeter in Tarina, Balmoesti – Gura Minei), Archaeological Discharge Certificate no. 4/2004 (Carnic Massif – underground). Therefore, these certificates cover a significant part of the area to be impacted by the mining project.

As stated in the beginning of this challenge, the purpose hereof is not to discuss the lawfulness of these administrative acts issued prior to the environmental permitting procedure. What I want to emphasize is that the issuance, prior to the environmental impact assessment procedure, of archaeological discharge certificates for significant areas in Rosia Montana to be impacted by the Rosia Montana mining project has prejudiced even the useful effect²⁰ of the environmental impact assessment for this investment project.

Thus, in accordance with Article 1 of Government Emergency Ordinance no. 195 of December 22, 2005 on environmental protection, approved by Law no. 265 of June 26, 2006, *The environment represents the totality of natural conditions and elements of the Terra: air, water, soil, subsoil, landscape characteristics, all layers of the atmosphere, all organic and*

²⁰ The “useful effect” of a procedure or regulation is a community law definition which refers to the accomplishment of the very purpose (spirit of the law) of the procedure/regulation at issue. This notion is similar to the so-called “opportuneness” of an administrative act or procedure, a term used by numerous Romanian law doctrinaires.

inorganic matters, as well as living beings, interacting natural systems, containing the previously listed elements, including certain material and spiritual values, the quality of life and the conditions that may influence human wellbeing and health.

The framework procedure for the environmental impact assessment, stipulated by Government Decision no. 918/2002 includes the assessment of the impact produced by public and private projects on the "material assets and cultural heritage" (Article 3 (c)). Based on Article 6 of Law no. 462 of November 12, 2003 amending and supplementing Government Ordinance no. 43/2000, natural and/or legal persons, in this case SC Rosia Montana Gold Corporation SA, have the legal obligation to finance preventive and/or rescue research, and also to set out, based on the feasibility study and the technical project, the measures necessary for the preventive and rescue research, the archaeological heritage protection or the archaeological discharge, as the case may be. The technical project is subject to approval from the point of view of impact on the environment, in accordance with the above-mentioned provisions.

Although, presently, the technical project and the feasibility study have not been completed and approved, and the environmental impact procedure has not been completed, these archaeological discharge certificates produce legal effects, *i.e.* they already attest to the absence of any archaeological heritage on a significant part of the Rosia Montana territory and authorize the use thereof for industrial activities purposes.

Therefore, one may ask the following legitimate question: what impact on the "material assets and cultural heritage" will be assessed during the environmental permitting procedure for a significant part of the Rosia Montana territory, when the certificates attesting to the archaeological discharge of this territory have been issued long before that.

The issuance, by the Ministry of Culture and Religious Affairs, of archaeological discharge certificates covering a significant area of the Rosia Montana territory before the environmental impact assessment procedure and the decision to issue the environmental permit for the Rosia Montana Project, has prejudiced the useful effect of this procedure.

2. Ever since the commencement of the environmental permitting procedure in December 2004, the documentation submitted by the project titleholder has been criticized in terms of its conformity with the legal regulations in force. Thus, a significant number of non-governmental organizations and individuals have criticized the non-conformity of the Project Presentation Report with the Order of the Ministry of Water, Forests and Environmental Protection no. 860/2002 – Appendix no. II.2 entitled "Standard content of the Project Presentation Report necessary for the issuance of the environmental permit/integrated environmental agreement." The Ministry of Environment was required to return the Project Presentation Report documentation to the project titleholder, in order for the latter to complete it in accordance with the laws in force and, also, to suspend the environmental permitting procedure until the submission of a new project presentation report.

I consider that the discussion on the following issues in the Project Presentation Report is insufficient or missing:

- Addendum II of Appendix no. II.2 to Order no. 860/2002 stipulates as follows: "The following shall be taken into consideration for the activities listed in Appendix no. I.1, respectively in Appendix no. 1 to Government Emergency Ordinance no. 34/2002 concerning prevention, reduction and integrated control of the pollution, approved and amended by Law no. 645/2002: 1. the project presentation report shall indicate the method used for compliance with the requirements specific to the integrated environmental agreement, including those related to pollutant standards, from the point of view of application of the best available techniques; the project presentation report does not include any explanations regarding the compliance with the specific pollutant standards.

- Appendix II.2 (7) expressly requires that the project presentation report indicate “the distance from human settlements and public places, such as investments, historical and architectural monuments, various settlements, areas of traditional interest, etc.; the works, endowments and measures for the protection of human settlements and protected and/or public interest sites.” Therefore, the project titleholder has the obligation to indicate the specific protection measures related to such settlements and monuments. This implies that the project titleholder has already assessed the impact on these settlements and monuments and has planned the necessary measures for the protection thereof. However, the Project Presentation Report does not describe the impact on these settlements and monuments, especially since this impact has already occurred, due to the fact that the resettlement program was initiated in 2002. Similarly, the Project Presentation Report does not describe the relevant protection measures.

- According to Paragraph 6 of the same appendix, the project presentation report must describe *The protection of terrestrial and aquatic ecosystems: description of the environmental aspects that will be significantly affected by the project proposed, including, in particular: the population, fauna, flora, soil, water, air, climate factors, landscape and the interconnections among these factors; the pollutants and the activities that are likely to affect aquatic and terrestrial ecosystems; the works, endowments and measures for the protection of terrestrial and aquatic fauna and flora, of biodiversity, natural monuments and protected areas.*

The amount of fresh water estimated to be used in the processing plant is 224 cubic meters of water for the entire operation term, which is estimated to 17 years. The plant is designed to operate without interruption, 7 days a week, which means that the weekly amount of water used will be 37.632 cubic meters. The water source would be Aries River. This is alarming, due to the fact that the details regarding the water management, included in the Project Presentation Report, only indicate that the balance of water on the site may not be presented. However, the Project Presentation Report indicates that the environmental impact assessment study will present a detailed balance of water on the site, although it acknowledges that such balance has been developed using a computer-generated model. Nevertheless, no concrete figure or graph is presented, to show that the water taken from the Aries River will not affect the downstream flow. The absence of any details regarding the use of water, the fauna and the flora is another evidence of the non-conformity with the provisions of Article 12 (2) of Order no. 860/2002.

- The Project Presentation Report does not contain any description of the method used for the protection of the historic houses located inside or outside the protected area against the vibrations and dust resulting from the mining activities. Paragraph 3 of Section II of the same appendix, “Protection against noise and vibrations”, requires a description of the sources of noise and vibrations, the level thereof and the distance from human settlements, as well as a description of the protection measures.” The protected area is described in the Project Presentation Report as follows:

In the historical centre of Roşia Montană, based on documentation drafted by CPPCN and OPUS in 2000-2001, and in June 2002, the Ministry of Culture and Religious Affairs established a Protected Area that currently includes 140 houses, three churches and two cemeteries. Thirty-three of the buildings are listed as historical monuments. A master plan (PUZ) for the Protected Area is under development.

In addition, in Roşia Montană outside the Protected Area, there are nine historical monuments, which are under process of declassification.

Declassification is not a protection measure. According to the Project Presentation Report, there are 7 churches, 4 prayer houses and 11 cemeteries in the project impact area. The Project Presentation Report states that discussions are currently being held with the owners and higher church authorities, regarding the future thereof. The options offered are

“reconstruction of a new building at a different site, moving of contents and features of significance, and the payment of compensations.” In the case of cemeteries, the options under consideration are also related to relocation. Again, reconstruction and relocation are not measures for the protection of these assets against the vibrations and noise generated by the mining activities.

These are only some of the most evident issues. The NGOs and natural persons that have filed challenges with the Ministry of Environment and Water Management have notified part of these issues, as well as many others. The response sent by the Ministry of Environment and Water Management²¹ does not answer any of the shortcomings of the Project Presentation Report that have been notified, stating that the Romanian laws in force do not stipulate the possibility to suspend the environmental permitting procedure. I consider that this response breaches the provisions of Order no. 860/2002. Concerning the information missing from the Project Presentation Report and requested by the NGOs, the response given by the Ministry of Environment and Water Management invites the claimants to contact the “competent authorities” for the information regarding the mining exploration and exploitation licenses, cultural issues, urbanism plans, etc. But according to Article 35 (3) of Order no. 860/2002, *the environmental protection public authority makes available to the public, upon request, the relevant documents regarding the project at issue, other than those supplied by the project titleholder, as the case may be.* Thus, public access to information in the environmental permitting procedure has been denied from the very beginning of this procedure.

RMGC has submitted to the environmental protection authorities a project presentation report which does not comply with the provisions of Appendix no. II.2 of Order no. 860/2002, entitled Standard Content of the Project Presentation Report. This project presentation report should have been returned to the project titleholder to be completed, and the Ministry of Environment and Water Management should have made available to the interested public the information requested in the complaints filed in the beginning of the environmental permitting procedure.

3. Some of the facilities included in the Rosia Montana Project are subject to the provisions of Government Decision no. 95 of January 23, 2003 on the control of activities that are likely to produce major accidents involving dangerous substances, because the project proposes a plant for the production of non-ferrous crude metals from ore, concentrates or secondary raw materials, by metallurgical, chemical or electrolytic processes²². This decision sets out the measures for the control of activities posing the risk of major accidents involving dangerous substances, for the prevention of this category of accidents and limitation of their consequences on population security and health, and on the quality of the environment. According to Article 5 of this Government Decision, *(1) The owner of the activity involving dangerous substances, hereinafter called the owner of the activity, has the obligation to take all the necessary measures to prevent the occurrence of major accidents and to limit their consequences on the population health and quality of the environment; (2) The owner of the activity shall produce evidence to the competent control authorities, attesting to the fact that it has taken all measures, in accordance herewith, to prevent the occurrence of major accidents involving dangerous substances.*

According to Article 6 (1), *to comply with the provisions of Article 5, the owner of the activity shall submit a notification together with the legal documentation necessary for*

²¹ See the Response of the Ministry of Environment and Water Management no. 60311/January 17, 2004

²² Plant type included in the appendix to Government Emergency Ordinance no. 34/2002 concerning prevention, reduction and integrated control of pollution, approved with amendments by Law no. 645 of December 7, 2002; Government Emergency Ordinance no. 34/2002 was subsequently abrogated by Government Emergency Ordinance no. 152 of November 10, 2005 concerning prevention and integrated control of pollution. The new Government Emergency Ordinance also includes this type of plant in its appendix.

issuance of the environmental permit, the environmental authorization and/or the civil protection note, as the case may be, sent to the environmental protection public authorities in the territory, and to the civil protection authorities in the territory, respectively. This notification shall include the following data and information:

- a) information regarding the identification of dangerous substances or categories of dangerous substances used in the facility;
- b) storage of dangerous substances;
- c) amount and physical state of the dangerous substances used;
- d) current or proposed activity in the plant or storage unit;
- e) information regarding elements liable to cause major accidents or to aggravate the consequences thereof, near the facility.

Order no. 1084 of December 22, 2003 for the approval of the notification procedures related to activities posing the risk of major accidents involving dangerous substances and to the occurrence of major accidents, respectively, includes a sample of such notification in Appendix no. 1.1.

According to Article 16 of Government Decision no. 95/2003, *the environmental protection public authorities in the territory and the civil protection public authorities in the territory shall ban the use or commissioning of any facility, plant or storage unit, or of any part thereof, unless the owner of the activity has submitted the notification within the legal term [...].*

According to the announcement made by the Ministry of Environment and Water Management regarding RMGC's application for the environmental permit, published on the webpage of the Ministry of Environment and Water Management on December 22, 2004, approximately, *"The documentation submitted by the project titleholder includes: the technical chart, the appendix to the urbanism certificate and the project presentation report, posted on the ministry webpage starting with December 20, 2004."*

RMGC failed to submit this notification together with the documentation necessary for the issuance of the environmental permit in December 2004, therefore the abovementioned plant must be interdicted by the competent authorities.

RMGC failed to comply with the provisions of Government Decision no. 95/2003 regarding the submission, within the legal term, of a notification regarding the dangerous substances it intends to use within the gold production process in the processing plant, and the competent authorities should interdict this plant.

4. Also, it is uncertain when the security report²³ was submitted to the environmental protection authorities. Thus, in the guideline²⁴ prepared following the scoping stage, and based on Government Decision no. 95/2003²⁵ and Order no. 860/2003, the project titleholder

²³ According to Article 2 (58) of Government Emergency Ordinance no. 195/2005, the security report is the *documentation prepared by duly certified natural or legal persons, necessary for the facilities using dangerous substances, in accordance with the legal provisions regarding the control of activities posing the risk of major accidents involving dangerous substances;*

²⁴ Guideline prepared following the scoping stage, transmitted to the project titleholder by the Ministry of Environment and Water Management, available at http://www.mmediu.ro/dep_mediu/rosia_montana/indrumar%20Rosia%20Montana-romana.pdfpag.2

²⁵ According to Article 8 of Government Decision no. 95/2003

(1) The owner of the activity involving amounts of dangerous substances equal to or higher than the amounts stipulated in Appendix no. 2, Tables 1 and 3, column 3, has the obligation to prepare and transmit to the environmental protection public authority in the territory and to the civil protection public authority in the territory, an operation security report for the prevention of major accidents, hereinafter called the security report, including:

- a) *enforcement of the major accident prevention policy, and of the operation security management system, in accordance with the principles and requirements stipulated in Appendix no. 3;*
- b) *identification of major accident hazards and necessary measures taken for the prevention of these accidents and for limiting their consequences on the population health and environment;*

was required to submit a security report together with the EIA Report. The interpretation of Article 13 (4) of Government Decision no. 95/2003²⁶ corroborated with Article 26 – (2)²⁷ of Order no. 860/2002 indicates that the security report had to be submitted and made available to the public together with the EIA report. Neither the public announcements made by the Ministry of Environment and Water Management, nor those made by RMGC regarding the submission of the EIA report and the commencement of the public consultation stage refer to the submission of a security report together with the EIA report. Approximately on July 21, 2006, the Ministry of Environment and Water Management posted on its web page a document entitled security report, which was not accompanied by any explanatory note regarding the document analysis procedure or its importance for the environmental permitting procedure. Moreover, there is no indication that the author of this report, SC OCON ECORISC SRL, is duly certified to prepare security reports²⁸.

5. On June 6, 2006, the Ministry of Environment and Water Management made a public announcement²⁹ and gave several individual notifications regarding the public consultation stage related to the EIA report submitted to the Ministry of Environment and Water Management.

Both the announcements and the individual notifications indicate that the EIA report was submitted to the Ministry of Environment and Water Management on May 15, 2006. It means that, when establishing and announcing the opportunities for public participation in the decision-making related to the project, the Ministry of Environment and Water Management failed to comply with the term stipulated under Article 27 (1) of Order no. 860/2002³⁰ - *within 5 business days after receiving the report on the environmental impact assessment study and, as the case may be, of the security report, the environmental protection public authorities shall establish, together with the project titleholder, the opportunities for public participation in the decision-making related to the project, announcing such opportunities through the mass-media, on the project titleholder's expense.*

6. According to the statements of several natural persons³¹, the EIA report was not available for consultation at the locations indicated by the Ministry of Environment and Water Management. I consider that the period of time granted to the interested public to analyze the EIA report is insufficient, given the unprecedented volume of information included in the EIA report and the complexity of the issues discussed, and I understand that this aspect has been notified by several organizations and natural persons to the environmental protection

c) compliance with the requirements regarding the operation safety and reliable design, construction, operation and maintenance of any plant, storage unit, equipment and infrastructure related to the operation thereof, and posing the risk of major accidents inside the facility;

d) adequate preparation of the internal contingency plans, including the information necessary for the preparation of the external contingency plan, such as to ensure the adoption of adequate measures in case of occurrence of a major accident;

e) supply of necessary information to the competent authorities, allowing the latter to make decisions on the location or extension of other activities within the area of the existing facility.

²⁶ Article 13 (4) The owner of the activity has the obligation to make the security report available to the public.

²⁷ Article 26 – (2) For the plant/storage facility projects involving dangerous substances, the project titleholder shall also submit to the competent public authority for environmental protection the security report prepared in accordance with the legal requirements of SEVESO II.

²⁸ According to Government Emergency Ordinance 195/2005, Article 2 (59), the “security report” is a *documentation prepared by duly certified natural or legal persons, necessary for the facilities using dangerous substances, in accordance with the legal provisions regarding the control of activities posing the risk of major accidents involving dangerous substances;*

²⁹ http://www.mmediu.ro/dep_mediu/rosia_montana/dezbatere_publica.pdf

³⁰ As amended by Order no. 210/2004 of the Ministry of Agriculture, Forests, Waters and Environment

³¹ http://www.rosiamontana.ro/img_upload/c77c3453789af5de5049783baaa35f31/scrisoare-deschisa_consultari_publice.pdf

competent authorities³². However, these notifications have not been followed by any measure taken for the remediation of this procedural flaw.

7. Concerning the public meetings organized on the Romanian territory, I would like to make the following comments. In my opinion, the purpose of a public meeting is not to turn this event into a public relations activity of the project titleholder. Its main purpose should be to inform the public on the project impact and to provide an open and democratic space for the public to freely express its concerns, opinions, proposals on the project. To my knowledge, the project presentation by the titleholder did not mention any negative impact of the project proposed, except for the “impacting” of the churches located on the Corna Valley, a term whose Romanian translation (“impactare”) is at least questionable. Moreover, during the public consultations, the project titleholder failed to provide an answer, supported by arguments, to the well-grounded proposals of the public, sent by the latter in writing before the meeting³³.

8. Concerning the public consultations organized on the Hungarian territory, I don't think these participation opportunities for the Hungarian public are equivalent to the opportunities offered to the Romanian public. Article 2 of the Espoo Convention stipulates that the party of origin shall provide an opportunity to the public in the areas likely to be affected to participate in relevant environmental impact assessment procedures regarding proposed activities and shall ensure that the opportunity provided to the public of the affected Party is equivalent to that provided to the public of the Party of origin. Initially, only one public meeting was planned to be held in Szeged; however, thanks to the efforts made by a Hungarian environmental protection organization, a second public meeting was planned to be held in Budapest³⁴. Until August 22, 2006, no public announcement was made regarding the exact location and time of this public meeting to be held in Budapest³⁵.

Several Hungarian non-governmental organizations have criticized the fact that the Hungarian public had access only to a 24-page summary of the Environmental Impact Assessment Study of the mining project, which consists of 5,000 pages³⁶.

Thus, neither the number of public meetings organized on the Hungarian territory (compared to the 13 consultations organized on the Romanian territory), nor the media coverage of the Hungarian public meetings, nor the information supplied to the public in the Hungarian language, for discussion, comply with the principle of equivalent participation opportunities for the Hungarian and Romanian public.

³² http://www.rosiamontana.ro/img_upload/c77c3453789af5de5049783baaa35f31/scrisoare-deschisa_consultari_publice.pdf

³³ According to Article 44 – (1) of Order no. 860/2002, *during the public meeting, the project titleholder shall describe the project proposed and the assessment made in the environmental impact assessment study, shall answer the questions asked by the public, shall answer, with arguments, to the well-grounded proposals of the public, sent by the latter in writing before the meeting.*

³⁴ www.greenpeace.hu.

³⁵ www.greenpeace.hu.

³⁶ See the article “Rosia Montana Project criticized by the Hungarian “greens”” at <http://www.curentul.ro/curentul.php?numar=20060821&cat=10&subcat=100&subart=41752>

Section IV. EIA Report

1. Many of the chapters of the EIA report for the Rosia Montana Project do not mention their authors, natural or legal persons duly certified to assess EIA reports or parts thereof³⁷. In the case of many chapters, the authors are missing or some of the authors are not certified; other chapters do not indicate an author at all.

The “Biodiversity Baseline Report” and the “Cultural Heritage Baseline Report” indicate “Stantec” to be the author of the document. “Stantec” is not included on the lists of the Ministry of Environment and Water Management of persons licensed/accredited to assess EIA studies. The “Soil Baseline Report” indicates “Fluvio” to be the author of the document. “Fluvio” is not registered with the Ministry of Environment and Water Management, either, as a person accredited to assess EIA studies. The “Water Baseline Report” mentions “MWH Inc.” as the entity that made the study, but “MWH Inc.” is not included on the list of persons authorized to assess EIA studies. The “Meteorological Baseline Report” indicates Radu Dobrot to be its author, but he is not registered with the Ministry of Environment and Water Management as accredited to assess EIA studies, either as a natural person, or as an associate in an accredited company.

This is a violation of the provisions of Article 11 (1) of Government Decision no. 918/2002, of Article 26 (1) of Order no. 860/2002, and of Law no. 265/2006 approving Government Emergency Ordinance no. 195/2005.

2. The report does not identify and describe other projects planned by RMGC in the area, which are likely to have a cumulative impact together with the Rosia Montana Project.

Thus, in 1999, a mineral license was granted for the exploration of the gold and silver ores from the Bucium perimeter³⁸, Alba County. This license was concluded between the National Agency for Mineral Resources and the National Company of Copper, Gold and Iron “MINVEST” SA Deva, by Order no. 60/May 17, 1999 of the President of the National Agency for Mineral Resources and transferred by Order no. 123/July 28, 1999 of the President of the National Agency for Mineral Resources to SC EURO GOLD RESOURCES SA³⁹. The area covered by the exploration license is 3,212 ha. Consequently, RMGC has carried out exploration activities within this perimeter and, in 2004, it obtained an extension of the exploration license validity term⁴⁰.

According to the information presented by Gabriel Resources to its investors⁴¹, in 2007 RMGC intends to apply for an exploitation license covering the Bucium perimeter. In the same document, Gabriel Resources stated: “the conclusions of a pre-feasibility study have indicated that the most profitable economic variant is to process the ores from the Bucium perimeter using the industrial facilities of the Rosia Montana project.”

Although RMGC’s intention to exploit, in the near future, the gold and silver ores from the Bucium perimeter is well-defined (even if the production capacity is not known yet), this project is not mentioned anywhere in the EIA report, or its cumulative impact together with the Rosia Montana Project (cumulative impact on waters, amount of waste disposed, increased emissions, etc.).

Therefore, the project titleholder fails to provide an adequate answer to the question included in the Control List related to the analysis of the quality of the EIA report: *Are there any other existing or planned developments, whose impact may be cumulated with the project impact?*

³⁷ See the List of persons certified to assess impact studies and balances of environment http://www.mmediu.ro/dep_mediu/atestati/Lista_atestati_11apr06_modificari_13_iulie06.pdf

³⁸ Bucium Commune is located approximately 5 km away from Rosia Montana Commune.

³⁹ This company changed its name to SC Rosia Montana Gold Corporation SA.

⁴⁰ Validity term: May 19, 2007

⁴¹ Gabriel Resources – Consolidated Financial Statements, March, 31, 2006 and 2005 on www.sedar.com

3. The EIA report for the Rosia Montana project fails to answer many of the issues signaled during the scoping stage and in the guideline issued following this stage. This is a very important aspect, especially considering that Order no. 863/2002 defines an EIA report as the report where **“all the problems signaled during the scoping stage have been treated, according to the required extent of analysis⁴².”**

This is the list of questions that were not answered, or were only briefly answered in the environmental impact assessment study:

- Which are the measures envisaged to be taken in order to waterproof the tailings pond – in accordance with EU requirements for hazardous waste landfilling?
- Which are the measures taken into account for landfilling infrastructure in case of increasing of processed quantity?
- Which are the measures and operational works for protection of underground water within the project area for including them into the Basin River Management Plan?
- Detail the manner in which funds and guarantees regarding the post-closure works and monitoring over a period of more than 25 years will be ensured.
- The waste rock dumps are subject to the provisions of Government Emergency Ordinance no. 244/2000 on the dams safety. It is required that the EIA Report indicate the compliance of the waste dumps heaps with the abovementioned regulation.
- It is required that the Resettlement and Relocation Action Plan also contain detailed situations on the number (category) of abandoned houses, on the sites (number, category of houses) which will be reconstructed according to the conciliation procedures carried out among parties.
- Taking into account that the mineral and chemical analyses proved the existence of Hg, what kind of treatment is going to be applied and how will this Hg be stored?
- What is the cyanide quantity evaporating daily and how can the risk of “cyanide rains” be avoided?
- Health risk assessment of population displacement from one place to another, changing their usual habitat, especially for the aged one, as is specified in the Project Presentation Report;
- Health risk assessment of diminished agricultural land and woodland; perturbation of the air self-purification process as a result of the diminishing of vegetation in the area; disappearance of the natural obstacles that provided protection against movement of the polluted air;
- The possibility of the disappearance of flora and fauna species, protected by the international conventions, EU Directives and by the national legislation, as well of the habitats of these species.
- Assessment of the alternatives, from the point of view of their impact on the *Piatra Despicata* and *Piatra Corbului* protected areas (Law no. 5/2001). The report states that one of these natural monuments will be destroyed, and the other one will be relocated. It is technically impossible to relocate *Piatra Despicata*, and the ‘solution’ proposed for these two monuments is a violation of Law no. 5/2000;
- An explanation regarding the viability of the project proposal without the construction of a low-grade ore stockpile;
- A list of all components accumulating in the tailings management facility (heavy metals, sulphide minerals, water, etc.) during the operation years 8-12, 13 and 14;
- A detailed description of the expected effects on each environmental factor during the construction, normal operation, and operation periods of potential breakdowns and after closure. Model calculations should be used to demonstrate the expected mitigation with special attention to the transboundary effects, and the range should be presented in maps;
- A description of the transboundary impact in case of accident, on certain important natural areas⁴³;

⁴² Order no. 863/2002, Appendix no. 3, item 3.

⁴³ Such as Körös-Maros National Park in Hungary, located along the Mures Valley

- Whether the liability insurance would be effected in order to provide compensation for pollution events caused by potential breakdowns;
- Prepare a set of measures related to the remediation and compensation in case of environmental damage;
- An estimation of the theoretical value of the Roman mines discovered on the Alburnus Maior site, and of all archaeological remains;
- An estimation of the theoretical and practical value of the area, from the point of view of its natural heritage and biodiversity;
- Assessment of the potential income from tourism in Rosia Montana in case of non-investment, provided by the Roman mines in Carnic Massif if they were visited by the public;
- Analysis of alternative business activities in Rosia Montana and the neighboring areas in case of non-implementation of the gold mine;
- Comparative analysis of the mining project value and value of alternative activities, such as agriculture, tourism, etc.
- Assessment of the prejudice caused by the classification of Rosia Montana as a “monoindustrial zone” that entails prohibition of all business activities that are not related to the gold mine project;

In addition to these issues raised by the Romanian and Hungarian authorities, the EIA report does not discuss many of the issues raised by the interested public. Thus, on June 16, 2006, numerous NGOs, natural persons and members of the European Parliament⁴⁴ filed a challenge with the Ministry of Environment and Water Management, regarding the fact that they were not invited to participate in the scoping stage. The challenge included a list of issues that the claimants deemed necessary to be treated in the EIA report. After initially refusing to consider such issues, the Ministry of Environment and Water Management sent⁴⁵ this list to the project titleholder in order for the latter to include the said issues in the EIA report. Although these aspects should have been treated in the EIA report, they are not discussed in this document.

Therefore, concerning the abovementioned issues, the EIA report is inadequate, considering the criteria included in the control list presented in Appendix no. 3 to Order no. 863/2002, for the following reasons:

- the report does not include a description of the process related to the scoping stage of the environmental impact assessment study;
 - the report does not include an indication of a rigorous consultation during the scoping stage, due to the fact that the public was not consulted during this stage;
 - the report does not include a presentation of the comments and standpoints of the consultants;
 - the report does not answer all the issues raised in the guideline related to the assessment scoping stage, or the answers to such issues are not sufficiently detailed.
4. Comments regarding waste generation and management issues:
- The report does not mention or describe on a map the assessment of the area occupied by the tailings management facility. The chapter states only that “At the final stage, the TMF including the impoundment and the dam, is expected to cover an area of 363,13 ha⁴⁶.”
 - On page 21 of this chapter, it is stated that “Loss of existing land and land uses in Corna Valley is assessed as being of moderate significance on a local scale. However, on a regional scale, the loss of such an area of lowclass agricultural land is not significant.” I would like to know the classifications and assessment method leading to this conclusion.
 - The report does not describe the methods used to estimate the effects and does not describe all the reasons for choosing these methods, any difficulties encountered and

⁴⁴ <http://www.rosiamontana.org/documents/pdf/SESIZARE.pdf>

⁴⁵ The letter was presented to the Aarhus Convention Compliance Committee during the debate of June 15, 2006.

⁴⁶ “Waste” chapter, page 23.

uncertainties regarding the results. Even the few effects that are described refer, at an indulgent reading, to direct forms of impact, but not to the indirect, long-term, reversible/irreversible impact.

- There are uncertainties regarding the exact details of the project, however the report does not discuss how the missing information about these details will affect the efficiency of the environmental impact mitigation measures. Examples:

- Sub-section 2.8.1.8 describes a risk which, in our opinion, is a major one, related to the tailings management facility at the end of the mine life time: the tailings may be insufficiently consolidated to sustain the heavy machines used for the cover placement. This scenario is only briefly mentioned, without describing any additional measures for air and water protection, should this scenario occur (for example, limiting the emissions of dust generated on the dry tailings beaches).

- Page 25: "The colluvial layer will be surveyed in advance of the accumulating tailings deposit, and, where found to be discontinuous, it will be augmented by placement of an engineered barrier layer consisting of either a compacted layer of colluvial material or a manufactured material such as a geosynthetic clay liner. Such improvements will result in the completion of a continuous barrier layer beneath the tailings material."

- The level of analysis of each effect does not correspond to the importance thereof, and the most severe adverse effects of the project have been insufficiently discussed. For example, this chapter refers to the emission of hydrogen cyanide in the form of gas from the surface of the pond, stating that: "washout of HCN from the air would lead to an elevated concentration of HCN in the rainwater. However, by inference from international experience and due to the low atmospheric concentrations, CN concentrations in the rainfall are unlikely to be measurable above the background."

- The chapter does not discuss the composition and toxicity or harmful effect of all liquid effluents generated by the project. Plan B – Waste Management Plan – Volume 22 contains only a table presenting the composition of the effluent from the cyanide detoxification plant (laboratory results) for approximately 60 indicators, however without discussing their toxicity or harmful effect, how they will interact, etc.

- There is no description of any type of residual impact or of the measures taken for the residual impact monitoring and management.

- There is no reference to any uncertainty related to the estimated amount of waste generated; only in a different chapter, "Plan B – Waste Management Plan – Volume 22", after the entire contents of volume 10 - "Waste" - is repeated, we find a general remark on page 128: "The seepage quantity is not 100 per cent predictable which means that both time scales for which treatment is needed and the amount of wastes resulting from treatment are uncertain." (translator's note: the exact quote is "The seepage quality is not 100 per cent predictable which means that both time scales for which treatment is needed and the amount of wastes resulting from treatment are uncertain.")

5. Remarks regarding certain issues related to WATER - baselines, impact, management

- The information regarding the water baselines in the project impact area is presented in several volumes, and it is not coherently summarized. Thus, Volume 1, State of Aquatic Environment; Water Baseline Report, describes a study conducted by Agraro Consult in the period 2000-2003, as well as a study conducted by Fluvio between July 2002 and March 2004 regarding the quality of the river water and of the sediments from the Abrud/Aries sub-basin. Concerning the latter study, it is stated that: "Whilst the University will use all reasonable endeavors to ensure the accuracy of the work performed and any information given, the University makes no warranty, express or implied, as to accuracy and will not be held responsible for any consequence arising out of any inaccuracies or omissions unless such inaccuracies or omissions are the result of negligence on the part of the University or its

agents.”⁴⁷ According to volume 11 “Water”, in the period 2003-2004 (and 2005?), RMGC sampled the quality of water on the site⁴⁸. Beside the fact that these results are not independent, due to the fact that the samples are collected by the project titleholder and analyzed by it, no methodology is described in the report. Moreover, the main conclusion is that there are no updated results regarding the quality of water in the project area.

- No independent source is quoted, for a climatic changes model. On page 20 of the WATER volume, the reader is presented a forecast of the general climatic changes during the period 2071-2100, without indicating the author of this forecast.

- The report does not describe the impact forecasting and assessment methods; there is no description of the short term, long term, direct, indirect, residual impact;

- There is no indication of how and how much would RMGC pay for the raw water consumption, according to the requirements of Emergency Government Ordinance no. 107/2002 on the establishment of the National Administration “Apele Romane”, approved with amendments by Law no. 404/2003, as subsequently amended and supplemented, and of Order no. 798/August 31, 2005 approving the framework license for water use/exploitation;

- There is no indication of how the raw water necessary for the processing plant will be ensured, given the existence of water restrictions and usage plan for the periods of low flow on the Aries River.

- The report does not mention any other current or possible future water users in the project impact area; therefore it is impossible to analyze the downstream impact on water use.

6. In many chapters of the study, the adverse impact was not treated to the same extent as the positive impact, or it was not treated at all.

The most eloquent example is the impact and adverse effects of population resettlement, especially on the health and livelihood of vulnerable population, most of which is old. Concerning these issues, the EIA report refers to a document entitled Resettlement and Relocation Action Plan, which is not included in this study, therefore it does not form the object of the environmental impact assessment procedure.

According to an independent assessment⁴⁹ of several resettlement programs, assessment conducted by Michael Cernea, an internationally recognized expert in resettlements and World Bank expert, “Generally, resettlement only brings trouble. We have identified 8 characteristics of this disastrous process: 1. Loss of land; 2. Loss of employment; 3. Loss of home; 4. Marginalization; 5. Food insecurity; 6. Increase in diseases; 7. Loss of access to commonly owned property; 8. Community ruptures. In short, we witness a severe impoverishment process. During the past 20 years roughly 200 million people were resettled in order to make way for industrial projects. In most of the cases, the affected people suffered from what I mentioned above.”

7. A large part of the conclusions, especially related to the social and economic, and cultural heritage baselines, are extremely biased, using a rationale that is often injurious regarding the Romanian rural areas and that would not normally be used in an objective and independent impact assessment study;

In this respect, please note the paper entitled Analysis of the Rosia Montana Environmental Impact Assessment Report, having Alburnus Maior Association as beneficiary and Sorana Olaru-Zainescu, as author. This paper is an analysis of the following chapters: Cultural Heritage Baseline Report, Health conditions, Subchapter 4.8 - Social and Economic Environment under the Potential Impact chapter, Sub-chapter 4.9 - Cultural and Ethnic Conditions, Cultural Heritage under the Potential Impact chapter, Cultural Heritage Management Plan, Community Sustainable Development Plan. The conclusion of this paper

⁴⁷ Volume 1, State of Aquatic Environment – Water Baseline Report, p. 30 (translator’s note: the quote is actually taken from the Sediment Contaminants Baseline Report)

⁴⁸ Volume 11, p. 30

⁴⁹ http://www.rosiamontana.ro/img_upload/c77c3453789af5de5049783baaa35f31/analiza_date_comunitate.pdf

is as follows: “These methodological flaws lead to incorrect and unsubstantiated conclusions that should not be factored in the objective analysis of the impact that the RMGC’s project would produce.”

Concerning the sub-chapter “Cultural Heritage Baseline Report” prepared by Stantec Consulting, please be advised as follows:

- Quote from this sub-chapter (p. 80): *“The main conclusions determined concerning the underground works by the coordinator of the team headed by Dr. Beatrice Cauuet were:*
 - *Most galleries have been affected by modern works, but there are still portions that have been preserved and date back to the Roman period;*
 - *The extent of the ancient works and the pattern identified in the architecture of these works suggests that in situ preservation is not required for the entire underground network;*
 - *The costs of preservation of an underground site should be taken into consideration by RMGC;*
 - *The opening of a modern mining exploitation proposed by RMGC will give an exceptional opportunity for a modern and internationally recognised research programme dedicated to the underground network from Roşia Montană;*
 - *Future open pit exploitation will give the opportunity for future discoveries, access, and to the continuation of scientific research dedicated to the lower levels that are currently inaccessible;*
 - *Before the beginning of the exploitation proposed by RMGC, a rescue archaeological programme should be organised for the research of the underground network of Roşia Montană;*
 - *The massifs of Cârnic and Orlea-Țarina have significant underground archaeological remains, and thus special attention should be given to the archaeological rescue research in these sectors; and*
 - *RMGC should provide the financial means and support for the underground archaeological programme.”*

It is extremely alarming to notice that these conclusions are not actually included in the archaeological reports prepared by the coordinator of the mining archaeological research works conducted in the Carnic Massif, Dr. Beatrice Cauuet, or are only partly included and in an entirely different context than presented in this sub-chapter. These are some of the conclusions of Ms. Beatrice Cauuet included in the archaeological report prepared for Carnic Massif in 2003⁵⁰:

- *“Therefore, we must notice that after exploration, digging and geological analysis of the mine, the size, quality and complexity of these underground workings still astonish, two millenniums later, the professional geologists, miners and archaeologists.”*
- *“After five years of field research focussing on the ancient mining vestiges of Rosia Montana, which seems to be one of the greatest mining centres of the Roman world, we are now able to provide a few pieces of information regarding the conservation status of these vestiges, their diversity and their site distribution. We should also mention that the very excavation activity enabling us to recover, date and interpret them contributes, unfortunately, to their becoming more vulnerable⁵¹.”*
- *“An area of the central part (fig. 4) encloses almost 80% of the ancient workings that have been identified. This is a group of seven networks, called the Great Network. Most of the mining vestiges in these networks are well preserved, but only on certain sectors, as the majority of the old workings were revisited and partially re-exploited during later ages.”*
- *“If we were to restore the whole of the old works revealed by the excavation, this restoration work should be carried out in such a manner as to preserve the shape of old cavities and ancient walls, otherwise the result would not be worth the effort. Having in view the importance of the researched networks, we must prepare for extensive and expensive restoration works. Moreover, if the connected networks structure of the central-southern part*

⁵⁰ *French Archaeological Mission, the Carnic Massif, Toulouse 2003*

⁵¹ *Ibid, p. 91*

of Carnic represents a remarkable unit, we must not overlook other similar workings, which can be found in different parts of the site. However, it is not really necessary to aim at restoring the whole of such workings, considering the high operational costs and the maintenance expenses such a project implies.”⁵²

- “As for the perspective of a site museum where mining vestiges could be preserved and hosted *in situ*, it seems more reasonable to select certain remarkable areas where sampling of several different kinds of ancient workings, specific to Rosia Montana mines, is possible. Should this be the project, it will require a vast programme of restoration, maintenance and implementing of security standards in view of the public access [...] The same reason prompted other site museums to choose a complete or partial rebuilding of the ancient workings (take the lead mine of Killhope, near Scotland, for instance), in order to be able to perfectly manage the security rules and to maintain the underground replica (also refer to the prehistoric painted caves of Lascaux, in France), rather than opening the ancient workings to the public; these ancient sites are actually closed for the public and restricted to study access.”

- “The Catalina Monulesti network does not contain an all-inclusive sampling of all the ancient workings types identified in Carnic Massif. The great descents gaining surface access, the research galleries equipped with steps and the exploitation pillar chambers are not to be found in Catalina Monulesti, at least not at this stage of the research. A restoration programme similar to those quoted above (Killhope mine or French painted caves) might be the answer that completes the genuine mining vestiges promoted on the Rosia Montana site. It might indeed be a valuable compromise.”⁵³

In fact, to my knowledge, it appears that the incorrect quotation of the conclusions of the French archaeologists report/reports has become a standard practice in scientific works or even in the official papers prepared in relation to or for the purpose of adopting a decision regarding the Rosia Montana cultural heritage. Therefore, I would like to underline the fact that the coordinator himself of the Alburnus Maior National Research Program, Mr. Paul Damian, has significantly distorted the conclusions of the French archaeologists that studied the Carnic Massif, when writing the substantiation note presented to the National Archaeology Committee during the meeting of December 2003. During this meeting, the archaeological discharge of the Carnic Massif was approved. I would like to quote from Criminal Sentence no. 1661/July 12, 2006 issued by Bucharest Court, 1st District, in File no. 19590/299/2006: *“A report on the archaeological remains existing in the area has been prepared in collaboration with reputable French archaeologists, Mr. Paul Damian Cristian indicating an area which, in his opinion, should be archaeologically discharged. Whether or not this is a coincidence, SC Rosia Montana Gold Corporation SA had certain economic interests in such area. The court establishes that this proposal is mainly based on the appellee’s opinion, which is different from the French archaeologists’ opinion. The results of the aforesaid studies were discussed during the meeting of December 19, 2003 of the National Archaeology Committee, having Mr. Anghelescu Mircea Victor as secretary. The proposals made by the program coordinator, Mr. Damian Paul Cristian were voted during this meeting, proposals based on which the Ministry of Culture and Religious Affairs issued the Archaeological Discharge Certificate no. 4 for the Carnic Massif – Underground, located in the Rosia Montana area [...] The archaeological report prepared by Mr. Paul Damian, appellee, obviously includes only this person’s opinions, which contradict the conclusions of the French archaeological mission [...] He has the right to an opinion, even if it is formulated in bad faith and directly or indirectly supports the economic interests of an international corporation carrying out gold mining operations in the area. This person’s bad faith or incompetence should have been analyzed by the National Archaeology Committee during the meeting of December 19, 2003, collegial body [...]”*

⁵² Ibid, p. 92

⁵³ Ibid

- Please find below another quote from the conclusions of this sub-chapter (pp. 100-101): *“Brief in content as they are, the Roman gold-mining locations listed above and magnified in Appendix D, demonstrate that Roşia Montană cannot have been unique in terms of its Roman mining history. Furthermore, the evidence to date strongly hints at the presence of at least 47 Roman gold-mining centres and related developments in Transylvania and Banat, of which at least 14 – such as Ruda-Brad, Stanija, Bucium – Vulcoi Corabia area, Baita-Fizes, Certej-Sacaramb, Baia de Cris, and Hanes-Almasul Mare areas - have already produced evidence of major Roman gold-mining operations with associated settlements and related infrastructure. Whilst it is clear that some have disappeared under more recent developments over the last 200 years, others seem to shine brightly as beacons encouraging future archaeological activity and research. The importance of Roşia Montană must surely be a reflection of what is known, rather than of what could one day be known elsewhere in Romania. As Dr. Marinescu’s study makes plain (L. Marinescu, 2002): the sum of archaeological research to date gives ‘a deformed image of Alburnus Maior.’ It is important that this point is stressed. The leads and hints elsewhere strongly imply that future archaeological research elsewhere in Romania will change current impressions of Roşia Montană. The place and the programme of archaeological investigations from 2000-2006 are apparently of unparalleled importance now; however, it appears that they may well not always be.”*

This conclusion appears to lack both professional ethics, and an elementary logic. Thus, we cannot understand how the research conducted on other sites in the country could change perception on the archaeological/scientific importance of the Alburnus Maior site. The potential abundance of data and discoveries referred to in these conclusions could only complete the current general knowledge of a past age having a particular importance for the evolution of the past generations, however without indicating one site or set of data more important than another. Meanwhile, the cultural heritage protection policies are set out according to the laws in force at the time of the discovery, according to independent and complete assessments of each discovery, and according to the interest manifested by the national and international scientific community in that site/cultural heritage element. Otherwise, if we were to accept this type of rationale, then we should accept that a wooden church from Maramures diminishes the importance of all other churches.

- Moreover, the sub-chapter at issue also presents other pieces of evidence attesting to the presence of Roman mining works in Europe, drawing the following conclusion: *“Clearly, the situation is changing rapidly as research adds to the growing list of Roman gold mines and related settlements empire-wide. This can have only one implication for Roşia Montană: many more significant sites will be discovered.”*

My comments presented above on the evidence attesting to other Roman sites in the country also apply to this type of conclusions. In this context, it is important to emphasize that other states and communities in Europe appear to have an entirely different approach regarding their discoveries of Roman mining archaeological vestiges. Thus, relatively small Roman mining galleries have been discovered in Las Medulas, in Spain, however they are protected as UNESCO heritage.

- The climax of the conclusions presented in this sub-chapter is the following statement: *“Another important consideration with respect to Roşia Montană’s strong ties to the mining industry is that the present state-owned mine is not profitable and has been significantly reducing its staff. As this village has always been dependent on mining rather than on agriculture or trades, many of the village’s young residents have been forced to leave Roşia in search of work. This downturn in the village’s economy has impacted and continues to threaten several elements of Rosia Montana’s cultural heritage. Churches, historic monuments, and residents’ houses are already abandoned or have minor to*

extensive structural damage. This is a trend that will likely continue or worsen as the mine employs less people or the mine is eventually shut down. One also cannot ignore the reality that as residents are forced into other forms of employment such as agriculture or forestry, impacts on the cultural landscape of Rosia Montana will be significantly altered. As can be seen from this summary, very little of Rosia Montana's cultural heritage has remained unaffected by its long history of mining, although some elements were preserved in the existing RosiaMin museum, including Roman votive altars, 20th century mining equipment, and public access to a Roman mining gallery. However, in particular as a result of the extensive knowledge acquired from the 6-year archaeological programme, a unique opportunity exists to better document the evolution of this mining community over almost 2,000 years and this is increasingly urgent as economic forces continue to degrade several aspects of Rosia Montana's cultural heritage. This has been made possible, as a result of the RMGC mining investments."

These conclusions clearly indicate that this is not a proper study of the social and economic conditions and cultural heritage. These studies are not neutral and objective, and are not supported with data and evidence.

8. I would like to discuss the open letter addressed to the Ministry of Environment and Water Management on August 12, 2006 by one of the authors of the EIA Report, more specifically the author of the Cultural Heritage Management Plan for the Historical Centre of Rosia Montana – OPUS Architecture Studio, Bucharest. The signatories of the open letter, Virgil Apostol, architect, and Stefan Balici, architect, state that "our report can be retraced but fragmentarily in the "Environmental Impact Assessment Report for the Mining Project in Rosia Montana" (EIA) submitted by RMGC to the Ministry. We wish to emphasize that our professional opinions formulated in our study cannot be disjointed, neither in form nor in content, without radically distorting the conclusions. Therefore, we would like to stress the fact that in the EIA submitted by RMGC the most important conclusions of "The Cultural Heritage Management Plan for the Historical Centre of the Village of Rosia Montana" devised by our company, are missing, incomplete or have been used in a context different from their original one. Consequently, OPUS will not endorse the conclusions on the management of the cultural heritage of the Historical Center of Rosia Montana, as they are presented in the "Environmental Impact Assessment Report for the Rosia Montana Mining Project" submitted by RMGC to the Ministry of the Environment and Water Management."

Indeed, a comparative reading of the original report prepared by OPUS and the relevant section from the EIA Report reveals that many of the original conclusions regarding the importance and fate of the Rosia Montana cultural heritage have been radically edited or simply removed. This is a serious breach of the legal provisions regarding the objectivity and independence of environmental impact assessment studies. To comply with this fundamental principle, the studies must be prepared by persons/companies that are independent from the project titleholder, the latter, or any other persons, having no control whatsoever on the study results/conclusions, except for the study author. This "incident" also casts major doubt on how all other studies have been used, not for an objective and independent presentation of the effects and impact of the proposed project, but rather as a lobbying instrument for the project approval by the competent authorities.

9. Comments regarding the polluter pays principle

The EIA report demonstrates that RMGC will not comply with this principle when implementing Rosia Montana mining project.

The implementation of this project would have an irreversible impact on the local community, due to the resettlement and relocation of the households, churches, cemeteries and all buildings from the directly impacted area; and also on the local biodiversity, due to the destruction of fauna and flora habitats, and on the natural and historical monuments.

In several chapters discussing the implementation of certain measures for the removal of the adverse impact, the EIA Report mentions the establishment of a Foundation, sometime in the future. According to the EIA report, the purpose of this foundation would be the implementation of certain projects for the protection of biodiversity, of the historical and archaeological heritage (clearly stating that the houses classified as historical monuments will be transferred to this foundation), and for sustainable community development. This foundation would be financed by RMGC.

Not only that the report does not indicate where and when this foundation will be established, or the members of its decision-making bodies or staff, but also, from a strictly juridical point of view, the establishment of the foundation and the transfer thereto of the abovementioned responsibilities are against the “polluter pays” principle stipulated by the Environmental Protection Law.

Thus, according to this principle, if an activity causes damages and prejudice⁵⁴ to the environment, assets and human health, then the owner of such activity will be held liable – under the civil, criminal law, or for minor offences - and will have the obligation to take the necessary measures to remove the consequences and restore the initial conditions. This complex aspect of liability for the prejudice caused to the environment is even better regulated under Article 94 of Government Emergency Ordinance no. 195/2005, as approved by Law no. 195/2005: All natural and legal persons have the obligation to protect the environment and, for this purpose: i) they shall bear the cost related to the remediation of the prejudice and remove the consequences thereof, restoring the conditions existing prior to the prejudice occurrence, according to the “polluter pays” principle.

The fact that RMGC wishes to establish a separate structure to implement certain measures for diminishing/repairing the prejudice caused by the implementation of the Rosia Montana Project clearly indicates that RMGC would not comply with this basic principle of environmental protection legislation – the polluter pays principle - *i.e.* it refuses to undertake general liability for the prejudice caused, undertaking liability only for the pecuniary aspects thereof, by financing this foundation. I would also like to comment on this latter issue, *i.e.* RMGC’s financing of the foundation: As far as RMGC’s legal obligations are concerned, the company will have the obligation to pay the debts and remuneration of the shareholders, first of all. It has no legal responsibility for this foundation. The idea of this foundation seems to be taken over from a context using a different system of law, which is probably related to the Anglo-Saxon system, and has no equivalent in the Romanian system of law.

10. Costs related to mine closure and post-closure environmental rehabilitation

The main obligations stipulated both by Government Emergency Ordinance no. 195/2005, and by Mining Law no. 85/2003, and the legal issues related to mine closure and post-closure environmental rehabilitation are unclearly and incompletely treated in the EIA report, the costs related to such works being obviously underestimated.

Practically, the EIA report describes a set of standard technical measures generally applied for mine closure and post-closure environmental rehabilitation, without assessing their efficiency for the specific case of Rosia Montana and without an exact identification of the implementation periods. For example, the report mentions the probability that the treatment of acid waters generated in the pits and tailings management facility dam require an active water treatment plant, however without indicating the operation period of such plant.

An even more serious reason for concern is the fact that RMGC has estimated a total amount of USD 70,789,884 for the mine closure (the tailings management facility, waste rock dumps, processing plant, pits, industrial roads, etc.). This amount is totally unrealistic. According to the US Environmental Protection Agency, the approximate costs of the

⁵⁴ According to Article 2, item 52 of Government Emergency Ordinance no. 195/2005 as approved by Law no. 265/2006, “prejudice” means the cost-equivalent of the effect of damages on human health, assets or the environment, caused by pollutants, hazardous activities or disasters;

composite soil protection cover necessary for the ARD generating waste dumps are comprised between USD 0.83 and 1.01/ton of waste rock. At the end of the operation, the Cetate and Carnic waste dumps will contain 130.691 million tons of waste rock. Therefore, the costs required for covering the waste dumps with composite soil are comprised between USD 108.5 and 132 million dollars. The costs related to the closure of the waste dumps alone will exceed the total amount estimated by the project titleholder for the closure of all industrial facilities. The costs required for the closure and rehabilitation of an ARD generating tailings management facility have been estimated by the US Environmental Protection Agency between USD 48,000 and USD 877,000 per acre. The Rosia Montana tailings management facility will have an area of 363.12 ha or 897 acres. This means that the closure and environmental rehabilitation costs are comprised between USD 43.1 and 786.7 million. And these are only the costs required for a normal scenario. An accidental seepage of ARD from the low-grade ore (2.7 million tons), which occurred at the Lead mine in South Dakota, owned by Richmond Hill LAC Minerals, increased the closure and rehabilitation costs by USD 8.5 million. Moreover, seepages of water with cyanide traces from the tailings management facility into the aquatic alluviums occurred in Elko, Nevada, at the mine owned by Dee Gold Mining Newmont. Due to this accident the costs increased by USD 2 million.

As far as the financial guarantees required for the mine closure and post-closure environmental rehabilitation are concerned, the EIA report mentions only vaguely the provisions of the EU Directive on the landfill of waste. This directive has not yet been transposed into internal legislation.

Therefore, the provisions of Government Decision no. 351/2005 and Mining Law no. 85/2003 are applicable in this case, for establishing the financial guarantees.

Concerning the financial guarantees required by Government Decision no. 349/2005 and EU Directive 1999/31/EC:

- When applying for an environmental permit, a waste facility operator has the obligation to produce evidence attesting to the existence of the financial guarantee securing the fulfillment of the obligations regarding the waste facility security and of the requirements regarding environmental and human health protection, stipulated in the environmental permit. This financial guarantee must be maintained and adjusted throughout the entire waste facility operation term.
- The operator has the obligation to establish a Fund for the closure and post-closure monitoring of environmental factors (the monitoring should be ensured for a minimum period of 30 years). This Fund is established in a bank account and replenished annually, as provided in the closure and post-closure monitoring plan attached to the documentation necessary for permitting purposes.

The EIA report makes no reference to such guarantees.

According to Article 22 of the Mining Law, the commencement of mining operations is approved by the competent authority only based on evidence attesting to the establishment of the financial guarantee for environmental rehabilitation after the mine closure. The financial guarantee must be maintained throughout the operation term. The EIA report does not present a calculation of the costs necessary for environmental rehabilitation after the mine closure, nor does it include a plan for this purpose.

In consideration of the aforesaid, it appears that the measures taken for the mine closure and environmental rehabilitation in the Rosia Montana Project remain mere promises or proposals, due to the absence of realistic cost estimations and of a description of certain legal mechanism regarding financial guarantees.

11. Comments on biodiversity

None of the plant species listed in the “Biodiversity Baseline Report” is characterized from the habitat point of view, although this is a legal requirement imposed by the EU Habitats Directive (92/43/EEC) and Law no. 462/2001.

The “**Biodiversity Baseline Report**” estimates that grasslands and hay meadows cover 60% of the project area. Nevertheless, there is no list of the plants existing within this perimeter in the report. On page 8, we find a list of plant species, without indicating the frequency, size, location or any other relevant characteristic from the point of view of baseline assessment. The report mentions plant associations such as *Sedo Hispanici – Poëtum nemoralis Pop et Hodisan 1985*. This is an indicator of an **endemic** habitat, namely of R6209, South-East Carpathian communities on chalk cliffs with *Asplenium trichomanes* ssp. *quadrivalens* and *Poa nemoralis* (quoted from **Habitats of Romania** – Nicolae Donita, Aurel Popescu, Mihaela Pauca-Comanescu, ... - Bucharest, Tehnica Silvica Publishing House, 2005) with an outstanding value from a conservation point of view. Other plant associations mentioned in the report are indicators of highly important habitats from a conservation point of view. They include *Nardo – Festucetum rubrae Maloch 1933* and *Violo declinatae – Nardetum strictae Simon 1966*, more specifically habitat *6230 Species-rich Nardus grasslands (quoted from **Habitats of Romania** – Nicolae Donita, Aurel Popescu, Mihaela Pauca-Comanescu, ... - Bucharest, Tehnica Silvica Publishing House, 2005). In this context, plant communities are not characterized from a habitat point of view as clearly required by Habitats Directive (92/43/EEC) transposed by Law 462/2001. Thus, it was not possible to perform a correct assessment of the area’s current status based on the legal acts governing the protection of environment, and plant and animal species and communities.

12. Comments on the protection of the historical and archeological heritage

- From an archaeological point of view, most of the proposed project footprint has not been duly studied. One way or another, the EIA report admits it, for example in the following relevant paragraph: “in the Orlea area, the archaeological researches are scheduled to be undertaken between 2007-2012.”⁵⁵ This is a proof of the fact that the inclusion of this area in the project is illegal.

- The Eastern part of the area proposed as location for the Cirnic waste dump has not been archaeologically studied. This may be easily seen on exhibit 4.9.5 entitled ‘Location of the archaeological sites’. It means that this area has been archaeologically discharged illegally and must not be included in the mining project.

- The Roman galleries discovered in the Orlea massif, currently open for visitors, are classified as historical monuments (code LMI AB-I-m-A-00065.02). Therefore, it is illegal to destroy them by transforming the massif into an open pit (Articles 9 and 10 of Law no. 422/2001). The destruction of the Roman galleries may not be compensated by any measures, such as tri-dimensional replicas available on a webpage.

- Also, it is illegal to destroy genuine monuments and to replace them with copies or virtual replicas. Such practice is not stipulated by the current laws on historical monuments’ protection.

- RMGC’s proposal to open the Catalina-Monulesti or Paru-Carpeni galleries for visitors is unrealistic and unjustified. These galleries have not been fully studied. Concerning the Catalina-Monulesti gallery, the EIA report fails to make any reference to the fact that the entrance to this gallery has failed on numerous occasions due to the massive and permanent floods generated by the underground water.

- The ‘Chance Findings Protocol’ allegedly adopted by RMGC is not a set of imperative standards. It only contains a set of general principles, and does not identify the institutional

⁵⁵ Volume 14; Chapter 4.9 ‘Cultural and Ethnical Conditions, Cultural Heritage’, page 30

component of an archaeological supervision team. The correct implementation of this protocol largely depends on the institutional independence of the said team.

13. Other legal issues regarding the Rosia Montana Project

- Population resettlement and relocation

a.) In the resettlement and relocation action plan prepared by RMGC, it is stated that: “the company will minimize expropriation as much as possible.” First of all, a company may not make expropriations. Expropriations measures are taken by the government for causes of public interest. According to Law no. 33/1994, if expropriation affects historical monuments and churches, the cause of public interest is declared by law or government decision. The Rosia Montana mining project proposal is not of public interest, it is a private project financed from private funds and under private ownership. This means that any expropriation measures taken by the Government would be in breach of Article 44 of the Romanian Constitution and Article 8 (2) of the Human Rights European Convention⁵⁶.

Nevertheless, RMGC uses the argument of expropriation to exercise pressure upon the locals to sell their properties. This raises doubts about the lawfulness of the sale-purchase agreements concluded so far; at least from the point of view of the seller’s free and uncorrupted consent.

b.) The establishment of RMGC’s industrial development area has banned any new constructions inside the settlement, since 2002. This is a significant violation of a right guaranteed by the constitution – the right to free economic initiative (Article 45).

c.) According to the EIA Report, the company will relocate 410 graves to the locations indicated by the families of the deceased. The proposed industrial area includes 12 graveyards. According to Law no. 98/1994 establishing and sanctioning minor offences related to public hygiene and health norms, “a graveyard may be closed and its destination changed only 30 years after the last burial and after the relocation of all remains.” Currently, the Rosia Montana and Corna graveyards are still being used.

- Access to information and public participation in the previous permitting stages

Both interested natural persons and numerous NGOs have had several unsuccessful attempts to obtain information regarding the contracts and initial agreements concluded between the company and the Romanian government (such as RMGC’s mining license). When assessing the EIA report, it is essential for the public to know the rights granted to and the obligations undertaken by each party. Alburnus Maior⁵⁷, a local NGO from Rosia Montana, has initiated an action in court to obtain access to the mining license, the operation permits, the environmental impact assessment study and the mine closure plan submitted by Minvest Deva, Gabriel Resources’ partner, which has obtained and then transferred the mining license to RMGC. Most of these documents are held by the National Agency for Mineral Resources, which has constantly denied access to these documents, claiming that they are classified. Upon commencement of the EIA procedure for the Rosia Montana mining project, part of the interested public requested again access to the documents, this time to the Ministry of Environment and Water Management. The Ministry refused to make these documents available, thus breaching both the Aarhus Convention on access to information, public participation in decision-making and access to justice in environmental matters, and Order no. 860/2002 of the Ministry of Agriculture, Forests, Water and Environment regarding the environmental impact assessment procedure.

⁵⁶ See pages 24-26 of the study “The compatibility of the Rosia Montana mining project with the EU and EC principles and legislation” prepared by Univ. Prof. Dr. Peter Fischer and Univ. As. Dr. Alina Lengauer, Vienna, October 2002

⁵⁷ See www.rosiamontana.org

In July 2002, RMGC requested and financed the modification of the Rosia Montana urbanism plans, for the purpose of declaring the Rosia Montana area an industrial area reserved exclusively for RMGC's mining project. The local authorities did not organize any consultations with the population directly affected by such decision, prior to the approval of the modifications of the urbanism plans. According to Law no. 350/2001 regarding land development and urbanism, the local authorities had the obligation to inform the local population on the intention to modify the urbanism plans and the scope of such modifications. Public debates should have been organized after the abovementioned notification of the population. None of these procedural stages has been accomplished.

- Corruption and conflict of interests

A criminal investigation was initiated in 2001 against three former managers of Minvest Deva. The object of this investigation is the joint venture between Minvest and Gabriel Resources. The three former managers are charged with abuse of office against public interests, and the criminal prosecution has already been initiated against them. Presently, the case is still on the dockets.

Starting from 2000, the local counselors from Rosia Montana have voted an impressive number of local council decisions in favor of RMGC. These decisions are related to the concession/sale/lease of a significant part of the public domain (buildings and land) to RMGC, including the aforesaid modifications of the urbanism plans. Most of the local counselors in Rosia Montana are either employed directly with the company, or their spouses and close relatives are company employees. Obviously, with regard to the provisions of the local public administration law (215/2001), the anticorruption law (161/2003) and the law on the status of local elected officials (393/2004), this is a conflict of interest.

- Historical monuments

There are 41 historic houses in Rosia Montana, which have been declared historical monuments (under Law no. 5/2000 and the Historical Monument List of 2004). According to the mining project proposal, these houses are spread among the four open pits. The EIA report does not present any guarantees regarding the stability of these houses under the impact of the vibrations produced by the blasting and heavy machine traffic. According to the law on the protection of historical monuments (Law 422/2001), a historical monument is surrounded by a 200-meter protection area. In the case of this mining project, this provision is impossible to comply with. In 2003, RMGC purchased 14 historic houses located in the historical centre of Rosia Montana. The condition of these monuments has aggravated considerably since the acquisition thereof by RMGC. This means that RMGC has failed to take the measures stipulated by Law no. 422/2001 and Order no. 2682/2003 of the Ministry of Culture and Religious Affairs. Until present, RMGC has not been sanctioned by the competent authorities.

In consideration of the aforesaid, I hereby request the Ministry of Environment and Water Management to decline the gold and silver mining project proposal for Rosia Montana.

Respectfully yours,

Claimant
Stefania Simion
Illegible signature

Rosia Montana, August 23, 2006

Address:
36, Berk St.
Rosia Montana 517615, Alba County

Răspuns la Contestația Nr. 1354 Ștefania Simion

Toate aceste probleme ridicate au fost luate în calcul de RMGC în cadrul procesului de întocmire a documentației vaste și detaliate a Raportului la Studiul de Impact asupra Mediului (EIM) realizat pentru Proiectul Roșia Montană. Răspunsurile noastre cu directă referire la contestația no. 474 sunt după cum urmează:

Chiar dacă Gabriel Resources este o companie relativ nouă, conducerea sa are peste 60 ani de experiență în construirea și avizarea a șapte exploatare miniere aflate pe patru continente diferite. În cadrul sediului companiei Gabriel Resources din Toronto lucrează 20 persoane, iar sediul este situat într-o clădire în cartierul de afaceri al orașului Toronto, nu într-un apartament, așa cum sugerează petentul.

Este, de asemenea, incorectă afirmația conform căreia Gabriel Resources nu dispune de resursele financiare necesare implementării proiectului. Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) lucrează la acest proiect încă din anul 1998 și a investit peste 200 milioane USD până în prezent. Când va începe producția, compania va fi investit aproape 1 miliard USD. Capitalul estimat necesar pentru finalizarea proiectului Roșia Montană -- inclusiv dobânzile, finanțarea și costurile companiei -- este de aproximativ 750 milioane USD. Compania anticipează că va finanța aceste costuri cu o cotă de aproximativ 20% din resurse proprii (150 milioane USD), iar 80% vor fi obținuți din împrumuturi, acestea pot fi împrumuturi majore și medii sau cu randament mare. Compania a obținut deja capitalul de 150 milioane USD și este în curs de a finaliza negocierile pentru capitalul ce va fi obținut din împrumuturi.

Cu privire la transportul cianurilor, RMGC se angajează să respecte toate cerințele legislative naționale și UE în acest domeniu, și să impună respectarea acestor obligații furnizorilor săi pentru a asigura că toate cerințele de transport în siguranță a oricăror substanțe chimice sunt îndeplinite. În plus, societatea noastră și furnizorii noștri vor adera la liniile directe ale Grupului Sectorului de Cianuri al UE (CEFIC) pentru depozitarea, manipularea și distribuția cianurilor alcaline. CEFIC stabilește standardele și cerințele de conformare cu Directivele UE, ce reglementează transportul a mii de substanțe periculoase de toate tipurile care tranzitează zilnic UE. RMGC este și semnatar al Codului Internațional al Managementului Cianurilor (ICMI), o practică recunoscută pe plan internațional privind managementul cianurilor în industria minieră auriferă; RMGC va solicita, de asemenea, furnizorilor săi să semneze și să se supună ICMI, iar funcționarea uzinei de la Roșia Montană va fi certificată ICMI. Va urma, de asemenea, un audit periodic, riguros și independent al sistemului de management al cianurilor.

RMGC nu se va ocupa de transportul cianurilor, deoarece nu va fi certificată în acest sens. O companie cu experiență, care este calificată conform standardelor CEFIC și ICMI, va fi selectată și monitorizată de către producător și utilizator. Cianura în formă solidă (nu ca lichid), va fi transportată cu containere standard ISO special proiectate pentru a fi rezistente la accidente sau deteriorare. RMGC intenționează să maximizeze utilizarea căii ferate pentru transport, până la o stație de cale ferată apropiată de amplasamentul proiectului. Înainte de începerea operațiunilor va fi realizată o analiză detaliată a traseului pentru a identifica toate alternativele de transport, pericolele potențiale și măsurile necesare pentru atenuarea acestora. Analiza va fi realizată, pe cât posibil, la începutul operațiunilor, pentru a beneficia de cele mai recente îmbunătățiri aduse rețelelor de cale ferată și autostrăzilor, conform standardelor UE.

Pe porțiunea de traseu în care vom folosi autotrenuri, procedura noastră de operare va fi, probabil, să grupăm transportul în convoaie de 12 camioane o dată pe săptămână, pentru a reduce riscul accidentelor. Transportul va fi efectuat numai după o apreciere a condițiilor curente și după confirmarea posibilității primirii transportului la amplasamentul proiectului. RMGC și furnizorii săi se vor supune complet normelor UE, ADR și RID, ce reglementează transportul internațional de produse periculoase pe șosele sau pe calea ferată.

Rutele de transport vor fi selectate în colaborare cu autoritățile de administrare și circulație astfel încât să se evite pericolele, iar comunicarea permanentă în timpul procesului de tranzit va asigura siguranța livrării la amplasamentul stabilit. La livrare, brichetele de cianură vor fi dizolvate direct într-un container sigur și nu vor părăsi amplasamentul uzinei de prelucrare. Capacitatea de înmagazinare a cianurilor din amplasamentul Roșia Montana va fi suficientă pentru a garanta funcționarea continuă și pentru a permite flexibilitatea livrării în scopul evitării accidentelor neprevăzute, precum drumuri proaste sau vreme nefavorabilă.

În plus, Raportul EIM prezintă Planul RMGC de prevenire a poluărilor accidentale (Planul I). Obiectul acestui Plan include coridoare de tranzit pentru transportul de materiale, inclusiv cianura. Acest plan stabilește procedurile de bază pentru echipele de intervenție în caz de urgențe ale companiei, ce se ocupă cu astfel de accidente și asigură un răspuns rapid la orice nevoie de curățare specializată. Suplimentar, Planul de Management al Cianurilor (inclus în raportul EIM ca Planul G) stabilește responsabilitățile specifice privind precauția față de cianuri în timpul transportului, incluzând intenția RMGC de a pregăti contracte scrise cu producătorii și transportatorii de cianuri cu privire la responsabilitatea pentru probleme de sănătate, siguranță și mediu înconjurător.

Proiectul bazinului iazului de decantare a sterilului (IDS) prevede realizarea unui strat de etanșare pentru a asigura protecția apei subterane. Concret, iazul de decantare a sterilelor de la Roșia Montană (IDS sau „iazul”) a fost proiectat astfel încât să se conformeze prevederilor Directivei UE privind protecția apelor subterane

În mod specific, pentru a proteja apa subterană, RMGC va folosi un sistem de impermeabilizare pentru bazinul iazului de decantare format din argilă compactată astfel încât să se îndeplinească cerința de 1×10^{-6} cm/sec, un perete de etanșare prevăzut pentru fundația barajului inițial ce va controla exfiltrațiile, un miez al barajului cu permeabilitate scăzută și un baraj și un bazin de colectare a exfiltrațiilor la baza iazului de decantare pentru colectarea și reținerea oricărei exfiltrații care depășește axul central al barajului. În plus, o serie de puțuri de monitorizare/extracție sunt proiectate la baza bazinului secundar de retenție. Acestea vor fi utilizate pentru a monitoriza calitatea apei subterane și pentru a extrage apa subterană contaminată dacă se constată prezența contaminanților. Apa extrasă va fi pompată înapoi în iazul de operare unde va fi incorporată în sistemul de alimentare cu apă al uzinei de procesare

În cazul Proiectului Roșia Montană, această cerință este îndeplinită luând în considerare condițiile geologice favorabile (strat de fundare a cuvetei IDS, a barajului IDS și a barajului secundar de retenție constituit din șisturi cu permeabilitate redusă) și realizarea unui strat de etanșare din sol cu permeabilitate redusă (1×10^{-6} cm/sec) re-compactat, sub cuveta IDS. Pentru mai multe informații, vezi Capitolul 2 din Planul F al studiului EIM intitulat “Planul de management al iazului de decantare a sterilelor”.

Proiectul barajului iazului de decantare include criteriile de proiectare internaționale, europene și românești necesare reducerii riscului de rupere al barajului (vezi secțiunea 3 din planul de management al iazului de decantare). În plus în cadrul secțiunii 6 a planului de management al iazului se descrie un plan comprehensiv de monitorizare care va fi implementat pentru a confirma faptul că parametrii operaționali și de proiectare sunt îndepliniți.

Se cunosc unele crăpături (fisuri) care există în roca de fundament și au fost descrise în raportul privind condițiile inițiale de hidrogeologie (Volumul 2). Totuși, aceste fisuri sunt superficiale și singurul rezultat este scurgerea limitată de apă freatică. Fisurile sunt foarte des întâlnite în porțiunea superficială a rocii de fundament a Văii Corna după cum este descris în Raportul privind condițiile inițiale de hidrogeologie. Această fisurare superficială, precum și straturile superficiale coluvionare și aluvionare reprezintă resursa principală de apă freatică. Roca de fundament de la o adâncime mai mare este relativ impermeabilă. Oamenii folosesc această resursă limitată de apă freatică din zona Roșia Montană de foarte mult timp. Această resursă este accesată prin izvoare și fântâni care au o adâncime mică. Sursele localizate la o adâncime mai mare nu au fost dovedite și, dată fiind geologia dominată de argile a rocii de fundament (roci

dominate de argilă și aluviuni) din Valea Corna, dacă ar exista zone cu apă la mare adâncime acestea ar fi greu de localizat. După cum este prezentat și în raportul privind condițiile inițiale de hidrogeologie, secțiunea 4.4.1, accentul a fost pus în special pe un posibil defect al rocii de fundament localizat la mare adâncime în Valea Corna deoarece se credea că poate fi un canal de scurgere de la iazul de decantare a apei din pânza freatică localizată în roca de fundament. Cartarea geologică și testarea hidrolică din această zonă au arătat că conductivitatea hidrolică din zonă este scăzută (10^{-6} cm/sec) și este specifică pentru roca de fundament a zonei.

Sulfurile în cazul proiectului Roșia Montană pot apărea diseminate în cadrul zăcămintului, iar sulfații în anumite concentrații, în nămolul rezultat de la uzina de epurare a apelor acide. În cazul sulfurilor diseminate, exceptând pirita, acestea au conținuturi extrem de scăzute și nu vor fi recuperate și tratate special.

Pentru nămolul de la uzina de epurare a apelor acide, în funcție de fazele de dezvoltare ale Proiectului, sunt proiectate următoarele scheme:

În faza de exploatare nămolul îngroșat provenit din bazinul de sedimentare de la uzina de epurare a apelor acide va fi eliminat în iazul de decantare ca deșeu suplimentar în raport de 1:500 față de materialul steril;

În faza de închidere a minei, este planificat ca acest flux de deșeuri să fie eliminat în lacul de carieră Cetate, deoarece iazul de decantare nu va mai fi disponibil pentru depunerea deșeurilor în această fază.

Impactul asupra mediului determinat de eliminarea nămolului de epurare a apelor acide în iazul de decantare este neglijabil comparativ cu impactul provocat de sterilul de procesare datorită:

cantității mult mai mici a nămolului de epurare în raport cu cantitatea de steril;
proprietăților toxice mult mai reduse ale nămolului de epurare în raport cu cele ale sterilului.

Se justifică deci referirile la Secțiunea 2.8.1.8 din Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) pentru perioada în care nămolul de epurare a apelor acide va fi depozitat în iazul de decantare.

Dacă nămolul de epurare a apelor acide este depozitat în cariera inundată Cetate, nămolul se poate dizolva și va elibera metale grele și ioni neutri majori (sulfat, calciu) în apa din carieră dacă aceasta devine acidă. Însă apa din lac nu va fi evacuată direct în mediu. Apa din carieră care va ajunge în lucrări subterane poate fi captată de barajul Cetate și repompată în stația de epurare, astfel încât să nu ajungă în mediu nici un fel de poluare.

Mai mult, sunt prevăzute măsuri preventive care să minimizeze riscul ca apele acide generate de porțiunile sulfurice ale pereților carierei să aciduleze apa din carieră. Aceste măsuri sunt descrise în Secțiunea 2.8.2.9. din EIM.

În mod concret, iazul a fost proiectat pentru două fenomene de precipitații maxime probabile și a viiturilor maxime probabile aferente. Criteriile de proiectare pentru iazul de decantare a sterilului prevăd o capacitate de înmagazinarea a două precipitații maxime probabile (PMP), ceea ce reprezintă mai multe precipitații decât au fost vreodată înregistrate în această zonă. Pentru cazul puțin probabil de apariție a încă unui fenomen după cea de-a doua precipitație maximă probabilă se va construi un descărcător de siguranță. Descărcătorul de siguranță este construit din motive de securitate pentru a se asigura evacuarea corespunzătoare a apei în cazul unui fenomen meteorologic puțin probabil, evitându-se astfel revărsarea peste baraj care ar putea provoca cedarea acestuia.

Cu toate acestea, proiectul recunoaște necesitatea implementării unui Plan de intervenție în caz de avarie/accident pentru cazul foarte improbabil de cedare a barajului. Acest plan a fost depus împreună cu documentația EIM, ca Planul I, volumul 28.

În plus, capitolul 7 din raportul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) cuprinde o evaluare a cazurilor de risc analizate și prezintă mai multe scenarii de cedare a barajului. În mod concret, scenariile de cedare a barajului au fost analizate pentru situația de cedare a barajului de amorsare și pentru configurația finală a barajului. Rezultatele modelării cazurilor de cedare a barajului arată mărimea suprafeței acoperite de scurgerea de steril. Pe baza celor două cazuri analizate, sterilul nu va ajunge dincolo de confluența pârauului Corna cu râul Abrud. [

Prin proiect, depozitarea sterilelor de procesare va fi efectuată astfel încât să se asigure umiditatea permanentă a depozitului, pentru a se elimina posibilitatea formării de suprafețe uscate. Ca urmare, se va elimina efectul eroziunii eoliene asupra acestor suprafețe și emisiile de particule aferente.

Măsurile operaționale de prevenire a emisiilor de particule prevăd:

- monitorizarea permanentă a stării iazului de decantare pentru a se preveni apariția suprafețelor uscate în perioadele de secetă sau cu temperaturi foarte ridicate;
- umezirea suprafețelor și remedierea sistemelor de depozitare a sterilului.

Imediat după încetarea activităților miniere, iazul de decantare a sterilelor de procesare va fi acoperit și reabilitat (vegetat).

Menționăm faptul că iazul de decantare de la Roșia Montană va fi un iaz de vale, ale cărui taluzuri laterale le vor constitui versanții naturali care mărginesc Valea Cornei, iar digul va fi construit din rocă. Așadar, iazul de decantare a sterilelor de procesare poate fi asemuit cu un lac care se umple treptat, eventualele zone uscate de sterile putându-se forma doar pe suprafața liberă, orizontală, a iazului. Până la umplerea completă, taluzurile vor constitui obstacole fizice care vor împiedica împrăștierea, în zonele adiacente, a particulelor care ar putea fi antrenate de vânt de pe eventualele suprafețe uscate.

Eventualele emisii de praf, incidentale și de scurtă durată, nu pot afecta calitatea aerului decât în ariile din stricta vecinătate a iazului, până la distanțe de cel mult câteva sute de metri, așadar, în perimetrul industrial.

Detalii: Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (Volumul 12 – Cap. 4.2, Subcap. 4.2.4) și Planul de management al calității aerului (Volumul 24, Plan D) includ, în mod detaliat, măsurile tehnice și operaționale pentru reducerea/eliminarea emisiilor de praf generate de activitățile Proiectului.

Pentru a lua în calcul posibilitatea ca acest concentrat de aur și argint poate conține cantități mici de mercur, se vor introduce recipiente direct în retorta de mercur (cu un volum de $0,3 \text{ m}^3$). Mercurul va fi volatilizat la o temperatură de maxim 6500C și va fi scos din recipiente cu ajutorul unei pompe de aspirare. Vaporii de mercur vor fi direcționați într-o stație de răcire-condensare și într-o coloană cu cărbune activ. Coloana este umplută cu cărbune impregnat cu sulf pentru a prinde orice urmă de vapori de mercur rămași necondensați. După recuperare, orice cărbune impregnat cu sulf și mercur va fi depozitat în depozitul temporar de deșeuri periculoase, în condiții stricte de siguranță și va fi vândut ca produs secundar – nu va fi reutilizat.

Procedurile pentru manevrarea, depozitarea și transportul mercurului în condiții de siguranță vor fi cuprinse în Planul de pregătire pentru situații de urgență și deversări accidentale (vezi Planul I din ansamblul de Planuri cu privire la sistemul de management al mediului și management social).

Desigur, unele dintre informațiile prezentate se bazează pe rezultatele testelor de laborator; date detaliate suplimentare pot fi obținute numai în faza operațională. În aceste cazuri, utilizarea unui cuvânt cum este "probabil" indică o judecată corectă și echilibrată, bazată pe toate informațiile disponibile și pe cunoștințele expertului. Nesiguranțele semnificative, dar imposibil de evitat în prezent, în ceea ce privesc presupunerile și concluziile, precum și abordarea precaută a acestui caz, sunt prezentate în Secțiunea 8 a Planului de Management al Deșeurilor. Planul de

Management al Deșeurilor, corespunzător regulilor Directivei UE cu privire la Deșeurile Miniere, va fi revizuit și actualizat cu regularitate, și va cuprinde informații mai multe și mai detaliate cu privire la depozitele de deșeuri obținute pe perioada operațională.

Petentul susține că odată procesat, minereul este convertit în steril și ioni dizolvați de aur. Ioni dizolvați de aur sunt recuperați folosindu-se carbon activ, precipitați prin extracția electrolică a metalelor și acest precipitat împreună cu orice șlam generat în celulele de extracție electrolică este topit în vederea obținerii lingoului de aur.

Petentul susține de asemenea faptul că o cantitate de 0,5 kg mercur va fi produsă pe zi și că minereul de la Roșia Montană conține între 0,3 și 0,7g Hg/t în baza probelor analizate. Parte din acest Hg se va dizolva și va fi absorbit pe cărbune în circuitul CIL. Mercurul dizolvat va fi recuperat folosind o retortă în conformitate cu cele mai bune practici internaționale datorită preocupărilor legate de sănătate și siguranță. Mai mult de 90% din mercurul din minereu nu se va dizolva și va fi depozitat în starea sa naturală în TMF. Mercurul recuperat va fi un produs secundar vandabil rezultat din proces. Cantitatea de mercur recuperată va fi de 0,7– 1,5 kg pe zi.

Compania a considerat că diminuarea impacturilor sociale negative reprezintă un element central în elaborarea strategiei de strămutare și relocare.

În ceea ce privește impactul real al proiectului Roșia Montană în acest sens, vă rugăm să consultați, de asemenea, Raportul la Studiul de evaluare a Impactului asupra mediului, capitolul 4, Impactul Potențial, Subcapitolul 4.8, Mediul economic și social.

Pe plan individual, cu privire la oportunitățile de dezvoltare personală, planul de strămutare și relocare oferă:

- compensații și sprijin financiar pentru mici întreprinzători;
- pregătire profesională și posibilitatea formării unei cariere;
- compensații în vederea refacerii gospodăriilor, inclusiv costuri de refacere a terenurilor și compensații pentru posibilele recolte pierdute;
- burse;
- în cazul relocării/strămutării, sprijin în căutarea de noi locuințe, îndeplinirea formalităților de înregistrare, asistență medicală, sprijin în căutarea de noi locuri de muncă și oferirea de cursuri de formare profesională, sprijin pentru realizarea de investiții și de mici economii.

La nivelul comunității în general, compania propune alternative de relocare atât în zona rurală (Piatra Albă – Roșia Montană), cât și în zona urbană (Dealul Furcilor - Alba Iulia), nivelul de trai fiind aici mai ridicat.

În prezent, printre cele mai negative aspecte sociale înregistrate în Roșia Montană se numără rata șomajului de 70 % și declinul economic din zonă. Dacă proiectul minier propus de RMGC nu va fi aprobat, rata șomajului în Roșia Montană va depăși 90%. Luând în considerare situația economică din regiune, în absența proiectului, șansele de supraviețuire pe termen lung, a localității, sunt mici.

Proiectul oferă generațiilor viitoare nu numai locuri de muncă, ci și un mediu înconjurător mai curat, oportunități de dezvoltare personală, sprijin pentru dezvoltarea de mici afaceri, sprijin în general pentru dezvoltarea uneia dintre cele mai dezavantajate zone din România. În prezent, printre cele mai negative aspecte sociale înregistrate în Roșia Montană se numără rata șomajului de 70 % și declinul economic din zonă. Dacă proiectul minier propus de RMGC nu va fi aprobat, rata șomajului în Roșia Montană va depăși 90%. Luând în considerare situația economică din regiune, în absența proiectului, șansele de supraviețuire pe termen lung, a localității, sunt mici.

În calitate de proprietar al unor clădiri clasificate ca monumente istorice, Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) are obligația să le întrețină și să le folosească în strictă conformitate cu

prevederile legale. Pentru a-și îndeplini această obligație, RMGC a recrutat și a instruit o echipă locală condusă de un inginer constructor, pentru a realiza reparațiile și restaurarea acestor monumente. Această echipă a luat toate măsurile necesare pentru păstrarea monumentelor istorice cel puțin în starea în care erau atunci când au fost cumpărate de companie. Toate clădirile clasificate ca monumente istorice, achiziționate de RMGC, au trecut printr-o reabilitare inițială. În așteptarea aprobării proiectului Roșia Montană (RMP), toate casele clasificate ca monumente istorice, proprietate a societății RMGC, vor fi incluse într-un program cuprinzător de restaurare și conservare. Toate celelalte case clasificate ca monumente istorice – din zona istorică sau din zona industrială – vor fi restaurate în conformitate cu reglementările speciale emise de Ministerul Român al Culturii și Cultelor. Ca răspuns la declarațiile Sfântului Sinod și ale conducătorilor spirituali ai celorlalte culte, făcute începând încă din 2003, proiectul tehnic al RMP a fost re-proiectat pentru a minimiza impactul asupra bisericilor din comunitate. Drept rezultat, 6 dintre cele 10 biserici și case de rugăciune din Roșia Montană vor rămâne acolo unde se găsesc. Două biserici și două case de rugăciune vor fi mutate în conformitate cu dorința congregațiilor lor, pe cheltuiala societății RMGC; bisericile vor urma comunitățile, oferindu-le servicii și sprijin religios.

Un membru al echipei de arheologi va fi prezent la locul deshumărilor pentru a supraveghea amplasamentul în cazul în care se vor face descoperiri arheologice, iar vigilența va fi o prioritate.

Șase dintre cele 12 cimitire din Roșia Montană vor fi afectate de proiect, și aproximativ 410 morminte vor trebui să fie mutate. Un vast teren de 13 hectare a fost repartizat pe amplasamentul de la Piatra Albă pentru cimitire, pentru a înlocui cimitirele din Roșia Montană, afectate de noua mină, și pentru a satisface cerințele viitoare ale comunității. Cimitirele din zona Valea Corna/Gura Cornii, care vor fi afectate de activitățile desfășurate în cadrul noii exploatare miniere, sunt programate să fie relocate. Dacă familia va dori acest lucru, un preot va oficia o slujbă atât de deshumare, cât și pentru reînhumarea ulterioară – iar toate cheltuielile legate de mutarea mormintelor și de ceremoniile aferente vor fi finanțate de RMGC. Mormântul eroului local Simeon Balint nu va avea de suferit direct din cauza RMP. Accesul la acest mormânt va fi menținut pe toată durata de existență a proiectului, deși este posibil ca accesul să fie restricționat cu regularitate din motive de siguranță.

Cât privește Galerile Romane, a fost angajată o echipă de arheologi pentru a investiga toate galeriile subterane, și pentru a face recomandări cu privire la cele care trebuie conservate. Recomandările echipei au fost transmise către Comisia Națională de Arheologie a Ministerului Român al Culturii și Cultelor, care are ultimul cuvânt în ceea ce privește decizia asupra galeriilor care trebuie conservate.

Afectarea florei și faunei protejate se va manifesta doar la nivel local, impactul nefiind în măsură să ducă la dispariția vreunei specii. Proiectul minier a fost conceput încă de la început pentru a îndeplini condițiile și normativele impuse de legislația românească și europeană în domeniul protecției mediului.

Compania consideră că impactul proiectului propus asupra mediului rămâne important, cu atât mai mult cu cât acesta urmează a se suprapune impactului pre-existent. Însă investițiile presupuse de reconstrucția/reabilitarea ecologică a zonei Roșia Montană în scopul rezolvării problematicele complexe de mediu actuale, este posibilă doar în urma implementării unor proiecte economice în măsură să genereze și să garanteze asumarea unor acțiuni directe și responsabile, ca și componentă a principiilor ce stau la baza conceptelor de dezvoltare durabilă. Doar în prezența unui sistem economic solid sunt abordabile procese și tehnologii economice curate, în total respect față de mediu, care să rezolve inclusiv efecte anterioare ale sumei activităților antropice.

Documentele de fundamentare a proiectului constituie o justificare obiectivă a implementării acestuia, dată fiind asumarea responsabilității de mediu extrem de complex din zona Roșia Montană.

Unele dintre speciile de la Roșia Montană ce beneficiază de un anumit statut de protecție reprezintă un procent nesemnificativ din mărimea populațiilor estimate la nivel național. Caracterizarea speciilor din punctul de vedere al habitatului, deși nu reprezintă o cerință impusă de Directiva Habitate (92/43/EEC), se regăsește în tabelele cu specii din Cap. 4.6. Biodiversitatea din Raportul la Studiul de Evaluare a Impactului asupra Mediului, precum și în anexele la acest capitol. Din cauza volumului mare de informație, se găsesc în varianta electronică a EIA pusă la dispoziția publicului de companie în aprox. 6.000 de DVD/CD în română și engleză, fiind accesibilă și de pe site-ul Companiei, respectiv a Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor și a agențiilor locale și regionale de protecția mediului Alba, Sibiu, Cluj, etc.

Valoarea scăzută a impactului asupra florei și faunei protejate, din punct de vedere practic, este evidențiată circumstanțial și de inexistența vreunei propuneri de declarare a zonei drept SPA (zone de protecție specială avifaunistică) și de respingerea ca nefondată a propunerii de declarare a unui pSCI (site-uri de interes comunitar) în această zonă.

Prin urmare, compania admite faptul că impactul proiectului este unul semnificativ, mai ales datorită faptului că va acoperi toate efectele anterioare.

Cu toate acestea investițiile propuse pentru reabilitarea/reconstrucția mediului din Roșia Montană sunt pentru a remedia problemele complexe de mediu ce există în momentul de față dar vor putea fi posibile doar după implementarea unor proiecte economice.

Aceste proiecte pot genera și garanta anumite acțiuni directe și responsabile ca o componentă a principiilor care reprezintă linia directoare pentru conceptele de dezvoltare durabilă. Procesele și tehnologiile economice și curate pot fi desfășurate doar în cadrul unui sistem economic solid, ce respectă mediul astfel încât să rezolve toate efectele anterioare ale influenței antropice.

Documentele de bază ale proiectului reprezintă un motiv netendențios pentru implementarea sa datorită responsabilității cu privire la mediu care este extrem de complexă pentru zona Roșia Montană.

Dimensiunea Proiectului este extrem de mare pentru România. Cu toate acestea, investițiile actuale (cum ar fi construcția unei autostrăzi) vor avea un impact pe termen lung (fără a implica măsuri de reabilitare prin revegetarea drumurilor), implicând doar măsuri minime de atenuare a impactului (panouri pentru atenuarea poluării fonice, ecoducte, etc..)

Punctul de vedere precizat cum că licența RMGC nu este valabilă sau nu a fost modificat corespunzător este incorect.

Licența de concesiune pentru exploatare în perimetrul Roșia Montană nr. 47/1999 ("Licența Roșia Montană") a fost încheiată în temeiul și conform procedurilor prevăzute de fosta Lege a Minelor nr. 61/1998 în vigoare la data acordării Licenței. Licența Roșia Montană a fost aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 458/10.06.1999 publicată în Monitorul Oficial al României Partea I nr. 285/21.06.1999.

Menționăm că Licența Roșia Montană are o durată de 20 de ani, cu posibilitatea prelungirii acesteia, potrivit Legii Minelor. În conformitate cu dispozițiile legale, obiectul Licenței Roșia Montană îl reprezintă exploatarea resurselor miniere din perimetrul Roșia Montană și nu activitatea desfășurată de CNCAF Minvest SA, companie afiliată la licență.

În urma activităților de explorare-dezvoltare desfășurate de RMGC, au fost identificate detaliate resursele și rezervele existente în perimetrul Roșia Montană. Proiectul minier propus de RMGC are în vedere exploatarea acestor resurse și rezerve descoperite în urma ansamblului de studii și activități pentru identificarea zăcămintelor, evaluarea cantitativă și calitativă a acestora, precum și prin determinarea condițiilor tehnice și economice de valorificare. Noua exploatare minieră este planificată și proiectată cu respectarea standardelor internaționale și va implica

utilizarea celor mai bune tehnici disponibile în vederea operării sigure, a protejării mediului și a atenuării impactului.

În conformitate cu dispozițiile legale, RMGC urmează întreaga procedură de autorizare pentru noile exploatare miniere, dezbaterile publice a Raportului la Studiul de Impact asupra Mediului fiind o etapă obligatorie în cadrul acestui proces de autorizare.

Atât certificatul de urbanism, cât și cele două planuri de urbanism zonal se conformează pe deplin raportului EIM precum și propunerii de proiect.

Planul de Urbanism General al Comunei Roșia Montană aprobat în 2002 permite realizarea Proiectului Roșia Montană, astfel cum acesta a fost prezentat în cadrul dezbaterilor publice.

Procedura de avizare a Proiectului Roșia Montană a fost inițiată odată cu depunerea cererii pentru emiterea unui certificat de urbanism care este emis în conformitate cu prevederile Legii nr. 50/1991 cu privire la autorizarea executării de lucrări de construcție, modificată și adăugările sale ulterioare. Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) a solicitat și a obținut de la Consiliul Județean Alba, certificatul de urbanism nr. 78 din 26.04.2006 pentru întregul proiect minier Roșia Montană, inclusiv pentru iazul de decantare. toate obiectivele miniere sunt incluse în certificatul de urbanism în conformitate cu dezvoltarea lor maximă, adică certificatul reflectă situația care va exista în anul 16 de exploatare.

RMGC a inițiat și elaborarea a două planuri urbanistice zonale: Modificare Plan Urbanistic Zonal – Zona Industrială Roșia Montană și Plan Urbanistic Zonal – Zona Istorică Roșia Montană (PUZ). Primul plan urbanistic este solicitat de certificatul de urbanism nr. 78 din 26.04.2006, fiind o reactualizare a PUZ Zona Industrială aprobat în anul 2002, iar în ceea ce privește zona istorică, PUZ-ul aferent acesteia este solicitat prin Planul de Urbanism General aprobat tot în anul 2002. Ambele planuri urbanistice sunt în curs de avizare și au parcurs în prealabil etapa de consultare publică.

Înaintarea EIM (15 mai 2006) precum și etapa de consultări publice (24 iulie 2006) a demarat după obținerea Certificatului de Urbanism nr. 78 din 26 aprilie 2006, emis de Consiliul Județean Alba pentru Proiectul Minier Roșia Montană. Durata de valabilitate a certificatului de urbanism este de 1 an cu posibilitatea prelungirii cu încă un an.

S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. a solicitat și obținut de la Consiliul Județean Alba un Certificat de Urbanism nr. 78 din 26.04.2006 pentru întregul proiect minier Roșia Montană, inclusiv pentru iazul de decantare a sterilelor. Prin Certificatul de Urbanism se solicită și întocmirea unui Plan de Urbanism Zonal (PUZ), care să reflecte toate modificările aduse Proiectului Roșia Montană, ca urmare a consultărilor și dezbaterilor publice organizate în legătură cu acest proiect, precum și a consultării autorităților avizatoare. Acest plan, denumit "Modificare Plan Urbanistic Zonal, Zona Industrială Roșia Montană" a fost elaborat și supus dezbaterii publice în luna iunie 2006 în conformitate cu prevederile Ordinului Ministerului Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului nr. 176/N/2000 pentru aprobarea reglementării tehnice "Ghid privind metodologia de elaborare și conținutul-cadru al Planului Urbanistic Zonal" și în prezent se află în curs de avizare.

În ceea ce privește Planul Urbanistic General (PUG) Roșia Montană aprobat în 2002, acesta a fost elaborat în paralel cu PUZ din 2002, toate prevederile din PUG fiind preluate și în PUZ. De asemenea procedura de avizare a celor două planuri de urbanism s-a desfășurat în paralel.

Certificatul de urbanism nr. 78 din 26 aprilie 2006 reflectă în totalitate proiectul minier propus și analizat în EIM, poziție susținută și de Consiliul Județean Alba.

De fapt zonele protejate din Roșia Montană au făcut obiectul primei reglementări, care le-au definit statutul de "zona protejată" respectiv Planul de Urbanism General (PUG) pentru Roșia

Montană, aprobat în anul 2002. În prezent, Planul general de urbanism pentru zona protejată din Roșia Montană parcurge o etapă de schițare.

Nu putem vorbi despre procedurile guvernamentale. Cu toate acestea, ne repetăm afirmând faptul că Raportul EIM precum și toate cerințele legale au fost respectate cu strictețe, inclusiv examinarea în detaliu și prezentarea publică a tuturor problemelor esențiale.

Ne bucurăm deci să furnizăm informații suplimentare cu privire la eforturile echipei de arheologie RMGC. În mod specific, cercetarea arheologică a fost elaborată prin examinarea tuturor zonelor accesibile și adecvate pentru locuire, ținând cont de datele bibliografice precum și de observațiile făcute pe parcursul campaniei de studiu, analiza magnetometrică, sondaje de rezistență electrică și zboruri fotometrice. Organizarea investigațiilor s-a derulat acolo unde realitățile arheologice au impus-o.

Sintetic, cercetările arheologice preventive de la Roșia Montană au permis studierea a patru necropole de incinerare (Tău Corna, Hop-Găuri, Țarina-Jig, Pârâul Porcului), a unor incinte sacre (valea Nanului), a unor edificii publice (Hăbad, Carpeni), și a unui monument funerar circular (Tău-Găuri). Pentru detectarea posibilelor structuri de habitat s-au folosit fotografia aeriană (1984, 2000, 2004) și studiile arheo-magnetometrice și de rezistivitate electrică, pentru buna gestionare a unităților de cercetare și implicit a descoperirilor arheologice s-au folosit 4 imagini satelitare (o imagine satelitară de arhivă SPOT Pancromatic (10 m) din anul 1997; 2 imagini satelitare de arhivă LANDSAT 7 MS (30 m) din anul 2000, 2003 ; o imagine satelitară programare prioritară SPOT 5 SuperMode color (2,5 m rezoluție) 19 iulie 2004), toate datele au fost integrate într-un amplu proiect GIS, dublat de o bază de date MS Access 2000.

Acolo unde realitățile arheologice au impus, s-a recurs la conservarea și restaurarea in situ a obiectivului, cum este cazul Monumentului funerar dublu circular de la Hop-Găuri (Mihaela Simion et colab., Alburnus Maior II, București 2004), sau s-a declarat zona ca rezervație arheologică ca în cazul dealului Carpeni (Cod LMI 2004, AB-I-m-A-00065.03), a rezervației arheologice Piatra Corbului sau a zonei cu valori de arhitectura (35 de case monument istoric). Pe de altă parte, în cazul celorlalte descoperiri, cercetarea arheologică s-a făcut integral, abia apoi s-a propus și emis certificatul de descărcare de sarcină arheologică.

Conform prevederii legii 422/2001 este posibilă aplicarea legală a procedurii de declasare în contextul descărcării de sarcină arheologică în cazul siturilor arheologice, cf. avizului CNA. Astfel este adevărat că RMGC intenționează să exploateze în faza a doua de dezvoltare a proiectului său zăcămintele auro-argintifere din zona masivului Orlea. Dar această intenție se poate materializa doar după efectuarea unor cercetări arheologice preventive – de suprafață și subteran – care să ofere date exhaustive asupra sitului roman din zona Orlea și care să permită inițierea procedurii de descărcare de sarcină arheologică. Așa cum se cunoaște – vezi fișa de sit arheologic din Studiul de condiții inițiale asupra patrimoniului cultural din cadrul Raportului SIM, respectiv Anexa I - Fișe de evidență arheologică a siturilor identificate la Roșia Montană, fișa de sit nr. 9 – Orlea – în acest perimetru nu s-au desfășurat niciodată cercetări arheologice, respectiv studii de specialitate care să determine în detaliu caracteristicile și distribuția spațială a vestigiilor de patrimoniu arheologic din această zonă.

Prin urmare RMGC și-a luat angajamentul de a finanța în perioada 2007 – 2012 un program de cercetări arheologice preventive desfășurat de către specialiști abilitați. În baza analizei rezultatelor acestor cercetări se va putea apoi decide declanșarea procedurii de descărcare de sarcină arheologică. Nu există prevederi legale care să interzică desfășurarea cercetărilor arheologice cu caracter preventiv în cazul zonelor cu patrimoniu arheologic reperat, așa cum este cazul zonei Orlea.

Cum dezvoltarea Proiectului în zona Orlea este preconizată pentru o dată mai târzie, din anul 2007 investigațiile de arheologie de suprafață se vor concentra în acest perimetru. Astfel activitățile de construcție implicate de dezvoltarea Proiectului, nu vor putea fi inițiate înainte de

finalizarea cercetărilor arheologice, desfășurate în conformitate cu prevederile legislative românești și recomandările și practicile internaționale.

Roșia Montană este importantă, în special prin patrimoniul cultural. De aceea bugetul prevăzut pentru conservarea și restaurarea patrimoniului cultural al Roșiei Montane este de 25 de milioane de dolari, făcut public în SIM. Nu trebuie omis nici faptul că până în acest moment s-au cheltuit deja la Roșia Montană pentru cercetarea patrimoniului 9 milioane de dolari. Se va susține crearea unui **Muzeu modern al Mineritului** cu expoziții de **geologie, arheologie, patrimoniu industrial și etnografic**, precum și amenajarea accesului turistic în galeria **Cătălina-Monulești** și la monumentul de la **Tău Găuri**. Cercetarea arheologică pe Dealul Carpeni a fost efectuată de echipa Muzeului Național de Istorie a Transilvaniei Cluj-Napoca în 2001-2003 și a dus la descoperirea unei zone de habitat cu două edificii romane cu hypocaust și a unei zone funerare, descoperiri comune întregii lumi romane, cu nimic mai spectaculoase comparativ cu alte asemenea vestigii cercetate la Sarmisegetusa, Napoca, Apulum, Potaissa, Porolissum etc, în cuprinsul provinciei Dacia.

Ca urmare a rezultatelor acestor descoperiri, zona Carpeni a fost păstrată ca rezervație arheologică (în conformitate cu prevederile Convenției de La Valletta), și prin urmare nu va fi afectată de dezvoltarea viitorului proiect minier.

Vestigiiile arheologice de la Roșia Montană au fost studiate de către specialiști de-a lungul a peste 7 ani de cercetări, iar acest demers va continua și în anii următori. Cele mai importante vestigii arheologice descoperite până în prezent vor fi conservate în zone precum:

- Monumentul funerar de la Tău Găuri
- zona dealului Carpeni
- sectorul minier Păru Carpeni (sistemul hidraulic roman)
- zona protejată Centru Istoric Roșia Montană , cu galeria Cătălina Monulești și masivul Văidoaia
- zona Piatra Corbului

Cele **14 monumente istorice** aflate în proprietatea S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. s-au aflat într-un permanent program de întreținere și supraveghere. În condițiile obținerii aprobărilor necesare în cadrul procesului de evaluare a impactului asupra mediului în cazul proiectului Roșia Montană, lucrările de conservare - restaurare vor începe în cursul anului 2007.

Cercetările arheologice în masivul Cârnic au fost efectuate de o echipă specializată de arheologi minieri coordonată de dr. Béatrice Cauuet, specialist recunoscut în Europa în acest domeniu (UTAH și CNRS, Franța), rezultatele acestor cercetări științifice fiind în curs de publicare și valorificare.

Scopul de a conserva și dezvolta toate aceste circuite turistice este imposibil de atins datorită accesibilității extrem de dificile, și prezența unor riscuri în ceea ce privește siguranța oamenilor, locația lor, statusul de conservare precum și costurile extrem de ridicate pentru reabilitarea și întreținerea acestora. Acest lucru a fost declarat atât de către Dr. Beatrice Cauuet și de Dl. Edward O'Hara, raporteur al Adunării Parlamentare din cadrul Consiliului Europei.

Oportunitatea cercetării arheologice la Roșia Montană, în contextul acestui proiect minier, a făcut posibilă strângerea mai multor informații cu privire la exploatarea auriferă antică în comparație cu alte situri, de asemenea cunoscute și semnalate de către arheologi, dar încă necercetate (Ruda-Brad, Săcărâmb, Zlatna-Almaș, Bucium etc).

Ceea ce își propune compania în contextul dezvoltării viitorului proiect minier este investiția a 25 de milioane de dolari pentru continuarea cercetărilor, publicarea lor și punerea în valoare a patrimoniului cultural de la Roșia Montană, totul pentru a putea face turism la nivelul la care astăzi este înțeles turismul pe plan mondial.

Decizia Guvernamentală nr. 95/2003 stipulează faptul că titularul licenței trebuie să depună o notificare în momentul în care solicită acordul de mediu. RMGC a depus o astfel de notificare la Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor în ianuarie 2005.

Potrivit prevederilor art. 6 (1) din Hotărârea de Guvern nr. 95/2003 privind controlul activităților care prezintă pericole de accidente majore în care sunt implicate substanțe periculoase ("HG nr. 95/2003") "pentru îndeplinirea prevederilor art. 5 titularul activității va prezenta o dată cu documentațiile legale pentru obținerea acordului de mediu, autorizației de mediu și/sau a avizului de protecție civilă, după caz, transmise autorităților publice teritoriale pentru protecția mediului, respectiv autorităților teritoriale pentru protecție civilă, o notificare".

Vă rugăm să aveți în vedere faptul că, RMGC a respectat dispozițiile legale incidente în acest sens și a depus autorității publice de protecția mediului o astfel de notificare. În plus, în considerarea prevederilor art. 8 (1) din HG nr. 95/2003 ("titularul activității în care sunt prezente substanțe periculoase în cantități egale sau mai mari decât cantitățile prevăzute în anexa nr. 2, tabelele 1 și 3, coloana 3, este obligat să elaboreze și să transmită autorității publice teritoriale pentru protecția mediului și autorității teritoriale pentru protecție civilă un raport de securitate în exploatare pentru prevenirea riscurilor de accidente majore"), RMGC a depus odată cu raportul de evaluare a impactului asupra mediului și raportul de securitate, care poate fi consultat pe site-ul Ministerului Mediului la adresa:

http://www.mmediu.ro/dep_mediu/rosia_montana_securitate.htm.

Raportul de securitate a fost depus odată cu Raportul la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) la 18 mai 2006 și a fost disponibil în vederea consultării în locațiile unde Raportul EIM a fost depus atât în format electronic, cât și versiune tipărită. Acesta se află atât pe site-ul Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor cât și pe www.povesteadevarata.ro

Vă rugăm să consultați răspunsul la problema ridicată 1, în secțiunea 4 pentru un răspuns detaliat cu privire la avizarea autorilor și experților ce au contribuit la întocmirea Raportului EIM.

Procedura de evaluare a impactului asupra mediului s-a conformat dispozițiilor ordinului 860/2002 pentru aprobarea Evaluării Impactului asupra Mediului și de asemenea procedurilor de obținere a acordului de mediu.

Orice parte interesată care dorește să citească Raportul la studiul de evaluare a impact asupra mediului a avut la dispoziție mai multe mijloace pentru a face acest lucru. Raportul EIM a fost pus la dispoziția publicului pentru a putea fi consultat, în conformitate cu prevederile Convenției de la Aarhus cu privire la accesul la informații de mediu și în conformitate cu legislația română, adică Ordinul Ministrului nr. 860/2002, art. 37, litera c ;

Considerăm că acele persoane care au dorit să citească documentația, au avut foarte multe oportunități pentru a face acest lucru. În conformitate cu legislația, instituțiile publice au avut obligația de a permite publicului accesul la această documentație pe durata orelor de lucru :

Societatea a respectat obligațiile stabilite în cuprinsul legislației relevante în vigoare și a pus la dispoziția publicului documentația necesară, după cum urmează:

- Raportul EIM sub formă tipărită s-a aflat disponibil în 48 de locații, reprezentând sedii de primărie, agenții de protecție a mediului, biblioteci, ministere, centre de informare ale Proiectului Roșia Montană, după cum urmează: Primăria Zlatna, Agenția pentru Protecția Mediului Deva, Agenția pentru Protecția Mediului Arad, Primăria Arad, Biblioteca Universitară Petroșani, Primăria Turda, Primăria Abrud, Centrul de Informare Abrud, Primăria Câmpeni, Primăria Lupșa, Centrul de Informare Roșia Montană, Centrul de Informare Bucium, Primăria Bucium, Primăria Deva, Biblioteca Județeană Deva, Primăria Brad, Primăria Roșia Montană, Primăria Bistra, Primăria Baia de Arieș, Primăria Alba Iulia, Agenția pentru Protecția Mediului Alba Iulia, Prefectura Județului Alba, Consiliul Județean Alba, Biblioteca Universității 1 Decembrie 1918 Alba Iulia, Biblioteca Universității de Nord Baia Mare, Biblioteca Academiei Române, Biblioteca Județeană Petre Dulfu Baia Mare, Biblioteca Universitară Lucian Blaga Sibiu, Centrul de Informare Alba Iulia, Agenția Locală pentru Protecția Mediului Cluj, Agenția Regională pentru

Protecția Mediului Cluj, Primăria Cluj, Biblioteca Universității Tehnice din Cluj, Biblioteca Județeană Arad, Prefectura Județului Cluj, Biblioteca Universității Babeș Bolyai Cluj, Centrul de Informare București, Biblioteca ASE București, Biblioteca Central-Universitară București, Biblioteca Națională București, Biblioteca Județeană Timișoara, Biblioteca Universității din Petroșani, Primăria București, Biblioteca Universității de Vest Timișoara, Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor București, Universitatea Vasile Goldiș Arad, Universitatea Aurel Vlaicu Arad, Agenția Națională pentru Protecția Mediului București, Agenția pentru Protecția Mediului Sibiu, Centrul de informare de mediu Roșia Montană. Conform legii, instituțiile publice trebuiau să permită publicului accesul la această documentație în timpul orelor de program.

- De asemenea, varianta digitală a acestui studiu s-a aflat pe mai multe site-uri, printre care: al Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor www.mmediu.ro; al Agenției Regionale pentru Protecția Mediului Sibiu www.ipmsb.ro; al Agenției pentru Protecția Mediului Alba: www.apm-alba.ro; pe site-urile companiei S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. și Gabriel Resources: www.gabrielresources.com; www.povesteaadevarata.ro și Parteneriatul de Mediu pentru Minerit www.epmining.org.

În același timp, am distribuit peste 6000 de CD-uri și DVD-uri cu Raportul EIM în limbile engleză și română.

Consultarea și informarea publicului în cadrul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, inclusiv punerea la dispoziția publicului a documentației pentru consultarea Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) s-a făcut cu respectarea prevederilor (i) art. 11 (2), art. 12 și art. 15 din Hotărârea Guvernului nr. 918/2002 privind stabilirea procedurii-cadru de evaluare a impactului asupra mediului și pentru aprobarea listei proiectelor publice sau private supuse acestei proceduri ("HG nr. 918/2002")[1], (ii) capitolul III privind informarea și participarea publicului la procedura de evaluare a impactului asupra mediului din Ordinul ministrului apelor și protecției mediului nr. 860/2002 privind aprobarea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu ("Ordinul nr. 860/2002"), precum și a principiilor stabilite în cuprinsul Convenției de la Aarhus privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu[2], dar și a prevederilor Directivei 85/337/EEC privind evaluarea impactului asupra mediului a proiectelor publice și private.

Referințe:

[1] Precizăm faptul că HG nr. 918/2002 a fost abrogată prin HG nr. 1213/2006 privind stabilirea procedurii-cadru de evaluare a impactului asupra mediului pentru anumite proiecte publice și private, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 802 din 25/09/2006 ("HG nr. 1213/2006").

Cu toate acestea, având în vedere prevederile art. 29 din HG nr. 1213/2006 în care se specifică faptul că "Proiectele transmise unei autorități competente pentru protecția mediului în vederea obținerii acordului de mediu și supuse evaluării impactului asupra mediului, înainte de intrarea în vigoare a prezentei hotărâri, se supun procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu aflate în vigoare la momentul depunerii solicitării" menționăm că în privința proiectului RMGC sunt încă incidente dispozițiile HG nr. 918/2002.

[2] Convenția de la Aarhus a fost ratificată de România prin Legea nr. 86/2000 pentru ratificarea Convenției privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu, semnată la Aarhus la 25 iunie 1998.

Răspunsul la preocupările părților interesate reprezintă o parte integrantă a procesului EIM.

Înainte de depunerea EIM, RMGC a modificat diverse părți din propunere, în special reducerea dimensiunii mai multor puțuri propuse, precum și creșterea activităților de dezvoltare durabilă și un mai mare angajament în conservarea patrimoniului cultural, inclusiv un impact redus asupra bisericilor locale, ca răspuns la consultările cu părțile interesate. Deci nu este adevărat că RMGC nu a răspuns la opiniile părților interesate.

RMGC s-a angajat într-un amplu proces de consultare publică conform legislației române și europene, ca parte a procesului EIM. Compania a organizat 14 întâlniri publice în România și

două în Ungaria. Aceasta nu este o campanie de relații publice, ci, mai curând o parte integrantă a unui proces serios de consultare publică înainte aprobarea proiectului. RMGC susține acest proces și crede că este important într-o societate democratică.

RMGC s-a angajat într-un amplu proces de consultare publică conform legislației române și europene, ca parte a procesului EIM. Compania a organizat 14 întâlniri publice în România și două în Ungaria. Aceasta nu este o campanie de relații publice, ci, mai curând o parte integrantă a unui proces serios de consultare publică înainte aprobarea proiectului. RMGC susține acest proces și crede că este important într-o societate democratică.

Traducerile efectuate pentru consultările cu Ungaria s-au desfășurat conform cerințelor trasate de către autoritățile administrative, adică Ministerul Mediului și Gospodării Apelor. De fapt, RMGC a mers mai departe decât cerințele impuse de MMGA și a pus la dispoziție materiale atât în limba maghiară cât și în engleză.

În continuarea listei persoanelor fizice și juridice atestate de către Ministerul mediului și al gospodării apelor, care au contribuit la realizarea raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului, a fost inclusă în capitolul 1, împreună cu numărul autorizației deținute de fiecare expert în parte. De asemenea, același capitol al EIM prezintă detalii suplimentare cu privire la persoanele și instituțiile care au colaborat la elaborarea Raportului.

Compania deține o licență de explorare pentru zona comunei Bucium în cadrul căreia compania desfășoară activități de explorare. În momentul de față nu sunt planificate proiecte, deși se întocmesc studii asupra zonei, constând în studii de explorare și de fezabilitate. Dacă una dintre aceste proiecte din cadrul licenței Bucium devin fezabile atunci acestora li se acorda avizul de mediu și vor fi evaluate în conformitate cu legislația română, directivele UE și liniile directoare internaționale în conformitate cu toate aspectele proiectelor.

Procesul de conformare a Evaluării Impactului asupra Mediului (EIM) – implicând mai mult de 100 de experți tehnici independenți și zeci de mii de ore de lucru cu un produs comparat la solicitările directivelor UE, la legislația națională și la standardele internaționale – nu este sub nicio formă o parodie de evaluare.

Procedura EIM este mandatată de către legislația minieră din România care a fost armonizată cu cea din UE.

Evaluarea privind impactul asupra mediului, pe care Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) a depus-o, a răspuns integral și într-o manieră profesională, Termenilor de Referință propuși de către Ministerul Mediului și Gospodării Apelor (MMGA) și a fost elaborată în conformitate cu prevederile legale și practicile internaționale. Raportul a fost pregătit de mai mult de 100 de consultanți independenți, experți (atestați) și specialiști, renumiți la nivel național, european și chiar internațional. Suntem convinși că EIM oferă suficiente informații detaliate și explicații pentru a permite MMGA să ia decizia privind proiectul Roșia Montană (RMP). Ulterior depunerii EIM, documentul a fost revizuit de către două grupuri diferite de experți. Experții tehnici reprezentând mai multe bănci internaționale din sectorul privat și agenții de creditare a exporturilor au concluzionat că EIM se conformează Principiilor Equator stabilite pentru a promova creditarea responsabilă a proiectelor care ridică probleme de mediu și sociale, iar un comitet ad hoc de experți Europeni (Grupul Internațional al Experților Independenți – IGIE) a declarat public că EIM a fost bine elaborat, luând în considerare sugestiile și recomandările lor.

Desfășurarea activității de depozitare a deșeurilor (municipale) este reglementată prin Hotărârea de Guvern nr. 349/2005, publicată în Monitorul Oficial Partea I nr. 394 din 10/05/2005, act normativ prin care se transpun în legislația internă prevederile Directivei 1999/31/CE privind depozitarea deșeurilor, publicată în Jurnalul Oficial al Comunității Europene nr. 182/1 din data de 16.07.1999.

Actualmente, la nivelul Uniunii Europene desfășurarea activității de depozitare a deșeurilor care provin din industria extractivă este reglementată în mod distinct prin Directiva nr. 2006/21/CE ("Directiva nr. 2006/21/CE"), publicată în Jurnalul Oficial al Comunității Europene nr. L 102 din data de 11.04.2006.

RMGC a redactat raportul la proiectul de evaluare a impactului asupra mediului cu respectarea cerințelor și condițiilor obligatorii prevăzute în cuprinsul Directivei nr. 2006/21/CE. Vă informăm asupra faptului că, independent de momentul la care Directiva nr. 2006/21/CE va fi transpusă în legislația internă, RMGC va respecta orice cerință legală obligatorie pentru activitatea minieră desfășurată în privința depozitării deșeurilor.

Potentul pune câteva întrebări detaliate și descrie pe scurt punctul său de vedere cu privire la "informațiile cu privire la condițiile inițiale cu privire la apele din cadrul zonei de impact a proiectului...nu sunt coerent prezentate" și faptul că "rezultatele nu sunt independente" și că "nu există rezultate actualizate cu privire la calitatea apei în cadrul zonei protejate"

Contestația susține faptul că activitatea din teren desfășurată pentru raportul de condiții inițiale cu privire la apa a fost desfășurată între 29 septembrie și 27 octombrie, în anul 2000. De fapt monitorizarea condițiilor inițiale a continuat din momentul întocmirii Raportului asupra condițiilor inițiale cu privire la apa.

Au fost prezentate date în cadrul EIM în ceea ce privește un număr de șapte prelevări de probe efectuate în diverse condiții de anotimp (patru stații au fost eșantionate decât de cinci sau șase ori pe durata perioadei prezentate). Au fost prezentate date provenite din prelevarea de probe pentru perioadele: mai și octombrie 2001, aprilie și noiembrie 2002, mai, august și noiembrie 2003. Prelevarea a continuat și urmează a fi puse la dispoziția publicului date mai recente.

De asemenea trebuie făcută o distincție între datele privind condițiile inițiale necesare unui EIM, în acest caz fiind nevoie de identificarea și definirea soluțiilor de reducere a impacturilor semnificative ce ar putea fi generate de către proiect și datele privind condițiile inițiale ce vor fi necesare pe viitor fazei de operare și pentru conformare (presupunând că proiectul este avizat), caz în care de exemplu cerințele pentru avizele IPPC (Prevenirea și Controlul Integrat al Poluării) vor necesita o listă mai amplă de parametri care să definească condițiile inițiale.

Bilanțul apei în Proiect se bazează pe strategia de gospodărire a apelor, ilustrată în Planșa 4.1.18 - capitolul 4 secțiunea 4. 1 apa din raportul EIA. Mai multe detalii privind elementele de curgere și stocare din sistem sunt prezentate în Planșele 4.1.8, 4.1.10, 4.1.11 și 4.1.12. din secțiunea menționată mai sus. Pentru modelul bilanțului apei, sistemele Proiectului au fost organizate în noua grupe:

- Instalații de procesare;
- Depozitul de roci sterile Cârnici;
- Depozitul de roci sterile Cetate, stiva de minereu sărac și carierele (inclusiv scurgerile de mină din galeria 714 și iazul de captare a apelor Cetate);
- Stația de epurare ape acide;
- Iazul de decantare a sterilului;
- Alimentarea cu apă brută;
- Rezerva de apă;
- Apă potabilă;
- Ape uzate menajere.

Conceptul, funcționarea și rezultatele modelului de bilanț al apei sunt descrise în Raportul privind bilanțul apelor în Proiect, actualizat prin Memoriul tehnic din 7 martie 2006 - documentație elaborată de către Montgomery Watson Harza. Aceste revizuri privesc și setul de date de intrare privind precipitațiile (descrie mai jos) și strategia de gospodărire a apelor descrisă în Secțiunea 6.2. Anii 18-20 au fost acum incluși pentru a evalua: modificările din iazul de decantare în primii ani ai închiderii și modificările legate de umplerea lacului de carieră.

Pentru modelul de bilanț al apei s-a utilizat un set de date combinat, în care datele obținute în ultimii cinci ani de stația meteorologică a Proiectului RMGC au fost introduse în seriile de date mai lungi (din 1938) de la stația INMH Rotunda. Acest set de date este anexat ca Anexa 4.1D- capitolul 4 secțiunea 4.1 apă a raportului EIM.

Din acest șir de date au fost selectați anii medii, ploioși și secetoși pentru calcularea bilanțului apei. Un an mediu pentru model este o combinație de valori medii lunare și totalizează 722,8 mm. Pentru un an ploios s-a folosit anul record de la stația INMH Rotunda (2001, 1056,9 mm), dar mărit cu datele RMGC pentru lunile iulie și august 2005 pentru a lua în calcul vara foarte ploioasă a anului respectiv (iulie 2005 a reprezentat un record lunar). Anul ploios modelat totalizează 1190,7 mm. Pentru anul secetos (1992, 563,7 mm) s-a întâmplat ca acesta să includă cea mai ploioasă luna octombrie din înregistrările disponibile, așa că în model aceasta a fost înlocuită cu valoarea medie pentru octombrie, ceea ce a dat un total de 496,1 mm. Suma precipitațiilor anuale calculate în model este prezentată în Figura 4.1.13 capitolul 4 secțiunea 4.1 apă a raportului EIM. Tot aici este reprezentat și recordul de precipitații de la Rotunda (care conține extreme maxime și minime mai mari decât stațiile Abrud și RMGC – v. Figura 4.1.7 capitolul 4 secțiunea 4.1 apă a raportului EIM.) Extremele modelate se situează semnificativ în afara domeniului înregistrărilor.

Pentru EIM, majoritatea valorilor din bilanțul apei au prea puțină relevanță directă, deoarece descriu debite practic interne procesului de exploatare. Valorile cele mai relevante pentru EIM sunt cele legate de evacuările din instalație în mediu – acestea sunt subliniate cu albastru în Planșa 4.1.24- capitolul 4 secțiunea 4.1 Apa a raportului EIM. Acestea constau din evacuările în mediu de apă epurată provenită din iazul de captare a scurgerilor din steril de la Cârnic în Valea Cornei (atunci când calitatea o permite) și din debitele de compensare în văile Roșiei și Cornei provenite de la stația de epurare a apelor acide.

Modelul de bilanț al apei este o entitate dinamică și este supus unei analize și actualizări continue odată cu evoluția gospodăririi apelor, planului de exploatare și seturilor de date de intrare.

Evaluarea pădurii de pe amplasamentul proiectului este dată de valoarea intrinsecă a produselor și serviciilor oferite de aceasta. Valoarea produselor constă în principal în valoarea lemnului din arboretele de pe această suprafață, care se estimează la cca 30.000 mc. Acesta se va extrage eșalonat, în 4 etape succesive, în conformitate cu dezvoltarea proiectului (anul 0, 7, 14, 16). Valoarea poate fi evaluată teoretic înmulțind volumul de lemn estimat a se recolta cu prețul mediu al lemnului pe picior stabilit de legislația românească în vigoare (69 RON/mc), dar a cărei valoare reală va fi dată de prețul mediu obținut pe piața liberă a lemnului în momentul vânzării.

Conform Raportului pentru EIM, valoarea factorilor de mediu din zona Roșia Montană și valoarea funcțiilor asociate acestora (discutate în Planul H de management al biodiversității pg. 14-18) rămân limitate datorită impactului major ca amplitudine, spațiu de acțiune și întindere în timp. O evaluare a pierderilor induse ecosistemelor acvatice și terestre este discutată în continuarea documentului. Tot aici se regăsește și un set de măsuri compensatorii menite a contracara producerea unor efecte negative (pg. 18-28).

Impactul asupra mediului al proiectului propus rămâne important, cu atât mai mult cu cât acesta urmează a se suprapune impactului pre-existent. Însă investițiile presupuse de reconstrucția/reabilitarea ecologică a zonei Roșia Montană în scopul rezolvării problematiceilor complexe de mediu actuale, este posibilă doar în urma implementării unor proiecte economice în măsură să genereze și să garanteze asumarea unor acțiuni directe și responsabile. Doar în prezența unui sistem economic solid sunt abordabile procese și tehnologii economice curate, în total respect față de mediu, care să rezolve inclusiv efectele anterioare ale sumei activităților antropice.

Obiectivele asumate prin Planul H de management al biodiversității, p. 18-19 (atenuarea efectului "GAP", preluarea sarcinii biostratelor afectate, continuarea asigurării eco-stabilității,

asigurarea continuității de servicii din sfera factorilor naturali, atenuarea impactelor asupra ecosistemelor adiacente, garantarea succesului re-naturării post-exploatare) urmează a fi abordate în cadrul unor proiecte de detaliu vizând reconstrucția și reabilitarea ecologică. La finalul exploatării resurselor miniere se estimează că impactul va fi minimizat, iar condițiile de mediu vor fi mult îmbunătățite.

Documentele de fundamentare a proiectului constituie o justificare obiectivă a implementării acestuia deoarece este asumată responsabilitatea de mediu extrem de complex.

Studiile de condiții inițiale privind biodiversitatea au fost demarate din 1999 sub coordonarea Knight Piesold. Pe parcursul perioadei 2000-2006 în elaborarea/ revizuirea/ completarea condițiilor inițiale pentru biodiversitate, STANTEC a implicat mai multe echipe de experți români. Prima versiune a studiului a fost elaborată sub coordonarea Stantec (o companie multinațională cu sediul în Canada, specializată în studii de evaluare a impactului asupra mediului vezi www.stantec.com). Compania a fost înființată în 1954 și oferă o paletă largă de servicii începând de la proiectare, consultanță, reconstrucție ecologică, management de proiect, etc. Are peste 6.000 de angajați și 80 de birouri/puncte de lucru în America de Nord și Caraibe.

Compania a considerat că diminuarea impacturilor sociale negative reprezintă un element central în elaborarea strategiei de strămutare și relocare.

Pe plan individual, cu privire la oportunitățile de dezvoltare personală, planul de strămutare și relocare oferă:

- compensații și sprijin financiar pentru micii întreprinzători;
- pregătire profesională și posibilitatea formării unei cariere;
- compensații în vederea refacerii gospodăriilor, inclusiv costuri de refacere a terenurilor și compensații pentru posibilele recolte pierdute;
- burse;
- în cazul relocării/strămutării, sprijin în căutarea de noi locuințe, îndeplinirea formalităților de înregistrare, asistență medicală, sprijin în căutarea de noi locuri de muncă și oferirea de cursuri de formare profesională, sprijin pentru realizarea de investiții și de mici economii.

La nivelul comunității în general, compania propune alternative de relocare atât în zona rurală (Piatra Albă – Roșia Montană), cât și în zona urbană (Dealul Furcilor - Alba Iulia), nivelul de trai fiind aici mai ridicat.

În prezent, printre cele mai negative aspecte sociale înregistrate în Roșia Montană se numără rata șomajului de 70 % și declinul economic din zonă. Dacă proiectul minier propus de RMGC nu va fi aprobat, rata șomajului în Roșia Montană va depăși 90%. Luând în considerare situația economică din regiune, în absența proiectului, șansele de supraviețuire pe termen lung, a localității, sunt mici. În cazul în care Roșia Montană piere, căminele, mormintele și bisericile care se află acum acolo vor fi lăsate în urmă mai mult ca sigur, după cum s-a întâmplat în alte sate miniere din zona rurală a României. Dezvoltarea Proiectului Roșia Montană va menține satul în viață – de fapt îi va menține viu și spiritul- și va aduce oportunități economice regiunii.

La art. 6 din Legea Minelor nr. 85/2003 sunt prevăzute în mod expres modalitățile în care va fi dobândit dreptul de folosire a terenului necesar desfășurării activităților miniere în cadrul perimetrului de exploatare, și anume prin: (i) vânzare-cumpărare, la prețul convenit între părți; (ii) schimbul de terenuri, însoțit de strămutarea proprietarului afectat și de reconstrucția clădirilor pe terenul nou-acordat, pe cheltuiala titularului care beneficiază de terenul eliberat, conform convenției încheiate între părți; (iii) exproprierea pentru cauză de utilitate publică, în condițiile legii; (iv) concesiunea terenurilor etc.

Conform art. 10 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea, "Cercetarea prealabilă va stabili dacă există elemente care să justifice interesul național sau local, avantajele economico-sociale, ecologice sau de orice alta natura care susțin necesitatea lucrărilor și nu pot fi realizate pe alte

cai decât prin expropriere; precum și încadrarea în planurile de urbanism și de amenajare a teritoriului ...”.

Legislația română nu conferă titularilor licenței de expropriere un drept preferențial de dobândire a folosinței terenurilor în scopul desfășurării activităților miniere (folosința în absența căreia Proiectul Roșia Montană nu s-ar dezvolta, conform licenței) și din acest motiv putem considera exproprierea ca o soluție.

În plus, considerăm ca utilitatea publică poate fi declarată pentru exploatarea substanțelor minerale. Aceasta concluzie rezulta din interpretarea art. 6 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea, coroborat cu art. 6 din Legea Minelor, conform căreia sunt de utilitate publică lucrările privind: ”prospecțiunile și explorările geologice; extracția și prelucrarea substanțelor minerale utile”.

Conform art. 44, alin. 3 din Constituția României, ”Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire”. Înțelesul cauzei de utilitate este restricționat de legislativ la lucrările de utilitate publică.

În concluzie, măsura de expropriere pentru cauza de utilitate publică, ca modalitate de dobândire a folosinței terenurilor necesare desfășurării activităților miniere, nu constituie o încălcare a Constituției sau a Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului.

Compania nu dorește să utilizeze exproprierea, dorind să se creeze oportunități de dezvoltare personală care ar trebui să evite exproprierea. Compania nu a folosit în mod public niciodată exproprierea ca și argument pentru a-i convinge pe localnici să-și vândă proprietățile. Aceasta procedura este de tipul unei tranzacții liber consimțite între vânzător și cumpărător ca urmare a unei oferte făcute de companie. Toate aceste operațiuni sunt simple tranzacții cu proprietăți asemenea altor sute de tranzacții care se încheie zilnic în România.

Studiile de condiții inițiale privind biodiversitatea au fost demarate din 1999 sub coordonarea Knight Piesold. Pe parcursul perioadei 2000-2006 în elaborarea/ revizuirea/ completarea condițiilor inițiale pentru biodiversitate, STANTEC a implicat mai multe echipe de experți români. Prima versiune a studiului a fost elaborată sub coordonarea Stantec (o companie multinațională cu sediul în Canada, specializată în studii de evaluare a impactului asupra mediului vezi www.stantec.com). Compania a fost înființată în 1954 și oferă o paletă largă de servicii începând de la proiectare, consultanță, reconstrucție ecologică, management de proiect, etc. Are peste 6.000 de angajați și 80 de birouri/puncte de lucru în America de Nord și Caraibe.

Încă din faza inițială Stantec a contractat experți români care au colaborat la elaborarea studiilor de condiții inițiale pentru biodiversitate (Acad. dr. Mircea Gomoiu, biolog dr. Mihai Valcu, biolog dr. Virgil Iordache, biolog dr. Gogu Mircea, biolog Calin Hodor).

Raportul inițial elaborat de Stantec a fost revizuit și adus la zi în perioada 2005 - 2006 de către echipele conduse de Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS) și domnul dr. Sergiu Mihuț (USI), cu atestări de evaluare de mediu din partea MMGA.

Conform prevederilor legislației române în vigoare (OM 978/2003 completat și modificat de OM 97/2004 și OUG 195/2005), Raportul EIM trebuie elaborat de către persoane fizice/juridice certificate, acest lucru nefiind necesar pentru experții care contribuie la elaborarea studiilor de condiții inițiale, a planurilor de management și a oricăror alte inventarieri în teren. Bibliografia va fi prezentată în anexa 1.

În legătură cu punctul de vedere formulat de către petent referitor la documentul redactat de către S.C. OPUS - Atelier de Arhitectură S.R.L sunt necesare o serie de precizări.

Conform îndrumarului de definire a domeniului evaluării impactului asupra mediului transmis cu adresa nr. 8070/24.05.2005 („Îndrumarul”) emisă de Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor

(MMGA) către S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. (RMGC), se solicita titularului de proiect prezentarea unui Plan de Management pentru Monumentele Istorice și Zonele Protejate din Roșia Montană, ca anexă a Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectul Roșia Montană.

Ținând cont de aceste cerințe, titularul de proiect a contractat această lucrare cu Muzeul Național de Istorie a României (MNIR), instituție desemnată drept coordonator al tuturor cercetărilor și studiilor de patrimoniu legate de proiectul Roșia Montană, conform prevederilor OMCC nr. 2504/07.03.2001.

Prin contractul de prestări servicii, încheiat între MNIR și RMGC, MNIR, în calitate de consultant de specialitate, reprezentat prin dr. Paul Damian, director adjunct științific, se angaja "să pregătească o documentație de specialitate în vederea includerii în cuprinsul Studiului de Evaluare a Impactului asupra Mediului pentru proiectul Roșia Montană, secțiunea Patrimoniu Cultural." Această documentație de specialitate trebuia întocmită „în conformitate cu standardele românești, europene și internaționale în vigoare pentru studiile de evaluare a impactului asupra mediului.”

La rândul său, MNIR a subcontractat S.C. OPUS – Atelier de Arhitectură S.R.L. pentru a realiza „o documentație cu referire exclusivă la zona de studiu a Centrului Istoric Roșia Montană”, practic doar o parte din documentul general solicitat de MMGA prin adresa referitoare la stabilirea îndrumarului de definire a domeniului evaluării. În acest context, OPUS a redactat documentul intitulat “Centru Istoric Roșia Montană – Plan de management al patrimoniului cultural. Redactarea I. Document pentru consultarea părților”.

Menționăm faptul că evaluarea impactului asupra mediului pentru proiectul exploatării miniere Roșia Montană a fost realizată de către “persoane fizice și juridice independente de titularul [.....] proiectului” și “atestare de autoritatea competentă pentru protecția mediului” [1]. “Răspunderea pentru corectitudinea informațiilor puse la dispoziția autorităților competente pentru protecția mediului și a publicului revine titularului [....] proiectului”, iar răspunderea pentru corectitudinea evaluării impactului asupra mediului revine autorilor acesteia [2].

Lista persoanelor fizice și juridice atestate care au participat la realizarea Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului a fost prezentată în capitolele 1 (Introducere) și 9 (Rezumat fără caracter tehnic). În continuarea listei persoanelor fizice și juridice atestate, care au contribuit la realizarea raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului, a fost inclusă, ca dovadă a recunoașterii efortului depus și o listă de persoane fizice și juridice neatestare care au asistat elaboratorii atestați.

Responsabilitatea pentru realizarea evaluării impactului de mediu și a corectitudinii interpretării informațiilor prezentate în raport revine însă doar “persoanelor fizice atestate la cel mai înalt nivel de competență” și “persoanelor juridice atestate” [3], care au participat la executarea evaluării impactului asupra mediului în baza contractului încheiat cu titularul proiectului și nicidecum consultanților asistenți. Prin urmare, decizia privind selectarea și utilizarea informațiilor furnizate de către consultanții asistenți, revine de asemenea, experților atestați.

Semnarea Raportului la studiul de evaluare a impactului asupra mediului (sau a “părților” acestuia) de către experții atestați nu este o cerință legală [4].

Pentru clarificările necesare legate de modificările aduse conținutului documentației redactate de către S.C. OPUS – Atelier de Arhitectură S.R.L., vă prezentăm în anexă o comparație a textului predat de către OPUS prin procesul verbal nr. 1007/09.05.2006 către Muzeul Național de Istorie a României, cu forma care a fost publicată în versiunea finală a Raport la studiul de evaluare a impactului asupra mediului, respectiv vol. 33 - Plan de Management pentru Monumentele Istorice și Zonele Protejate din Roșia Montană, care a fost depusă în luna mai 2006 la Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor.

Referințe:

[1] În conformitate cu prevederile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 195 din 22 decembrie 2005 privind protecția mediului, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 1.196 din 30 decembrie 2005, aprobată cu modificări prin Legea nr. 265 din 29 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 586 din 6 iulie 2006, art. 21, lit. (a).

[2] Idem 2, art. 21, lit. (d).

[3] Conform art. 5 din Ordinului ministrului agriculturii, pădurilor, apelor și mediului nr. 97 din 18 mai 2004 pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului agriculturii, pădurilor, apelor și mediului nr.978/2003 privind Regulamentul de atestare a persoanelor fizice și juridice care elaborează studii de evaluare a impactului asupra mediului și bilanțuri de mediu, publicat în Monitorul Oficial nr. 504 din 4 iunie 2004.

[4] Prevederea privind angajarea, "sub semnătura" expertului coordonator, a răspunderii pentru "calitatea studiilor și rapoartelor întocmite", stipulată în art. 5 (2) din Ordinul ministrului agriculturii, pădurilor, apelor și mediului nr. 978 din 2 decembrie 2003 (publicat în Monitorul Oficial nr. 3 din 5 ianuarie 2004) a fost eliminată prin Ordinul ministrului agriculturii, pădurilor, apelor și mediului nr. 97 din 18 mai 2004 (pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului agriculturii, pădurilor, apelor și mediului nr.978/2003 privind Regulamentul de atestare a persoanelor fizice și juridice care elaborează studii de evaluare a impactului asupra mediului și bilanțuri de mediu, publicat în Monitorul Oficial nr. 504 din 4 iunie 2004).

Compania nu a propus înființarea Fundației cu intenția de a transfera către o altă entitate obligațiile legale ce-i revin. Pornind de la conceptul de dezvoltare durabilă, Fundația a fost propusă ca un instrument de gestionare a aspectelor de ordin social, dar și a patrimoniului cultural al Roșiei Montane pe termen lung, într-o manieră viabilă și responsabilă, printr-un parteneriat cu comunitatea locală și cu alți factori de interes.

Fundația va fi înregistrată legal imediat după obținerea permiselor pentru începerea proiectului minier propus de către Companie. Este de preferat ca persoanele care vor activa în cadrul Fundației să provină în primul rând din cadrul comunității locale, cât și din cadrul societății civile și din mediul academic, respectiv al instituțiilor cu specializări conexe domeniilor de activitate ce se vor desfășura în viitor aici (geologie, arheologie, arhitectură și urbanism, istorie și etnografie, arte plastice, economie, turism și dezvoltare durabilă, sociologie, etc.). Pe durata derulării proiectului minier, fondurile vor fi asigurate într-o mare măsură de către companie printr-un subsidiu anual, estimat în baza angajamentelor de mediu, sociale și de patrimoniu ale companiei. Mai mult decât atât, Compania s-a angajat să reabiliteze și să restaureze o serie de clădiri din Zona Protejată Centrul Istoric Roșia Montană. Aceste clădiri vor fi apoi donate Fundației, compania urmând să le închirieze de la aceasta, generând astfel o alta sursă de venit pentru fundație. În această viziune se înscriu și angajamentele asumate de companie în ceea ce privește construirea unui Muzeu al Mineritului și programele de restaurare și amenajare a unor vestigii arheologice semnificative, toate acestea putând astfel să devină viitoare atracții turistice generatoare de resurse pentru fundație și implicit pentru comunitate. Toate aceste chestiuni au fost prevăzute și comunicate în mod transparent în Planul de Management al Patrimoniului, fiind de subliniat faptul că doar în urma procesului de consultare publică acest document va fi validat de autoritățile competente și se va putea trece la implementarea sa.

Activitatea fundației va putea fi monitorizată exact în aceleași condiții legale în care va putea fi monitorizată și activitatea Companiei. Fondurile ce vor fi puse la dispoziția fundației au fost făcute publice (Vol. 32, p. 78-79; Vol. 33, p. 93-94), cheltuirea corectă a acestora urmând să se facă transparent, bilanțurile contabile fiind de asemenea publice conform legii. Din capul locului, RMGC se va implica doar atât cât să se asigure că ceea ce s-a stipulat în Planul de Management se va pune în practică, iar banii vor fi cheltuiți corect și exact în scopurile pentru care au fost destinați. Pe de alta parte, acum, după încheierea dezbaterilor publice, când am constatat interesul ridicat al publicului în această zonă de activitate, suntem siguri că vom beneficia de sprijinul în cunoștințe, logistic și financiar al societății civile. Aceștia vor fi corect reprezentați în această Fundație, deci controlul RMGC este în primul rând nedorit de către Titularul de proiect și în al doilea rând sperăm noi – imposibil.

De asemenea, menționăm faptul că, RMGC a reținut unul din principalii brokeri de asigurări pe plan mondial care este stabilit de mult în România și are o tradiție lungă și respectată de stabilire a evaluărilor riscurilor în operațiile de exploatare minieră. Brokerul va folosi cei mai adecvați ingineri specializați în „breakdown” pe echipamente și proprietăți pentru a efectua analiza riscului și activități de audit de prevenire a pierderilor pe parcursul construcției și activității de exploatare de la Roșia Montană, pentru a minimaliza riscurile. Brokerul va determina ulterior acoperirea corespunzătoare și va lucra cu societăți de asigurare de prim rang pentru a implementa un program în numele RMGC, pentru toate etapele proiectului de la construcție până la operațiunile de exploatare și închidere.

RMGC se angajează să mențină cele mai înalte standarde de sănătate și protecție a muncii pentru angajați și pentru furnizorii de servicii. Utilizarea celor mai bune tehnici disponibile ne ajută să ne asigurăm că acest scop este atins. Nici o organizație nu are de câștigat din pierderi și în acest sens vom încerca să implementăm soluții tehnice cu privire la reducerea riscurilor, acestea fiind superioare din punct de vedere al efectelor soluției încheierii unor asigurări împotriva riscurilor. Până la 75% din riscul de pierdere poate fi îndepărtat pe parcursul fazei de proiectare și construcție a proiectului.

Cu toate acestea recunoaștem faptul că în ceea ce privește un proiect de astfel de proporții ce este implementat la Roșia Montană, există necesitatea de a întocmi polițe de asigurare comprehensive (astfel de polițe sunt de asemenea premise obligatorii pentru obținerea finanțelor necesare de la instituțiile de creditare). Acoperirea include proprietatea, obligația și scopul special (de exemplu inițierea lucrărilor cu întârziere, transport, nedeținere în proprietate). Prin urmare în cazul unor pretenții legitime cu referire la companiei, aceste pretenții vor fi plătite de către asiguratorii.

Toți agenții de asigurare precum și acoperirile asigurărilor operațiunilor miniere de la Roșia Montană vor fi în deplină conformitate cu reglementările existente în vigoare în România.

Costurile estimate de RMGC pentru închidere, care au fost calculate de un colectiv de experți independenți cu experiență internațională și vor fi evaluate de experți terți, se bazează pe ipoteza că proiectul poate fi realizat conform planului, fără întreruperi, faliment, etc. Aceste costuri reprezintă calcule și estimări rezultate din proiectul tehnic pe baza angajamentelor actuale din planul de închidere și sunt sintetizate în Planul de închidere și reabilitare a minei din cadrul studiului EIM (Planul J din studiul EIM). Anexa 1 din Planul J va fi actualizată folosind o abordare mai de detaliu, cu analizarea fiecărui an în parte și calcularea valorii garanției financiare care trebuie rezervată an de an pentru refacerea ecologică a obiectivului minier înainte ca RMGC să fie eliberată de toate obligațiile sale legale. În plus, estimările actuale presupun aplicarea celor mai bune practici internaționale, celor mai bune tehnici disponibile (BAT) și respectarea tuturor legilor și reglementărilor românești și europene.

Lucrările de închidere și refacere ecologică la Roșia Montană cuprind următoarele activități:

- Acoperirea cu covor vegetal a haldelor de steril, în măsura în care acestea nu sunt folosite ca rambleu în cariere;
- Rambleierea carierelor, cu excepția carierei Cetate care va fi inundată și transformată într-un lac;
- Acoperirea cu covor vegetal a iazului de sterile și a suprafețelor barajelor;
- Demontarea instalațiilor de producție scoase din uz și refacerea ecologică a suprafețelor dezafectate;
- Epurarea apelor prin sisteme semi-pasive (cu sisteme de epurare clasice ca sisteme de rezervă) până când nivelul indicatorilor tuturor efluenților se încadrează în limitele admise și nu mai necesită continuarea procesului de epurare;
- Întreținerea vegetației, combaterea fenomenului de eroziune și monitorizarea întregului amplasament până când RMGC demonstrează că toate obiectivele de refacere au fost realizate în mod durabil.

Deși aspectele legate de închidere și refacere ecologică sunt numeroase, RMGC are încredere în costurile estimate deoarece costul cel mai mare – cel aferent lucrărilor de terasamente necesare remodelării peisajului - poate fi estimat la un nivel ridicat de siguranță. Dimensiunea suprafețelor care trebuie remodelate și refăcute se poate determina utilizând documentația tehnică a proiectului. De asemenea, există numeroase studii și experimente științifice care permit specialiștilor să determine grosimea stratului de sol vegetal necesar unei bune refaceri ecologice. Înmulțind dimensiunea suprafețelor cu grosimea necesară a stratului de sol vegetal și cu prețul unitar (rezultat, de asemenea, din studierea lucrărilor de terasamente de la alte amplasamente similare), se poate estima costul potențial al acestui element major al activității de refacere. Lucrările de terasamente, care vor însuma aproximativ 65 milioane USD, reprezintă 87% din costurile de închidere și refacere ecologică.

Costurile actuale de închidere a proiectului Roșia Montană se ridică la 76 milioane USD, calculate pe baza funcționării minei timp de 16 ani. Actualizările anuale vor fi stabilite de experți independenți, în colaborare cu ANRM, în calitate de autoritate guvernamentală competentă în domeniul activităților miniere. Actualizările asigură că în cazul puțin probabil de închidere prematură a proiectului, în orice moment, GFRM reflectă întotdeauna costurile aferente refacerii ecologice. (Aceste actualizări anuale vor avea ca rezultat o valoare estimativă care depășește costul actual de închidere de 76 milioane USD, din cauză că în activitatea obișnuită a minei sunt incluse anumite activități de refacere ecologică)..

Detaliile cu privire la garanția financiară pentru refacerea mediului (GFRM) oferită de Roșia Montană Gold Corporation ("RMGC") sunt prezentate integral în capitolul din Evaluarea Impactului asupra Mediului intitulat "Planuri ale sistemului de management de mediu și social" (Anexa 1 din subcapitolul "Planul de închidere și reabilitare a minei"). GFRM este actualizată anual și va reflecta întotdeauna costurile aferente refacerii ecologice. Aceste fonduri vor fi păstrate în conturi protejate la dispoziția statului român.

Constituirea unei garanții financiare pentru refacerea mediului este obligatorie în România pentru a se asigura că operatorul minier dispune de fonduri adecvate pentru refacerea mediului. GFRM este reglementată de Legea Minelor (nr. 85/2003) și de Instrucțiunile și Normele de aplicare a Legii Minelor emise de Agenția Națională pentru Resurse Minerale (nr. 1208/2003).

Există, de asemenea, două directive ale Uniunii Europene care au efect asupra GFRM: Directiva privind deșeurile miniere („DSM”) și Directiva privind răspunderea de mediu („DRM”).

Directiva privind deșeurile miniere are scopul de a asigura că există acoperire pentru 1) toate obligațiile ce derivă din autorizația acordată pentru eliminarea deșeurilor rezultate ca urmare a activităților miniere și 2) toate costurile aferente lucrărilor de refacere a terenurilor afectate de depozitul de deșeuri. Directiva privind răspunderea de mediu reglementează activitățile de remediere și măsurile care trebuie luate de autoritățile de mediu în cazul unui accident ecologic cauzat de operatorii minieri, în scopul de a se asigura că operatorii dispun de resurse financiare corespunzătoare pentru lucrările de remediere ecologică. Deși aceste directive nu au fost încă transpuse în legislația românească, termenele pentru implementarea mecanismelor de aplicare sunt 30 aprilie 2007 (DRM) și 1 mai 2008 (DSM) – deci, înainte de începerea exploatării la Roșia Montană.

RMGC a inițiat deja procesul de conformare cu aceste directive, iar în momentul în care normele de punere în aplicare vor fi adoptate de guvernul român, RMGC va fi în deplină conformitate.

Fiecare GFRM va respecta regulile detaliate elaborate de Banca Mondială și Consiliul Internațional pentru Minerit și Metale.

Sunt disponibile mai multe instrumente financiare care să asigure că RMGC este capabilă să acopere toate costurile de închidere. Aceste instrumente, păstrate în conturi protejate la dispoziția statului român cuprind:

- Depozite în numerar;

- Fonduri fiduciare;
- Scrisori de credit;
- Garanții;
- Polițe de asigurare.

În condițiile acestei garanții, autoritățile române nu vor avea nici o răspundere financiară cu privire la refacerea mediului ca urmare a proiectului Roșia Montană.

Studiul de condiții inițiale privind biodiversitatea (vol. 13, capitolul 4.6), ca instrument de evaluare tehnico-administrativă presupune o listă a speciilor. Aceasta include nevertebrate și conține de asemenea atât date prelevate pe teren în baza unor tehnici consacrate (observații directe, utilizarea de capcane, colectarea prin diverse tehnici, etc...) precum și date bibliografice la care am avut acces.

Deocamdată nu a fost luat în considerare un studiu științific complet care să trateze probleme legate de biodiversitate. În parte, raționamentul care vine în sprijinul acestei teorii este caracterul util al instrumentului tehnic și administrativ folosit pentru a ușura și deservi în procesul de luare a deciziilor.

Studiul se supune legislației specifice în vigoare respectiv OM 863/2001 privind elaborarea studiilor de impact. Volumul 13, capitolul 4.6. pe Biodiversitate anexa 1, prezintă tabelar, specii de plante, alături de atributele lor ecologice, cum ar fi frecvența sau predilecția ecologică pentru anumite tipuri de habitate.

Pentru fundamentarea deciziilor de detaliu ce vor stabili designul Rețelei Ecologice Funcționale Compensatorii propuse în cadrul Planului de Management al Biodiversității (vol. 27), din anul "0" de implementare al proiectului se va pune la punct o procedură complexă, pe baza unor protocoale prestabilite de inventariere a tuturor grupelor cu relevanță bio-ecocenotică deosebită. Inventarele faunistice și floristice vor fi transpuse într-un sistem de baze de date computerizat, ce face apel la platforma GIS, interconectat la sistemul național de baze de date ale biodiversității (BIMS). Astfel se va asigura obiectivitatea și transparența, vitale pentru un management al biodiversității la un nivel fără precedent pentru România.

Din rândul speciilor inventariate se va selecta și un set de specii cheie, cu valoare bioindicatoare, respectiv relevanță ecologică înaltă ce vor face obiectul unui program de monitorizare deschis tuturor factorilor interesați, ce va fi integrat în sistemul de baze de date mai sus amintit.

Asociațiile respective sunt amintite în cadrul subcapitolului 3 (Condiții inițiale – secțiunea 3.1. Informații despre biotopurile din zona de studiu; prezentare generală a vegetației: 3.1.1. Formațiuni eremiale) ce prezintă aspecte regionale care să asigure un termen de comparație oferit în continuare în secțiunea 3.1.3 Contextul local.

Acestea însă lipsesc în opinia noastră argumentată din zona Roșia Montană.

Proiectul Roșia Montană reprezintă un element de pionierat pentru România. Celebrele „Curți Romane” din masivul Cetate au fost distruse de exploatarea la zi din cariera Cetate în cursul anilor '70 fără nici un fel de cercetare arheologică prealabilă, cu toate că masivul Cetate era trecut pe lista monumentelor istorice. În schimb, Proiectul Național „Alburnus Maior”, în baza căruia s-a realizat cercetarea arheologică din cadrul sitului Roșia Montană (suprafață și subteran) reprezintă traducerea în viață a legislației românești și internaționale în domeniul patrimoniului, legislație care prevede efectuarea de cercetări arheologice pentru orice proiect economic cu impact asupra solului. După acțiunile de pionierat de la Roșia Montană, această metodologie de lucru a fost extinsă și la alte proiecte economice, din care putem enumera autostrăzile în construcție din România.

Exploatarea minieră continuă de-a lungul a peste 2000 de ani a determinat distrugerea parțială, uneori totală a unor părți semnificative din lucrările miniere antice. Merită să reamintim faptul că

rețelele miniere antice însumează pentru ansamblul sitului Roșia Montană aproximativ 7km liniari de lucrări în timp ce întreaga rețea de lucrări miniere subterane însumează peste 75km liniari de lucrări. Lucrările miniere antice sunt în consecință segmentate de lucrări mai noi și de asemenea, sunt supuse în permanență unor factori agresivi de natură antropică sau naturală.

Proiectul Roșia Montană își propune să conserve și să pună în valoare prin diferite căi patrimoniul minier antic de la Roșia Montană. În acest scop se vor conserva in situ o parte din lucrările miniere antice, se vor realiza copii fidele ale unor lucrări remarcabile care fie se află în stare avansată de degradare și nu se mai pot conserva, fie se găsesc în zona de impact a proiectului minier. De asemenea, cercetarea arheologică de detaliu își va găsi ca finalitate, printre altele, realizarea unui model 3D a minei antice din masivul Cărnic, respectiv rețelele miniere Cărnic 1, 2 și 3, care în absența unor fonduri considerabile sunt sortite unei degradări iremediabile.

Neluarea unor măsuri imediate privind conservarea unor lucrări miniere, va avea ca efect distrugerea iremediabilă a vestigiilor care încă se mai păstrează la Roșia Montană. Această stare de lucruri se datorează activității miniere prelungite, evacuării rambleului din lucrările miniere vechi și agresivității ridicate a mediului subteran. În concluzie, Muzeul Mineritului de la Roșia Montană reprezintă o modalitate practică efectivă de a conserva o parte a patrimoniului minier și de a-l pune în valoare.

Realizarea unui spațiu subteran vizitabil în condiții de siguranță pentru publicul larg presupune îndeplinirea cu rigurozitate a unor condiții extrem de drastice. Acesta este unul dintre motivele pentru care o serie de obiective arheologice subterane, de tipul peșterilor pictate sau al unor exploatare miniere antice și medievale din Uniunea Europeană au fost închise accesului publicului larg, iar vizitatorii au fost dirijați spre copii ale respectivelor vestigii.

Spre deosebire de țara noastră în care noțiunea de copie duce cu gândul la ceva de proastă calitate, un surrogat, în țări precum Franța (replitele peșterilor pictate Lascaux și Cosquer) sau Marea Britanie (mina de plumb Killhope, Scoția), astfel de replici sunt practic imposibil de distins de original. Este recreată cu fidelitate nu numai morfologia spațiului subteran și textura pereților, dar și ambianța generală, respectiv umiditatea, temperatura, iluminarea redusă, curenții de aer etc. Mai mult, aceste construcții realizate la suprafață sau în subteran, permit un control riguros al factorilor de risc potențial, spre exemplu inundații, surpare, aeraj, care nu pot fi controlați într-un labirint subteran ce depășește 75km lungime și se etajează pe o diferență de nivel de peste 400m, cum este cazul minei de la Roșia Montană.

În concluzie, considerăm că viitorul Muzeu al Mineritului va reprezenta o reală atracție pentru turiștii interesați să descopere cu adevărat mineritul antic și modern de la Roșia Montană. Acest nou muzeu va contrabalansa pierderea unei părți a vestigiilor antice prin punerea în valoare a tot ceea ce Roșia Montană are mai valoros din perspectiva vestigiilor miniere: lucrări miniere, artefacte, instalații, metode de preparare etc.

Mai mult, în cazul sectorului Păru-Carpeni, conturul zonei protejate aferente a fost modificat după descoperirea în subteran a sistemului hidraulic de drenare a apelor de mină, astfel încât și acestea, nu doar vestigiile de la suprafață să fie incluse în zona protejată. Această descoperire realizată de echipa de arheologi minieri francezi și români reprezintă o descoperire unică pentru estul Europei și, în consecință, merită să fie pusă în valoare. Tocmai de aceea s-a luat decizia de a proteja această zonă și de a pune în valoare aceste vestigii miniere remarcabile, atât prin asigurarea accesului în subteran a publicului, cât și prin reconstituirea la suprafață a instalației propriu-zise de drenarea a apelor de mină (roata hidraulică). În paralel cu punerea în valoare a unei porțiuni din acest sector minier (rezervă arheologică), cercetătorii își vor putea continua activitatea și în alte zone din acest perimetru minier, zone în care accesul publicului nu va fi permis din motive de securitate.

Galeria Cătălina Monulești este renumită încă din secolul al XIX-lea, perioadă în care în sectorul minier deservit de această galerie de acces s-au descoperit mai multe tăblițe cerate. Tocmai din

acest motiv, încă din 2002 RMGC a demarat un program de redeschidere a acestui sector minier. Finalizarea redeschiderii unei galerii de acces de aproximativ 350m lungime a permis specialiștilor arheologi minieri să exploreze o parte din rețeaua minieră topografiată de Posepny la mijlocul secolului al XIX-lea, dar și să pună în evidență alte lucrări miniere romane, necunoscute de Posepny. De asemenea, s-au pus în evidență și o serie de instalații de lemn ce au servit la drenarea apelor de mină. Starea bună de conservare a vestigiilor miniere coroborată cu potențialul arheologic reprezentat de descoperirea potențială a altor tăblițe cerate și de certitudinea descoperirii unor sisteme de drenare a apelor de mină, face din acest perimetru minier un areal extrem de atractiv în scopul punerii sale în valoare. Tocmai de aceea, RMGC a asigurat întreținerea continuă a galeriei de acces și are în vedere reprofilarea galeriei de coastă la dimensiuni conform normelor în vigoare, care să permită continuarea cercetărilor de specialitate.

În concluzie, considerăm că aceste deziderate, care au început deja să fie puse în practică, demonstrează faptul că punerea în valoare a vestigiilor miniere antice din perimetrele Păru-Carpeni și Cătălina Monulești (Coș) reprezintă un obiectiv atât realist cât și fondat pe argumente științifice.

Compania a considerat că diminuarea impacturilor sociale negative reprezintă un element central în elaborarea strategiei de strămutare și relocare.

Pe plan individual, cu privire la oportunitățile de dezvoltare personală, planul de strămutare și relocare oferă:

- compensații și sprijin financiar pentru micii întreprinzători;
- pregătire profesională și posibilitatea formării unei cariere;
- compensații în vederea refacerii gospodăriilor, inclusiv costuri de refacere a terenurilor și compensații pentru posibilele recolte pierdute;
- burse;
- în cazul relocării/strămutării, sprijin în căutarea de noi locuințe, îndeplinirea formalităților de înregistrare, asistență medicală, sprijin în căutarea de noi locuri de muncă și oferirea de cursuri de formare profesională, sprijin pentru realizarea de investiții și de mici economii.

La nivelul comunității în general, compania propune alternative de relocare atât în zona rurală (Piatra Albă – Roșia Montană), cât și în zona urbană (Dealul Furcilor - Alba Iulia), nivelul de trai fiind aici mai ridicat.

În prezent, printre cele mai negative aspecte sociale înregistrate în Roșia Montană se numără rata șomajului de 70 % și declinul economic din zonă. Dacă proiectul minier propus de RMGC nu va fi aprobat, rata șomajului în Roșia Montană va depăși 90%. Luând în considerare situația economică din regiune, în absența proiectului, șansele de supraviețuire pe termen lung, a localității, sunt mici.

Proiectul oferă generațiilor viitoare nu numai locuri de muncă, ci și un mediu înconjurător mai curat, oportunități de dezvoltare personală, sprijin pentru dezvoltarea de mici afaceri, sprijin în general pentru dezvoltarea uneia dintre cele mai dezavantajate zone din România. În cazul în care Roșia Montană pierde, căminele, mormintele și bisericile care se află acum acolo vor fi lăsate în urmă mai mult ca sigur, după cum s-a întâmplat în alte sate miniere din zona rurală a României. Dezvoltarea Proiectului Roșia Montană va menține satul în viață – de fapt îi va menține viu și spiritul- și va aduce oportunități economice regiunii.

La art. 6 din Legea Minelor nr. 85/2003 sunt prevăzute în mod expres modalitățile în care va fi dobândit dreptul de folosire a terenului necesar desfășurării activităților miniere în cadrul perimetrului de exploatare, și anume prin: (i) vânzare-cumpărare, la prețul convenit între părți; (ii) schimbul de terenuri, însoțit de strămutarea proprietarului afectat și de reconstrucția clădirilor pe terenul nou-acordat, pe cheltuiala titularului care beneficiază de terenul eliberat, conform convenției încheiate între părți; (iii) exproprierea pentru cauza de utilitate publică, în condițiile legii; (iv) concesiunea terenurilor etc.

Conform art. 10 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea, "Cercetarea prealabila va stabili daca exista elemente care sa justifice interesul național sau local, avantajele economico-sociale, ecologice sau de orice alta natura care susțin necesitatea lucrărilor si nu pot fi realizate pe alte cai decât prin expropriere; precum si încadrarea in planurile de urbanism si de amenajare a teritoriului ...".

Legislația română nu conferă titularilor licenței de exploatare un drept preferențial de dobândire a folosinței terenurilor în scopul desfășurării activităților miniere (folosință în absența căreia Proiectul Roșia Montană nu s-ar dezvolta, conform licenței) și, din acest motiv putem considera exproprierea ca o soluție.

În plus, considerăm că utilitatea publică poate fi declarată pentru exploatarea substanțelor minerale. Această concluzie rezultă din interpretarea art. 6 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea, coroborat cu art. 6 din Legea Minelor, conform căreia sunt de utilitate publică lucrările privind: "prospecțiunile si explorările geologice; extracția si prelucrarea substanțelor minerale utile".

Conform art. 44, alin. 3 din Constituția României, "Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire". Înțelesul cauzei de utilitate este restricționat de legislativ la lucrările de utilitate publica.

In concluzie, măsura de expropriere pentru cauza de utilitate publica, ca modalitate de dobândire a folosinței terenurilor necesare desfășurării activităților miniere, nu constituie o încălcare a Constituției sau a Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului.

Compania nu dorește sa utilizeze exproprierea, dorind sa se creeze oportunități de dezvoltare personala care ar trebui sa evite exproprierea. Compania nu a folosit in mod public niciodată exproprierea ca si argument pentru a-i convinge pe localnici sa-si vândă proprietățile. Aceasta procedura este de tipul unei tranzacții liber consimțite intre vânzator si comparator ca urmare a unei oferte făcute de companie. Toate aceste operațiuni sunt simple tranzacții cu proprietăți asemenea altor sute de tranzacții care se incheie zilnic in România.

Desemnarea unei părți a comunei Roșia Montană drept zonă industrială nu împiedică dezvoltarea de afaceri în localitate, deoarece zona industrială (sau „perimetrul proiectului”) cuprinde doar 25% din Roșia Montană, și o porțiune și mai mică, de 5%, din zona reprezentată de Câmpeni, Roșia Montană și Abrud. Astfel, se pot dezvolta afaceri, în diferite domenii, prin procesul normal de autorizare și înregistrare de către autoritățile locale

Studiile efectuate de către autoritățile guvernamentale competente atunci când această zonă a fost declarată « subdezvoltată» pentru a da frâu liber investițiilor cum ar fi Proiectul Roșia Montană.

Strămutarea rămășițelor pământești și reînhumarea acestora are loc în urma discuțiilor cu comunitatea și cu autoritățile bisericești și în concordanță cu ritualurile religioase și cu prevederile legale aplicabile.

În ceea ce privește actele normative aplicabile, acestea sunt:

- (i) Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 11/08.01.2007;
- (ii) Legea nr. 98/1994 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele legale de igienă și sănătate publică, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 317/16.11.1994, cu modificările și completările ulterioare ("Legea nr. 98/1884");
- (iii) Normele de igienă și recomandări privind mediul de viață al populației, aprobate prin Ordinul nr. 1028/2004, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 140/03.07.1997, cu modificările și completările ulterioare ("Normele de igienă");

- (iv) HG nr. 955/2004 pentru aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a serviciilor publice de administrare a domeniului public și privat de interes local, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 660/22.07.2004;
- (v) Ordinul nr. 261/1982 pentru aprobarea Regulamentului-tip privind administrarea cimitirelor și crematoriilor localităților, publicat în Buletinul Oficial nr. 67/11.03.1983;
- (vi) Regulamentul pentru administrarea averilor bisericești, aprobat prin Decizia Ministrului Cultelor nr. 32-234/29.09.1950;
- (vii) Regulamentul pentru organizarea și funcționarea cimitirelor parohiale și mănăstirești din cuprinsul eparhiilor Bisericii Ortodoxe Române, aprobat prin Decizia Departamentului Cultelor nr. 16.285/31.12.1981.

În privința termenului legal privind desființarea și schimbarea destinației unui cimitir, art. 154 din Normele de igienă prevede: „Desființarea și schimbarea destinației unui cimitir se fac numai după 30 de ani de la ultima înhumare și după strămutarea tuturor osemintelor. Desființarea cimitirelor înainte de acest termen se face numai cu avizul inspectoratului de poliție sanitară și medicină preventivă județean.”

În privința termenului legal privind desființarea și schimbarea destinației unui cimitir, art. 154 din Normele de igienă prevede: „Desființarea și schimbarea destinației unui cimitir se fac numai după 30 de ani de la ultima înhumare și după strămutarea tuturor osemintelor. Desființarea cimitirelor înainte de acest termen se face numai cu avizul inspectoratului de poliție sanitară și medicină preventivă județean.”

Așadar, desființarea unui cimitir înainte de expirarea termenului de 30 de ani este posibilă, fiind permisă de lege în urma obținerii avizului inspectoratului de poliție sanitară și medicină preventivă. Numai în situația în care schimbarea destinației terenului pe care se află cimitirul se face cu încălcarea dispozițiilor legale, respectiv în lipsa acestui aviz, devin aplicabile sancțiunile contravenționale prevăzute de art. 11 lit. j) din Legea nr. 98/1994

Licența minieră 47/1999 Roșia Montană este un document clasificat ca “ secret de serviciu » iar informația inclusă în acest document este în conformitate cu legea nr. 182/2002 cu privire la protejarea secretelor de serviciu. Alte documente cum ar fi : estimările anuale de producție, aprobarea estimărilor, controlul documentelor ; însemnările emise de Agenția Națională de Resurse Minerale cu referire la descoperi sunt de asemenea clasificate ca «secret de serviciu». Aceste documente sunt disponibile doar persoanelor ce dețin un permis eliberat în conformitate cu Decizia Guvernamentală nr. 585 cu privire la aplicarea metodologiei Legii nr. 182. Informația inclusă în aceste documente nu este pusă la dispoziția publicului.

Nici unul dintre reprezentanții RMGC nu a fost implicat în investigația penală la care se face referire. Prin urmare RMGC nu poate să furnizeze nici un fel de informații în acest sens.

În plus, investigațiile penale sunt guvernate de principiul confidențialității și cel constituțional al «prezumției de nevinovăție» conform căruia nici o persoană nu este considerată vinovată până ce acest lucru nu este hotărât de către un tribunal. În consecință, răspunderea penală a oricărei persoane care se presupune că ar fi încălcat prevederile legale poate fi învinuit doar în cazul în care existența elementelor inculpatoare poate fi dovedită fără nici o urmă de îndoială în cadrul unui proces și ca urmare a unei hotărâri dispuse de un tribunal competent.

În conformitate cu prevederile legale aferente, publicul interesat poate înainta propuneri justificate în legătură cu evaluarea impactului asupra mediului. Art. 44 (3) din Ordinul nr. 860/2002 al Ministerului Apelor și Protecției Mediului cu privire la procedurile de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordurilor de mediu (“Ordinul nr.860/2002”) demonstrează faptul că ”pe baza rezultatelor obținute în urma dezbaterilor publice, autoritățile competente pentru protecția mediului iau în considerare propunerile/observațiile formulate de public și îi solicită titularului de proiect completarea raportului la studiului de evaluare a impactului asupra mediului, cu o anexă care să cuprindă soluții pentru rezolvarea problemelor ridicate”.

Având în vedere că declarația participantului la consultarea publică (i) se referă la existența unei posibile anchete penale, și (ii) nu identifică, nici nu specifică probleme cu privire la proiectul inițiat de SC Roșia Montană Gold Corporation SA (RMGC), care să facă obiectul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, RMGC nu este în situația de a răspunde și nu poate face nici un fel de comentarii în această privință.

Cât privește estimarea procentajului participării statului Român, vă rugăm să notați că societatea mixtă înființată de Gabriel Resources și Regia Autonomă a Cuprului Deva (în prezent CNCAF Minvest SA) a fost fondată în conformitate cu prevederile stipulate prin Legea nr.15/1990 cu privire la reorganizarea companiilor proprietate de stat ca regii autonome și societăți comerciale, publicată în Monitorul Oficial Partea 1, nr.98/08.08.1990 cu completările și modificările ulterioare. Articolul 35 din această lege stipulează posibilitatea ca regiile autonome să se asocieze cu terțe părți persoane juridice române sau străine, în vederea înființării unor noi societăți comerciale.

Actul Constitutiv al RMGC, care reprezintă rezultatul acordului cu privire la termenii și condițiile asocierii dintre Statul Român și investitor, este un document ce poate fi consultat de către public. Acest document face parte din categoria de documente care, în conformitate cu Legea nr. 26/1990 cu privire la Registrul Comerțului, sunt publicate în Monitorul Oficial al României. Oficiul Registrului Comerțului este obligat să elibereze copii legalizate pe cheltuiala persoanei care a depus cererea.

În același timp, menționăm că participarea acționarilor la profiturile și pierderile RMGC a fost stabilită în conformitate cu contribuția lor la capitalul înregistrat al companiei. Procentajele actuale de 80% pentru Gabriel Resources Ltd. și 19,31% pentru CNCAF Minvest SA sunt rezultatul contribuției inițiale și ulterioare a acționarilor la capitalul companiei, luând deci în considerare și plata efectuată în avans de Gabriel Resources Ltd. a tuturor costurilor și cheltuielilor aferente activităților de dezvoltare – exploatare și autorizare a proiectului minier Roșia Montană.

În Roșia Montană există 41 de case monument istoric care au fost declarate monumente istorice (conform legii nr. 5/2000, și conform Listei Monumentelor Istorice din anul 2004)....în conformitate cu legea privind protecția monumentelor istorice (Legea 422/2001) un monument istoric este înconjurat de o zonă de protecție de 200 de metri. În cazul acestui proiect minier, aceste dispoziții sunt imposibil de aplicat.

Este însă neapărat nevoie să parcurgeți cel puțin următoarele norme legislative: Lege nr. 5/2000, privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național, Secțiunea a III-a - zone protejate, Publicat în Monitorul Oficial al României nr. 152 din 12 aprilie 2000; Legea nr. 422 /2001 privind protejarea monumentelor istorice, publicate în M.O din 24.07.2001; Ordinul nr. 2682/2003 referitor la aprobarea Normelor metodologice de clasare și evidența a monumentelor istorice, a Listei monumentelor istorice, a Fișei analitice e evidența a monumentelor istorice și a Fișei minimale de evidență a monumentelor istorice, cu modificările și completările ulterioare, publicata în M.O. din 24.06.2003; precum și Legea 259/2006 pentru modificarea și completarea legii 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice.

Odată înțeleasă legea și acești termeni veți înțelege și măsurile concrete privind gestiunea în viitor a patrimoniului cultural de la Roșia Montană, măsuri descrise în limita legii în Planurile de Management.

Referitor la vibrațiile produse de trafic și explozii în perioada de operare, trebuie subliniat că raportul EIM conține o serie de studii specifice privind vibrațiile, respectiv Planul de management al zgomotului și vibrațiilor.

În completare, trebuie să spunem că în martie 2006 s-a efectuat un studiu referitor la starea de sănătate a fiecărui imobil monument istoric în parte. Acest studiu a fost efectuat de către

IPROMIN și Universitatea Tehnică de Construcții București, instituții cu largă expertiză referitoare la îngrijorarea dumneavoastră. Acest studiu propune măsurile de urgență în ceea ce privește consolidarea acestor imobile. De asemenea, aceleași instituții de mai sus au efectuat un studiu experimental pentru măsurarea vibrațiilor propagate de activitățile de pușcare în zona protejată și în zona acestui grup de case monument istoric din afara zonei protejate. Măsurătorile s-au făcut în cazul unei explozii majore de 3000 kg explozibil, detonați în condiții normale, fără trepte de întârziere sau aplicarea altor tehnologii moderne uzuale în minierul modern.

Pentru ca efectele produse de exploziile de derocare să nu determine degradarea sau deteriorarea construcțiilor monument istoric și nu numai, s-a adoptat condiția ca viteza maximă de oscilație măsurată lângă obiectivul ce trebuie protejat să fie de maxim 0,2 cm/s. Teoretic, aceste viteze trebuie să asigure integritatea celor mai sensibile și mai uzate construcții de patrimoniu existente la Roșia Montană. Această valoare a fost adoptată prin consultarea normativelor de specialitate din țări cu tradiție în acest domeniu și corespunde exigențelor normativului DIN 4150/83 din Germania - cel mai exigent normativ european.

Din analiza efectuată a rezultat că tehnologia clasică de derocare a masei miniere cu explozivi plasați în găuri de sondă poate fi aplicată până la distanțe de maxim 300 m de cea mai apropiată construcție. Deci, această tehnologie poate fi aplicată pe o suprafață reprezentând cca. 85% din suprafața carierelor.

La distanțe mai mici, pentru ca viteza de oscilație măsurată în apropierea construcției să fie de maxim 0,2 cm/s, respectiv efectul seismic să fie neglijabil, este necesară adoptarea unor variante tehnologice speciale ale tehnologiei de derocare, constând în reducerea diametrului găurii de sondă și a lungimii acesteia, reducerea cantității de exploziv detonat pe treapta de pușcare sau pe repriză, etc.

Această zonă are o extindere de cca. 15% înglobând cantități de material dislocat redus de masă minieră. Zona II se extinde până la o distanță de max. 300 m față de cea mai apropiată construcție fiind la rândul său împărțită în trei subzone unde se vor aplica diferite variante tehnologice de derocare a masei miniere. Fiecărei subzone, îi corespunde o încărcătură maximă de exploziv/repriză.

Pentru cuantificarea efectelor exploziilor de derocare asupra construcțiilor din zona protejată și a altor construcții cu valoare de patrimoniu din afara acesteia, se va implementa un sistem de monitorizare. Acest sistem va consta într-o rețea fixă de seismografe digitale, cu trei componente amplasate la principalele obiective ce trebuie protejate și o rețea mobilă compusă din trei seismografe portabile amplasate pe un profil longitudinal între obiectivul de protejat și focarul exploziilor. În acest fel, tehnologiile de pușcare vor fi continuu armonizate astfel încât să nu se depășească vitezele de oscilație maxime admise la limita imobilului.

Important de accentuat este că nu tehnologiile de dislocare cu explozivi reprezintă un real pericol pentru cele 41 construcții de patrimoniu, ci starea avansată de uzură a acestora, care în lipsa unei intervenții, va conduce inevitabil la pierderea lor.

Answer Contestation No. 1354
Ștefania Simion

RMGC has fully taken these issues into consideration during the process of elaboration of the Environmental Impact Assessment (EIA) for the Roșia Montană Project. Our specific responses to Contestation No. 1354 are as follows:

While Gabriel Resources is a relatively new company, its senior management has over 60 years of experience permitting and developing seven mines on four continents. The headquarters of Gabriel Resources in Toronto employs 20 people and is located in a building in the Toronto business district, not in an apartment as the questioner suggests.

It is also inaccurate to suggest that Gabriel lacks the financial resources to complete the project. RMGC has been working on this project since 1998 and has invested over USD200 million to date. By the time production begins, the company will have invested almost USD1 billion. The estimated capital cost to complete the development of the Roșia Montană project -- including interest, financing, and corporate costs -- is approximately USD 750 million. The Company anticipates financing these costs with approximately 20% equity (USD 150 million), and 80% debt, which could include senior and mezzanine or high yield debt. The Company has already raised the USD 150 million equity component and is in final negotiations for the debt component.

RMGC is committed to meeting all requirements to ensure safe transportation of any hazardous materials. Our company and our suppliers will adhere to the guidelines of the Cyanides Sector Group of the EU (CEFIC) for storage, handling and distribution of alkali cyanides. CEFIC sets the standards and requires compliance with EU Directives regulating the transport of thousands of different hazardous substances shipped daily throughout the EU. RMGC is also a signatory of the International Cyanide Management Code (ICMI), an internationally recognized practice for cyanide management in the gold mining industry which covers the supplier, the transporting company and user and Roșia Montană plant operations will be ICMI certified. An ongoing, rigorous and independent audit of the cyanide management system will be followed as well.

Since RMGC will not be certified for cyanide transportation, it will not do so. A company with expertise, that is qualified under CEFIC and ICMI standards, will be selected and under review by both producer and user. Cyanide in a solid, briquette form (not as a liquid), will be transported within specially-designed "isotainers" that are resistant to accident or damage. Plans are to maximize the use of rail for transportation, to a rail depot near the project site. A detailed route survey to identify all potential transportation alternatives and hazards, together with needed mitigation measures, will be completed before operations begin. The survey will be conducted as close to the beginning of operations as possible to take advantage of the most updated rail and highway network improvements.

During operations, our plans are to maximize the use of rail to a depot near the project site whenever possible. When using trucks, our operating procedure will most likely be to group the transport into convoys of 12 trucks once per week to reduce the possible risk of accident. The shipment will occur only after an assessment of current conditions and confirmation of ability to receive shipment at site. RMGC and its suppliers will fully comply with ADR and RID, the European regulations covering the international carriage of dangerous goods by road or rail.

Transportation routes will be selected to avoid hazards, and constant communication during the transit process will help ensure secure delivery to the intended site. Upon delivery, the briquettes will be dissolved directly into a safe container and remain completely contained within the process and plant site. There will be enough storage capacity at the Roșia Montană site to guarantee continuous operation and also allow flexibility of delivery to avoid unusual hazards such as poor road or weather conditions.

In addition, the EIA Report documents RMGC's Emergency Preparation and Spill Contingency Management Plan (Plan I). Its scope includes transit corridors for shipment of materials, including cyanide. This plan sets out basic procedures for the company emergency response team to deal with such accidents and ensure rapid reaction to any need for specialist clean-up. Further, the Cyanide Management Plan (included in the EIA report as Plan G) sets out specific responsibilities for care of cyanide during transport, including RMGCs intention to prepare written agreements with the cyanide manufacturer and transporter over responsibility for health, safety and environmental issues.

The proposed Tailings Management Facility (TMF) does include a liner. The TMF will include a low permeability liner that is compliant with Best Available Techniques as defined by EU Directives.

Specifically, to protect the groundwater, RMGC will install an engineered liner system within the TMF basin which consists of clay, compacted to meet a permeability specification of 1×10^{-6} cm/sec, a cut off wall within the foundation of the starter dam to control seepage, a low permeability core in the starter dam to control seepage, and a seepage collection dam and pond below the toe of the tailings dam to collect and contain any seepage that does extend beyond the dam centerline. In addition, a series of monitoring/extraction wells are planned below the toe of the secondary containment dam. These will be used to monitor groundwater quality and extract groundwater if contamination is detected. The extracted water will be pumped back to the reclaim pond where it will be incorporated into the processing plant water supply system.

For the Roşia Montană project (RMP), this requirement is addressed by consideration of the favourable geology (low permeability shales underlying the TMF impoundment, the TMF dam, and the Secondary Containment dam) and the proposed installation of a low-permeability (1×10^{-6} cm/sec) recompacted soil liner beneath the TMF basin. Please see Chapter 2 of EIA Plan F, "The Tailings Facility Management Plan" for more information.

The design of the TMF dam incorporates all International, EU and Romanian design criteria to reduce the risk of failure (see Section 3.0 and the TMF management plan). In addition, a comprehensive monitoring program as outlined in Section 6 of the TMF report will be established to confirm the design and operational parameters are being met.

Some fracturing (fissuring) is known in the bedrock and has been described in the Hydrogeology Baseline Report (Volume 2). However, this fracturing is shallow and only results in limited groundwater flow. The fracturing is most common in the shallow portion of the bedrock of the Corna Valley as described in the Hydrogeology Baseline Report. This shallow fracturing and the superficial colluvial and alluvial layers represent the primary groundwater resource. The deeper bedrock is relatively impermeable. The public has been using this limited shallow groundwater resource in the Roşia Montană area for many hundreds of years. This resource is accessed with springs and shallow wells. Deeper sources have not been proven, and given the shale bedrock geology (clay and silt dominated rocks) in the Corna Valley, if any deep water bearing areas were present they would be very difficult to locate. As discussed in the Hydrogeology Baseline Report, Section 4.4.1, a suspected deeper bedrock fault in the Corna Valley was specifically targeted because it was thought that it could be a bedrock groundwater flow path from the TMF. The geologic logging and hydraulic testing across this zone indicated that the hydraulic conductivity across this zone was low (10^{-6} cm/sec) and is typical of the surrounding bedrock.

The sulphides in the case of the Roşia Montană project may occur disseminated within the ore deposit, and the sulphates in certain concentrations within the sludge resulted from the treatment plant of the acid waters. In the case of the disseminated sulphides, excepting pyrite, these have extremely low contents and will not be recovered and specially treated.

For the sludge from the treatment plant of the acid waters, depending on the development stages of the Project, the following flow sheets are designed:

- During the operation stage, the thickened sludge, resulting from the sedimentation basin of the treatment plant of the acid waters, will be discharged into the tailings management facility as supplementary waste in a ratio of 1:500 as compared with tailings.
- During the mine-closure period, this waste stream will be discharged into the Cetate open pit lake, because the tailings management facility will not be still available for waste discharge.

The environment impact caused by the discharging into the tailings management facility of the sludge resulting from the treatment of the acid waters will be negligible comparatively with the impact caused by the processing tailings due to:

- Much less quantity of resulted sludge in comparison with the quantity of tailings;
- Much lower toxic properties of the sludge in comparison with those of tailings.

Thus, the references from the Section 2.8.1.8 to the period when the sludge resulted from the acid water treatment plant will be deposited into the tailings management facility are justified.

If the sludge of acid water treatment is deposited into the Cetate flooded open pit, the sludge may dissolve and liberate heavy metals and neutral major ions (sulphate, calcium) into the water from open pit, if this water becomes acid. But the water from lake will not be evacuated directly into environment. The water from open pit if is reaching the underground works may be collected by Cetate dam and pumped back to the treatment plant, so that no pollution will be discharged into environment.

Moreover, prevention measures are provided in order to minimize the risk that the acid waters generated by the sulphuric portion of the open pit walls to acidulate the waters from open pit. These measures are described in Section 2.8.2.9.

Specifically, the facility has been designed for two Probable Maximum Precipitation (PMP) events and the associated Probable Maximum Flood (PMF). The design criterion for TMF includes storage for two PMF flood events, more rain than has ever been recorded in this area. Additionally, a spillway will be incorporated into each dam crest to provide for controlled outlet of water in the unlikely event that the water rises to the dam crest.

However, the project recognizes that in the highly unlikely case of a dam failure that a Emergency Preparation and Spill Contingency Management Plan must be implemented. This plan was submitted with the EIA as Plan I, Volume 28.

In addition, Section 7 of the EIA report includes an assessment of the risks cases that have been analyzed and include various dam break scenarios. Specifically, the dam break scenarios were analyzed for a failure of the starter dam and for the final dam configuration. The dam break modelling results indicate the extent of tailings runout. Based on the two cases analyzed, the tailings will not extend beyond the confluence of the Corna valley stream and the Abrud River.

According to the project, the processing tailings discharge will be carried out in a way which assures the permanent humidity of the tailings management facility and avoids the possibility of dry surface occurrence. As a result, the effect of the wind erosion of these surfaces and the emission of particles will be eliminated.

The operational measures preventing the emission of particles provide:

- Permanent monitoring of the tailings management facility's condition in order to prevent the occurrence of dry surfaces during the droughty or very hot seasons;
- Moistening of surfaces and maintenance of the tailings management facility.

Immediately after the ceasing of the mining activities, the tailings management facility will be covered and vegetated.

It must be mentioned that the Roşia Montană tailings management facility will be a valley type pond of which lateral slopes will be constituted by the natural versants bordering the Corna valley, and the dam will be built from rock. Thus, the tailings management facility may be assimilated to a lake filling progressively, the eventual dry tailings areas being possible only onto the free horizontal surface of the pond. Until the complete filling, the slopes will constitute physical obstacles avoiding the spreading into the adjacent areas of the eventual particles carried along by wind from the possible dry surfaces.

The likely dust emissions, incidental and short lasting, cannot affect the air quality but within the areas from the close vicinity of the tailings management facility, up to distances at the most few hundreds meters, therefore within the industrial perimeter.

Details: The Report to Environment Impact Assessment Study (Vol.12 – Chapter 4.2, Sub-chapter 4.2.4) and Air Quality Management Plan (Vol. 24, Plan D) contain in detail the technical and operational measures for reduction / elimination of dust emission generated by the Project activities.

To address the possibility that this collective concentrate of gold and silver may contain small quantities of mercury, vessels will be introduced directly in the mercury retort (with volume of 0.3 m³). Mercury will be volatilized at a temperature of maximum 650°C and taken out of the vessels with a vacuum pump. Mercury vapours will be directed to a cooling-condensing plant and a column with activated carbon. The column is filled with sulfur-impregnated carbon to catch any traces of mercury vapours left uncondensed. After recovery, any sulfur and mercury impregnated carbon will be deposited in the temporary deposit of dangerous wastes under strictly safe conditions. It will be sold as a by-product – not re-used.

Procedures for manoeuvring, storing and transport of mercury under safe conditions will be included in *The Emergency Preparedness and Spill Contingency Plan* (see *Plan I* from the ensemble of *Plans of environmental and social management system*).

Of course, some of the information presented is necessarily based on results of laboratory testing; more detailed data can be obtained only in the operation phase. In these instances, use of a word such as “likely” indicates a fair and balanced judgment based on all available information and expert knowledge. Significant but currently unavoidable uncertainties in the assumptions and conclusions are listed in Section 8 of the Waste Management Plan, along with the cautious approach chosen in this case. Consistent with the regulations of the EU Mine Waste Directive, the Waste Management Plan will be regularly reviewed and updated – incorporating improved and more detailed information on waste streams obtained during the operation period.

The Contestation claims that, once processed, the ore will be roasted in a smelter – producing 0.5 kg of mercury every day, 6 days a week. In fact, once processed, the ore is converted into tailings and dissolved Au ions. The Au ions are recovered using activated carbon, precipitated using electro-winning and it this precipitate together with any sludge generated in the electro-winning cells that is smelted to produce the doré

The Contestation also claims that the process will produce 0.5 kg of mercury per day The Roşia Montană ore contains between 0.3 to 0.7 g /t of Hg based on samples analyzed. Some of this Hg will dissolve and report with the carbon in the CIL circuit. The dissolved Hg will be recovered using a retort following international best practice due to health and safety concerns. More than 90% of the Hg in the ore will not dissolve and will be deposited in its natural form in the TMF. The recovered mercury will be a marketable by-product from the process. The mercury will be recovered at a rate of between 0.7 to 1.5 kg per day.

The company has considered the social impact mitigation as the central element of the resettlement and relocation strategy was designed.

Please refer to the EIA, Chapter 4, Potential Impact, Subchapter 4.8, Economic and Social Environment in order to check the real impact of the Project in this respect.

At the individual level, the resettlement and relocation were turned into individual development opportunities through:

- small business compensation and financial support;
- professional training and career development;
- properties replacement values compensation, including land restoring cost and eventual crop lost;
- scholarship;
- relocation / resettlement assistance for properties search, registration formalities, health care support, jobs search and training, small savings and investment assistance.

At the community level, resettlement sites in both rural area (Piatra Albă – Roșia Montană) and urban one (Dealul Furcilor - Alba Iulia) offering higher living standards.

Currently, the most powerful driver of negative social effects is Roșia Montană 's 70% unemployment and the region's declining economic conditions. Without the RMGC mining project, unemployment in Roșia Montană would exceed 90%. These economic circumstances make the long term survival of the village—in the absence of the RMGC mining project—doubtful.

What the RMP project offers to future generations is a chance to continue a way of life in a village where that future – with 70% unemployment today, rising above 90% if RMGC's proposed mine is not allowed to proceed – would be very much in doubt. In the event of Roșia Montană's demise, the homes, graves and churches there would likely be left behind, as in other abandoned mining villages in the Romanian countryside. Development of the RMP will keep the village alive – in fact and in spirit -- and bring economic opportunity to the region.

As the owner of buildings classified as historical monuments, RMGC is committed to maintain and use them strictly in accordance with the provisions of the law. To fulfill this commitment, RMGC has recruited and trained a local team led by a civil engineer, to implement repair and restoration of these monuments. This team has taken all the necessary measures to preserve the historical monuments at least in the state they were when acquired by the company. All the buildings classified as historical monuments acquired by RMGC have gone through an initial rehabilitation. Pending approval of the Roșia Montană project, all houses classified as historical monuments, owned by RMGC will be included in a comprehensive restoration and preservation program. Any other houses classified as historical monuments – in the historical area or the industrial area - will be restored in compliance with special regulations issued by the Romanian Ministry of Culture and Religious Affairs. Responding to comments by the Holy Synod and spiritual leaders of other faiths dating back to 2003, the RMP was redesigned to reduce impact on the community's churches. As a result, eight of Roșia Montană 's 10 churches will remain where they are. Two churches will move in accordance with the wishes of their congregations, at RMGC's expense; the churches following the human communities, providing them religious service and support.

A member of the archaeological group will be present during burial site exhumations to monitor archaeological finds and vigilance will be a priority.

Six of the 12 cemeteries in Roșia Montană stand to be affected by the project, and approximately 410 graves will require relocation. A large area of 13 hectares has been allocated at the Piatra Albă site for cemeteries, to replace cemeteries in Roșia Montană impacted by the new mine and to fulfil the future requirements for the community. Cemeteries in the Corna Valley/ Gura Cornii area that are impacted by the new Mine are planned for relocation. If desired by the family, a priest will conduct a service for both the reopening of the grave and the subsequent burial – all costs relating to the relocation of graves and associated ceremonies will be funded by RMGC. The grave of the local hero Simeon Balint will not be directly impacted by

the Project. The access to this grave will be maintained during the life of the Project, although the access might be regularly restricted for safety reasons.

Regarding the Roman Galleries, a team of archaeologists was contracted to research all of the underground galleries, and make recommendations as to which should be preserved. The team's recommendations were passed on to the National Commission of Archaeology of the Romanian Ministry of Culture, which has final say over which galleries must be preserved.

The impact on protected flora and fauna will exist only locally, but this impact will not lead to the loss of any specie. The Project has been designed even from the beginning to fully comply with the requirements and norms imposed by Romanian and European environmental legislation.

The company believes the fact that the project impact on environment remains significant, especially because covers previous impacts. But, the investments required to ecologically restore/rehabilitate Roşia Montană area in order to address current complex environmental issues, are only achievable following the implementation of some economic projects that will generate and warrant implementation of some direct and responsible actions as a component of base principles of sustainable development concepts. Clean processes and technologies may be developed Only in the presence of a solid economic environment fully compliant with the environment that will also resolve previous impacts of anthropic activities.

The base documents of the Project are in fact an unbiased reason of its implementation, considering the highly complex environmental commitment within Roşia Montană area.

Some of the Roşia Montană species that are under a certain protection status stand for an insignificant percentage of the scale of populations estimated at national level. The characterization of species from their habitat point of view exists in the species tables presented in the Biodiversity Chapter of the EIA Report and its annexes, although this is not a requirement imposed by the Habitats Directive. Due to their large volume of information, the annexes of chapter 4.6 Biodiversity can be found in the electronic version of the EIA disclosed by the company both in Romanian and English through approx. 6000 DVD/CD copies, being accessible on the company website, and on the websites of Ministry of Environment and Water Management, local and regional environmental protection agencies of Alba, Sibiu, Cluj, etc.

From practical point of view, the low value of conservation of the impact area is also indirectly emphasized by the fact that there is no proposal to designate the area a SPA (aviafaunistic special protected area) and by the denial as unfounded of the proposal to designate the area as a pSCI area (sites of community importance).

Therefore, the company also acknowledges the fact that the impact of the proposed project is significant, especially because it going to cover previous impacts.

However, the proposed investments for ecological reconstruction/rehabilitation of the Roşia Montană area in order to solve the current complex of environmental issues are possible only after the implementation of certain economic projects.

These projects can generate and guarantee several direct and responsible actions as a component of the principles representing the base line for the sustainable development concepts. Economic and clean processes and technologies can be developed only within the framework of a strong economic system, fully observing the environment, so as to solve all previous effects of anthropic activities.

The base documents of the project represent an unbiased reason for its implementation due to a very complex environmental responsibility for Roşia Montană area.

The size of the project is really wide for Romania; however these current investments (such as the construction of a highway) are going to have a long term, therefore much broader impact

(without any ecologic rehabilitation measures by revegetating roadways), implying only minimum impact mitigation measures (panels for mitigating phonic pollution, eco-ducts, etc.).

The contention that the RMGC license is not valid or has not been properly modified is incorrect.

The concession license for exploitation in the Roșia Montană perimeter no. 47/1999 (“the Roșia Montană License”) was concluded based on and according to the procedures provided by the former Mining Law no. 61/1998, in force as at the conclusion of the License. The Roșia Montană license was approved by the Government Decision no. 458/10.06.1999, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 285/21.06.1999.

We specify that the Roșia Montană license has a period of 20 years, with the possibility of being extended, according to the Mining Law. As per the legal provisions, the object of the Roșia Montană License is the exploitation of the mineral resources in the perimeter Roșia Montană and not the activity of CNCAF Minvest SA, which is a company affiliated to the license.

Pursuant to the exploration-development activities of RMGC, the resources and reserves existing in the Roșia Montană perimeter have been identified in detail. The mining project proposed by RMGC considers the exploitation of these resources and reserves discovered pursuant to the ensemble of studies and activities for the identification of the deposits, the quality and quantity evaluation, as well as by determining the technical and economical conditions for capitalization. The new mining exploitation is planned and designed by observing the international standards and shall involve the use of the best available techniques for the proper operation, the environmental protection and mitigation of the impact.

According to the legal provisions, RMGC follows the entire permitting procedure for the new mining exploitations, the public debate of the Report to the Environmental Impact Assessment Study being a compulsory stage within this permitting process.

Both the urbanism certificate, and the two zonal urbanism plans are fully compliant with the EIA Report and the Roșia Montană mining project proposal.

The General Urbanism Plan of the Roșia Montană commune, approved in 2002, allows the development of the Roșia Montană Project as it was presented during the public debates.

The permitting procedure related to the Roșia Montană mining project began with the application for an Urbanism Certificate, which is issued in accordance with the provisions of Law no. 50/1991 regarding the authorization of construction works execution, as subsequently amended and supplemented. Roșia Montană Gold Corporation (RMGC) has requested and obtained, from Alba County Council, the Urbanism Certificate no. 78 of 26.04.2006 for the entire Roșia Montană mining project, including the tailings management facility (TMF). All the mining facilities are presented in the urbanism certificate at the maximum development stage, *i.e.* the certificate reflects the situation existing in the 16th year of mine operation.

In parallel, RMGC has also commenced the preparation of two zonal urbanism plans: Zonal Urbanism Plan Modification – Roșia Montană Industrial Area and Zonal Urbanism Plan – Roșia Montană Historical Area. The first urbanism plan is required by the said urbanism certificate, which updates the Zonal Urbanism Plan for the Industrial Area approved in 2002. As far as the historical area is concerned, the Zonal Urbanism Plan is required by the General Urbanism Plan approved also in 2002. Both urbanism plans are pending approval and have been subject to public consultations.

The EIA submittal (May 15, 2006) and the public consultation period (July 24, 2006) was initiated after securing the Urbanism Certificate no. 78 of April 26, 2006, issued by Alba County Council for the Roșia Montană Mining Project. The validity period of the urbanism certificate is 1 year with a 1-year extension option.

RMGC has requested and obtained from Alba County Council the Urbanism Certificate no. 78 of 26.04.2006, for the entire Roșia Montană mining project, including the tailings management facility. The Urbanism Certificate also stipulated the preparation of a Zonal Urbanism Plan, to reflect all changes made to the Roșia Montană Project, following the public consultations and debates organized in relation to this project, and the consultations with the permitting authorities. This plan, entitled "Modification of the Zonal Urbanism Plan, Roșia Montană Industrial Area", was prepared and subject to public debate in June 2006 and, at present, it is pending approval.

Concerning the Roșia Montană General Urbanism Plan approved in 2002, such plan was prepared in parallel with the Zonal Urbanism Plan of 2002, all the provisions of the General Urbanism Plan being also included in the Zonal Urbanism Plan, and the approval procedure was carried out in parallel.

Additionally, the urban certificate no. 78 of April 26, 2006 fully corresponds to the mining project proposed and analyzed in the EIA, this position being also supported by Alba County Council.

In fact the protected areas in Roșia Montană were the object of a first regulation which defined the statute of "protected areas", namely the Roșia Montană General Urbanism Plan, approved in 2002. At present, the Zonal Urbanism Plan for the protected area in Roșia Montană is undergoing the drafting process

We cannot speak to the government's process. However, we repeat that the EIA Report and all legal requirements have been strictly adhered to, including detailed examination and presentation to the public of all substantive issues.

We are therefore glad to provide additional information regarding RMGC archaeological efforts. Specifically, the archaeological research has been conducted by surveying all the areas accessible and proper for human dwelling, taking into account bibliographical information and the observations made during survey campaigns, magneto-metric analysis, electric resistivity surveys and photogram-metric flights. The investigations' organization has occurred where the archaeological realities have required it.

To sum up, the preventive archaeological investigations in Roșia Montană have allowed the examination of four incineration necropolis (Tău Corna, Hop-Găuri, Țarina-Jig, Pârâul Porcului), of some sacred sites (Nanului Valley), of some public buildings (Hăbad, Carpeni), and of a circular funerary monument (Tău-Găuri). The aerial photography (1984, 2000, 2004) and archaeological magneto-metric and electric resistivity surveys have been used to identify potential habitat structures, and for a better management of research units and subsequent discoveries 4 satellite images (a SPOT Pancromatic (10 m) archive satellite image since 1997; 2 LANDSAT 7 MS (30 m) archive satellite images since 2002, 2003, a SPOT 5 SuperMode colour main programming satellite image (2.5 m resolution) July 19, 2004) have been used and all the data have been recorded in an extensive GIS project, backed up by a MS Access 2000 database.

Where the archaeological realities required it, the *in situ* conservation and preservation of the objective have been performed, such as in the case of the double-circular funerary monument at *Hop-Găuri* (Mihaela Simion et colab., *Alburnus Maior II*, Bucharest 2004), or the area has been declared an archaeological reservation, like in the case of Carpeni hill (LMI Code 2004, AB-I-m-A-00065.03), Piatra Corbului archaeological reservation or the area that includes architectural assets (35 historical monument houses). On the other hand, as far as the other discoveries are concerned, the archaeological research has been fully performed, and only afterwards the archaeological discharge certificate has been proposed and subsequently issued.

Under the provisions of law 422/2001, it is possible to initiate the declassification procedure in the context of archaeological discharges of the archaeological sites, in compliance with the CNA permit. Thus, it is true that RMGC intends to develop Orlea gold-silver deposits during the second development stage of its project. But this intention may be carried out only following

preventive (surface and underground) archaeological research activities are completed – which will offer comprehensive data on the Orlea Roman site and will allow the initiation of the archaeological discharge procedure. As it is well-known (see the archaeological site record included in the Cultural Heritage Baseline Study of the EIA Report, respectively Annex I – archaeological records produced for the archaeological state of Roșia Montană identified sites, site record no. 9 – Orlea – here no archaeological research activities have been even conducted, i.e. no relevant studies aiming at finding details related to the features and spatial distribution of the archaeological heritage vestiges from this area.

Therefore, RMGC has committed to finance between 2007 and 2012 the development of a preventive archaeological research program conducted by certified specialists. Based on the analysis of the results of such investigations it will be possible to subsequently decide upon the initiation of the archaeological discharge procedure. There are no legal provisions to forbid the development of preventive archaeological research activities in the areas with acknowledged archaeological patrimony, as it is the case of Orlea.

Since the development of the Project in Orlea area is proposed to start at a later date, during year 2007 the surface archaeological investigations will focus on this area. Thus it won't be allowed for the construction activities required by the Project's development to be initiated before completion of the archaeological research activities, which will be conducted in compliance with the Romanian legal provisions and with the international recommendations and practices.

Roșia Montană is important, particularly through its cultural patrimony. That's why the budget assigned for the conservation and preservation of Roșia Montană 's cultural patrimony amounts to 25 million dollars, amount made public in the EIA. One should not forget the fact that 9 million dollars have been spent by now in Roșia Montană for patrimony's research. We will support the establishment of a **Modern Mining Museum** with exhibitions of **geology, archaeology, industrial and ethnographic patrimony**, as well as the set up of tourist access to **Cătălina-Monulești** gallery and to **Tău Găuri** monument. The archaeological investigation developed at Carpeni Hill has been conducted by the team of Cluj-Napoca National History Museum of Transilvania between 2001 and 2003 and has led to the discovery of a habitat area with two Roman buildings having "*hypocaust*" and a funerary area; these discoveries are typical to the entire Roman world, being nothing more spectacular than other similar vestiges researched in Sarmisegetusa, Napoca, Apulum, Potaissa, Porolissum etc, within the territory of Dacia province.

Following the results of such discoveries, the Carpeni area was preserved as an archaeological reservation (in compliance with the provisions of the La Valletta Convention), and as such, it won't be impacted by the development of the future mining project.

The archaeological vestiges from Roșia Montană have been studied by experts during over 7 years of research activities, and this procedure will continue during the following years. The most important archaeological vestiges discovered so far will be preserved in areas like:

- Tău Găuri funerary monument
- Carpeni hill area
- Păru Carpeni mining area (Roman hydraulic system)
- Roșia Montană Historical Centre, the protected area, with the Cătălina Monulesti gallery and with Văidoaia massif
- Piatra Corbului area

The **14 historical monuments** that are property of S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. have been subjected to a permanent maintenance and management program. The preservation – restoration works will start during the year 2007 provided that all necessary permits are secured during the assessment of environmental impact for Roșia Montană Project.

The archaeological researches developed in Cărnic have been conducted by a special team of mining archaeologists coordinated by Béatrice Cauuet, PhD, a recognized specialist in

Europe (UTAH and CNRS, France), and the results of these scientific research activities are currently in course of being published and presented.

The aim to fully preserve and develop all these in a tourist circuit is impossible to be achieved due to their extremely difficult access, the high risk related to peoples' safety, their location, their preservation status and the extremely high restoration and maintenance costs, this fact was asserted both by Dr. Beatrice Cauuet, and by Mr. Edward O'Hara, rapporteur of the European Council's Parliamentary Assembly.

The opportunity to conduct archaeological research in Roșia Montană , in the context of this mining project, allowed us to collect several information on the ancient gold mining operations, compared to other sites, also known and identified by archaeologists, but still not investigated (Ruda-Brad, Săcărâmb, Zlatna-Almaș, Bucium etc).

What our company intends to do, in the context of the future mining project's development, is to invest US\$25 million to continue the research activities, to publish them and to develop Roșia Montană 's cultural patrimony; all this is order to develop tourism at international level.

Government Decision 95/2003 stipulates that the titleholder should submit a notification when applying for the environmental permit or approval. RMGC submitted such notification to the Ministry of Environment and Water Management, in January 2005

According to the provisions of art. 6 (1) Government Decision no. 95/2003 on the control of activities involving major accident hazards in which dangerous substances are involved ("GD no. 95/2003") *"in order to observe the provisions of article 5, the titleholder of the activity shall present a notice simultaneously with the legal documents required for obtaining the environmental approval, environmental authorization and/or civil protection endorsement, as the case may be, documents delivered to the public territorial environmental protection authorities, namely territorial civil protection authorities"*.

Please note the fact that RMGC observed the incident legal provisions in this respect and submitted such notice to the public environmental protection authority. In addition, according to the provisions of art. 8 (1) of GD no. 95/2003 (*"the titleholder of the activity in which are present dangerous substances in quantities equal or more than the ones provided under annex no. 2, table 1 and 3, column 3, should draft and deliver to the public territorial environmental protection authority and to the territorial civil protection authority an exploitation security report on prevention of risks of major accidents"*), RMGC submitted at the same time with the EIA report the security report, that may be analyzed on the Environmental Ministry site at the following address: http://www.mmediu.ro/dep_mediu/rosia_montana_securitate.htm.

The safety report was submitted together with the EIA Report on May 18th, 2006 (see the attached address) and was available for public consultation at the locations where the EIA Report was submitted, both as hardcopy and in electronic form. The electronic copy of the report could be accessed both on the web page of the Ministry of Environment and Water Management, and on www.povesteadevarata.ro.

Please see response to issue #1, in Section IV, for detailed response on certification of authors and experts for the EIA Report.

The EIA procedure has strictly complied with the provisions of Order no. 860/2002 for the approval of the Environmental Impact Assessment and environmental permitting procedure.

Any interested party who wished to examine the Environmental Impact Assessment had many means to do so. The EIA Report documentation was made available to the public for consultation purposes, in accordance the provisions of the Aarhus Convention on access to environmental information and of Romanian laws in force, namely Ministerial Order no. 860/2002, Article 37, letter c;

We consider that those who wanted to consult the documentation had several possibilities. According to the law, public institutions had the obligation to allow public access to this documentation during the working hours:

- The hardcopy of the EIA Study was available at 39 locations – town halls, environmental protection agencies, libraries, ministries, information centers of the Roșia Montană Project: Zlatna Town Hall, Deva Environmental Protection Agency, Arad Environmental Protection Agency, Arad Town Hall, Petroșani University Library, Turda Town Hall, Abrud Town Hall, Abrud Information Center, Câmpeni Town Hall, Lupșa Town Hall, Roșia Montană Information Center, Bucium Information Center, Bucium Town Hall, Deva Town Hall, Deva County Library, Brad Town Hall, Roșia Montană Town Hall, Bistra Town Hall, Baia de Arieș Town Hall, Alba Iulia Town Hall, Alba Iulia Environmental Protection Agency, Alba Iulia County Prefecture, Alba County Council, Alba Iulia ‘1 Decembrie 1918’ University Library, Baia Mare North University Library, Romanian Academy Library, Baia Mare ‘Petre Dulfu’ County Library, Sibiu ‘Lucian Blaga’ University Library, Alba Iulia Information Center, Cluj Environmental Protection Local Agency, Cluj Environmental Protection Regional Agency, Cluj Town Hall, Arad County Library, Cluj County Prefecture, Cluj ‘Babes Bolyai’ University Library, Bucharest Information Center, Bucharest Economic Studies Academy Library, Bucharest Central University Library, Bucharest National Library, Timișoara County Library, Bucharest Town Hall, Timișoara Western University Library, Bucharest Ministry of Environment and Water Management, Arad ‘Vasile Goldiș’ University, Arad ‘Aurel Vlaicu’ University, Bucharest Environmental Protection National Agency, Sibiu Environmental Protection Agency, Roșia Montană Environmental Information Center.
- Also, the electronic copy of this study was made available on several web pages, such as: the web page of the Ministry of Environment and Water Management - www.mmediu.ro; Sibiu Regional Environmental Protection Agency - www.ipmsb.ro; Alba Environmental Protection Agency - www.apm-alba.ro; the web pages of RMGC and Gabriel Resources - www.gabrielresources.com; www.povesteadevarata.ro and the Environmental Partnership for Mining - www.epmining.org.

Also, we have distributed more than 6,000 CDs and DVDs with the English and Romanian versions of the EIA study.

Public consultation and information during the environmental impact assessment procedure, including the publication of the Environmental Impact Assessment (EIA) Report documentation for consultation purposes, have been made in compliance with the provisions of (i) Articles 11 (2), 12 and 15 of Government Decision no. 918/2002 2002 regarding the Environmental Impact Assessment Framework Procedure and the Approval of the List of Public or Private Projects Forming the Object of This Procedure (“Government Decision no. 918/2002”)[1], (ii) Chapter 3 regarding the public information and participation in the environmental impact assessment procedure of Order no. 860/2002 of the Minister of Waters and Environmental Protection Regarding the Environmental Impact Assessment and Environmental Permitting Procedure (“Order no. 860/2002”), and of the principles established by the Aarhus Convention on access to information, public participation in decision-making and access to justice in environmental matters[2], and also of the provisions of Directive 85/337/EEC on Environmental Impact Assessment of the Effects of Certain Public and Private Projects on the Environment.

References:

[1] Please note that Government Decision no. 918/2002 was abrogated by Government Decision no. 1213/2006 Regarding the Environmental Impact Assessment Framework Procedure for Certain Public and Private Projects, published in the *Official Gazette*, Part 1, no. 802 of 25/09/2006 (“Government Decision no. 1213/2006”).

However, considering the provisions of Article 29 of Government Decision no. 1213/2006, stipulating that “The projects transmitted to a competent environmental protection authority for the issuance of the environmental permit and forming the object of the environmental impact assessment, prior to the coming into force hereof, shall be subject to the environmental impact”

assessment procedure in force at the time of application", please note that the provisions of Government Decision no. 918/2002 are still applicable to RMGC's project.

[2] The Aarhus Convention was ratified in Romania by Law no. 86/2000 for the Ratification of the Convention on Access to Information, Public Participation in Decision Making and Access to Justice in Environmental Matters, signed at Aarhus on June 25, 1998.

Responding to stakeholder concerns is an integral part of the EIA process.

Before submission of the EIA, RMGC had previously changed various parts of the proposal, notably a reduction in the size of several proposed pits as well as enhancing sustainable development activities, and a stronger commitment to preservation of cultural patrimony including a reduced impact on local churches, in response to stakeholder consultations. Thus it is not true to assert that RMGC has only emphasized the benefits of the project and that it has not responded to stakeholder views.

RMGC has engaged in a broad process of public consultation in compliance with Romanian and European law as part of the EIA process. The company has held 14 public meetings in Romania and two in Hungary. This is not a public relations campaign but rather an integral part of a serious process of public consultation before the project is approved. RMGC supports this process and believes it is important in a democratic society.

RMGC has engaged in a broad process of public consultation in compliance with Romanian and European law as part of the EIA process. The company has held 14 public meetings in Romania and two in Hungary. This is not a public relations campaign but rather an integral part of a serious process of public consultation before the project is approved. RMGC supports this process and believes it is important in a democratic society.

The translations carried out for consultations with Hungary were as required by the administering authority, i.e. the Romanian Ministry of Environment and Water Management (MEWM). In fact, RMGC went further than the MEWM requirement and provided material in the Hungarian language as well as in English.

The list of experts duly authorized by the Ministry of Environment and Water Administration, who drafted the EIA Report for Roșia Montană, is provided under the Chapter no. 1 Introduction of the Report, together with the number of the authorization held by each expert. Also, the same chapter of the EIA Report provides additional details regarding the individuals and institutions that collaborated to the Report's elaboration. Details related to all companies involved in the impact study may be found at the beginning of the non-technical summary. The 5 pages presenting all the organizations involved in the study contain company names, the names of their representatives and web pages.

The Company currently holds an exploration license covering part of the Bucium Communa within which the Company is conducting exploration activities. At the moment no projects are planned however studies are being conducted in the area consisting of exploration and feasibility studies. Should any of the projects in the Bucium License become feasible then they will be permitted and evaluated as required under Romanian Law, EU directives and International guidelines in respect to all aspects of the projects.

The process of EIA compliance – involving more than 100 independent technical experts and tens-of-thousands of work hours with a product measured against EU directives, national laws and international standards – complied with all requirements as set forth by law. is in no way a parody of assessment.

The EIA procedure is mandated by the mining laws of Romania, which were harmonized with those of the EU.

The Environmental Impact Assessment that RMGC submitted responded fully to the Terms of Reference proposed by the Ministry of the Environment and Water Management. More than 100

independent experts and specialists, certified by the Romanian Government and renowned at the national, European, and even international levels, prepared the report. We are confident that the EIA provides sufficiently detailed information and reasoning for its conclusions to permit the Ministry to make its decision on the Roşia Montană Project. Subsequent to submission of the EIA, it has been reviewed by two different sets of experts. Technical experts representing several international private sector banks and export credit agencies have concluded that the EIA complies with the Equator Principles designed to promote responsible lending by financial institutions to projects which raise environmental and social concerns, and an ad hoc committee of European experts has publicly stated that the EIA was well-developed, taking into consideration their recommendations and suggestions.

The waste storage activity is provided by the Government Decision no. 349/2005, published in the Official Gazette Part I no. 394 dated 10/05/2005, a normative act which transposes in the internal legislation the provisions of the Directive 1999/31/CE on the waste storage, published in the Official Journal of the European Community no. 182/1 dated 16.07.1999.

Currently, at the European Union level, the storage activity of the waste resulting from the extraction industry is distinctly brought under regulation by the Directive no. 2006/21/CE ("Directive nr. 2006/21/CE"), published in the Official Journal of the European Community no. L 102 dated 11.04.2006.

RMGC drafted the report on the environmental impact assessment project by observing the mandatory requests and conditions provided in the Directive no. 2006/21/CE. We inform you that, irrespective of the moment when the Directive no. 2006/21/CE will be transposed in the internal legislation, RMGC will comply with any mandatory legal condition for the mining activity as regards the waste storage.

The contestant asks several extremely detailed questions, and summarizes his view that "the information regarding water baselines in the project impact area is...not coherently summarized," and that the "results are not independent," and "there are no updated results regarding quality of water in the project area."

The contestation claims that the field activity for the Water Baseline Report was conducted between September 29 and October 27, 2000. In fact, the baseline monitoring has continued since the Water Baseline Report was first compiled.

Data were presented in the EIA for seven sampling events spanning seasonal conditions (four stations were only sampled five or six times during the period presented). Sample data were presented for: May and October 2001, April and November 2002, May, August and November 2003. Sampling has continued and the newer data will be provided to the public.

It must also be appreciated that a distinction needs to be made between the baseline data presented for an EIA, where the objective is to identify and define the mitigations required in respect of significant impacts that may be generated by the project; and the baseline data that will be required in the future for operation and compliance purposes (assuming the project is permitted) where for example the requirements of IPPC (Integrated Pollution Prevention and Control) permits will include a wider-ranging parameter list defining the baseline.

The project's water balance is based on the strategy of water management that is illustrated in Exhibit 4.1.18 - Chapter 4 section 4. 1 Water of EIA Report. More details regarding the flow and storage facilities of the system are presented by Exhibits 4.1.8, 4.1.10, 4.1.11 and 4.1.12 of the abovementioned section. For the water balance model, the Project's systems have been divided in 9 groups:

- Processing installations;
- Cărnic Waste Dump;
- Cetate Waste Dump, low grade ore stockpile and the pits (including the mine drainages resulted from 714 gallery and Cetate Dam);

- Acid Water Treatment Plant;
- Tailings Management Facility;
- Fresh Water Supply;
- Water Reserve;
- Drinking water;
- Domestic waste waters.

The concept, operation and the results of the water balance model are described in the report on water balance of the Project, updated by the Technical memorandum from 7th of March 2006 – documentation prepared by Montgomery Watson Harza. These reviews also include the input data of precipitation (described below) and the strategy of water management as described in Section 6.2. Years 18-20 have been included to assess both the modification made to the Tailings Management Facility during the first years of closure stage and the ones regarding the flooding of pit lake.

A joint set of data has been used for the water balance model, where the last 5 years of data secured from Project's weather station have been introduced in the longer series of data (dated as back as 1938) obtained from INMH's Rotunda weather station. This set of data is enclosed as Annex 4.1D-Chapter 4, section 4.1. Water of EIA Report.

The average rainy and droughty years have been selected from this long series of data in order to calculate the water balance. An average year value used in the water balance consists of a combination of average monthly values and totals 722.8 mm. For a rainy year, the maximum value recorded at INMH's Rotunda weather station has been used (year 2001, 1056.9 mm), but increased with the help of RMGC set of data for July and August 2005 to perform the estimate by taking into account the extremely rainy summer of that particular year (July 2005 value represented a maximum monthly value). The modeled rainy year totals 1190.7mm. For the droughty year (year 1992, 563.7 mm), it just happened to include the most rainy month of October from all available records. Thus, it was replaced with the average value for October totaling 496.1 mm. The total of annual precipitations calculated for the model is presented in Figure 4.1.13 Chapter 4, Section 4.1 Water of EIA Report. The extreme precipitations recorded at Rotunda is also presented here (includes maximum and minimum values superior to the ones recorded at Abrud and RMGC weather stations – see Figure 4.1.7 Chapter 4, section 4.1 Water of EIA Report). These values are significantly outside the recorded domain.

For the EIA, most of the values from the water balance have very little direct relevance, because they really describe internal flow rates of the operation. The most relevant values for the EIA are the ones related to the discharges from the environmental installations – these values are highlighted in blue on the Exhibit 4.1.24- Chapter 4 Section 4.1 Water of EIA Report. These consist of the discharges of treated water resulted from Cârnic tailings dam in Corna Valley (when quality allows it) and the compensating flow rates from Roşia and Corna Valleys resulted from acid water treatment plant.

The water balance model is a dynamic entity and undergoes a continuous analysis and update consistent with the evolution of water management, operations plan and sets of input data.

The assessment of the forest located within Project site is provided by the intrinsic value of products and services that the respective forest provides. The value of the products consist mainly of the value of the wood estimated at approximately 30,000 mc. The wood will be cleared in four successive stages according with the development of the project (years 0, 7, 14, 16). The value may be theoretically assessed by multiplying the estimated wood volume with the average price of raw wood, which is established by current in force legislation (69 RON/mc), but its real value will be provided by the average value secured upon sale on the open wood market

According to the EIA Report, the value of environmental factors from Roşia Montană area and the value of their associated functions (as discussed in Plan H, Biodiversity Management Plan p. 14-18) remains limited due to the impact that is major both from amplitude and time duration

points of view. An assessment of losses induced to the aquatic and terrestrial ecosystems will be discussed below. Also, a set of compensatory measures are proposed here, aimed at fighting against production of adverse impacts (p. 18-28).

The environmental impact of the proposed project remains significant, especially because the project will cover the previous impact. But, the investments required for the ecologic restoration/rehabilitation of Roșia Montană aimed at addressing the complex current environmental issues are possible only after such economic projects are implemented that will be capable of generating and warranting direct and responsible actions, as a component of the base principle of sustainable development. Only in the presence of a solid economic environment, clean processes and technologies may be used, fully compliant with the environment that will also resolve previous impacts of anthropic activities.

The objectives assumed through the Biodiversity Management Plan, p. 18-19 (*Mitigate the „GAP” effect; Take on the affected bio-strata; Continue to ensure eco-stability; Ensure continuity of services within the natural factors area; Mitigate impacts on adjacent ecosystems; Ensure successful post-closure re-vegetation*) will subsequently be addressed in several detailed projects aimed at reconstructing and rehabilitating the environment; It is estimated that at the end of project's life, the impact will be minimized and the environmental conditions much more improved.

The base documents of the Project are in fact an unbiased reason of its implementation, due to the highly complex environmental commitments assumed within Roșia Montană area.

The biodiversity baseline conditions studies have been initiated in 1999 under the coordination of Knight Piesold. Between 2000 and 2006, STANTEC involved several teams of Romanian experts in the process of preparing/reviewing/completing these baseline reports. The first draft of the report has been prepared under the coordination of Stantec (a Canadian-based, multinational company, dedicated to the preparation Environmental Impact Assessments; see www.stantec.com). The company has been founded in 1954 and provides professional services in designing, consultancy, ecologic reconstruction, and project management, etc. The company has more than 6,000 employees and over 80 offices/locations in North America and the Caribbean.

The company has considered the social impact mitigation as the central element of the resettlement and relocation strategy was designed.

At the individual level, the resettlement and relocation were turned into individual development opportunities through:

- small business compensation and financial support;
- professional training and career development;
- properties replacement values compensation, including land restoring cost and eventual crop lost;
- scholarship;
- relocation / resettlement assistance for properties search, registration formalities, health care support, jobs search and training, small savings and investment assistance.

At the community level, resettlement sites in both rural area (Piatra Alba – Roșia Montană) and urban one (Dealul Furcilor - Alba Iulia) offering higher living standards.

Currently, the most powerful driver of negative social effects is Roșia Montană 's 70% unemployment and the region's declining economic conditions. Without the RMGC mining project, unemployment in Roșia Montană would exceed 90%. These economic circumstances make the long term survival of the village—in the absence of the RMGC mining project—doubtful.

What the RMP project offers to future generations is a chance to continue a way of life in a village where that future – with 70% unemployment today, rising above 90% if RMGC's proposed mine is not allowed to proceed – would be very much in doubt. In the event of Roșia Montană's demise, the homes, graves and churches there would likely be left behind, as in other abandoned mining villages in the Romanian countryside. Development of the RMP will keep the village alive – in fact and in spirit -- and bring economic opportunity to the region.]

According to art. 6 of the Mining Law no. 85/2003 there are expressly provided the ways by which the right of using the lands necessary for carrying out the mining activities within exploitation perimeter shall be acquired by: (i) sale-purchase, at the price agreed by the parties; (ii) exchange of lands, accompanied by moving the affected owner and reconstructing its buildings on the newly granted land, at the expense of the holder enjoying the freed land, according to the parties convention; (iii) expropriation for public utility cause, in the conditions of the law; (iv) granting the land in concession etc.

According to art. 10 of the Expropriation Law no. 33/1994 “*The prior research shall establish if there are any elements justifying the national or local interest, the economical-social, ecological advantages or any other kind of advantages supporting the necessity of works and that they cannot be performed otherwise than by taking over, as well as the compliance with the urban and territorial arrangement planning...*”.

The Romanian law not grants the titleholders of the exploitation license a preferential right to acquire the usage the lands for carrying out mining activities (the usage without which the Roșia Montană Project would not be developed, according to the license) and for that reason we might consider the expropriation as a solution.

In addition we deem that the public utility may be stated for exploitation of mineral substances. This conclusion is arisen from the corroborate interpretation of the art. 6 of the Expropriation Law no. 33/1994 and art. 6 of the Mining Law, there are of public purpose:” geologic forecasts and explorations; extraction and transformation of useful mineral substances”.

As provided under the art. 44 para.3 of the Romanian Constitution “*no one shall be expropriated, except on grounds of public utility, established according to the law, against just compensation paid in advance*”. The meaning of utility cause is limited by the legislative to works for public purpose.

As a conclusion the expropriation measure for public purpose, as a way for acquiring the usage of lands necessary for carrying out the mining activities is not breaching the Constitution or the European Convention on Human Rights.

Following World Bank guidelines, the company is working to create personal development opportunities that should avoid expropriation. The company has never publicly used the expropriation as an argument to convince people to sell their properties. RMGC has used a “willing to buy-willing to sell approach” subject to an offer made by the company. All are simple property transactions similar to other thousands that are being signed daily in Romania.

As mentioned above, STANTEC was involved in the biodiversity baseline reports. The biodiversity baseline conditions studies have been initiated in 1999 under the coordination of Knight Piesold. Between 2000 and 2006, STANTEC involved several teams of Romanian experts in the process of preparing/reviewing/completing these baseline reports. The first draft of the report has been prepared under the coordination of Stantec (a Canadian-based, multinational company, dedicated to the preparation Environmental Impact Assessments; see www.stantec.com). The company has been founded in 1954 and provides professional services in designing, consultancy, ecologic reconstruction, and project management, etc. The company has more than 6,000 employees and over 80 offices/locations in North America and the Caribbean.

Even from the initial stage Stantec, has contracted Romanian experts that have worked together in preparing biodiversity baseline reports (Mr. Mircea Gomoiu, PhD, Academician; Mr. Mihai Valcu, PhD in Biology; Mr. Virgil Iordache, PhD in Biology; Mr. Gogu Mircea, Biologist, PhD; Mr. Călin Hodor, Biologist).

The initial report prepared by Stantec has been reviewed and updated between 2005 and 2006 by teams lead by Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS -The Institute of Forest Research and Developments) and by Mr. Sergiu Mihut, PhD (USI) who are certified by Ministry of Environment and Water Management in preparing environmental assessments.

According to the provisions included in current in force law (Minister Order no. 978/2003, amended and altered by Minister Order no. 97/2004 and by Governmental Emergency Ordinance no. 195/2005), the EIA Report must be prepared by certified Natural or Legal Persons, but this is not a mandatory condition for the experts that contribute to the preparation of Baseline Conditions Reports, Management Plans, or any Land Surveys.

The bibliography will be included in Annex 1.

There are several stipulations we have to make considering the point of view expressed by the questioner with regard to the document prepared by SC OPUS – Atelier de Arhitectură Ltd.

Pursuant to the scoping guidelines for the Report on Environmental Impact Assessment sent by the Ministry of Environment and Water Management (MEWA) under register number 8070/24.05.2005 to S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A (RMGC), the project titleholder is asked to present a Management Plan for Historic Monuments and Protected Areas, as an annex to the Environmental Impact Assessment Study for the Roșia Montană Project.

Taking these requirements into account, the project's titleholder has contracted this work to the National History Museum of Romania (NHMR), pursuant to the provisions of the Ordinance issued by the Ministry of Culture and Religious Affairs no. 2504/07.03.2001 certifying this institution as the coordinator of all heritage research and studies associated with Roșia Montană Project.

Through the professional services agreement, concluded between RMGC and the National History Museum of Romania (NHMR), the latter being an expert consultant, and having Paul Damian, PhD, Deputy Scientific Director as its representative, the institution was committed "to prepare a specific documentation to be included in the Environmental Impact Assessment for Roșia Montană Project, Cultural Heritage section". This specific documentation should have been prepared "in compliance with applicable Romanian, European and international standards for the environmental impact assessment studies".

On its turn, NHMR has subcontracted SC OPUS - Atelier de Arhitectură Ltd. for the development of "a documentation exclusively prepared for the Study Area of Roșia Montană Historic Centre"; to be precise only a section of the entire document requested by MEWM through the official letter regarding the assessment's scoping guidelines. Within this framework, OPUS has prepared the document called "The Historic Center of Roșia Montană - Cultural Heritage Management Plan. Draft I A document for public disclosure".

We emphasize the fact that the Environmental Impact Assessment Study for Roșia Montană mining Project has been prepared by "natural and legal entities that were independent of the project's [...] titleholder", and "certified by environmental competent authority" [1]. "The liability regarding the accuracy of information disclosed to the environmental competent authorities and public lies with the project's [...] titleholder", and the liability regarding the accuracy of the Environmental Impact Assessment lies with its authors. [2]

Chapters 1 (*Introduction*) and 9 (*Non Technical Summary*) include the list of all certified natural and legal entities who have participated to the development of the Report on Environmental Impact Assessment Study. In order to express the gratitude for all their efforts, a list of

uncertified natural and legal entities that have assisted the certified specialists, has been added to the respective list.

Signing the Report on Environmental Impact Assessment Study (or its “chapters”) by certified experts is not a legal requirement [4].

For all necessary clarifications related to the changes made to the content of the documentation prepared by SC OPUS - Atelier de Arhitectură Ltd., please find enclosed an annex that includes a comparison of the text submitted by OPUS through the official report no. 1007/09.05.2006 to the National History Museum of Romania, and the final published version of the Report on Environmental Impact Assessment, namely volume 33 – Management Plan for the Protected Areas and Historic Monuments of Roșia Montană Area, which was submitted during the month of May, 2006 to the Ministry of Environment and Water Management.

Reference:

[1] In compliance with the provisions of Governmental Emergency Ordinance no. 195 of December 22nd, 2005 on environmental protection, published in the Official Gazette of Romania, part I, no. 1,196 of December 30th, 2005 endorsed with all of its amendments by Law no. 265 of June 29th, 2006 which on its turn has been published in the Official Gazette of Romania no. 586 of June 6th, 2006, art. 21, letter (a).

[2]. Idem 2, art. 21, letter (d).

[3]. According to the 5th article from the Ministerial Ordinance issued by the Minister of Agriculture, Forestry, Waters, and Environment, no.97 of May 18th, 2004 with regard to the alteration and amendment of the Ordinance issued by the Minister of Agriculture, Forestry, Waters, and Environment no. 978/2003 on the Regulations governing the certification of natural and legal entities that prepare environmental impact assessment studies and environmental balances, published in the Official Gazette no. 504 of June 4th, 2004.

[4] The provision on the liability of the expert coordinator “upon their signing”, regarding the “quality of the studies and the reports submitted” mentioned within article 5 (2) of the Ordinance issued by the Minister of Agriculture, Forestry, Waters, and Environment, no. 978 of December 2nd, 2003 (published in the Official Gazette no. 3 of January 5th, 2004) it has been removed through the Ordinance issued by the Minister of Agriculture, Forestry, Waters, and Environment no. 97 of May 18th, 2004 (for the alteration and amendment of the Ordinance issued by the Minister of Agriculture, Forestry, Waters, and Environment no. 978/2003 regarding the Regulations governing the certification of natural and legal entities that prepare environmental impact assessment studies and environment balances, published in Official Gazette no. 504 of June 4th, 2004).

The company did not propose the establishment of the Foundation in order to transfer to another entity its own legal liabilities. Starting with the concept of sustainable development, the Foundation was intended as an instrument to manage in a viable and responsible manner all social-related issues and Roșia Montană ’s cultural heritage on a long term, by establishing partnerships with local community and with other stakeholders.

The foundation will be duly incorporated as soon as the permits are secured for the commencement of the proposed mining project. It is preferably that the individuals who will work for the Foundation be first of all from the local community, from the civil society and from the academic environment, respectively from institutions with activity fields covering activities that will be performed here in the years to come (geology, archaeology, architecture and urban planning, history and ethnography, plastic arts, economy, tourism and sustainable development, sociology, etc). During the development of the mining project, the funds will be provided to a great extent by the company, through an annual subsidy, which will be estimated so as to meet all company’s environmental, social and patrimony–related commitments. Moreover, the Company has committed to rehabilitating and restoring several buildings from the Roșia Montană’s “Historical Centre” Protection Area, and further on, to donate such buildings to the Foundation. Subsequently the company will rent them, generating thus another income for the foundation. The same shall apply also to the commitments taken by the company on

constructing a Mining Museum and restoring and developing several significant archaeological remains. All these may become future tourist attractions, generating resources for the foundation and implicitly for the community. All these issues were stipulated and transparently communicated in the Cultural Heritage Management Plan, and we should stress the fact that only following public consultation process, will this project be validated by the competent authorities and its implementation allowed.

It will be possible for the activity of the foundation to be monitored exactly under the same legal conditions that govern the monitoring of the activities carried out by the company. The funds made available to the foundation have been made public (Vol. 32, p. 78-79; Vol. 33, p. 93-94), and their proper spending shall be done in a transparent manner, their accounting balances being also public, as per current legal provisions. Even from the beginning, RMGC will get involved only in order to make sure that what has been stipulated in the Management Plan will be applied, and that the money will be spent correctly and precisely for their initial purposes. On the other hand, now, following the conclusion of the public meetings, when we have learned the public's high interest on this activity area, we are sure that we will benefit from the civil society's knowledge, logistics and financial support. These will be fairly represented in this Foundation, therefore the RMGC control is first of all undesired by the titleholder and secondly, we hope-impossible.

RMGC has retained one of the world's leading insurance brokers, which is well established in Romania and has a long and distinguished record of performing risk assessments on mining operations. The broker will use the most appropriate property and machinery breakdown engineers to conduct risk analysis and loss prevention audit activities, during the construction and operations activity at Roșia Montană , to minimize hazards. The broker will then determine the appropriate coverage, and work with A-rated insurance companies to put that program in place on behalf of RMGC, for all periods of the project life from construction through operations and closure.

RMGC is committed to maintaining the highest standards of occupational health and safety for its employees and service providers. Our utilization of Best Available Techniques helps us to ensure this goal is achieved. No organization gains from a loss, and to that end we will work to implement engineering solutions to risk, as they are far superior to insurance solutions to risk. Up to 75% of loss risk can be removed during the design and construction phase of a project.

Yet we recognize that with a project as large as that being undertaken at Roșia Montană , there is a need to hold comprehensive insurance policies (such policies are also a prerequisite for securing financing from lending institutions). Core coverage includes property, liability, and special purpose (e.g. delayed start up, transportation, non-owned). Thus in the event of legitimate claims against the company, these claims will be paid out by our insurers.

All insurers and insurance coverage related to the mining operations at Roșia Montană will be in full compliance with Romania's insurance regulations.

RMGC stands behind our closure estimates, which were developed by a team of independent experts with international experience and will be reviewed by third party experts, are based on the assumption that the project can be completed according to the plan, without interruptions, bankruptcy or the like they are engineering calculations and estimates based on the current commitments of the closure plan and are summarized in the EIA's Mine Closure and Rehabilitation Management Plan (Plan J in the EIA). Annex 1 of Plan J will be updated using a more detailed approach looking at every individual year and calculating the amount of surety, which must be set aside year by year to rehabilitate the mine before RMGC is released from all its legal obligations. Most importantly, the current estimates assume the application of international best practice, best available technology (BAT) and compliance with all Romanian and European Union laws and regulations.

Closure and rehabilitation at Roșia Montană involves the following measures:

- Covering and vegetating the waste dumps as far as they are not backfilled into the open pits
- Backfilling the open pits, except Cetate pit, which will be flooded to form a lake
- Covering and vegetating the tailings pond and its dam areas
- Dismantling of disused production facilities and revegetation of the cleaned-up areas
- Water treatment by semi-passive systems (with conventional treatment systems as backup) until all effluents have reached the discharge standards and need no further treatment
- Maintenance of the vegetation, erosion control, and monitoring of the entire site until it has been demonstrated by RMGC that all remediation targets have been sustainably reached.

While the aspects of closure and rehabilitation are many, we are confident in our cost estimates because the largest expense—that incurred by the earthmoving operation required to reshape the landscape—can be measured exactly. Using the project design, we can measure the exact size of the areas that must be reshaped and resurfaced. Similarly, there is a body of scientific studies and experiments that enable scientists to determine with precision the necessary depth of topsoil for successful revegetation. By multiplying the size of the areas by the necessary depth of the topsoil by the unit rate (also derived from studying similar earthmoving operations at similar sites), we can very accurately measure the potential costs of this major facet of the rehabilitation operation. The earthmoving operation, which will total approximately US \$65 million, makes up 87% of closure and rehabilitation costs.

The current projected closure cost for Roşia Montană is US \$76 million, which is based on the mine operating for its full 16-year lifespan. The annual updates will be completed by independent experts, carried out in consultation with the NAMR, as the Governmental authority competent in mining activities field. These updates will ensure that in the unlikely event of early closure of the project, at any point in time, each EFG will always reflect the costs associated with reclamation. (These annual updates will result in an estimate that exceeds our current US \$76 million costs of closure, because some reclamation activity is incorporated into the routine operations of the mine

Information regarding our Environmental Financial Guarantee (“EFG”) is fully discussed in the section of the Environmental Impact Assessment titled “Environmental and Social Management and System Plans” (Annex 1 of the subchapter titled “Mine Rehabilitation and Closure Management Plan”). The EFG is updated annually and will always reflect the costs associated with reclamation. These funds will be held in protected accounts at the Romanian state disposal.

In Romania, the creation of an EFG is required to ensure adequate funds are available from the mine operator for environmental cleanup. The EFG is governed by the Mining Law (no. 85/2003) and the National Agency for Mineral Resources instructions and Mining Law Enforcement Norms (no. 1208/2003).

Two directives issued by the European Union also impact the EFG: the Mine Waste Directive (“MWD”) and the Environmental Liability Directive (“ELD”).

The Mine Waste Directive aims to ensure that coverage is available for 1) all the obligations connected to the permit granted for the disposal of waste material resulting from mining activities and 2) all of the costs related to the rehabilitation of the land affected by a waste facility. The Environmental Liability Directive regulates the remedies, and measures to be taken by the environmental authorities, in the event of environmental damage created by mining operations, with the goal of ensuring adequate financial resources are available from the operators for environmental cleanup efforts. While these directives have yet to be transposed by the Romanian Government, the deadlines for implementing their enforcement mechanisms are 30 April 2007 (ELD) and 1 May 2008 (MWD) – thus before operations are scheduled to begin at Roşia Montană .

RMGC has already begun the process of complying with these directives, and once their implementation instruments are enacted by the Romanian Government, we will be in full compliance.

Each EFG will follow detailed guidelines generated by the World Bank and the International Council on Mining and Metals.

A number of different financial instruments are available to ensure that RMGC is capable of covering all of the expected closure costs. These instruments, which will be held in protected accounts at the Romanian state disposal, include:

- Cash deposit
- Trust funds
- Letter of credit
- Surety bonds
- Insurance policy

Under the terms of this guarantee, the Romanian government will have no financial liability in connection with the rehabilitation of the Roșia Montană project.

The biodiversity baseline report (vol. 13, Chapter 4.6.), together with the Biodiversity Management Plan, as a technical and administrative assessment instrument, has required a list of the species, including invertebrates, containing both data collected on site based on certain well known techniques (direct observations, use of traps, sampling using various techniques etc.), as well as bibliographic data available to us.

As yet, an exhaustive scientific study about the biodiversity-related issues has not been taken into account. Part of the reason for this is the usefulness of the technical and administrative instrument used to facilitate and serve the decision-making process,

The report complies with the specific laws in force, *i.e.* with Ministry Order 863/2001 regarding the preparation of impact studies. Volume 13, Chapter 4.6. Biodiversity, Annex 1, presents plant species in tables, together with their ecological attributes, such as frequency or ecological preference for certain types of habitats

For the purpose of substantiating the detailed decisions regarding the design of the Compensating Functional Ecologic Network proposed within the Biodiversity Management Plan (vol. 27), a detailed and exhaustive procedure will be set in place based on previously established protocols of inventories for all groups having a special biological and ecocenotic relevance. The fauna and flora inventories will be transferred into a computer database, using the GIS platform, connected to the Biodiversity Information Management System (BIMS). Thus, objectivity and transparency will be ensured, which are vital for a biodiversity management performed at an unprecedented level in Romania.

From the inventoried species, a set of key species will be selected, having a bio-indicative value, *i.e.* a high ecological relevance, species that are going to form the object of a monitoring program open to all interested parties, to be integrated in the abovementioned database system.

The said associations are mentioned in subchapter 3 (Baseline Conditions – section 3.1 *Information on the study area biotopes; overview of the vegetation: 3.1.1 Eremial Formations*), with regional characteristics for the purpose of providing a term of comparison further discussed in section 3.1.3 *Local Setting*. In our substantiated opinion, these are missing from the Roșia Montană area.

The Roșia Montană project is a pioneering project in Romania. The famous “Roman Enclosures” from the Cetate massif were destroyed by the open pit mining operations from Cetate during the 1970s, no archaeological research having been conducted in advance, although the Cetate massif was included on the list of historical monuments. On the other hand, the “Alburnus Maior”

National Project, based on which the archaeological (underground and surface) research was conducted at the Roşia Montană site, applies the Romanian and international legislation in the field of heritage, legislation stipulating that archaeological research be conducted for any economic project that has an impact upon the soil. After the pioneering actions taken at Roşia Montană, this work methodology has been extended to other economic projects as well, such as the highways currently constructed in Romania.

The uninterrupted mining operations carried out for over 2000 years have led to the partial, sometimes total destruction of significant parts of the ancient mining works. It is worth bringing up the fact that the ancient mining networks from the entire Roşia Montană site total approximately 7 linear km, while the entire network of underground mining works totals over 75 linear km. Consequently, the ancient mining works are divided by more recent works and also, they are permanently subject to aggressive human or natural factors.

The Roşia Montană project aims to preserve and valorise by various means the Roşia Montană ancient mining heritage. To this effect, part of the ancient mining works will be preserved in situ, and accurate replicas of some remarkable works that are either in an advanced state of degradation and can no longer be preserved, or are located in the impact area of the mining project, will be made. Also, one of the aims of the detailed archaeological research will be the execution of a 3D model of the ancient mine from the Cărnic massif, respectively of the Cărnic 1, 2 and 3 mining networks which, in the absence of significant funds, are condemned to irremediable deterioration.

The failure to take immediate measures regarding the conservation of certain mining works will result in the irremediable deterioration of the remains that are still preserved in Roşia Montană. This situation is due to the historic mining activities, to the removal of the fill from the old mining works and to the high aggressiveness of the underground environment. In conclusion, the Roşia Montană Mining Museum is an efficient practical method of conservation and valorisation of part of the mining heritage.

The organization of an underground area open to visitors, under safety conditions, implies strict compliance with extremely drastic conditions. This is one of the reasons why a number of underground archaeological sites, such as painted caves or ancient and medieval mining operations in the European Union, have been closed to public access, and the visitors were presented replicas of the remains.

Unlike in our country, where the idea of replica makes us think of low quality, in countries such as France (the replicas of the Lascaux and Cosquer painted caves) or the UK (the Killhope lead mine in Scotland) such replicas are practically impossible to distinguish from the genuine sites. Not only the underground morphology and the wall texture are accurately recreated, but also the general environment, respectively the humidity, temperature, dim lighting, air currents, etc. Moreover, these surface or underground constructions allow a rigorous control of the potential risk factors, such as floods, caving, ventilation, which cannot be controlled in an underground maze over 75 km long and displayed on several levels (difference in level of over 400m), as it is the case in Roşia Montană.

In conclusion, we believe that the future of the Mining Museum will be a real attraction for the tourists genuinely interested in discovering ancient and modern mining in Roşia Montană. This new museum will counterbalance the loss of part of the ancient remains, valorising all the mining remains values of Roşia Montană: mining works, artefacts, devices, preparation methods, etc.

In the case of the Păru-Carpeni sector, the outline of the appurtenant protected area has been modified upon the discovery of the mine water hydraulic drainage system in the underground, such as to include these remains, too, not only the surface remains, in the protected area. This discovery made by a team of French and Romanian mining archaeologists is a unique discovery in Eastern Europe and, consequently, it is worth validating. This is exactly why it has been decided to protect this area and to valorise these remarkable mine remains, ensuring public

access to the underground remains, and building a surface replica of the mine water drainage installation (hydraulic wheel). In addition to valorising certain parts of this mining sector (archaeological reserve), the researchers will also be able to carry on their activity in other areas of this mining perimeter, to which no public access will be allowed, for security reasons.

The Cătălina Monulești gallery is renowned since the 19th century, when several wax-coated plates were found in the mining sector served by this adit. This is exactly why, in 2002, RMGC started a program to reopen this mining sector. The reopening of an adit approximately 350m long allowed the mining archaeology experts to explore part of the mining network mapped by Posepny in the middle of the 19th century, and also to mark other Roman mining works, unknown by Posepny. Also, several wooden devices used for mine water drainage have been marked. The good state of conservation of the mining remains, combined with the archaeological potential represented by the possible discovery of other wax-coated plates and by the certain discovery of mine water drainage systems, make this mining perimeter an extremely attractive area for valorisation purposes. This is exactly why RMGC has ensured the continuous maintenance of the adit and intends to reshape the adit in accordance with the valid regulations, in order to be able to carry on the research.

We think these desiderata, which are already being put into practice, demonstrate the fact that the valorisation of the ancient mine remains from the Păru-Carpeni and Cătălina Monulești (Coș) perimeters is a realistic objective, grounded on scientific arguments.

The company has considered the social impact mitigation as the central element of the resettlement and relocation strategy was designed.

At the individual level, the resettlement and relocation were turned into individual development opportunities through:

- small business compensation and financial support;
- professional training and career development;
- properties replacement values compensation, including land restoring cost and eventual crop lost;
- scholarship;
- relocation / resettlement assistance for properties search, registration formalities, health care support, jobs search and training, small savings and investment assistance.

At the community level, resettlement sites in both rural area (Piatra Albă – Roșia Montană) and urban one (Dealul Furcilor - Alba Julia) offering higher living standards

Currently, the most powerful driver of negative social effects is Roșia Montană's 70% unemployment and the region's declining economic conditions. Without the RMGC mining project, unemployment in Roșia Montană would exceed 90%. These economic circumstances make the long term survival of the village—in the absence of the RMGC mining project—doubtful.

What the RMP project offers to future generations is a chance to continue a way of life in a village where that future – with 70% unemployment today, rising above 90% if RMGC's proposed mine is not allowed to proceed – would be very much in doubt. In the event of Roșia Montană's demise, the homes, graves and churches there would likely be left behind, as in other abandoned mining villages in the Romanian countryside. Development of the RMP will keep the village alive – in fact and in spirit - and bring economic opportunity to the region.

According to art. 6 of the Mining Law no. 85/2003 there are expressly provided the ways by which the right of using the lands necessary for carrying out the mining activities within exploitation perimeter shall be acquired by: (i) sale-purchase, at the price agreed by the parties; (ii) exchange of lands, accompanied by moving the affected owner and reconstructing its buildings on the newly granted land, at the expense of the holder enjoying the freed land,

according to the parties convention; (iii) expropriation for public utility cause, in the conditions of the law; (iv) granting the land in concession etc.

According to art. 10 of the Expropriation Law no. 33/1994 “*The prior research shall establish if there are any elements justifying the national or local interest, the economical-social, ecological advantages or any other kind of advantages supporting the necessity of works and that they cannot be performed otherwise than by taking over, as well as the compliance with the urban and territorial arrangement planning...*”.

The Romanian law not grants the titleholders of the exploitation license a preferential right to acquire the usage the lands for carrying out mining activities (the usage without which the Roșia Montană Project would not be developed, according to the license) and for that reason we might consider the expropriation as a solution.

In addition we deem that the public utility may be stated for exploitation of mineral substances. This conclusion is arisen from the corroborate interpretation of the art. 6 of the Expropriation Law no. 33/1994 and art. 6 of the Mining Law, there are of public purpose:” geologic forecasts and explorations; extraction and transformation of useful mineral substances”.

As provided under the art. 44 para.3 of the Romanian Constitution “*no one shall be expropriated, except on grounds of public utility, established according to the law, against just compensation paid in advance*”. The meaning of utility cause is limited by the legislative to works for public purpose.

As a conclusion the expropriation measure for public purpose, as a way for acquiring the usage of lands necessary for carrying out the mining activities is not breaching the Constitution or the European Convention on Human Rights.

The company has never publicly used the expropriation as an argument to convince people to sell their properties. RMGC has used a “willing to buy-willing to sell approach” subject to an offer made by the company. All are simple property transactions similar to other thousands that are being signed daily in Romania.

The designation of an industrial area in part of Roșia Montană does not limit business development in the village, as the industrial area (or “project footprint”) is limited to 25% of Roșia Montană , and an even smaller 5% of the area including Câmpeni, Roșia Montană and Abrud. Businesses of all kinds are free to form through the normal means of permitting and registration with local authorities.

Studies were made by the relevant governmental authorities when the area was classified as “undeveloped zone” in order to enable investment in the area, which was the case of RMP.[

The relocation of the earthly remains and their reburial takes place after the discussions with the community and with the church authorities, in compliance with the religious rites and the applicable legal provisions.

As for the applicable enactments, these are:

- (i) Law no. 489/2006 on the religious liberty and the general regime of religious affairs, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 11/08.01.2007;
- (ii) Law no. 98/1994 on the establishing and sanctioning of the misdemeanors to the hygiene and public health legal norms, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 317/16.11.1994, as subsequently amended and supplemented (“Law no. 98/1994”);
- (iii) The hygiene norms and recommendations concerning the population’s life environment, approved by Order no. 1028/2004, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 140/03.07.1997, as subsequently amended and supplemented (“Hygiene Norms”);

- (iv) GD no. 955/2004 on the approval of the framework Rules for the organization and operation of the public services for the administration of the public and private domain of local interest, published in the Romanian Official Gazette, Section I, no. 660/22.07.2004;
- (v) Order no. 261/1982 on the approval of the standard Rules for the administration of graveyards and the crematories of the localities, published in the Official Gazette no. 67/11.03.1983;
- (vi) Rules for the administration of the church riches, approved by the Decision of the Ministry of Religious Affairs no. 32-234/29.09.1950;
- (vii) Rules for the organization and operation of the parish and monastery graveyards within the eparchies of the Romanian Orthodox Church, approved by Decision of the Religious Affairs Department no. 16.285/31.12.1981.

As for the legal ground concerning the disestablishment and the change of destination of a graveyard, art. 154 of the Hygiene Norms provides: *„The disestablishment and the change of destination of a graveyard shall be made only after 30 years since the last funeral and after the relocation of all bones. The disestablishment of the graveyards prior to this term shall be made only with the approval of the county inspectorate of sanitary police and preventive medicine”*.

Consequently, the relocation of a graveyard prior to the expiry of the term of 30 years is possible, being allowed by the law after the obtaining of the approval from the inspectorate of sanitary police and preventive medicine. Only in the situation in which the change of destination of the land where the graveyard is located is made by breaching the legal provisions, respectively in the absence of such an approval, the sanctions for the offences provided by art.11 letter j) of Law no. 98/1994 become applicable.

Mining Lease no. 47/1999 Roşia Montană is a document classified as “Classified Document” and the information therein complies with Law no.182/2002 regarding the protection of classified information. Other documents such as: the annual production estimate, the endorsement of the estimate; the control documents; the findings notes issued by Romanian National Agency for Mineral Resources are also classified as “Classified Documents”. These documents are available only to persons holding a special permit issued in accordance with Government Decision no. 585 regarding the enforcement methodology of Law no. 182. The information included in these documents is not available to the public.

No representatives or employees of RMGC are involved in the alleged criminal investigation, therefore no information may be provided by RMGC in this respect.

Moreover, criminal investigations are governed by the principle of confidentiality and the “presumption of innocence” constitutional principle, according to which no person is considered guilty until finally convicted by a court. Consequently, the criminal liability of any person who is supposed to have breached the legal provisions may be engaged only to the extent that the existence of all elements of the alleged offence are proved beyond any doubt within a lawsuit settled by a final decision of the relevant Court.

According to the relevant legal provisions, the interested public may submit justified proposals on the environment impact assessment. Art. 44 (3) of the Order no. 860/2002 on the Environment Impact Assessment Procedure and the issuance of the environmental approval provides to this end that *„based on the results of the public debate, the relevant authority for the environmental protection evaluates the grounded proposals/comments of the public and requests the titleholder the supplementation of the report to the environmental impact assessment study with an annex containing solutions for the solving of the underlined issues”*.

As the statement of the attendant to the public consultations (i) refers to the existence of a potential criminal investigation, and (ii) identifies and specifies no problems in regard of the project initiated by RMGC, subject to the environmental impact assessment procedure, RMGC is not in position to answer and has not the capacity to make any comments to this end.

As regards the assessment of the participation percentage of the Romanian state, please note the joint venture between Gabriel Resources and Regia Autonomă a Cuprului Deva (Autonomous Company of Copper, in present CNACAF Minvest SA) was established under the Law no.15/1990 regarding the reorganization of the state owned companies as autonomous companies and commercial companies, published in Official Gazette Part 1 no.98/08.08.1990 with subsequent completions and modifications. The Article 35 of this law stipulates the possibility for autonomous companies to associate with legal Romanian or foreign third parties, in order to establish new commercial companies.

The Constitutive Act of the Roșia Montană Gold Corporation SA, which represents the result of the agreement regarding the terms and conditions of the association between the Romanian State and investor, is a document accessible for public. This document belongs to the category of documents which according to the Law no. 26/1990 on Commerce Register are published into the Official Gazette of Romania. The Commerce Register Office is obliged to issue certified copies on the expenses of the person who made the application.

In the same time, we mention that the participation of the shareholders to the Roșia Montană Gold Corporation SA's benefits and losses was settled according to their contribution to the company's registered capital. The current percentages of 80% for Gabriel Resources Ltd. and 19.31% for CNCAF Minvest SA are the result of the initial and subsequent contribution of the shareholders to the company's capital, considering also Gabriel Resources Ltd. payment in advance of all costs and expenses afferent to the development – operation activities and permitting of Roșia Montană Mining project.

There are 41 historic houses in Roșia Montană , which have been declared historical monuments (under law no. 5/2000, and Historical Monument List of 2004)...according to the law on protection of historical monuments (Law 422/2001) a historical monument is surrounded by a 200-meter protection area. In the case of this mining project, this provision is impossible to comply with.

An understanding of several relevant laws is required. Law no. 5/2000, regarding the ratification of the Plan for the National Territory's Arrangement, Section III – protected areas, published in the Official Gazette of Romania no. 152 of April 12, 2000; Law no. 422/2001 regarding the protection of historical monuments, published in the Official Gazette of 24.07.2001; the Order no. 2682/2003 regarding the ratification of the Methodological norms for the historical monuments' classification and record, the List of historical monuments, the Analytical Record File and the Minimal Record File for historical monuments' record, with subsequent modifications and amendments, published in the Official Gazette of 24.06.2003; as well as Law 259/2006 issued for the modification and completion of law 422/2001 regarding the protection of historical monuments.

Once these laws are understood, it will also be possible to understand the concrete measures for subsequent management of cultural heritage in Roșia Montană , measures described in the Management Plans as required by law.

With respect to the vibrations produced by traffic and blasting works during operations, it must be underlined that the EIA report includes a series of specific studies regarding vibrations, Noise and Vibrations Management Plan respectively.

Moreover, a research was conducted in March 2006 to assess the health condition of each of these buildings classified as historical monuments. This survey was conducted by IPROMIN S.A., a Romanian based company together with the Technical University in Bucharest, both institutions having a large expertise in the field of your concern. This research proposes emergency measures to be taken for the consolidation of these buildings. Moreover, the same institutions have conducted an experimental survey based on the measurement of vibrations caused by blasting activities in the protected area and in the area where these houses classified as historical monuments are located, i.e. outside the protected area. Measurements were conducted in the case of a major blasting performed by using 3000 kg of explosives detonated

under normal conditions, without delays or without applying other modern technologies, which are currently common practice at modern mines.

In order to avoid blasting-generated degradation or deterioration of buildings classified as historical buildings and not only of those buildings, a condition was adopted based on which the maximum oscillation speed measured near the objective to be protected should be a maximum of 0, 2 cm/s. In theory, these speeds have to ensure the integrity of the most sensitive and deteriorated buildings of patrimonial value from Roşia Montană. This value was adopted based on the consultation of standards from countries with tradition in this field and it meets the requirements of the German DIN 4150/83 standard, which is the most severe standard from Europe.

This analysis highlighted the fact that classical blasting technology with explosives placed in boreholes can be used up to a distance of maximum 300 m from the closest construction. Thus, this technology can be used on approx. 85% of the surface of open pits.

Special types of blasting will be performed for smaller distances in order to ensure a maximum oscillation speed of 0.2 cm/s that will be measured in the proximity of the construction, respectively an insignificant seismic effect. These will consist in the decrease of borehole's diameter and length or in using smaller quantities of explosives detonated during a blasting sequence or on a blasting bench, etc.

This area covers approx. 15% of the surface including limited quantities of blasted material. Zone II expands up to a maximum distance of 300 m from the closest construction and it is also divided into three sub-zones where different technological types of blasting will be used. Each sub-zone has a maximum load of explosive/blasting stage.

A monitoring system will be implemented in order to assess the blasting-generated impacts on buildings located in the protected area as well as on other buildings of patrimonial value located outside the protected area. This system will consist of a fixed network of digital seismographs with three components located on the main objectives that need to be protected and a mobile network with three mobile seismographs placed on a longitudinal profile between the objective that needs to be protected and detonations core. Thus, the blasting technologies will be constantly adjusted in order not to exceed the maximum oscillation speeds allowed in the proximity of buildings.

It must be stressed out that the explosive-based blasting technology is not the real threat for the 41 patrimonial buildings, but the real enemy is represented by their advanced deterioration, which will unavoidably lead to their collapse, in the absence of competent intervention.